

اللغة الفارسية نحو وصرف... وتفسير

دكتور السباعي محمد السباعي
كلية الآداب - جامعة القاهرة

١٩٩٠

دار الثقافة للنشر والتوزيع
مجمع سيف الدين المراني - الغزالة
القاهرة ت: ٤٦٩٦

اللغة الفارسية

محو و صرف ... و تعبير

اللغة الفارسية نحو وصرف... وتعبير

دكتور السباعي محمد السباعي
كلية الآداب - جامعة القاهرة

١٩٩٠

دار الثقافة للنشر والتوزيع
٢ شارع سيف الدين الهراني - العجالة
القاهرة ت: ٩٠٤٦٩٦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقديم

منذ ظهور الطبعة الأولى لهذا الكتاب سنة ١٩٧٢ م والذي سمي آنذاك باسم « في اللغة الفارسية وآدابها » والتي حرصت فيها على إثبات المحاضرات التي كنت ألقياها على طلاب عدد من الكليات المختلفة سواءً في القاهرة أو في طنطا والمنصورة وغيرهما، شاملة لقواعد اللغة الفارسية، والإتجاهات الأدبية لعدد من أكبر ادبائها وأشهرهم، حسب ما تتوفر لي من مصادر عربية وفارسية وأوروبية، كان أبرزها كتاب أستاذنا المغفور له الدكتور إبراهيم أمين الشواربي الكتاب الرائد في هذا المجال لتعليم اللغة الفارسية في مصر والعالم العربي، وكتب فارسية أخرى أمدتني بجزئيات كثيرة، كان البحث في مجال قواعد اللغة بحاجة إليها، مثل استخدامات [را] وعدد من الحروف. أدرجت ذلك في الطبعة الأولى والثانية ذاك الكتاب تحت عنوان ملاحظات مهمة. ثم ما حاولت بيانه من خلال عرض لبعض الأزمنة وما صاحبها من إيضاحات كما تغيرت النصوص بين الطبعة الأولى والثانية، وإن ظلت بعض بحوث الأدب وبخاصة عن جلال الدين الرومي وفريد الدين العطار كما هي. وبقيت كذلك الدراسة التاريخية عن الغزو المغولي.

ومرت السنون منذ ١٩٧٢ كنت أحاول أن تكون الطبعة الجديدة متضمنة بعض ماوقفت عليه خلال التدريس من هبات أو إضافات تفرزها عملية التدريس وتجليها مناقشات الطلاب معي أثناء التدريس، ومالمسته من نقص يجب تداركه.

كنت أؤجل إصدار الطبعة الجديدة عاماً بعد آخر. لضيق الوقت وعدم إكتمال الوسائل. فقد كنت حريصاً على أن أجمع وأدرس ما صدر من كتب في ميدان قواعد اللغة الفارسية في إيران أولاً ثم في مصر والبلدان العربية ثانياً ثم ما صدر في أوروبا والولايات المتحدة ثالثاً إلى أن تجمع لدى العديد من

المؤلفات في هذا الشأن ، وقفت من خلال دراستها على نقاط وجزئيات كثيرة سواء في قواعد اللغة ، أو في طرق تدريسها أو في النصوص الفصحى والعامية التي حرصت على تضمينها الطبعة الجديدة ، حتى يفيد منها المتخصصون في حقل هذه الدراسات .

لذا أقول أن هذه اللغة التي ندرسها ، والتي تسمى الفارسية الإسلامية أو الفارسية الحديثة هي المرحلة الرابعة أو الأخيرة حتى الآن من مراحل تطور هذه اللغة . أما المراحل الثلاث السابقة فهي على النحو التالي : المرحلة الأولى حسب إتفاق غالبية الباحثين . هي مرحلة ظهور الإمبراطورية الفارسية الأولى أي الإمبراطورية الهخماشية التي أسسها كوروش الذي خرج من إقليم يارس ووحيد قبائل الهضبة الإيرانية ، والذي أدرك أن ما يوحد هذه القبائل المختلفة يتمثل في عنصرين الأول اللغة والثاني العقيدة ، فأخذ لغة إقليم يارس أنقى اللهجات وجعلها لغة رسمية للدولة ، كما أخذ ديانة زرادشت وجعلها ديناً رسمياً للدولة ، وأطلق الباحثون على اللغة التي سادت آنذاك اسم الفارسية القديمة يارسي باستان . كما ظهرت قبل ذلك لغة الأوستا كتاب زرادشت المقدس والتي عرفت باللغة الأوستائية (افستائية) وكتبت الفارسية القديمة بالخط المسماى ، كما كتبت من الشمال إلى اليمين .

ثم غزا الإسكندر الأكبر إيران وكان مستشاروه يعرفون ما يوحد القبائل الإيرانية أي اللغة والعقيدة ، وأدرك أن الجيوش تغلب وتغلب ، وأن القضاء على العقيدة يقضى على ركن أساسي في الأمة ويتمثل ذلك القضاء على اللغة فجعل اليونانية بعد إنتصاره لغة رسمية للدولة . فتوارت الفارسية القديمة التي ظلت سائدة منذ منتصف القرن السادس قبل الميلاد حتى الربع الأخير من القرن الرابع قبل الميلاد . واستمر الحال على هذا النحو بعد وفاة الإسكندر وفي عهد خلفائه . إلى أن قامت الدولة الاشكانية لتبدأ الدورة الثانية من مراحل تطور اللغة الفارسية فظهرت ما سماها . الباحثون باسم البهلوية الاشكانية في المنطقة التي سيطرت عليها تلك الدولة أي المناطق الشمالية من الهضبة ، وكتبت تلك اللغة من اليمين إلى الشمال .

ثم قامت الإمبراطورية الساسانية في الربع الأول من القرن الثالث الميلادي ، وخرج مؤسسها أردشير من إقليم يارس أو فارس أيضاً واتخذ لغة إقليمه وقبيلته لغة رسمية للدولة أو الإمبراطورية الجديدة وأطلق الباحثون على تلك اللغة اسم البهلوية الساسانية أي اللغة التي انتشرت في جنوب الهضبة الإيرانية لتشمل إيران كلها بعد ذلك . وكبت تلك اللغة كذلك من اليمن إلى الشمال . وأطلق على هاتين اللغتين اسم الفارسية الوسطى (يارسي ميانه) . وظلت هذه اللغة حتى ظهور الإسلام .

ويدخل الفرس في الإسلام وتنتشر اللغة العربية لغة الدين ، ويقبل الإيرانيون على تعلمها ويظهر من بين أبناء إيران علماء أجلاء في مختلف فنون تلك اللغة ويتحدث بها بعضهم لتحقيق أمور أخرى وتصبح اللغة العربية لغة رسمية لإيران بعد سقوط الإمبراطورية الساسانية وهروب يزدگرد الثالث وموته .

هذه نقطة كانت مثار أسئلة من بعض الطلاب أثناء التدريس حرصت على توضيحها بعض الشيء .

أما النقاط الأخرى التي أثيرت ، فقد حاولت خلال تلك السنوات متابعة وقراءة ما صدر عن تلك اللغة وقواعدها وفنونها من كتب وبحوث ومقالات في إيران وبخاصة عند أبرز علمائها أو من خلال مجلة مجمع اللغة الفارسية (فرهنكستان) أو ما صدر عن أبناء العربية أو في أوروبا وأمريكا ، حسب ما توفرت لي من كتب وبحوث كان من أبرزها دستور زبان فارسي دكتور محمد دبير سياق الذي طبع منه طبعت عديدة اطلعت على الطبعة السادسة منه ١٣٥٢ هـش ومؤلفات دكتور محمد معين مثل المفرد والجمع ومعرفة ونكره ١٣٣٧ هـ.س ودستور زبان فارسي الذي ألفه خمسة من الباحثين الإيرانيين . عبد العظيم غريب ، بهار ، بديع الزمان فروزانفر ، جلال هماني ورشيد ياسمي .

وكتاب دستور زبان فارسي سيد طالقاني ، دستور زبان فارسي حسين محق
١٣٥١ هـ ومجموعة كتب تحت عنوان دستور زبان فارسي دورة رهنمائي
تحصيلي ، وأخرى لطلاب المرحلة الثانوية الأولى والثانية والثالثة .

ثم التقيت بزميل إيراني فاضل مقيم في ألمانيا ويتولى تدريس اللغة الفارسية
وآداب وتاريخ إيران في ألمانيا الغربية أثناء زيارته للقاهرة وتفضل مشكوراً
بزيارة قسم اللغات الشرقية بآداب القاهرة ودار بيني وبينه حديث . كان من
النقاط التي دارت إمكانية تزويدى بشرائط تعليم للفارسية عن طريق الراديو أو
التلفزيون كما هو الحال في اللغات الأخرى ، حتى يمكن إستخدام تلك
الشرائط في معامل اللغة ، فتحقق الفائدة المرجوة أكبر وأكبر ، فالإستماع إلى
اللغة من أحد أبنائها عنصر أساسي من عناصر تعلم اللغة ، ثم أن المتخصص في
لغة ما ، لا يكتفى باللغة الفصحى ، بل لابد من معرفة لغة الحوار واللغة
العامية ، وصدق الرجل وعده ، فبعد مدة قاربت العام حضر الرجل مشكوراً
مرة أخرى للقاهرة وأمدني بكتاب في جزأين لكل جزء شريط لتعليم اللغة
بالراديو . فله عظيم شكري وتقديري على ما قدم ، ووجدت في هذين الجزأين
والشريطين ، ما يجيب على عدد من التساؤلات التي كنت قد طرحتها على
نفسى أو عرضها على أبنائي من الطلبة والطالبات ، لذا ضمنت هذه الطبعة من
هذا الكتاب العديد من الموضوعات وبعض قواعد اللغة التي كان كتابي الأول
في حاجة إليها . وعنوان هذا الكتاب بمجلديه «آموزش زبان فارسي» [آزفا]
دورة مقدماتي ألفه د. يد الله ثمرة صدر الجزء الأول منه عام ١٣٦٦ هـ . ش كما
صدر الجزء الثاني للمتن الفارسي مع ترجمة عربية ، حتى تعم الفائدة .

ثم أرسلت جامعة تهران في هذا الشهر كتباً إلى آداب القاهرة كان من بينها
كتاب بعنوان «درباره زبان فارسي .. أملاً ، انشأ وترجمه برای رانشحويان
ودانش يزوهان» أي حول اللغة الفارسية . للطلاب والباحثين . ألفه دكتور
مهدي درخشان وصدر الكتاب عن جامعة تهران ١٣٦٧ هـ . فقرأته بعناية
أيضاً أملاً أن أضيف منه بعض ما يكون قد فاتني ومن الله التوفيق .

هذا من ناحية ، ومن ناحية أخرى فيجب الإشارة إلى أني قرأت ما استطعت إلى ذلك سبيلاً في هذا المجال لأساتذتي وزملائي الذين ساهموا في إمداد المكتبة العربية من كتب في حقل اللغة الفارسية وآدابها سواء في مصر أو في العراق وسوريا والأردن وليبيا ، وافدت من ذلك كله فلهم جميعاً شكراً وتقديري .

وبعد فقد سلكت في كتابة هذا الكتاب مسلكين الأول يقوم على إتباع الطريقة الجزئية التي سرت عليها في كتابي الأول من حيث ذكر القاعدة أولاً مجردة مع ذكر تمارين عليها ، ثم سلكت المسلك الآخر وهو إتباع الطريقة الكلية ، المعتمدة على استنباط القاعدة من التمارين والأمثلة ، وقد جربت هذين النهجين في التدريس ووجدت فائدة لكل منهما . لذا لم أتردد في إستخدامهما ، تنتج عن ذلك - بعض التكرار في عدد من النقاط والقواعد . حظي بعضها بالترتيب وبعضها الآخر بالايجاز ، ولا بأس من ذلك ففي الإعادة إفادة .

ولم يكن هذا التكرار نتيجة سهو أو غير ذلك ، بل أني تعمدت ذلك حتى يصل ما أريد قوله إلى الغالبية ممن يقرأون هذا الكتاب ، أما من يستمعون إلى الشرح فلهم فرصة وفرص أخرى لاتتاح لمن لا يستمعون .

كما أني أبقيت على مقدمة الطبعة السابقة للكتاب ، الاثبات تاريخ هذا الكتاب وتطوره مرة بعد أخرى واني إذا قدم هذا الكتاب للطلاب وللقراء ، أمل أن يلبي جزءاً كبيراً من متطلباتهم - كما أني أدرك أن عمل البشر ناقص مهما أوتى ، لذا أرجو أن أتنبه وأنبه إلى ما به من هنات حتى يمكن تداركها في الطبعة القادمة بإذن الله .

وعلى الله قصد السبيل

دكتور السباعي محمد السباعي

الهرم ٢٥ فبراير ١٩٩٠

بسم الله الرحمن الرحيم

كانت اللغة الفارسية القديمة (زبان فرس قديم) هي اللغة السائدة في جنوب إيران في عهد الدولة الهخمانشية . وقد نسبت هذه اللغة تماماً ولم يبق منها سوى كتابات صغيرة منقوشة على الحجر بالخط المسماري . وتيسر للايرانيين الإطلاع عليها نتيجة جهود بعض المستشرقين . وكانت هذه اللغة معاصرة للغات اليونانية واللاتينية والسنسكريتية وقرية منها ومن نفس سلالتها اللغوية . فهي لغة آرية وليست لغة سامية كاللغة العربية مثلا .

أثبتت الاكتشافات والبحوث والحفريات الحديثة أن لغة فارسية أخرى كانت منتشرة بين الايرانيين كتبت بها الأوستا - كتاب زرادشت المقدس - وهو الأثر الوحيد الباقي لهذه اللغة . ولكن لم يعرف يقينا متى بدأت هذه اللغة ومتى انتشرت وفي أي جزء من أجزاء إيران كانت سائدة ومن الجائز أنها كانت معاصرة للغة الفارسية القديمة . ويمكن القول بأن الفارسية القديمة ولغة الأوستا كانتا موجودتين قبل غزو الإسكندر لإيران ، أي قبل ألفين ومائتين وخمسين عاما تقريبا .

وفي عصر الأمبراطورية الساسانية إنتشرت لغات فارسية كثيرة في نقاط ومناطق متفرقة من إيران ، ولكن إحداها وهي التي تعرف بالفارسية الوسطى (فارسي ميانه) أو البهلوية هي التي خلف لنا التاريخ كتباً ومؤلفات بها ولعلها كانت أكثرها إنتشاراً وقوة . وترجع آثارها المكتوبة والتي هي في متناول الباحثين - إلى ما قبل ألف عام ولكن عمرها أكثر من ذلك فمن الجائز أن يكون ألفاً وخمسمائة عام أو ألفين .

ولغة كل قوم مثل جميع متعلقاته في تغير وتطور مستمر ، ولا بد أن تكون كذلك ، فبقاء أي شعب على حالة واحدة عيب كبير بل دليل انحطاط وتدهور وموت . والشعب الحي هو الشعب الذي يتغير ويتطور وخاصة في أفكاره

وآرائه وأحواله الروحية ولأن اللغة هي مظهر الأفكار والآراء والأحوال
الروحية، فقد أصبح ضرورياً للغة أن تتطور وتأخذ من لغات غيرها وتعطي
لها . . .

ظلت الفارسية أن البهاوية مائلة حتى الفتح الإسلامي ودخل الإيرانيون في
دين الله أفواجاً تاركين آراءهم وأفكارهم ودينتهم وأقبلوا على الدين الجديد
بعقيدته بعد أن رأوا فيه نجاحهم من الأوضاع السيئة التي سادت المجتمع الإيراني
على يد الديانة الزرادشتية والديانات الأخرى ، وأقبلوا على تعلم اللغة العربية
لغة الدين وبرعوا فيها وجدوا في تعلمها ونشرها ، وفقدت اللغة الفارسية
البهلوية مكانتها بين رجال الدين وعظماء الرجال والكتاب وظلت حبيسة بين
الطبقات الدنيا والمتوسطة ولم يكتب شيء باللغة الفارسية طوال ثلاثمائة عام
تقريباً .

وفي القرن الثالث الهجري نشأت الدويلات الفارسية متمتعة بنوع من
الاستقلال بعد أن ساهم الطاهريون في النزاع بين الأمين والمأمون الذي انتهى
بانتصار المأمون فكافأهم باعطائهم قدراً من الاستقلال عن الخلافة العباسية .
بدأ الإيرانيون في إحياء لغتهم القومية ولكنها لم تنشأ فارسية الجاهلية التي
اندثرت بل نشأت فارسية إسلامية استعارت الأبجدية العربية وهجرت الخط
البهلوي ودخلت فيها ألفاظ واصطلاحات عربية كثيرة احتاجت إليها للتعبير عن
الأفكار الجديدة فبلغت نسبة الألفاظ العربية فيها أكثر من خمسين في المائة . ولم
يأخذوا الألفاظ والاصطلاحات العربية وحدها بل أخذوا النحو والأوزان
والقوافي وتطورت اللغة الفارسية الإسلامية تطوراً قليلاً من ذلك التاريخ وهو
تطور لازم لكل شيء كما قلت .

ويجب أن نعترف بأن دور الفرس في حقل الحضارة الإسلامية كبير وأنهم
كانوا أنشط العناصر في بناء صرح الحضارة وتراثها الذي شيدته العناصر العربية
والفارسية .

وتعتبر اللغة الفارسية وآدابها ثانية لغات العالم الآسيوي من حيث سعة أدبها وتنوع فنونه حتى أطلقوا عليها فرنسية الشرق .

ودراسة اللغة الفارسية هامة للوقوف على مساهم به الفرس من أفكار وآداب في التراث الاسلامي فضلا عن أهمية دراستها لذاتها فكثير من الأفكار القديمة أدخلها الإيرانيون في دراساتهم الاسلامية وكثير من عناصر حضارتهم المادية وأفكارهم أدخلت في الأدب العربي في العصر العباسي ، وكثير من الكتب التاريخية كتبت باللغة الفارسية ، لهذا كان لزاما على دارس الأدب العربي وتاريخه والتاريخ الاسلامي والفلسفة والتصوف الاسلامي أن يقف على هذه اللغة وأسرارها .

وقد قصدت من هذا الكتاب أن أعطي فكرة شاملة واضحة عن قواعد اللغة الفارسية وأتبع ذلك بنصوص تطبيقية لتثبيتها ولوضع أساس لا بأس به من معرفة تلك اللغة .

وأفردت القسم الثاني من الكتاب لدراسة نصوص من الأدب الفارسي وأشهر أعلامه حتى نهاية العصر المغولي وأوليت الشئراً اهتماماً خاصاً .

وعلى الله قصد السبيل ،

السباعي محمد السباعي

محرم في نوفمبر ١٩٧٧

القسم الأول

القواعد

واكها

Vowels

نام صدا	تلفظ صدا	نشانه خطی صدا	
Name of sound	Pronunciation of the sound	Written symbol of the sound	
		شکل دست نویس	شکل چاپی
	Printing form	Hand-written form	
ألف	a	آ	آ
زبر ، فتحه	a	أ	أ
زیر ، کسره	e	إِ	إِ
پیش ، ضمه	o	أُ	أُ
واو	u	او	او
واو	ow	أُو	أُو
ی	i	ای	ای
ی	ey	إِی	إِی

همخوانها
Consonants

نام صدا	تلفظ صدا	نشانه خطی صدا	
		شکل دست نویس	شکل چاپی
ب	b	ب	ب
پ	p	پ	پ
ت	t	ت	ت
ث	s	ث	ث
ج	j	ج	ج
چ	ch	چ	چ
ح	h	ح	ح
خ	kh	خ	خ
د	d	د	د
ذ	z	ذ	ذ
ر	r	ر	ر
ز	z	ز	ز
ژ	zh	ژ	ژ
س	s	س	س
ش	sh	ش	ش
ص	s	ص	ص
ض	z	ض	ض
ط	t	ط	ط
ظ	z	ظ	ظ
عین	vowel sound	ع	ع
غین	gh	غ	غ

نام صدا	تلفظ صدا	نشانه خطی صدا	
		شکل دست نویس	شکل چاپ
ف	f	ف	ف
قاف	gh	ق	ق
کاف	k	ک	ک
گاف	g ج	گ	گ
لام	l	ل	ل
میم	m	م	م
نون	n	ن	ن
واو	v و	و	و
هـ	h	هـ	هـ
ی	y	ی	ی

من تلك التهجئة :-

ثمانية حروف خاصة بالكلمات ذات الأصل العرفى وهى :

ث - ح - ص - ض - ط - ظ - ع - ق

وأربعة حروف خاصة بالكلمات الفارسية :

ب - ج - ز - ك

مثل

پ تنطق مثل حرف p فى اللغة الانجليزية

خمسة	بنج	عجوز	پیر
مملوء	چ	ابن	پسر
		قدم	پا
		ch	چ تنطق
		أربعة	چهار
		حيلة أو وسيلة	چاره
		مصباح	چراغ
		سرادق	چادر
		مظلة	چتر
		تنطق ز	ز
		ندى	زألة
		زئبق	زئوه
		عميق	زرف
			ك
فى النفاة المصرفة الءارفة	مثل ءفم	تنطق	

مثل

ءافء	كفرم	ضائف	كفتكم
قال	كفت	ثقل	كفران

مجاوس - زردشتى

تنگر

بقرة

گاو

کنز

کنج

أما الحروف الثمانية الدخيلة والموجودة بالكلمات العربية فلا تنطق في الفارسية بمخارجها العربية .

فينطق حرف الثاء والصاد مثل حرف السين

مثل

(أ)

مثلا مثلا

ثروة سروت

صبر سبر

(ب) وتنطق الحاء هاء

مثل

حسن هسن

صبح سبه

حاتم هاتم

(ج) وينطق كلا من الضاد والطاء مثل حرف الزاى

مثل

راضى رازى

ظاهر زاهر

ظهر زهر

(د) تنطق الطاء مثل حرف التاء

طرف ترف

طهران تهران

(هـ) تنطق العين مثل الهمزة

علم علم

على إلى

تنطق القاف بين نطق القاف والغين وأحيانا تلفظ مثل العين تماما
مثل آفا آغا

أما حرف الواو إذا كان متحركا فينطق مثل حرف (و)

وإذا كان ساكنا فلا ينطق ويكون حرف مد

أما الواو التي تكتب ولا تنطق فهي التي تقع بين الخاء والألف أو الخاء والياء
وتسمى الواو المعدولة

مثل

خواستن «خاستن الطلب أو الرغبة»

وذلك كما هو واضح في الجدول الأول .

خواب ، خاب ، تخوم
خوارزم ، خازم ، خوارزم
خويش ، خيش ، خوش
خوشاوند ، خيشاوند ، أقارب

(الهمزة والالف) الهمزة تقبل الحركات ، والالف ، الساكنة دائما .
إذا كانت الالف متحركة لا يكتب فوقها همزة مثلاً :

أمر ، صواب
أبنت ، جواد

وإذا كانت ساكنة فهي الالف ، مثل :

ما نحمدك شاكراً
خداه الله جدها منفضل

وتنطق الالف في هذه الحالة منخمة بخلاف الالف العربية
ولا تقع الهمزة في الكلمات النامية إلا في بداية الكلمة أما إذا وقعت في وسط
الكلمة فإما أن تذكر ، كلمات عربية أو مقولون عن الأبياء والواو مثلاً :

آمين أصلها آيين ، قانون
يا عمير أصلها يابيز ، الخريف
مؤيد ، أصلها مؤيد ، كاهن الدين الزرادشتي

الهاء المنطوقة والهاء غير المنطوقة

ندمى بعض الكلمات بالهاء وقد تكون منطوقة أو غير منطوقة فالهاء المنطوقة
مثل شاه - سباه - كلاه

وعبر المنطوقة مثل : خسته - تشنه - بيچاره

وهذه الهاء (غير المنطوقة) عبارة عن الكاف في اللغة اليهوية ثم أصبحت
هاء في الفارسية الدرية .

فإذا جمعت الكلمة المنتهية بالهاء غير المنطوقة بالآلف والنون أو اتصلت بها ياء اسم المعنى أو كاف التصغير ودبت إلى صورتها الأصلية مثل :

تثنه تجمع على تشنكان عطشى

خنته تجمع على خنتكان متعبون

بيجاره تجمع على بيجاركان مساكين

وتصبح في حالة التصغير تشنكك - خنتكك - بيجاركك

وإذا اتصلت بها ياء اسم المعنى تصبح : خنتكى - تشنكى - بيجاركى

أما إذا جمعت بالهاء والآلف (ها) فإن الـاء غير المنطوقة تبقى على حالها في الكتابات الحديثة حتى لا يشبه الأمر على القارىء وكانت تحذف في المتون القديمة ، مثل :

بيالها - بجامه ها

بياله - بجامه

الحركات

تستخدم الفارسية الحركات المستخدمة في اللغة العربية.

١ - الحركات القصيرة.

(أ) الفتحة وتسمى بالا - أو زير

(ب) الكسرة وتسمى بائين - أو زير

(ج) الضمة وتسمى بيش -

وتشمل هذه الحركات نفس استعمالها في العربية. ولكن الفارسية لا تعرف حركات الإعراب في أواخر الكلمات لأن كلماتها ساكنة الآخر عدا في حالة الإضافة والصفة.

٢ - الحركات الطويلة أو حروف المد وهي :

١ - الالف . كما في فان خبز

ناز دلال

نماز العلاة

وتتعلق الالف مفتحة

٢ - الواو : كما في كلمة موش فأر

زور نوة

روز يوم

٣ - الياء : كما في كلمة شير أمد - لبن - صنبور الماء .
نير أيضا
تميز نظيف

التشديد : مستخدم في الفارسية ، مثل :

خرم سعيد
فرخ سعداوهاني

وهناك كلمات فارسية استخدمت التشديد ولكن نطق الكلمة بدونه أفضل وأصح ، مثل :

دوم الثاني - سوم الثالث
و نادراً ما يلحق التشديد بالكلمات الفارسية الأصل

التنوين : لا تعرفه الفارسية إلا في الألفاظ العربية . وكان الفرس القدماء لا يعلون إلى استخدام التنوين ويضيفون إلى بداية الاسم حرفاً من حروف الإضافة مثل : به تدریج بدلاً من تدریجاً ، به سرعت بدلاً من سريعاً . برفورا بدلاً من فوراً واكن تنك القاعدة أهملت بمرور الايام وزاد الفرس من استخدام الكلمات المشونة لدرجة أنهم أدخلوا التنوين على الكلمات الأوزية مثل تلغرافاً - تلغرافاً .

المد : مستخدم في الفارسية ولا يقع إلا في بداية الكلمة إذا اجتمعت الهجزة والآلف معاً .

مثل

آب ماء
آتش نار
آسمان سما

الادغام : إذا اجتمع حرفان كما مخرج قريب مثل :

ب ، پ أو (د) و (ت) وكان الأول ساكنا والثاني متحركا أدغم الحرف الأول والثاني وشدد الثاني .

بَدَّتْ فيقال بِتَّ

شَبَّ بِرَه يقال شَبَّ بِرَه

الابدال :

قد تستبدل بعض الحروف بحروف أخرى وقد يتم ذلك في كتابة الكلمة أو نطقها أو فيهما معا .

مثل

استبدلت الهاء بالالف	هبت - است يكون
استبدلت الباء بالواو	آب - أو ماء
استبدلت الباء بالفاء	زبان - زبان لسان
استبدلت الباء الفارسية بالفاء	سپید - سفید أبيض
استبدلت التاء بالذال	کتبخدا - كدخدای رب المنزل
استبدلت الجيم بالكاف	آخشیک - آخشیک عنصر
استبدلت النون بالتاء	زرشت - زرتشت زرادشت
استبدلت الواو بالفاء والراء باللام	دیوار - دیوار حائط
تستبدل الزاي بالغين	فروز - فروغ ضياء
تستبدل الغين بالجاف الفارسية	ارمغان - ارمغان هدية
يستبدل الواو بالباء	وشته - نيشته مكتوب

وقد يستبدل حرف النون بالميم في النطاق فقط إذا أتى حرف الباء بعدها .

مثل

شبه يوم السبت تنطق شبه
ببه فبوه فطن تنطق ببه

ملاحظات عامة .

(ب) إذا دخلت الباء الزائدة على فعل مبدوء بالهمزة تنقلب الهمزة ياء، إذا كانت مفتوحة أو مضمومة مثل

آمد تصبغ بياضه . أموزد تصبح بياضه

(ج) إذا دخل حرف الجر الباء على اسم الإشارة أو الضمير المبدوء بالهمزة قلبت الهمزة على ذال مثل ابن - أن - أو - إيمان تصبح الكلمة بندين - بدان - بدو - بدیشان .

(د) وإذا دخلت الباء على الاسم المبدوء بالهمزة لا يحدث أى تغيير فنقول : بأموزكار (آموزكار - مدرس) .

(هـ) وإذا انتهت كلمة بألف وأقبلتها كلمة أخرى مبدوءة بالألف جاز حذف ألف الكلمة الثانية .

مثل

محمد پیغمبر خدا است ، أو محمد پیغمبر خداست

أى محمد رسول الله

ويحدث ما سبق ملامة بين الأصوات

٢ - يجوز حذف بعض الحروف من الكلمة الفارسية أو اثباتها

مثل

السفوط أو الوفوع

جمل

فتادن

شتر

افتادن

المختر

أسود
عيش
طريق
حرف الج
أداة النق
بئر
لجأه
مثل فك
مثل صفا

سب
سب
ر
ب
ف
به
فاك
چنان
ببز

سب
سب
راه
به
نه
چاه
ناکه
چون آن
چونان

ایستادن بیاست فرستادن بفرست افتادن بیفت مانند

در مصدرها ز(خ) آنها در فعل امر بدل به(ز) میگردند .

در آموختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بیاموز	ان يعلم
آویختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بیاموز	ان یغلق
باختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بیاز	ان یلعب
افراختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بیفروز	ان یشعل
انداختن خ	تستبدل بـ	ز مثل یبذاز	ان یلقى
انگیختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بیا بگیز	ان شیر
دوختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بدوز	ان یخیط
نواختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بنواز	ان یعزف
پختن خ	تستبدل بـ	ز مثل پیز	ان یطبخ
ریختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بریز	ان یصب
تاختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بتاز	ان یهجم
پرداختن خ	تستبدل بـ	ز مثل به پرداز	ان یکمل او یتمم
گذاختن خ	تستبدل بـ	بگذاز	ان یصهر
سیوختن خ	تستبدل بـ	ز مثل بسیوز	إدخال شیء فی آخر
بیختن خ	تستبدل بـ	ز مثل به بیز	ان ینخل

استثناء : ساختن تستبدل الـ خ بـ س مثل بشناس ان یصنع

فروختن تستبدل الـ ح بـ ش مثل بفروش ان یبیع

در آمدن تعذف المیم مثل : بیا .

الكلمة :

الكلمة لفظ مفرد يدل على معنى أو مفهوم أو موضوع مثل حسن يسر
(ابن زمين) (الأرض) كوشيش (جهاد) ومن الممكن أن تكون الكلمة حرفاً
واحداً مثل [آ] فعل أمر من المصنر آمدن (أن يأتي) أي أقبلت والكلمة في
اللغة الفارسية تسعة أقسام على النحو التالي :

١ - الأسم [نام] .

٢ - صفت أو [نشان]

٣ - الكتابية

٤ - العدد

٥ - القيد

٦ - حرف الاضافة

٧ - حرف الربط

٨ - الصوت

٩ - الفعل

الأسم

الأسم هو الكلمة على مسمى سواء أكان هذا المسمى انساناً أو حيواناً أم
نباتاً أو جماداً أو شيئاً غير ملموس أو [محسوس ، وهو ما يدل بنفسه على معنى
مستقل بالفهم غير مقترن بزمن] مثل :

نسب حصان

مرد الرجل

درخت شجرة

شیر الأسد

خرد العقل

موش الفأر

گربه قطة

ينقسم الأسم أساساً لقسمين :

١ - أسم خاص : وهو المعروف عندنا أبناء العربية بأسم (أسم العلم)
أى الذى يدل على شىء أو شخص معين مثل :

محمد باكيناز شيرين هوشنك

كنچشك ، عصفور / شيراز (رخش : اسم فرس رسم) واسم الذات مفرد
دائماً إلا إذا استخدم مكان اسم النوع مثل : خيامها سعدها حافظها

ب - أسم عام : هو الذى يطلق على جميع المسميات التى تنتمى إلى جنس
واحد ولذلك يسمى جنس مثل :

زن	المرأة	باغ = حديقة
مرد	الرجل	ديوار = حائط
سيب	تفاح	شهر = مدينة
دانش	العلم	
خانه	المنزل	

إذا كان الأسم العام مفرداً فى صورته وجمعاً فى معناه سمي أسم (جمع)
مثل لشكر : عسكر (أو جيش) جماعت = جماعة .

وينقسم الأسم العام عدة أقسام :

١ - أسم الذات أو العين :

وهو الذى يكون موجوداً وقائماً بذاته ، غير مرتبط بآخر ويكون
وجوده قائماً ملموساً قابلاً للإحساس والأدراك مثل :

كتاب	كتاب
جامه	ثوب
سكل	وزدة
شير	الأسد

٢ - أسم المعنى وهو الأسم الذى لا يكون قائما بذاته بل يكون مرتبطاً
بغيره مثل :

دانش - العلم

راستى - الصدق

رنج - الأم

هوش - العقل

بدى - السوء

٣ - الأسم الجامد : هو الأسم الذى لم يشتق من غيره مثل :

ميز - الطائفة (الترابيزة)

باغ - الحديدية

سنگ - الحجر

پنجره - النافذة

در - الباب

آب - الماء

٤ - الأسم المشتق هو الأسم الذى يشتق من مادة الفعل مثل :

نال (النواح) من المصدر ناليدن أن ينوح ومادته نال .

هويه البكاء (من موى من المصدر موييدن أن ينوح أو يبكى) .

خنده الضحك من خند المادة الأصلية من خنديدن .

نويسنده = كاتب (أسم فاعل من المصدر نوشتن أن يكتب ومادته

الأصلية نويس) .

بخشش = العطاء (مشتق من المصدر بخشيدن أن يمنح أو يعطى ومادته

بخش

دانا = عالم (مشتق من المصدر دانستن أن يعلم ومادته الأصلية دان) .

د - الأسم المركب : هو ما كان مركبا من كلمتين أو أكثر .

أ - اسم ولاحقه مثل : گلستان الروضة مركب من گل وردة + ستان

لاحقة تفيد المكان أى أرض، باغيان الجنائين مركب من باغ حديقة + بان
آتشكده معبد النار ، مركب من آتش نار + كده
ب - باضافة (أ) بين كلمتين .

شپاروز = الليل والنهار .

رويا روى = وجهها لوجه .

ج - قد يكون الأسم المركب مكونا من أسمين مثل :

گلدان = (گل + دان) : زهرية

کارخانه (کار + خانه) : مصنع

تخت خواب (تخت + خواب) : سرير

د - من مادتين أصليتين مثل :

سوزوساز

گیرودار

کشاکش

هـ - من مصدرين مرخمين .

گشادوبست ، رفت و آمد ، بود و نبود ، زد و خورد

و - مصدر مرخم + مادة أصلية مثل :

تاخت و تاز : انفجوم .

گفتگو : القول

وأحيانا يضاف إلى الجزء الثانى اللاحقة (اك) علامة حاصل المصدر .

خوردن خورفتگون خور خوراك .

أو من مضارعين مثل هست و نیست الوجود والعدم

أو من صفة وأسم مثل نوروز = نو + روز = اليوم الجديد (النوروز)

دراز گوش = الأرنب

طویل الأذن

ر من عدد وأسم مثل چهارها

چهارسو منه خواهر

أو من صفة + المادة الأصلية مثل شاد باش سعيد
سعيد

أو من صفة + صيغة الدعاء مثل زنده باد

أو من حرف + الاسم = بدست

- عند جمع مثل هذا النوع من الأسماء تضاف علامة الجمع إلى نهاية الكلمة الثانية أو القسم الأخير مثل رفت آمدها = اتصالات .

هو شمندان = العقلاء

صاحب نظران = أصحاب الراي

بعض الأسماء المركبة من مضاف ومضاف إليه ، وبخاصة في أسماء الأقارب .

يسر عمو (ابن العم)

دختر عمو (ابنة العم)

پسر دانی (ابن الخان)

پدر بزرگ (الجد) .

مادر شوهر (الحمأة أم الزواج) .

مادر زن الحمأة أم الزوجة

پدر زن (زوجة الأب)

زن برادر (زوجة الأخ)

وغير أسماء الأقارب مثل

سرمایه = رأس المال

صاحب ل

لا يأخذ الاسم الأول منها أي المضاف علامة الأضافة (أي الكسرة أو

ماينوب عنها) .

٦- الأسم البسيط :

هو المكون من كلمة واحدة ولا اجزاء في تكوينه مثل :

برخت	شجرة
برك	ورقة
شغل	وردة

٧ - الأسم المترادف والمتضاد والمتشابه :

المترادف : هو أن تختلف الكلمات في اللفظ وتتفقان في المعنى مثل لانه وأشياءه = عشر

برك وتوشه = ورق

بشر وانسان : انسان

ب - المتضاد : هو أن تجتمع الكلمات من كل منهما ضد الأخرى في

اللفظ والمعنى مثل :

النور والظلمة	روشنى وتاريكى
الجسنى والقبح	خوبى وبيى
الحرب والسلام	جنگ و صلح
البطىء والسريع	دير وزود

المتشابه :

هو وجود كلمتين متشابهتين في النطق ومختلفتين في الكتابة مثل :

حقير وشوك	خوار - وخار
أراد وقام	خواست وخاست
صغير وقديم ومأكل	خرده خورده

والاسم ثلاثة أنواع : مظهر ، ومضمر ومبهم

١ - المظهر ما دل على معناه من غير حاجة إلى قرينة

والمضمر ما دل على معناه بواسطة قرينه تكلم أو خطاب أو غيبه أى الضمائر أنا وت وهو ونحن وأنتم وهم ومنهم وهو الذى لا يظهر المراد منه إلا بإشارة أو جملة تذكر ضده لبيان معناه مثل هذا

المفرد والجمع

٣ - (أ) المفرد هو ما دل على فرد واحد مثل

دختر = ابنة يسر = ابن پدر = ولد مادر = أم
آموزگار = مدرس شب = ليل رور = نهار دبستان = مدرسة ابتدائية

(ب) الجمع ما دل على أكثر من واحد مثل

دختران = بنات پسران = أبناء پدران = آباء کتابها = كتب
آموزگاران = مدرسون شبها = ليال روزها = أيام

قواعد الجمع

يتم الجمع في الفارسية بإضافة علامة الجمع إلى المفرد وهي الألف والنون (ان) أو الهاء والألف (ها).

يجمع بالألف والنون كل ذي روح أي أسماء الإنسان والحيوان فنقول :

یرادران = أخوة خواهران = اخوات شیران = أسود پهلان = أفيال

أما أسماء الجماد واسم ^{المعن} فتجمع بالهاء والألف مثل

آب ها مياه خاك ها أتربة
هنرها فنون خانه ها منازل

النباتات النامية في جذورها وأعضاء الجسم المزدوجة واسم الزمان والاشارة تجمع بالعلامتين أي بالألف والنون أو الهاء والألف .

مثل

درختها	أو	درختان	تجمع على	درخت = شجرة
چشمها	أو	چشمان	تجمع على	چشم = عين
ابروها	أو	ابروان	تجمع على	ابرو = حاجب
روزها	أو	روزان	تجمع على	روز = يوم

ملحوظة :

قد تشذ بعض الكلمات عن القواعد السابقة مثل

كلمة ستاره = نعيم وكناه = ذنب وسخن = كلام

فإنها تجمع على النحو التالي

ستارگان نجوم

كناهان ذنوب

سخنان أقوال

٤ - إذا كان الاسم المفرد متبهاً بهاء غير منطوقة تتبع معناه القواعد الآتية :

(أ) إذا كان من الأسماء التي تجمع بالألف والنون - تبدل الهاء بحرف

الكاف الفارسية .

مثل

بخشنده تصبح بخشناگان : ماخون

برنده تصبح برنداگان : ضيور

بنده تصبح بنداگان : عباد

(ب) إذا كان من الكلمات التي تجمع بألفاء والألف ، يجب أن تبقى على

الحرف الأخير منها وهو الهاء ثم تضيف الهاء والألف : سلامة الجمع .

مثل

حانه تصبح حانه ها

پیشه تصبح پيشه ها

٢ - إذا كان الاسم المفرد متبهاً بالألف أو الواو يجمع على النحو التالي :

(أ) إذا كان من الكلمات التي تجمع بالألف والنون فيجب أن يضاف

حرف الباء تيمناً بعلامة الجمع مثل

دانا بينا زيبا راستگوار دانشجو

فإنها في الجمع تصبح دانايان بينايان زيبايان راستگويان دانشجويان

ملحوظة : توجد بعض كلمات مستثناه من تلك القاعدة مثل كلمة

بانو ابرو كيسو بازو فإنها تكون في الجمع على النحو الآتي :

بانوان ابروان ابروان گيسوان بازوان

(ب) فإذا كان المفرد من الكلمات التي تجمع بالهاء والألف فمن الأفضل أن تضيف ياء قبل علامة الجمع ، وإذا لم نضيف الياء يكون الجمع صحيحا مثل

رو مو يا جا فتكون في الجمع

رويا مويها جايها = وجوه - شعر . - اماكن

ويمكن أن تكون

روها - موها - ياهها - جاها

ملاحظات :

(ا) كلمة نياكان ومعناها أجداد يضاف إليها ك قبل الألف والنون .

فأصلها « نيا » وإن كان بعض الباحثين يعتبرها جمعا للكلمة نياك وليس نيا

(ب) كلمة سر تستعمل إستعمالين الأول بمعنى رأس الإنسان والآخر بمعنى

بزرگ أو رئيس فإذا كانت بمعنى رأس الأدمى فإنها تجمع بالهاء والألف وإذا

كانت بالمعنى الثاني فإنها تجمع بالألف والنون . فنقول :

سر، ان مردم سران قوم ،

(ج) هناك كلمات فارسية تجمع بالألف والهاء مثل

باغات ودهات

(د) من بين أعضاء الجسم المزدوجة تستثنى الكلمات التالية من قاعدة الجمع

بالعلامتين حيث تجمع بال (ها) فقط :

يا	قدم	ياها
شانه	كف	شانه ها

ران	فخذ	رانه ها
بَهَلُو	ضلع	بَهَلُوها

وكذلك الفصول الأربعة فتجمع بال (ها) فقط :

تابستان	الصيف	تابستانها
زمستان	الشتاء	زمستانها
بهار	الربيع	بهارها
خزان	الخريف	خزانها

(هـ) كلمة جان تستعمل إستعمالين الأول بمعنى روح والاخر بمعنى حبيب فإذا كانت بمعنى روح جمعت بال (ها) أما إذا كانت بالمعنى الثاني فإنها تجمع بالألف والنون فنقول :

جانهاى مردم	أرواح الناس
جانان من	أحبائى .

(و) كلمة كَرْدَن إذا جاءت بمعنى رقبة تجمع بالهاء والألف وإذا استخدمت بالمعنى المجازى أى قائد أو رئيس تجمع بالألف والنون .

٨ - المذكر والمؤنث :

لا تعرف الفارسية التذكير والتأنيث في الضمائر والصفات بخلاف اللغة العربية فنقول في الضمائر [من] أى أنا للمذكر والمؤنث توأى أنت أو أنت او// هو أو هي .

ما : نحن ذكوراً أو إناثاً

شما = أنتم أو أنتن

ایشان = هم أو هن

أما الصفة في العربية فإنها تتبع الموصوف تذكيراً وتأنثاً مفرداً أو جمعاً فنقول : رجل طيب ، امرأه طيبة ، شارع واسع ، حديقة واسعة أما في الفارسية فالصفة توضع بصورة واحدة سواء للمذكر أو المؤنث مثل :

رجل طيب

مرد خوب

امرأة طيبة

زن خوب

شارع واسع

خیابان وسیع

حديقة واسعة

باغ وسیع

أما أسماء الأشارة فهي لا تختلف في الفارسية في حالة التذكير أو التأنيث فنقول :

هذا الرجل

این مرد

هذه المرأة

این زن

ذلك الولد

آن پسر

تلك الفتاة

آن دختر

هذا الجبل

این کوه

این آسمان هذه السماء

وكذلك الأسماء الموصولة كه - چه بمعنى الذى أو التى فنقول :

مردى كه
الرجل الذى
زنيكه
المرأة التى

أسم الأشارة فى العربية هو : ذا ، فقط والهاء للتنبيه

أما فيما يتعلق بالأسم فنقول :

١ - فى الفارسية أسماء تدل على المذكر وأخرى تدل على المؤنث مثل :

المؤنث	المذكر
المرأة	الرجل زن
البنات	الولد دختر
الأخت	خواهر
الدجاجة	الديك ماكيان
أنثى الفرس	جواد ماديان

٢ - هناك أسماء تحمل التذكير كما تحمل التأنيث مثل :

مگ / كلب أو كلبه

شتر / أسد أو لبوة

گاو / ثور أو بقرة

گربه : قط أو قطة

وهنا نقول أن هناك علامة للتذكير هى كلمة (نر) وتضاف بعد الأسم

وعلاوة للتأنيث هى كلمة (ماده) وتضاف أيضاً بعد الأسم مثل :

مگ نر	كلب
مگ ماده	كلبة
شتر نر	أسد
گاو نر	ثور
گاو ماده	بقرة
گربه سفند نر	خروف

گو سفند ماده

نعجه

شیر نر

أسد

شیر ماده

لبؤة

أما فيما يتعلق بالإنسان فتكون علامة التذكير كلمة **پسر** وتكون علامة التأنيث كلمة **دختر** فنقول :

دانشجو طالب أو الطالبة

فتكون في حالة التمييز بين

المذكر والمؤنث

دانشجو پسر طالب

دانشجو دختر طالبة

وهكذا

٩ - التعريف والتكبير (المعرفة والنكرة) :

كل أسم في الفارسية يمكن أن يكون نكرة كما يمكن أن يكون معرفة .
مالم توجد قرينة تدل على أنه معرفة أو علامة تبين أنه نكرة والأسماء المعرفة على النحو التالي :

١- أسماء الإشارة أين وآن

٢ - أسماء الموصولة كه وجه

٣ - المضاف مثل به باغ بهرام

٤ - الأسم الخاص مثل محمد إبراهيم

٥ - المنادى بحرف نداء مثل أي مرد أيها الرجل

٦ - الضمائر مثل او / تو من

أذن الأسم المعرفة هو الذي يكون معروفاً عند المخاطب .

والنكرة هو الأسم الذي لا يكون معروفاً عند السامع أو المخاطب مثل :

كتاب را خریدم أي اشتريت الكتاب فالكتاب هنا معرفة

ومثال النكرة :

يك روز از مردی کتابی خریدم / ذات یوم اشتریت من أحد الرجال کتابا
فالنكرة هنا : ذات یوم / أحد الرجال / کتابا .

فكلمة روز مرد کتاب فی حالة التنكير
وضح لنا ذلك مما سبق الأسم أو أضيف إليه من علامة وعلى هذا نقول أن
علامات التنكير على النحو التالي :

يك أو يکی قبل الأسم

أو

بعد الأسم

ی

اسب

تكون

يك اسب جواد ما

أو

يکی اسب جواد ما

أو

اسبی

وقد تجمع العلامتان معا السابقة يك أو يکی واللاحقة (ی) فنقول :

يك اسبی أو يکی اسبی

حالات الأسم

للأسم حالات أربع ، والمقصود بحالة الأسم موقعه في الجملة وما يؤديه من عمل :

وهذه الحالات هي : ١ - الفاعلية ، ٢ - المفعولية ٣ - النداء ، ٤ - الأضافة (المضاف إليه)

(١) الفاعلية : أى أن يكون الاسم فاعلاً أو مسنداً إليه :

الفاعل مثل : ياكيناز رفت : ذهبت ياكيناز

المتبدأ أو المسند إليه مثل : هوا گرم است . أو هوا گرمست : الجو دافئ وكذلك هوا سرد نيمست : بمعنى : الجو ليس بارداً .

وأيضاً الفاعل في جواب كه أو چه أى ضمائر الاستفهام .

كه للعاقل ، وجه : لغير العاقل .

(٢) المفعولية : وهو نوعان : مفعول مباشر أو صريح (مفعول به) ،

ومفعول غير مباشر .

النوع الأول : هو المفعول به أى الذى يقع عليه فعل الفاعل مباشرة ويكون

غير مسبق بحرف من الحروف ، وله علامة تميزه هي (را) بعد المفعول به

أى أن الأسم نواقع قبلها مباشرة هو المفعول به ، وكذلك إجابة الإستفهام

كه را ؟ للعاقل ، وجه را لغير العاقل مثل : باد درخت را شكست : أى

كسرت الريح الشجرة ، وكذلك حسن كتاب را آورد : أى أحضر حسن

الكتاب .

فهي من الممكن أن تكون إجابة للسؤال الآتى « چه را آورد ؟ » أى ماذا

أحضر ؟ وتكون الأجابة : كتاب را آورد . أى أن المفعول يكون معرفة .

وفي الكتابات القديمة كان المفعول المباشر يسبق ب (مر) مع ذكر (را)

بعد المفعول .

- أما النوع الثانى فهو : المفعول غير الصريح : وهو الذى يتم معنى الفعل

بواسطة حرف من الحروف ويكون إجابة للأسئلة التالية :

از که ؟ بمن ؟ ، از چه ؟ ، ماذا ؟ ، از کجا ؟ من أين ؟ ، به کجا ؟ إلى
أين ، برای که ؟ من أجل من ؟ ، برای چه ؟ من أجل ماذا ؟ ، با که ؟ مع
من ؟ ، با چه ؟ مع ماذا ؟ بهر که ؟ من أجل من ؟ ، بهر چه ؟ من أجل ماذا ؟
أى سائر المفاعيل المعروفة عندنا فى العربية غير المفعول به مثل المفعول إليه ،
والمفعول معه والمفعول لأجله .

ملحوظة : إذا كان المفعول المباشر معرفة غالباً ماتضاف علامة المفعولية
(را) إليه وتحذف فى حالة الأسم النكرة ولكن من خلال قراءة النصوص
يمكن القول أن هذه القاعدة ليس لها صفة العموم والقاعدة الكلية .

— إذا تعددت المفاعيل توضع علامة المفعولية مع المفعول الأخير مثل :

أو دوستان ، آشنايان ، تهيدستان ، بيچارگان رامهربانى ميکند .

المفعول لأجله مثل : من برای رفتن آماده شدم : أى أستعددت للذهاب
وكذلك : از على خواستم : أى طلبت من على (هذا مفعول منه)
آموزگار بشاگردش گفتم : قال المدرس لتلميذه (مفعول إليه)
حسن به سینا رفت : ذهب حسن إلى السينا .

برای شما سبب خریدم : اشتريت تفاحاً لك (مفعول لأجله)
يتقدم المفعول انصريح أو المباشر على المفعول غير المباشر مثل : بهرام كتاب
را بمدرسه برد .

فالكتاب مفعول مباشر ، (وإلى المدرسة) : مفعول غير مباشر .

ثالثاً : المنادى : أى أن يكون الأسم منادى ، وعلامة النداء أولاً :

١ — الألف تضاف إلى نهاية الكلمة مثل : مردا : أى أيها الرجل

محمدًا : أى يا محمد

فإذا كان الأسم منتهاً — بألف تضاف (ي) قبل أ النداء مثل :

خدا : الله فتكون فى حالة النداء : خدایا : أى يا الله

٢ — ایا أو ای فى أول المنادى مثل : ای محمد : یا محمد

ای پهلوان زورمند : أيها البطل القوی

ای مرد بلند مقام : أيها الرجل العالی المقام

و كذلك : (ایا شاه محمود کشور گشای ، زمن گرترسی بترس از

خدا)

بمعنی أيها السلطان محمود فاتح العالم ، إذا كنت لا تخشانی فأخش الله .

۳ - یا . وتستخدم (یا) علامة النداء أحياناً وتذكر فی بداية الأسم

مثل : یا عبد الله .

غرابا وزن بیشتر زین نعیقاً که مهجور کردی مرا از عشیقا

أی : أيها الغراب لا تنعق أكثر من هذا ، فقد أبعدتني عن عشیقي

وأحياناً يعذف المنادی من العبارة مثل : ای روی تو آرام دل خلق جهانی

نی روی تو شاید که نه بیند جهانرا

أی وای آنکه روی تو

۴ - حالة الإضافة (مضاف ومضاف إليه) أي [حالت إضافة أو حالت

متمم اسم] .

وتتكون من ثلاثة أركان أساسية الركن الأول المضاف ، والركن الثاني

المضاف إليه ، أما الركن الثالث فهو علامة التركيب الإضافی وهو عبارة عن

كسرة خفيفة تلحق بآخر المضاف وكانت فی الیهلوبة (I) :

مثلاً

کتاب بهرام . در باغ باب الخدیقة

(۱) (۳) (۲) (۱) (۳) (۲)

دست روزگار = يد الزمان

وقد يكون المضاف إليه [متمم] واحداً أو متعدداً

زنگ در خانه علی ای جرس أو ناقوس باب منزل علی إذا كان آخر

المضاف متبياً ب ألف أو واو ؛ صامتين تصبح علامة التركيب الإضافی (ی)

أی الیاء المكسورة أي نصیف (ی) .

مثل

صوت الطائر	آوای مرغ
شعر المرأة	موی زن
وجه البنت	روي دختر
قدم الأسد	پای شیر

وأحياناً لاتضاف الياء مثل [پرتو ماه] لأن الواو غير صامتة ،
فإذا كان المضاف منتهياً بالهاء الصامتة تصبح علامة التركيب الإضافي
الهمزة أو آي أو ی

مثل

كليہ الآداب	دانشكدهٔ ادبيات
-------------	-----------------

أو

دانشكده ای ادبيات أو دانشكده ی ادبيات

٤ - هناك كلمات تحذف كسرة الأضافة منها وهي : بر ، يائين ، پس ، بي ،
دربار ، جا ، دختر ، و شين ، زير ، سر ، نيم ، صاحب ، عاشق ، قائم ،
كافر ، غالب .

مثل : صاحبدل العارف : عاشق پيشه ، كافر نعمت ، يائين دست .
سرمایه : رأس المال .

ويتشابه التركيب الوصفي مع التركيب الإضافي من حيث أن كلا منهما
يتكون من ثلاثة أركان وقد سبق توضيح التركيب الإضافي أما التركيب
الوصفي فيتكون أيضاً من ثلاثة أركان هي :

أولاً	الموصوف
ثانياً	ثم الصفة

ثم علامة التركيب الوصفي وهي كسرة حقیقة تلحق بأخر الموصوف

مثل :

أى الباب المفتوح	در گشاده
الوجه الجميل	روى زيبا
المنزل الخرب	خانة ويران
الثوب الأبيض	چامة سفيد
النورد الأحمر	كگل سرخ
السماء الزرقاء	آسمان كبود
الشجرة العالية	درخت بلند

أى أن الصفة والموصوف شيء واحد ، فى حين أن هذا غير موجود فى التركيب الإضافى فحين تقول :

آب قذت أى ماء القنادة ، قائاء شىء والقناة شىء آخر .

وحيث تقول : در باغ ، أى باب الخديفة ، فالباب شىء والخديفة شىء آخر أى أن إتخاذ الجزئين غير متوفر فى التركيب الإضافى ومتوفر فى التركيب الوصفى .

ومن هنا أقول أيضاً أن هناك فرقاً بين الأضافة وبين الأسم المركب فالأسم المركب كما سبق القول له حكم الكلمة الواحدة مثل هوشيار .

أقسام الأضافة : تنقسم الأضافة إلى خمسة أقسام على النحو التالى :

١ - الأضافة التامة . [أضافة بياني] وهى التى يبين المضاف إليه فيها

نوع المضاف وجنسه مثل :

أنگشترنى طلا : خاتم الذهب ، درخت انار : شجرة الرمان

شهر قاهره : مدينة القاهرة ، روز جمعه : يوم الجمعة

اگر برونگ عقىتى شد اشك من چه عجب .

كه مهر خاتم لعل تو هست همچو عقىق [حافظ] .

وتتقارب تماماً الإضافة البيانية مع الإضافة التوضيحية التى يكون المضاف إليه فيها موضعاً وميناً للمضاف ، كما يظهر ويوضح المضاف جنس المضاف

إليه مثل كوه دماوند أي جبل دماوند كتاب توراة فلا بد من ذكر المضاف والمضاف إليه على عكس البيانية التي يجوز فيها عدم التلازم في الوجود بين الاثنين .

٢ - الأضافة التشبيهية : [إضافة تشبيه]

وهي التي يكون فيها معنى التشبيه ، أي التي تؤدي فيه الأضافة معنى التشبيه مثل قد سرو [قد السرو] أي قد كالسرو :

لب لعل : شفة الياقوت أي شفة كالياقوت

وهي نوعان :

أ - أضافة المشبه به إلى المشبه مثل : مرواريد دندان

أي أسنان اللؤلؤ أسنان كالثؤلؤ

ب - أضافة المشبه إلى المشبه به مثل : قد سرو لب لعل

گیسوی کمند ذؤا به کالکمان

وهنا نقول إن التشبيه له أركان أربعة : (١) المشبه أي الجزء الذي يشبهه .

(٢) المشبه به (٣) أداة التشبيه (٤) وجه الشبه

أما في حالة الأضافة التشبيهية فيتوافر فيها ركنان فقط : المشبه والمشبه به .

٣ - الإضافة التخصيصة [إضافة تخصيصة] وهي التي يكون فيها المضاف شيئاً مخصصاً للمضاف إليه مثل :

در باغ باب الحديقة ، كليد خانه مفتاح المنزل

ميز کلاس : منضدة الفصل

٤ - الإضافة الملكية [إضافة ملكية] .

وهي التي تدل على الملكية أي أن المضاف إليه يملك المضاف مثل :

خانه حسن : منزل حسن

كيف على حقبة على

وهنا يجب القول إن كل إضافة ملكية من الممكن أن يكون إضافة تخصيصة

وليس كل إضافة تخصيصة إضافة ملكية .

والفرق بين الأثنين أن المضاف إليه في الأضافة الملكية إنسان يستطيع التملك، أما في الأضافة التخصيفية فإن المضاف إليه ليس إنساناً فلا يستطيع التملك أو التصرف .

مثل

كتاب حسن ملكية

وكتاب خافة تخصيفية

الإضافة الإستعمارية [اضافة استعاري]

وهي التي يستعمل المضاف فيها في غير ماوضع له مثل :

دست روز كار : أي يد الزمان فكلمة [يد] هنا

لم توضع أصلاً للزمان [روز كار]

بهار زندگي : ربيع الحياة .

فكلمة ربيع لم توضع أصلاً للحياة [زندگي]

جور دهر : أي جور الزمان أو الدهر

فالجور لم توضع للزمان

پای صبر : قدم الصبر

روی سخن : وجه الكلام

والفرق بين الأضافة التشبيهية والأستعمارية أن المشبه والمشبه به ينعكزان في

الأضافة تشبيهية فإذا حذف أحدهما أو شيء من لوازمه سميت الأضافة

استغرافية .

ويمكن أن نضيف إلى ما سبق ما يسمى (إضافة بنوت) أي إضافة البنوة

وهي التي تستخدم فيها كسرة أو علامة الإضافة بدلاً من كلمة ابن (پسر) :

مثل

أي عمر بن الخطاب

عمر خطاب

أي حسن بن الحسين

حسن حسين

أي الحسين بن علي

حسين علي

فك الإضافة

إذا أردنا فك التركيب الإضافي ، نحذف علامة التركيب الإضافي أى الكسرة أو ما ينوب عنها .

مثل

(١) صاحب دل بدلاً من صاحب دل أى العارف

أى يعتبر المضاف والمضاف إليه كلمة واحدة مركبة ويسمى إضافة موصولة ومثال آخر على ذلك : پدر زن : والد الزوجة بدلاً من پدر زن .

٢ - تقديم المضاف إليه على المضاف مثل :

كارخانه	بدلاً من	نخانه كار	مصنع
آسيا سنك	بدلاً من	سنگ آسيا	حجر آرحى
گلبرگ	بدلاً من	برگ گل	ورق الورد

وتسمى الإضافة فى هذه الحالة إضافة مقلوبة .

٣ - تغيير مكان المضاف إليه ليسبق المضاف والحقاق [را] بآخره مثل :

جهان را جلال ازتست أصلها جلال جهان از تست أى جلال العالم

منك .

ومثل

یاد باد آنکه سرکوی توام منزل بود

ديده را روشنی از نور رخت حاصل بود

أصلها :

روشنی دیده از رخت

أى نور العين من وجهك أو من نور وجهك

تمارين

١ - أذكر خمسة أمثلة لكل نوع من أنواع الأسم ؟

٢ - أجمع الكلمات الآتية وبين معناها ؟

دانشگاه - جستجو - کاوش - سیاهرو - قلمدان - کارگر .
جوینده - رفته - پا - دوش - زمستان - درخت - برگ .

۳ - بین أقسام الأضافة فيما يلي :

روز آدینه ، آتش دل ، تحت شاهی ، دل کوه - چشمه هنر - دیوار
سپید - جامه نو موی آشفته - سایه دراز .

۴ - أذكر مثالين لكل من :

الأسم المركب بالألف ، الأسم المركب بالواو .

۵ - أذكر ثلاثة أمثلة لكل نوع من أنواع الأضافة :

۶ - أثقل ما يأتي إلى اللغة العربية ، وإستخراج الأسماء التي بها وبين نوع كل
منها « وقتی اصحاب كهف از خواب دراز خویش بیدار شدند ، جهان را
دگرگونه یافتند - مانیز اکنون که می خواهیم از خواب چند سال بیدار شویم
به ابهام و اجمال حس می کنیم که جهان گرداگرد ما آن نیست که بود چند
قرن پیش جهان علم و دانش چشم به سمرقند و خراسان وری و اصفهان دوخته
بود تا ببیند « بیرونی » چه می نویسد و ابو علی چه می گوید و (رازی) از
وطن (بیرونی) پیدا کنند و نشانی بیابند که روزی در این سرزمین چنان مردانی
می زیسته اند بین ما و دیگران ورطه ای عظیم حایل شده است و ما را چندین
قرن از کاروان دانش و هنر جدا کرده است .

الصفة .

همی کلمه تأتي بعد الاسم تبين كيفية هذا الاسم أو حالته أو إحدى
خصوصياته . مثل :

درخت بلند	شجرة عالية
مرد خوب	رجل فاضل
سنگ سفید	حجر أبيض
آب تهنک	الماء الزلال
هوای گرم	الجو الدافئ

ف [العلية] تبين صفة للشجرة ؛ وكذلك قاطل تبين كيفية هذا الرجل فتصفه بأنه ذو فضل .

ومن الممكن أن تتعدد الصفات لموصوف واحد مثل :

مرد دانشمند خوب حكيم ؛ أي رجل عالم وفاضل وحكيم .

وهنا نلاحظ استخدام علامة التركيب الوصفي أو علامة الإضافة بدلا من واو العطف فإذا أضيفت (ي) التنكير إلى التركيب الوصفي جاز حذفها مع الموصوف أو مع الصفة مثل :

مردی بزرگ = أي رجل كبير

فتقول : مرد بزرگی وتقول مرد بزرگ أو مردان بزرگی فهنا لحقت ياء التنكير بالصفة بدلا من الموصوف في المثال الأول .
ونلاحظ مما سبق كذلك أن الموصوف يذكر أولاً ثم تذكر الصفة ، إلا للضرورة الشعرية .

مثل

گرت وحشت آید زتاریک جای

بہش باش وباروشنای درآی

فالأصل أن يُقال : جای تاریک

والصفة مفردة دائماً وإن كان الموصوف جمعا .

مثل

مرد خوب و مردان خوب

فالصفة وهي خوب لم تتغير مع تغير الموصوف من المفرد إلى الجمع لا تستخدم الصفة بدون الموصوف ، إلا إذا حلت محله مثل :

بزرگی گفتم : قال أحد العظماء

فقد تحولت الصفة هنا إلى موصوف .

وإذا استخدمت الصفة مكان الموصوف جاز جمعها :

۱۰ - مثل : بسیار بخوبان دیده ام اما تو چیزی دیگری ای - رأیت كثيراً من الحسنات أما أنت فشيء آخر فكلمة [خوبان] هنا صفة إلا أنها حلت محل الأسم أو محل الموصوف فعولت معاملة وجاز جمعها .

كما يمكن أن تجمع الصفات العربية الأصل مثل :

بيخمران عظام أي الأنبياء العظماء

ومثال آخر على جواز جمع الصفة أو إحلالها محل الأسم :

فاطمة سيب های ریز ودرشت را ازهم جدا کرد ، درشتها رادر سبد گذاشت وریزه‌ها را در زنبیل ریخت .

نلاحظ أن الموصوف حذف في الجملة الثانية ، وذكرت الصفة فقط في الجملة الثانية والثالثة ، وعولت معاملة الأسم فجمعت .

أنواع الصفة :

هناك تقسيمات عديدة منها أنها قسمان : سماعية وقياسية .

وتقسيم أكثر تفصيلاً هو أنها تنقسم إلى أربعة أنواع :

۱ - بسيطة ، ۲ - مركبة ، ۳ - جامدة ، ۴ - مشتقة .

۱ - البسيطة : ما كانت مكونة من كلمة واحدة مثل :

خوب - حسن أو فاضل - بد = سيء

سید = أسود سفید = أبيض

سرخ - أحمر زبرک = ماهر

انبوه = مزدحم .

۲ - المركبة هي ما كانت مكونة من كلمتين أو أكثر مثل :

میخواره (می + خواره) سگير سیمگون = فضی اللون

زهراکین : مسموم نیلگون = نیلی اللون

وهي أقسام : ۱ - ترکیب تشبیهی : مثل سروقد ای کسی که قد او چون

سروست : أي شخص قدده مثل شجرة السرو .

ريشة = ريشة + شاة

ب - وما كانت مركبة من اسمين دون حرف أو أداة وتدون قصد التشبيه مثل شهر يار أي الملك أو حاكم المدينة .
أبيار = المكلف يرى الأرض ، دبير يشع ، كاتب .
ج - ما كانت مكونة من اسمين بواسطة حرف أو أداة مثل : نيزه بدست -
خانه بدوش .

ء - ما كانت مكونة من حرف وإداة مثل : بنام - بخرد .

هـ - ما كانت مكونة من هم + اسم : مثل همراه : ميسافر همنهل .

٣ - الجامدة السماعية وهي غير المشتقة ولا يأتي حسب قاعدة مثل

نيك : حسن ، سست : ضعيف ، زرد : أصفر ، سخت : شديد .

٤ - المشتقة أو القياسية وهي كم تصح من أسماء تشتق من كلمة أخرى وتصبح منفصلة عن الكلمة الأصلية وهي ثلاثة أنواع :

١ - مشتقة من اسم مثل : داندانه : كل شيء شبيه بالأسنان

اسنان = دندان + هـ

مروانه أصلها

مردان + هـ

خرد مندانه = من كلمة خرد + مند + ان + هـ

گوشه : گوش + هـ

٢ - مشتقة من فعل سواء من المصدر المرخم مثل اسم المفعول أو من المادة

الأصلية أو [ريشة مضارع أو مادة مضارع] [ستاك حال] .

مثل اسم الفاعل والصفة المشبهة باسم الفاعل . وأسم الزمان والمكان .

٣ - مشتق من الصفة بإضافة هاء غير ملفوظة أو ألف مثل :

سيمينه - فراخا - پينا

فضی - واسع - عريض

أقسام الصفة من حيث اللفظ والمعنى :

١ - صفة الفاعلية وهي التي تدل على فاعل الشيء أو مالكة .

وهي أنواع : ١ - أسم الفاعل

ونلاحظ هنا أن هذه الصفة تأتي من المادة الأصلية أو مادة المضارع ، وكل مصدر في اللغة الفارسية - كما يتضح فيما بعد - له مادة أصلية (أو ريشة مضارع) يجب أن تحفظ وتتكون هذه الصفة من :

أ - المادة الأصلية (أو الأمر للمفرد) .

ب - علامة أسم الفاعل وهي (نده) .

مثل : خواننده قارىء من المصدر خواندن أن يقرأ أو ينادى أو يسمى والمادة الأصلية : خوان ثم يضيف علامة أسم الفاعل فيصبح : خواننده

ملحوظة : إذا كانت المادة الأصلية منتبهة بحرف غير منطوق نضع (ى) قبل

العلامة :

مثل :

گوینده : قائل من المصدر گفتن أن يقول

المادة الأصلية گو + (ى) + نده

جوینده : باحث من المصدر جستن (م. ا) جو

آینده : قاده من المصدر آمدن (م. ا) آ (ى)

٢ - الصفة المشبهة بأسم الفاعل :

وتتكون بإضافة (أ) إلى نهاية المادة الأصلية أو فعل الأمر للمفرد .

مثل

دانا = عالم خوانا = قارىء جویا باحث

ملاحظات : هنا نشير إلى (أ) أن بعض المصادر لا تأتي منها الصفة المشبهة

مثل : کردن : أن يفعل - پنداشتن - أن يفكر أو يظن

خوردن أن يأكل

١٢ - أكثر الأفعال اللازمة ليس لها أسم فاعل .

٣ - صيغة المبالغة ولها علامات أربعة هي :

كـر - كـار - كـار - كـار - آر

فتوضح هذه العلامات غالباً في نهاية المصدر المرخم وأحياناً في نهاية الأسم أو المادة الأصلية مثل :

كـر : آهنگر : حديد : من كلمة آهن حديد + كـر + مسكر

پرورشكار مری خنياكر

كار = ستمكار ظالم

طلبكار دائن أو مطالب

وتضاف كـار إلى آخر فعل الأمر مثل آموز كـار مدرس

من المصدر آموختن = أن يتعلم م . ا . آموز

آمرزكار غفور من آمرزیدن = أن يعفو م . ا . آمرز

ار ويأتي مع المصدر المرخم أو الأسم أو المادة الأصلية مثل :

كـرفتار : من المصدر كـرفتن : أن يأخذ أو يمسك

أى أسير

خواستار طالب من المصدر خواستن أن يطلب

پرستار ممرض

خریدار مشتری

وكانت - ار - في القديم تار ودار

يسمى هذا النوع أيضاً باسم أسم المصدر .

والفرق بين الصفة المشبهة وأسم الفاعل : ان الصفة المشبهة تدل على ثبات

ودوام الحالة في حين أن أسم الفاعل يصف حالة في زمن محدود فكلمة

جويا باحث

جوینده باحث

الأول غير محدود والثاني محدود ويوصف بالأولى ما كان يتصف بها بصورة
ثابتة ودائمة . وهناك فرق آخر هو أن :

ان إسم الفاعل يكون موجهاً أكثر إلى عمل الفاعل في حين أن صفة
الفاعلية تكون موجهة غالباً إلى حالة الفاعل .

مثل

رونم إسم فاعل فهو يوضح العمل

روان فإنها توضح حالة الفاعل

إذا ركبت صفة الفاعلية مع مفعول أو أحد القيود مثل : يشرككم ،
يسار ، يس وأمثالها حذفت علامة الصفة : مثل كاجوي ، يشكوي ،
يشرو ، يسرو .

رابعاً صفة المفعولية [صفة مفعولية] :

وهي الصفة التي تصح فيها معنى المفعول بواسطة فاعل . (التي يقع عليها فعل
الفاعل) وتتكون من المصدر المرجم (بزيادة) أي المصدر بعد حذف التو ثم
إضافة هاء غير المنقوطة مثل :

شيدن = المصدر المرجم = شيد + ن
يضيف هذه غير المنقوطة تصبح شيدده = مسموع
خواندن = خواند + ه

إسم المفعول خوانده
أي ما يقع عليه الاستماع أو القراءة

ينفي إسم المفعول بأن تسبقه [نا] شيدده = غير مسموع
ناخوانده = غير مقروء

ملحوظة (١) : أحياناً يؤدي حاصل المصدر أو إسم المصدر معنى صفة
المفعولية مثل : كرفتار بمعنى أسير
فنعول مثلاً :

أين كس كرفتار شد : أى صار هذا الشخص اسيرا
ف كلمة كرفتار هنا = كرفته ومثلها : كشته = كشتار

(٢) : تأتي صفة المفعولية من الأفعال المتعدية أساساً ، فإذا اتينا بصفة المفعولية
(شكلا) من الأفعال اللازمة وفقا للقياس : مثل .

ايستادن = ايستاده أن يقف نشستن = نشسته أن يجلس
خفته من المصدر خفتن أن ينام

فإنها عندئذ تكون صفة للفاعل وليست للمفعول :

تركيب صفة المفعولية :

يتم تركيب صفة المفعولية على النحو التالي :

١ - تقدم الصفة مع ذكر علامة التركيب الوصفى مثل : بمرورده نعمت
آوده منت . ستوده عقل .

٢ - تقدم الصيغة وتحذف علامة التركيب الوصفى مثل : آوده نظر .
نظر مندو آوده دستار - عمامة ملوثة ، ستوده عقل .

٣ - تذكر الصفة في مكانها الأصلي أى بعد الموصوف مع حذف علامة
الصفة أى هـ أى الهاء - أو - ده

خواب آود نعمت پرور دست پرور
فكانت في الأصل

خواب آوده نعمت پرورده دست پرورده

ملحوظة : لا بد من إضافة علامة الصفة المحذوفة عند جمع هذه الصفة فنقول :
دست پروردگان

فكانت قبل الجمع دست پرور أى أضفنا [ده] المحذوفة .

خامسا : الصفة المنسوبة (صفت نسبي) :

وهي التي تنسب شخصاً أو شيئاً إلى مكان أو شيء وتذكر علامات
النسبة جميعها في آخر الكلمة وهي على النحو التالي :

أ - (ی) مثل :

= آسمانی آی سماوی خراسانی

= زمینی آی ارضی شیرازی

= مصری آی مصری

ایرانی آی ایرانی

وتلحق الیاء دائماً بالأسم المقرد .

وهناك كلمات تضاف إليها (ان) قبل یاء النسبة مثل :

پهلوانی آی بطولی فهي فی الأصل پہلو

تنانی آی جسدی فهي فی الأصل تن بمعنى الجسد .

ب - [یز]

مثل

فضی	سیمین	تصبح	فضة	سیم
ذهبی	زرین	تصبح	ذهب	زر
حجری	سنگین	تصبح	حجر	سنگ

ج - [یه] مثل :

پشمینه .. صوفی من پشم آی الصوف

زرینه .. ذهبی

د - [کان] مثل :

دهگان = قروی

گروگان شایور کان

ه - [هاء = ه]

وتفید النسبة كما تفید الزمان مثل :

یکما هه شهری

یکروزه یومی

هزاره ألفی

صد ساله صدی

كما تستخدم في غير التركيب العددي مثل :
نبرده بمعنى محارب وشجاع (أي جنگجو و دلیر
نژاده بمعنى أصيل ونجيباً
بنده بمعنى عبد وأسير

و - [وار]

مثل : مردوار شاهوار
راهوار

ملحوظة : يمكن اعتبار ال [و] من علامات النسبة كما في قولنا : گردد
أي دائري نسبة إلى گرد ، أو ترائی : بكسر الكاف وفتحها .
سادساً : الصفة التفضيلية (صفت تفضیلی) :

وهي الصفة التي تفيد تفضيل شيء أو شخص على آخر في صفة يشترك
الأثنان في الأنصاف بها وعلامتها أن تلحق كلمة [تر] بأخر الصفة المطلقة .

بهتر احسن خوبتر = أفضل
داناتر اعلم بزرگتر أكبر

وتستخدم الصفة التفضيلية بواحد مما يأتي :

أ - بواسطة (از) مثل : حسن از حسین داناتر است أي حسن أعلم من
حسین روشنائی بهتر از تاریکی است أي النور احسن من الظلام .

ب - بواسطة الأضافة مثل : تواناتر مردم کس است که دانائیش
افزونتر باشد ، أي بواسطة که مثل دانش بهتر که مال

سابعاً الصفة الأفراطية (صفت افراطی) وهي الصفة التي تكون مسبقة
بكلمة تفيد كثرة الأنصاف بها وهي :

سخت شدید پر مملوء زیاد
بسیار کثیر خیلی جدا نیک حسن

ولمزيد من الأفراط تتكرر اللفظة الواحدة :

فنعقول : پُرزنک پرکار - بسیار علم

خيلي خوب :

پسيار بسيار خوب بدبد - نيك نيك

وهذا النوع من الصفة ما يذكر غالباً لضرب المثل مثل :

سخت يدي كردي أي فعلت فعلة شنعاء

ثامناً : الصفة المتساوية :

وهي الصفة التي تكون مسبوقة بكلمة تفيد المساواة في الأتصاف بها أي أنها توجد في شيئين أو شخصين بدرجة واحدة وتكون مسبوقة بهذه الكلمات : چنان - چندان .

مثل : آن چنان سرد است كه اين : أي كان ذلك باردا كهذا .. أو مثل هذا .

تاسعاً : الصفة الاغراقية :

أي التي تفيد المبالغة التامة في الغلو :

ولها كلمات تدل عليها وتسبق الكلمة مثل :

شاه - دثر - ديو گاو - نره - فيل مثل : شاهراه ، ودرخيم ، گاو زور ، نره غول ، فيل زور

ملحوظة : هناك الصفة العددية وهو ما نسميه بالعدد الترتيبي أو الوصفي

كما سيرد فيما بعد : وتتكون من العدد الأصلي + م أو مين مع ضم ما قبلها مثل چهار = أربعة يصبح = چهارم أو چهارمين أي الرابع .

قلم من بهر از قلم على است أي قلمي أحسن من قلم على

پراهن من تميزتر از پراهن مهشيد است أي :

قميصي أكثر نظافة من قميص مهشيد

أما الصفة العالية فتفيد تفضيل موصوف بصفة على سائر الموصوفين بها من

أبناء جنسه مثل :

شيرين بهترين دانشجو در كلاس است أي :

شيرين أفضل طالبة في الفصل

ابن درخت سبزترین درخت درباغ است
هذه الشجرة أكثر أشجار الحديقة خضرة

ملحوظة : (١) إذا كان الأسم الذي يرد بعد الصفة العالية جمعا ، لا بد من وضع علامة الإضافة في نهاية الصفة العالية .

مثل

بزرگترین مردان أى أكبر الرجال

بعكس الملاحظة السابقة التي ذكرت فإنه إذا ذكر الأسم مفردا بعد الصفة العالية لا تذكر علامة الأضافة كما في المثال الأتيق .

دانا ترین فرد أعلم فرد

فلا نضع كسرة الإضافة في آخر كلمة أو صفة دانا ترین .

أما إذ اضيفت الصفة التفضيلية فإنها تصبح صفة عالية .

مثل

بزرگتر خردمندان أى أكبر العقلاء

(٢) هناك ألفاظ مثل مه - كه كم ييش وتضاف إليها أحيانا .

ين فيصبح : كهين ، كمين ، ييشين

فتفيد الصفة العالية ، وأحيانا تلحق بها هاء غير ملفوظة فتكون :

مهيته - بهينه - كمينه - كهينه ،

ج - بواسطة [كه] مثل :

دانش بهتر كه مال ، أى :

العلم أفضل من المال

هناك كلمات تفيد التفضيل دون إضافة علامة التفضيل [تر] إليها حسب

رأى بعض الباحثين ، مثل :

به ، كه = أى كهتر أصغر

مه أى مهتر أكبر

فزون أى فزوتر أزيد أو أكثر
كم = كتر = أقل : كم = ييش = ييشتر أى أكثر

ملحوظة :

إذا لم تضاف الصفة التفضيلية ، يكون ما بعدها مفرداً مثل : دانا ترين : فرد .

فهميده ترين : شخص .

فلا نقول : دانا ترين فرد أو فهميده ترين شخص

عاشراً الصفة العالية (صفت عالی) :

وهي تفيد تفوق شخص أو شيء في صفة على مجموعة من الأشياء أو الأشخاص يشتركون معه في الاتصاف بالصفة نفسها وعلامتها [ترين] وتلحق بأخر الصفة العادية . مثل :

فاضلترين = الأفضل

كمتريين = الأقل

بزرگترین = الأكبر

عالیترین = الأعلى

والفرق بين الصفة التفضيلية والصفة العالية أن الصفة التفضيلية تفيد تفضيل موصوف بصفة ما على موصوف آخر
= ملاحظات =

١ - هناك فرق بين الصفة وبين المضاف إليه هو أن الصفة في ذاتها ليس لها وجود مستقل ، فحين نقول « برادر بزرگ » أى الأخ الكبير نرى أن بزرگ (صفة بمعنى كبير) ليست هنا شيئاً مستقلاً عن كلمة « برادر » أى الأخ .

٢ - هناك في الفارسية كلمات مركبة تعنى صفة الفاعلية أو المفعولية مع حذف الجزء الأخير (نده) علامة أسم الفاعل أو (هه) علامة أسم المفعول وهذه الكلمات كثيرة من بينها : أ - الصفة الفاعلية :

دل انگیز	بدلا من	دل انگیز نده	مشیر
دل آویز	بدلا من	دل آویز نده	
عاقبت بین	بدلا من	عاقبت بیننده	
داد خواه	بدلا من	داد خواهنده	
دل نواز	بدلا من	دل نواز نده	
دل آور	بدلا من	دل آورنده	
نان آور	بدلا من	نان آورنده	
رنج بر	بدلا من	رنج برنده	
مشك بیز	بدلا من	مشك بیزنده	
گل ریز	بدلا من	گل ریزنده	

ب - الصفة المفعولية :

ناز پرور	بدلا من	ناز پرورده
باد آور	بدلا من	باد آورده
پاکزاد	بدلا من	پاکزاده
داد خواست	بدلا من	داد خواسته
کار کرد	بدلا من	کار کرده
خاک خورد	بدلا من	خاک خورده
دست بخت	بدلا من	دست بخته

ومثل الصفة المفعولية الكثير في اللغة الفارسية :

۳ - هناك نوع آخر من الكلمات المركبة مع أحد مشتقات الفعل مثل الكلمات المركبة من المصدر المرحم (بريدہ) مع أسم أو صفة فتكون أسم المصدر مثل :

بزرگ داشت = احترام ، دير کرد = تأخير ، نگاهداشت = حفظ
بازديد = عيادة أو زيارة ، دستبرد = سرقة

۴ - إذا تكررت الصفة المشبهة ب (ان) من الممكن حذف علامة الصفة (ان) من الصفة الأولى مثل : لرزلرزان بدلا من لرزان لرزان

تمارین

۱- در جمله ها ذیل به جای نقطه هاضفت مناسبی بگذا رید.
أی ضع مکان النقط فی الجمل الآتیه صفة مناسبة .

سعدی شاعر ... ایران است . من ... بار به خانه شما آمده ام .
... راه نزدیکتر از ... راه است - باد ... شیند ها راشکست .
- این غذا ... است ... بار است که من ... فیلم را دیده ام
این اتاق ... از آن اتاق است . - گل سرخ ... گل است .. من رنگ آبی
را .. از رنگ سبز وست دارم .

۲- در جمله ها ذیل زیر انواع صفتها خط بکشید .

ضع خطا تحت أنواع الصفات فی الجمل الآتیه :

یکی از رفیقان شکایت روزگار نا مساعد پیش من آورد .
دشوارترین حافظا انتظار است .
آدم بیسواد کور است .

راستی موجب رضای خداست کسی ندیدم که گم شد از راه راست
توپاک باش و مدار ای برادر از کسی باک

رنند جامه نایک گازران برسنگ

من نزدیکترین راه انتخاب کردم .

این درس آسانتر از درس پیش است .

مرد هنرمند و با مروت اگر چه گمنام و بسیار خصم باشد روزی ظاهر

گردد . موافقترین دوستان کسی است که از مخالفت پرهیزد

آن کوه بود درخت چو مردی مبارز است

این کار کم زحمت و بسیار منفعت .

من هوا ملایم بهار را دوست دارم

ماهگیران در شبهای طوفان با امواج متلاطم دریامی جنگند .

بامردم به فتنه انگیز منشین .

هنر دورهء هخمانشی باشکوه تر از دورهء آشکانی است .
 - باد تند پاییز برگها رامی ریزد -
 شاهنامه فردوسی بزرگترین اثر ادبی ایران است
 شیر درنده ترین حیوانات است
 بار من سنگیتر از بارتوست .

تمرین علی الصفة :

(۱) بابدان بدباش و با نیکان نکو کن سیئاً مع الأشرار و خیراً مع الأخبار .
 سعديا مرد نکو نام نمیرد هرگز
 ترحم پر پلنگ تیز دندان
 مسمکاری بود برگو سفندان
 پارسای را دیدم

زن خوب فرمانر پارسا کند مرد درویش پادشاه پسر نوح بابدان
 بنشست خاندان ثبوتش کم شد .

انقل النص السابق إلى العربية ، وعین مابه من صفات ووضح ما ذکر منها
 مع الأسم وما حل محله .

سیب ترش خریدم [مالح أو حامض] ترش تبین الطعم (مزه)
 سیب سرخ خریدم سرخ تبین اللون (زنگ)
 سیب گندیده را دور بینداز گندیده [فاسد] تبین الحالة (حالتی)
 سیب گرد زیبا است [مستدیر] گرد تبین
 الشكل الشكل

تأمل الأمثلة السابقة لترى نوع الصفة وما نشير إليه ، ثم كون جملاً علی
 نسق ما سبق من عندك .

الكناية

الكناية كلمة لا يظهر معناها إلا إذا اقترنت بكلمة أخرى ، فالضمير مثلاً يحتاج إلى أسم يرجع إليه ، وأسم الإشارة يحتاج إلى مشار إليه ، والمبهمات تحتاج إلى تمييز .

والكناية في اللغة الفارسية خمسة أنواع هي :

- ١ - الضمير
- ب - أسم الإشارة
- ج - اسم الموصول
- د - المبهمات
- هـ - ادوات الاستفهام .

أولا الضمير :

أولاً : الضمير (فرنام) :

الضمير بكلمة تحل محل الأسم ، ويعنى أستعماله عن تكرار الأسم وهو في الفارسية ثلاثة أنواع :

- ١ - الضمير الشخصي
 - ٢ - ضمائر الإشارة
 - ٣ - الضمير المشترك
- مثال (١) :

محمد آمد ، ونامه ای نوشت ، چه او خوش خط است
آئی محمد ، وکتب رساله ، وکم خطه جميل

مثال (٢) :

این مرد که او را امیر کردید ، وشهر او را دادید باید او را حرمت داشت
أی هذا الرجل الذي جعلتموه أميراً ، واعضيتموه المدينة يجب أن يحترم . نجد
أن الأسم (محمد) في الجملة ذكر مرة واحدة ، ثم استخدم الضمير بدلاً منه
في الجملتين الأولى والثانية وفي المثال الثاني ذكر كلمة (مرد) أي الرجل مرة
واحدة واستخدام الضمير (او) بمعنى (هو) بدلاً منه ثلاث مرات .
ويسمى الأسم الذي حل الضمير محله (مرجع) أي ما يرجع إليه الضمير
وعلى هذا فمرجع الضمير لابد وأن يكون اسماً .

ومن هنا نستطيع أن نقول إن الضمير الشخصي هو الذي يدل على المتكلم أو المخاطب أو الغائب مفرداً أو جمعاً مذكراً أو مؤنثاً ، ويكون متصلاً (يوسته) أو منفصلاً (كسسته)

ثانياً : الضمائر المنفصلة :

وهي كما يتضح من أسمها تُذكر وحدها ، ولا تتصل بغيرها وينطبق على هذه الضمائر الحالات التي تنطبق على الأسم ، فيكون فاعلاً ، ويكون مفعولاً ، ويكون مضافاً وفي حالة النداء وإن كانت حالة النداء قليلة الأستعمال في الضمائر . وترد حالة النداء في الضمائر في الشعر غالباً مثل قول نظامي : من بدهن برد چو می میگريست : كاي من بيجاره مراجاره چيست .

وامثله ذلك مايلي :

أ - الضمائر الشخصية أو الضمائر الفاعلية المنفصلة :

من أنا ما نحن
 تو أنت ر أنت شما أنتم أو اتن أو اتنا
 او (وى) هو أو هي ايشان هم أو هن أو هما

ونلاحظ على هذه الضمائر ملاحظتين : الأولى أنه ليس هناك مذكر أو مؤنث في الضمائر والثانية أنه ليس هناك مثنى لان الجمع في الفارسية كما سبق القول مادل على أكثر من واحد ! وعلى هذا استخدم ضمير الجمع في الفارسية استخدام المثنى أيضاً

مثال :

١-	٢-	٣-	١-	٢-	٣-
من	رفتم	(م) (أنا) ذهبْتُ	ما	رفتم	يم ذهبنا
تو	رفتى	(ى) (أنت) ذهبْتِ	شما	رفتيد	يد ذهبتم
او	رفت	(-) (هو) ذهب	ايشان	رفتند	ند ذهبوا

فالضمائر الشخصية أو الضمائر الفاعلية (١) في المثال السابق منفصلة وتقع فاعلاً :

ملحوظة :

(يرى في الكتابات القديمة أحياناً ضمائر الجمع مجموعة على النحو التالي
(مايان - شمايان) كما يستخدم في اللغة الدراجة حالياً ماها - شماها) .

ب - كما تقع الضمائر المنفصلة مفعولاً وتكون على النحو التالي :

من را أو مرا	مارا
تورا أو ترا	شمارا
اورا أو ويرا	ایشان را

مثل

- فریدون مرا دید	أى رأى فریدون
- من ترا آگاه کردم	أى (أنا) أخبرتك
دیروز تراندیدم	لم أرك أمس
شیرین اورا همراه آورد	أى رافقته شیرین
شما مرا دیدید	أى - رأيتمونی
من شما را دوست دارم	أى - أحبكم
حسن ایشان را زاهنای کرد	أى - أرشدهم حسن

ملحوظة :

إذا كان مرجع الضمير في المفرد الغائب شخصاً استعمل الضمير (أو) أو
(وى) ، وإذا كان مرجعه غير عاقل استعمل الضمير (آن) مثل اورا دیدم
رأيتہ الضمير هنا يرجع إلى شخص ونقول في الجمع آنها را دیدم ، آنها آوردم
احضرته الضمير هنا يرجع إلى شيء .

جاء - في حالة الاضافة :

کتاب من = کتابی	کتاب ما = کتابنا
کتاب تو = کتابتک	کتاب شما = کتابکم
کتاب او = کتابه	کتاب ایشان = کتابهم
او کتاب وى = کتابه	

أمثلة

كتاب من اینجا ست : کتابی هنا
 مرغ تو سیاه است - طائرک اسود
 براد راو کوچک است - أخوه صغير
 کتاب ما پاره شد - مرق کتابنا
 لباس همارا شستند - غسلوا ثيابكم
 کارا یشان تمام شد - إنتهى عملهم

د - في حالة النداء : سبق القول إن الضمائر المتصلة نادرة في حالة النداء
 وأكثر وجود هذا النادر في الشعر وسبق التمثيل لذلك في قول نظامي .
 ومثال آخر :

ای تو کرده ظلمها چون خوشدلی
 أي یامن ارتکبت المظالم کیف تكون سعیدا

أقرأ الحمل الآتية وبين نوع الضمير المنفصل فيها :
 کو شاترین دوست من ، اوست . ما آیندؤ خوبی برای او پیش بینی می
 کنیه . خوب است شاهم باو آشنا شوید واورا از نزدیک بشنا سید .
 ثانياً : الضمائر المتصلة :

هي الضمائر التي تتصل بكلمة أخرى ولا تذكر وحدها وهي على النحو
 التالي :

١ - ضمير متصل للفاعل .. أو ضمائر الفاعلية المتصلة :

	وهي		
م - المفرد المتكلم	م	جمع المتكلمين	يم
ي - المفرد المخاطب	ي	جمع المخاطبين	يد
د - المفرد الغائب	د	جمع الغائبين	ند

أى

من	م	ما	م
تو	ی	شما	ید
او	د	ایشان	ند

فنقول :

من روم (م) أنا أذهب (مضارع التراسى)

تو روى (ی)

او رود (د)

ما رومى (م)

شما روید (ید)

ایشان روند (ند)

أو

من مبروم مامى رومى (مضارع اخبارى)

تو مى روى شما مى روید

او مى رود ایشان مى روند

ولا يظهر الضمير المتصل مع الشخص الثالث فى الماضى (المطلق
والاستمرارى) .

فنقول :

من رفعت ذهباً أو : من میرفتم (م)

تو رفتى ذهبت أو : تو میرفتى (ی)

او رفت ذهباً أو : او میرفت (-)

مارفتم (م) مامى رفتم (م)

شما رفتید (ید) شما مى رفتید (ید)

ایشان رفتند (ند) ایشان مى رفتند (ند)

أى ان (د) الضمير متصل للفاعلية الذى يظهر فى المضارع بنوعيه
لا يظهر فى الماضى ومن هنا نسميها دال المضارعة .

ولنطبق ذلك على المصدر (بستن) أن يعقد أو يربط أو يعلق فى الماضى
(بست)

من بستم	(م)	ما بستيم	(يم)
تو بستى	(ي)	شما بستيد	(ند)
او بست	(-)	ایشان بستند	(ند)

(بند) يكون على النحو التالى :

من بندم	(م)	ما بنديم	(يم)
تو بندى	(ي)	شما بنديد	(يد)
او بندد	(د)	ایشان بندند	(ند)

وهذا الضمير يتصل بالأفعال ويكون فاعلاً دائماً كما سبق :

٢ - ضمير النفعولية المتصنة . وتتصل بالأسمم والفعل وهى :

نمفرد المتكلم	م	لجمع المتكلمين	مان
للمفرد المخاطب	ت	لجمع المخاطبين	تان
للمفرد الغائب	ش	لجمع الغائبين	شان

مثل

زدم	أى	مرازد	بمعنى ضربنى
زدت	أى	ترازد	بمعنى ضربت
زدش	أى	اورازد	بمعنى ضربه
زدمان	أى	مارازد	بمعنى ضربنا
زدتان	أى	شمارازد	بمعنى ضربكم
زدشان	أى	ایشان رازد	بمعنى ضربهم

ملحوظة : أنظر إلى هذين المثالين جيداً :

١ - ما تى به خوان خود خواندم .

الفعل هنا خواندم ، ضمير الفاعلية المتصلة هنا هو م
أى من خواندم

بمعنى دعوت ضيفاً إلى مائدتى

٢ - ميز بانى به خوان خود خواندم

فالضمير (م) هنا فى حالة المفعولية المتصلة

أى أنها مرا خواند

تعالى دعائى مصبف إلى مائدته .

والمعنى والقرينة فقط هما اللذان يفرقان بين النوعين .

٣ - ضمائر متصلة مضاف إليه وتصل بالأسم فقط وهى :

م مان

ت تان

ش شان

مثل

كتابنا	كتابان	أى كتابى	كتاب
كتابكم	كتابتان	أى كتابك	كتابت
كتابهم	كتابشان	أى كتابه	كتابش

ملاحظة :

١ - إذا دخلت الضمائر المتصلة فى حالة الإضافة (م - ت - ش -

مان - تان - شان) على كلمة متبوية بالألف أو الواو يمكن أن نضيف (ي)

قبل الضمير .

مثل

أى أمنيتى

أى شعرك

أى وجهه

أى فيلاتنا

آرزويم

مويت

رويش

سرايمان

ہايتان / أى قدمكم
آواز شان / أى صوتهم

۲ - الكلمات المنتهية بالهاء الصامتة (غير المنطوقة) حين تلحق بها الضمائر المتصلة م - ت - ش .

في حالتى المفعولية والأضافة لا بد وان تسبقها الهمزة .

مثل

سینه :	صدر	تصبح	سینه ام	أى صدرى
خانه :	منزل	تصبح	خانه ات	أى منزلك
جامه :	ثوب	تصبح	جامه اش	أى ثوبه

۳ - نلاحظ أن الضمير المتصل (م) يقع أحياناً فاعلاً وأحياناً مفعولاً وأحياناً مضاف إليه .

مثل

رفتم	أى	ذهبت	م	فاعل
محمد ديدم	أى	رآنى محمد	م	مفعول به
پدرم	أى	والدى	م	في حالة الأضافة

۴ - لانتأى الضمائر المتصلة في حالة النداء مطلقاً .

الضمائر المنفصلة فاعل مفعول اضافة الضمائر المتصلة فاعل مفعول اضافة

من =	من	مرا	من	م	م
تو =	تو	ترا	تو	ى	ت
او =	او (وى)	اورا او ويرا او	د	ش	ش
ما =	ما	مارا	يم	مان	مان
شما =	شما	شمارا	يد	تان	تان
ايشان =	ايشان	ايشانرا	ند	شان	شان

ضمائر الإشارة

ضمير الإشارة هو الكلمة التي تدل على شخص أو شيء بالإشارة إليه

وهو :

أين	هذا	أو هذه	للقريب
آن	ذلك	أو تلك	للبعيد

وكما سبق القول في حالة الجمع تجمع بالعلامتين

إينها أو إينان هؤلاء

آنها أو آنان أولئك

طبقاً للمشار إليه فإن كان من ذوات الأرواح جمعت بـ (ان)

وإن كان من غير ذوات الأرواح جمع بـ (ها)

فنقول :

(أ) أين باغ است هذه حديقة .

آن قلم است ذلك قلم .

أين دانشجو است هذا طالب .

آن استاد هست ذلك استاذ .

اينان دانشجويان هستند هؤلاء طلاب .

آنان استادان هستند اولئك اساتذة .

آنان مردان هستند اولئك رجال .

آنها درها است هذه أبواب .

ويرى بعض الباحثين أن ضمائر الإشارة تجمع بالألف والنون إذا كان المشار

إليه أشخاصاً أما إذا لم يكن أشخاصاً جمع ضمير الإشارة بالهاء والألف .

فنقول :

إينها حيوانات است هذه حيوانات

ولضمير الإشارة جميع حالات الأسم ، فيكون فاعلاً أو مفعولاً أو مضافاً

إليه .

فنفقول :

- (١) این مرد هست هذا رجل
(٢) در کسب مال وجاه بکوش تا آنرا در کار خیر صرف کنی
أى اجتهد فى كسب المال والجاه واصرفهما فى فعل الخير .
(٣) دشمن و دوست را از خاطر مگذار ، شرآن دفع کن ، حق این
بگذار .

ای لاترك الصديق والعدو من الخاطر ، ادفع شرذلك وأد حق هذا .

الضمير المشترك :

- وله صيغ ثلاثة هي : خود أو خویش أو خویشان
وكلها بمعنى نفس ، وتأتى مع جميع الضمائر بصورة واحدة .
كما تنوب عن جميع الضمائر أيضاً فنقول :

من	خود	ماخود
تو	خود	شما خود
او	خود	ایشان خود

فلا تتغير صورته مع جميع الضمائر ، وله مثل ما للضمائر الشخصية من أى
يأتى فاعلاً أو مفعولاً أو فى حالة الأضافة .

فنفقول :

من خود گفتم	أى أنا نفسى قلت .	فاعل
على خود نزد من آمد	أى أتى على نفسه إلى .	فاعل
من کتاب خویش را برداشتم	أى حملت کتابى	مفعول

ما از کار خویشان راضی هستیم ای نحن راضوان عن عملنا (مضاف إليه)
و یفید هذا الضمیر أيضاً التوكید لذا يعرف باسم الضمیر المشترك أو الضمیر
التوكیدی .

مثل

- ۱ - من خودم گفتم ای أنا نفسي قلت
 - ۲ - مرد بشن خویش بقاهره رفت ای ذهب الرجل بنفسه إلى القاهرة
- أمثلة أخرى :

۱ - پرویز کارش را تمام کرد . او کار خود را زود ترازمه تمام کرد
ای :

أنهى پرویز عمله أنهى عمله أسرع من الجميع
۲ - گاهی از خود می پرسم که تاکنون برای دیگران چه کرده ام
هرگز خود را برتر از دیگران میندازم
ای أحيانا أسأل نفسي ماذا فعلت حتى الآن للآخرين ، ولم أحسب نفسي
مطلقاً أفضل من الآخرين .

۳ - ناکهان خود را در آب چشمه دید زیر کان به دست خود
برای خود دشمن نمی تراشند

۴ - خود گفتم - خود گفتمی خود گفتیم - خود گفتید - خود گفتند
علینا أن تتبع كلمة (خود) في الأمثلة السابقة لئري هذا الضمير في المثال
الأول استخدم بدلاً من ؟ وهل استخدم في المثال الثاني بدلاً من المتحدث
أو المخاطب أو الغائب ؟

و كيف استخدم في المثال الثالث ؟

سنرى كما سبق القول إنه استخدم مكان المتكلم والمخاطب والغائب
گوینده شنونده غایب
(۱) (۲) (۳)

سواء للمفرد أو للجمع ونلاحظ أن الضمير المشترك قد يذكر مع الضمائر
الأصلية وقد لا يذكر .

ويستخدم اليوم بدلا من الضمائر (خود) فقط .

خودم - خودت - خودش - خودمان - خودتان - خودشان أو خود
من أو بخود تو .

ملحوظة : خویش و خویشتن هذان الضميران لا يلحق بهما الضمائر
المتصلة .

تمارين :

در جمله ها زیر ضمیرهای مشترک را پیدا کنید .

چون من به نفس خویشتن این کار می کنم بر فعل دیگران زچه انکار می کنم
نان خود خوردن به که منت دونان کشیدن

يك نشانه بهر خود ناکرده ساز خویشتن زاجون توأم یافت باز

نبیند مدعی جز خویشتن را که دارد پرده پندار در پیش

گفت زهار اگر چه بد کردم در بد من مبین که خودم کردم

ترسیدم ارب، گزند خویش آهنگ هلاک می کنند

ب - اسم الإشارة

اسم الإشارة في الفارسية شأنه شأن ضمير الإشارة هي : این هذا أو هذه
للقريب .

آن ذلك أو تلك للبعيد

فإذا ذكر الاسم مرافقاً ومصاحباً لضمير الإشارة سمي ضمير الإشارة اسم
الإشارة وبعبارة أخرى نقول إن اسم الإشارة لفظ يبين شيئاً أو شخصاً وعلى
هذا فضمير الإشارة يحل محل الاسم ، أما اسم الإشارة فيذكر مع الاسم .

مثل :

این مرد است

ای : هذا رجل

فكلمة این هنا ضمير إشارة للقريب ، أما حين نقول :

این مرد خوب است

أى : هذا الرجل فاضل
فكلمة اين هنا مصاحبة لكلمة الرجل
عند نسميها أسم إشارة

وأسم الإشارة مثل الصفة لا يجمع ولو كان الأسم الذى بعده فى صيغة
الجمع فنقول اين مردان خوب اند
أى : هؤلاء الرجال طيبون

أما ضمير الإشارة فإنه يجمع إذا كان المسند إليه جمعاً .
أمثلة أخرى على أسم الإشارة :
ازين مرد نادان آن كاربرز رك نيايد .

أى . لا : يأتى هذا العمل العظيم من هذا الرجل الجاهل .
اين كتاب را بفروش أى : بع هذا الكتاب
آن در را بازكن أى : أفتح ذلك الباب
توضيح ضرورى :

١ - إذا دخل أسم الإشارة على كلمة مما يأتى سال = سنة
روز = يوم شب = ليلة
استبدلت (ين) ب (م) أى تصبح اين = ام
فتكون الكلمة :

امسال - امروز - امشب

هذا العام - هذا اليوم - هذه الليلة

٢ - أحياناً تحذف همزة أسم الإشارة للتخفيف ، كما فى المثال الآتى :

ند كار گلاب وگل حکم ازلى اين شد

كان شاهد بازاری وين پرده نشين باشد

٣ - إذا أضيفت كلمة آن إلى الضمير فإنها تعنى الملكية .

مثل

آن تو - ملكك

آن شما - ملككم

٤ - يسبق أسم الإشارة دائماً المشار إليه فإذا تأخر عنه كان ذلك للتأكيد
مثل :

سخن اينست ديكران پگذار - تابگويند هريكى سخنى اى وخلاصة القول
أن دع الآخرين يدلى كل واحد منهم بقوله ورأيه .

ج - أسم الموصول :

الموصول كلمة تصل قسماً من العبارة أو الجملة بقسم آخر من العبارة أو
الجملة : وله صيغتان :

كه للعاقل وغير العاقل وان كانت للعاقل أساساً
چه لغير العاقل

مثل : ل : كه .

١ - كسى كه بخرد دارد همه چیز دارد
أى : الشخص الذى يمتلك العقل يمتلك كل شيء

٢ - هر كه او به خدا برد رستگار شود
أى : كل من سلك الطريق إلى الله ينجو .

أمثله : ل چه

١ - هر چه شايد گفت نبايد گفت
أى كل مايجوز قوله لايجب قوله

ومثل :

٢ - هر چه كوشيد ثمرى ببخشيد

يسبق الموصول غالباً مايلئ :

١ - اين - آن - هر - ياء النكرة .

٢ - الضمائر الشخصية المنفصلة : من - تو - او - ما - شما - ايشان

أمثلة :

این + که

این که می گویم بقدر فهمتست ای : هذا الذى أقوله بقدر فهمك . آن + که
آن که بیمارست ناتوانست : ذلك الذى يكون مريضاً يكون عاجزاً.

آن + چه

آن چه خواست گفت ای قال ذلك الذى أراد هر + که

هر که داناست تواناست
کل من يكون عالماً يكون قادراً

هر + چه هر چه شد خوب است کل ما حدث خیر

هر چه رشته بود پنبه شد

من + که = من که رفتم این اتفاق افتاد

تو + که =

تو که سود و زیان خود ندانی

ای أنت الذى لاتعرف ماينفعك ومايضرک (المكسب والخسارة)

او + که او که آمده بود هو الذى قد أتى

ما + که

ما که طمع کردیم باختیم
ای نحن الذين طمعنا وخسرنا شما + که

شما که عاقلید اندیشه کنید

أنتم العقلاء تفكرون

ی + که یاء التنکیر - که

مردی که دیدی سفیر بود

ای الرجل الذى رأيت كان السفير

وقول حافظ :

وای که غیب نمایست و جام جم دارد

زخاتمی که ازو کم شود چه غم دارد

۳ - چون آهنگ رفتن کند جان پاك

چه بر تخت مردن بچه بر روی خاک

أى حين تقصد أو تنوى الرحيل فلترحل بروح طيبة

سواء مت على فراشك أو على وجه التراب

فترى أن كه وچه أستخدامتا فى الأمثلة السابقة للربط بين عبارتين فهما هنا حرف ربط .

کما نستخدم كه وچه كأدوات استفهام مثل :

که آمد ؟ من آتی ؟

که رفت ؟ من ذهب ؟

آن مرد کیست ؟ من هذا الرجل ؟

أى آن مرد كه است ؟ فأصبحت بالصورة السابقة

چه خرید ؟ ماذا أشتري ؟

فتكون كه معنى من ؟ للسؤال عن العاقل

وتكون چه بمعنى ما أو ماذا ؟ للسؤال عن غير العاقل

ملحوظة :

كان القدماء يستخدمون كجا بدلا من كه كأسم موصول

مثل

کسى را کجا پيشرو شد هوا چنان دان که کارش نگیر دنوا

أى كسى را كه هواهوس پيشرو شد کارش رونق نگیرد

أى ان الشخصى الذى يكون

الهوى والفوضى ديدنه لاينصلح حاله . وأحيانا

كانوا يستخدمون كجا بدلا من كه كحرف ربط

مثل قولنا

نگه کن کجا آفر بدون گرد که از پير ضحاک شاهی پرد

يعنى نكه کن كه آفر بدون گرد

ملحوظة :

- ١ - لأنّ أتى ياء النكرة قبل چه مطلقاً
- ٢ - يفصل أحياناً بين ياء النكرة والموصول ، اين وآن والضمائر الشخصية .

مثل :

ای که پنجاه رفت درخوابی
كانت في الأصل :
ای آنکه بوده

- ٣ - أحياناً يفصل بين أسم الموصول والموصول كلمة أو أكثر مثل :

أ - من آن شاعر که می پنداشتی نیستم

أى لست أنا ذلك الشاعر الذى تظن

ب - كما يمكن أن تحذف هذه الكلمات قبل الموصول .

کرا بخت یار نیست نا کا می بارست

يعنى هر که را

أى كل من لا يكون الحظ حليفه تكلم عليه المصائب والفشل .

اقسام که وچه الأخرى

رأينا فيما سبق استخدام که وچه للموصول ، والآن أقول إن لها استخدامين آخرين هما :

١ - حرف ربط ٢ - أدوات استفهام

تستخدم که وچه للربط بين جملتين أو عبارتين فتكون عندئذ أداة ربط أو حرف ربط مثل قولنا :

١ - آزادی چنان ارزشی مطلقیت که نمی توان آن را آسان -

از دست داد .

أى . الحرية قيمة مطلقة لذا لا يمكن أن نفرط فيها بسهولة .

٢ - به طنطا رفتم که دوستم را بینم أى ذهبت إلى طنطا حتى أرى صديقى .

کا تستخدم کہ التي تفيد الموصول للتأكيد

مثال

سخت جان کہ منم بی روزی کہ تویی نکته سنج کہ اوست
چند - بضع کنایة عن عدد غير معلوم

مثل

درختی چند در دامنه کوه دیدم

أى : رأيت بضع أشجار فى سفح هذا الجبل

وأحياناً تضاف (ى) إلى چند مثل قولنا : زتر کان برفتند چندى دلیر
اند - کنایة عن عدد غير معلوم كذلك ولكنها تترجم بنيف فى العربية أى
العدد من ۳ إلى ۹

چندان وچندین - من المبهمات التي تدل على الكثرة غير معلومة .

مثل : چندین غم مال وحسرت دنیا چیست

همه - كل وتدل على عدد غير معين مثل :

همه آمدند مکر علی ای حضروا جميعاً إلا علی

همه سر کشان امر اورا متابِع ای جميع أو كل العصاة مطيعون أمره

ملحوظة :

مايذكر من المبهمات مع الأسم يعامل معاملة الصفة ، ومايذكر بدل الأسم
يعامل معاملة الضمير .

ه - أدوات الاستفهام (پرسش)

أدوات الاستفهام هي الكلمات التي تؤدي إلى سؤال أو استفهام .

وهي عبارة عن :

۱ - که - من للأشخاص مثل که گفت ؟ من قال ؟ وتجمع كيان .

۲ - چه - ما أو ماذا أو أى ؟ للأشياء مثل : چه دانم ؟ ماذا أعلم ؟

وتجمع جه ها

إذا اتصلت الرابطة است بأدوات الاستفهام که وچه تصبح

مثل : رئیس دانشکاه قاهره کیست ؟
أى من رئیس جامعة القاهرة ؟
این چیز چیست ؟ ما هذا الشيء ؟

چه طور للكيفية

حال شما چه طور است كيف حالكم ؟

الاجابة : خوب است متشكرم

رنگ این دیوار چیست ؟

أى مالون هذا الجدار ؟

رنگ این دیوار سفید است

لون هذا الحائط أبيض

۳ - کو - کجا : للمكان

کجا رفته است ؟ این ذهب ؟ در سینما بود . كان فى السينما

جوانى کو ؟ این الشباب ؟

- کدام و کدامین للشك

پاران کدامند و خصمان کدام ؟

أى أيتهم الأصدقاء وأيتهم الخصوم ؟

- چون كيف : للكيفية :

حال شما چون است ؟ أى كيف حالك ؟

۶ - چند - كم للمقدار - العدد مثل : چند سال داری ؟ كم عمرك ؟

چند درس خوانده ای ؟ كم درساً قرأت ؟

چند فرزند داری ؟ كم ابنا عندك ؟

سه پسر و دو دختر دارم : عندى ثلاثة أبناء وبتتان

کما تفيد چند الزمان أيضاً

۷ - کی للزمان أى متى ؟

کی آمده ای ؟ أى متى اتيت ؟

کی باران می آید ؟

متى يسقط المطر ؟

باران در زمستان میاید يسقط المطر شتاء

۸ - مگر - هیچ للانکار أم ؟ وهی لیست استفهاماً حقیقیاً

فالشخص الذى یرتكب عملاً لایلیق یقال له : مگر انسان نیستی ؟ أى
ألست إنساناً

مگر نیا مدم ؟ أم أجی ؟

مگر یوں اورا ند ادی که مطالبه می کند ؟

أم تعطه المال حتى یطالب به ؟

هیچ گفنی که دوستی هم دارم ؟

۹ - آیا : هل (لطلب العلم والمعرفة)

مثل : ای شیخ آیا قرآن خوانده ای ؟

أى أیها الشیخ هل قرأت القرآن ؟

آیا هوا درنا بستان سرد است ؟

هل الجو بارد فى الصيف ؟

نه خیر هوا درنا بستان سرد نیست .

لا لایكون الجو باردا فى الصيف .

هوا در تابستان گرم است .

یکون الجو دافئاً فى الصيف .

آیا بایران مسافرت کردید ؟ هل سافرتم إلى ایران ؟

بلی بایران مسافرت کردم

نعم سافرت إلى ایران

۱۰ - چرا ؟ لماذا ؟ للعللة أو السبب

مثل

چرا شاگردان بدبیرستان میروند ؟

أى لماذا یذهب التلامیذ إلى المدرسة الثانویة ؟

١١ - چگونه ؟ : كيف ؟ عن الكيفية أيضاً

چگونه برادرت بدانشكده. می آید ؟

أى كيف يأتى أخوك إلى الكلية ؟

وتفيد - سان - السؤال عن الكيفية كذلك :

ملحوظة :

١ - سبقت الإشارة إلى أن (كه وچه) لهما جميع حالات الأسم.

فتكون فاعلاً وتكون مفعولاً وتكون في حالة إضافة عدا حالة النداء

ومن أمثلة ذلك :

حالة الفاعلية :

که اورا زد ؟ من ضربه ؟

که از تو بهتر مینویسد ؟ أى من يكتب أفضل منك ؟

حالة المفعولية :

این پسر که را زد ؟

هذا الولد ضرب من ؟

باد چه را شکست ؟

أى ماذا كسرت الرياح ؟

که را دیدی ؟ من رأيت ؟

في حالة الإضافة :

زرد که آمده آید ؟

عند من أتيتم ؟

گفتگوی چه بود ؟ محادثة أى شيء كانت ؟

٢ - قد يكفى بتغيير نبرات الصوت للدلالة على الاستفهام فنقول :

ناهار خوردی ؟ هل تناولت الغذاء ؟

این درس را فهمیدی ؟ . . هل فهمت هذا الدرس ؟

٣ - يمكن أن تسبق حروفه الأضافة الفارسية ضمائر الاستفهام مثل :

این کتاب را از کجا خریدی ؟ . آیا من این اشتریت هذا الكتاب ؟

العدد

العدد كلمة تبين الرقم أو عدد الشيء ، ويسمى مابعده معدودا

مثل

پنج مرد - خمسة رجال ده درخت : عشر شجرات

صد دریاچه : مائة بحيرة .

فكلمة پنج - ده - صد عدد

فكلمة مرد - درخت - دریاچه معدود .

ونلاحظ من الأمثلة السابقة أن المعدود يظل مفرداً ، فلا يتطابق مع العدد

وأنعدد أربعة أنواع هي :

۱ - العدد الأصلي ۲ - العدد الترتيبي أو الوصفي

۳ - العدد التوزيعي ۴ - العدد الكسري

أولاً : العدد الأصلي : في الفارسية عشرون كلمة أساسية هي :

يك = ۱ ، دو = ۲ ، سه = ۳

چهار = ۴ ، پنج = ۵ ، شش = ۶ ، هفت = ۷

هشت = ۸ ، نه = ۹ ، ده = ۱۰

بیست = ۲۰ ، سی = ۳۰ ، چهل = ۴۰ ، پنجاه = ۵۰

شصت = ۶۰ ، هفتاد = ۷۰ ، هشتاد = ۸۰ ، نود = ۹۰

صد = ۱۰۰ ، هزار = ۱۰۰۰

مليون ومابعدها إعداد أصلية أيضاً ولكنها ليست فارسية .

الأعداد من واحد إلى عشرة أعداد جامدة

الأعداد من ۱۱ ومابعدها أعداد مشتقة

الأعداد من ۱۱ إلى ۲۰ هي :

يازده = ۱۱ - دوازده = ۱۲ - سیزده = ۱۳ - چهارده = ۱۴

پانزده = ۱۵ - شانزده = ۱۶ - هفده = ۱۷ - هیجده = ۱۸

نوزده = ١٩ - بيست = ٢٠

والأعداد من واحد إلى ٢٠ واجبة الحفظ :

وكذلك أعداد العقود أي ٢٠ - ٣٠ - ٤٠ - ٥٠ - ٦٠ - ٧٠ - ٨٠ -

٩٠ - ١٠٠ - ١٠٠٠

وترتيب الحانات على النحو التالي :

الآحاد	وتسمى	يگان
العشرات	تسمى	ده گان
مئات	تسمى	صد گان

الأعداد من بيست تا صد - أي من عشرين حتى مائة ، يذكر العدد الكبير أولاً ثم العدد الصغير ويعطف بينها بـ ولو

فبقول	خمسة وعشرون	٢٥ بيست و پنج
واحد وثلاثون	٣١	سی و یک
سبعة وأربعون	٤٧	چهل و هفت
أربعة وخمسون	٥٤	پنجاه و چهار
أثنان وستون	٦٢	شصت و دو
ثلاثة وسبعون	٧٣	هفتاد و سه
سنة وثمانون	٨٦	هشتاد و شش
تسعة وتسعون	٩٩	نود و نه

الأعداد من صد (١٠٠) وما بعدها ، يذكر العدد الصغير أولاً ثم كلمة صد دون ذكر واو العطف .

دويست - ٢٠٠	بدلاً من	دو صد
سیصد - ٣٠٠	بدلاً من	سه صد وكانت في القديم (تيرست)
چهار صد - ٤٠٠	بدلاً من	چهار صد
پانصد - ٥٠٠	بدلاً من	أصلها پنج صد
ششصد - ٦٠٠	بدلاً من	شش صد

هفت صد - ٧٠٠

هشت صد - ٨٠٠

نه صد - ٩٠٠

هزار - ١٠٠٠ - يك هزار ١٠٠٠ - دو هزار ٢٠٠٠ / صد هزار
١٠٠٠٠ كلمة كرور تعادل بانصد هزار ٥٠٠,٠٠٠ وهي كلمة
هندية :

كما استخدمت كلمات مليون ومليارد - بليون من الفرنسية كما
كان الإيرانيون يستخدمون قديماً للدلالة على المليون لفظ هزار هزار أي ألف
ألف - كما كان العرب يفعلون بإعتبار أن الألف كان أكبر الأعداد عند أبناء
العربية .

وينجب على المعدود مع العدد الأصلي .

١ - أن يظل مفرداً كما سبق القول عند بداية الحديث عن العدد .

٢ - أن يذكر بعد العدد فنقول دوازده روز أي اثنا عشر يوماً .

هچده هوايما ثمان عشرة طائرة

چهار خيابان . أربعة شوارع

لايتقدم المعدود على العدد الأصلي إلا للضرورة الشعرية ، كما نرى عند
الفردوسي .

پس رنج بر دم درين ساله سبي (اي درواي سي سال) أي تحملت الكثير من
الآلام في هذه السنوات الثلاثين . فهذا يقدم المعدود ساله على العدد سبي .

ملاحظات :

١ - نلاحظ في بعض الكتابات القديمة أن المعدود إذا كان جمعاً محددًا ومعيناً
أن يذكر في صورة الجمع مثل :

چهار عناصر	أي أربعة عناصر
سه خواهر ان	ثلاث أخوات
هفت برادران	سبعة أخوة
هزار و يك اسماء	واحد وثلاثون أسماً

وذلك خلافا للقاعدة السابقة التي توجب الأفراد للمعدود :

ب - إذا كان المعدود نكرة (أضيفت إليه ياء التنكير) جاز للمعدود أن يتقدم على العدد مثل قولنا :

مردی پنج رفتند أي ذهب خمسة رجال

أي پنج مردی رفتند

سالی دو بگذشت أي مضى عامان أثنان .

وهنا يأخذ العدد المعنى الوصفي :

ج - إذا أضيف العدد (يك) إلى المعدود يجوز إضافة (ي) النكرة إلى آخر العدد والمعدود معا .

مثل

يكي كودكي بود اندر برش

كما يمكن أن يتصل بأخر العدد فقط أو بأخر المعدود فقط

مثل

يكي ترك رومي بسر برنها د يك بلبی اندر سرايوان شهی گفنت

د - في موضع الشك في العدد ، لا يجوز استخدام واو العطف بين الأثنين .

مثل

پنج شش بار رفتم أي ذهبت خمس أوست مرات

سه چهار كتاب خریدم اشتریت ثلاثة أو أربعة كتب

ه - كلمة صد لا تجمع إلا بافاء والألف فنقول صدها أما هزاران فجمع بالعلامتين هزاران ، هزارها .

و - چند - چندین - چندان من الأعداد المبهمة وتعني بضع غير معلوم العدد .

الذي تشير إليه : مثل چند كتاب دارم . أي عندي عدد من الكتب .

وكذلك كلمة (اند) بمعنى نيف أي العدد من الثلاثة إلى تسعة

مثل

بيست وايز كتاب خواندم اى قرأت نيفاً وعشرين كتاباً .

ز - يجوز حذف المعدود كما نلاحظ ذلك في الشعر

كقول ناصر خسرو

پيموده شده از گنبد بر من چهل ودو

جو يای خرد گشت مرا نفسی سخنور

أى : چهل ودو سال از عمرم گذشت

بمعنى مضى من عمرى أثان وأربعون عاما

ح - يوضع بعد العدد في الفارسية غالباً لفظ يناسب المعدود من حيث العدد أو المقدار ، وقد روعى هذا في القرون الأخيرة وبخاصة من قبل كتاب الديوان ودواوين الخاسية .

المعدود	مقدار	ليان	وخروار	فكلمة من
		سه	خروار	دو من گندم
		ثلاثة	أحمان	منان من القمح
			للأنسان	تن و نفر
			بيست نفر	دد تن
			للحيوان	رأس أو سر
		للعجمان	فنقون	ده قطار
		للعجمان	شتر	عشرة جمال
			شتر	خمس جمال

دست للملابس والأواني مثل الملاعق وغيرها عدا النحاس

مثل

يك دست ظرف چيني خوب دارم اى عندى أنية صينية جيدة .

قبضه مع السكين والسيف والبندقية .

مثل

دو قبضة شمشير داشتم كان عندى سيفان

تخته للسجاد

دستگاه للساعة وماشابهها من سيارة (ثلاثية بخجان - راديو -
تلفزيون) .

مثل دو دستگاه ساعت دارم عندی ساعتان
عزاده للمدفع والدبابة .

مثل

ده عزاده توپ : عشرة مدافع

پنج عزاده نانك : خمس دبابات . كما تستخدم قطعة أيضاً للمدفع

ده قطعة توپ ديدم ، رأيت عشرة مدافع

فروند للسفن والطائرات

ده فروند هوايما عشرة طائرات

مش فروند كشتى ست سفن

جلد أو مجلد للمكتاب

پنج جلد كتاب دارم عندی خمسة كتب

عدد للأطباق والكؤوس

ده عدد كاسه

جفت - زوج للجوارب والأحذية والقفازات

جوارب - كفش - دستكش

مثل : پنج زوج كفش

طاقه : للمناديل (دستمال) والشال

قرص وكرده : للخبز

ده قرص نان عشرة أرغفة

هفت كرده نان سبعة أرغفة

حلقة للمخاتم (انكشترى) پنج حلقة انكشترى

قواره للأقمشة

رشته فى اللؤلؤ

ومع ذكر ماشوق فنقول أن هذا غير قياسي .

ملاحظة :

١ - العدد الأصلي يشترك بين الصفة والعدد وأحيانا يكون مثلن الأسم من
٢ - يمكن جمع الأعداد من مائة (صد) وما بعدها فنقول صدها هزار ان ده
هزاران

٣ - أحيانا يضاف إلى العدد (دو) (ي) المصدرية فتكون دوى مثل
جون سكة مايكانه گردد : نقش دوى ازميانه گردد .

ثانيا : العدد الترتيبي أو الوصفي

هو الذي يبين المرتبة أو الدرجة ويكون غالباً صفة للمعدود .
ويتكون هذا النوع من العدد من العدد الأصلي ثم نضيف .
إليه م مع ضم ما قبلها (م)

مثل

چهار	أربعة
تصبح	چهارم أى الرابع
شش	سنة
ششم ...	أى السادس
وأحيانا يضيفون بدلا من الميم وحدها	مين مع ضم ما قبلها أيضا فنقول :
چهارمين	الرابعة
ده	عشرة
دهم	العاشر
دوازده	١٢
دوازدهم	الثاني عشر
يكم	واحد

أما كلمة يك فطبقاً للقاعدة تكون يكُم أو يكُمين

ولكن الإيرانيين تخلوا حالياً عن ذلك ويستخدمون بدلا منها كلمة نخست أو
نخستين أو اول أو اولين .

واللدلالة على الآخر يستعملون اللفظ العربي آخر أو أنجامين أو فرجامين أو
وايسين وباريسين

العدد دو (٢)

يكون في العدد الترتيبي دوّم أو دوّم وعدم التشديد أوضح

أما العدد سه (٣)

فتقلب الهاء غير المملوطة أما إلى (و) أو إلى (ي) .

فنعول سوّم أو سيم وعدم التشديد أوضح

أما العدد سي (٣٠)

فتكون في العدد الترتيبي أو الوصفي سي ام أي الثلاثون حتى لا يتشابه .

مع سه (سيم) أي الثالث

كلمة يك إذا كانت مع عدد مشتق

أي ييست ويك تصبح في العدد الترتيبي

بيست ويكم

وكلمة ييست ودو تُصبح ييست ودوّم

بيست وسه تُصبح - ييست وسوّم

ملحوظة :

١ - كان الكتاب والشعراء قديماً يستخدمون بدلا من دوّم - سوّم -
دوديگر - سديگر .

٢ - المعدود مع العدد الترتيبي أو الوصفي يشي مفرداً دائماً .

٣ - يجوز أن يتقدم المعدود على العدد في حالة العدد الترتيبي أو الوصفي

فنعول : پنجمين ماه - أي الشهر الخامس

أو - ماه پنجمين - أي الشهر الخامس

يازدهمين هفته أو هفته يازدهمين - الاسبوع الحادي عشرة

وفي هذه الحالة فإن علامة الإضافة توضع تحت آخر المعلوم على أنه موصوف .

ثالثاً : العدد الكسرى :

هو الذى يدل على جزء من العدد الصحيح مثل :

النصف	الربع	وغير ذلك وهى بالفارسية
نيم أو نيمه	$\frac{1}{2}$	النصف
سه يك	$\frac{1}{3}$	الثالث
جهار يك	$\frac{1}{4}$	الربع
پنج يك	$\frac{1}{5}$	الخمس
شش يك	$\frac{1}{6}$	السادس
إلى آخر ذلك .		

وهناك طرق ثلاثة للحصول على العدد الكسرى .

أولاً : يذكر المقام أولاً ثم يذكر البسط دون أية إضافة فمثلاً :

$$\frac{1}{100} \text{ نقول صد يك}$$

أى ذكر المقام أولاً وهو صد ثم البسط وهو يك .

$$\frac{13}{20} \text{ بيست سيزده}$$

$$\frac{1}{8} \text{ هشت يك}$$

$$\frac{1}{9} \text{ نه يك}$$

$$\frac{3}{10} \text{ ده سه}$$

$$\frac{14}{50} \text{ پنجاه چهارده}$$

ثانياً : نذكر البسط ثم نذكر الحرف (از) بمعنى من ثم نذكر المقام فمثلاً :

$$\frac{4}{5} \text{ فقول چهار از پنج}$$

$$\frac{20}{100} \text{ بيست از صد}$$

$$\frac{12}{74} \text{ دوازده از هفتاد و چهار}$$

ثالثا : اصطلحوا أخيرا على جعل البسط عدداً أصليا والمقام عدداً وضغياً فنقول
مثلا :

$$\frac{2}{7} \text{ سه هفتم ، } \frac{2}{10} \text{ سه دهم}$$

$$\frac{4}{30} \text{ چهار بیستم}$$

$$\frac{7}{100} \text{ هفت صدم}$$

وتتبع هذه الطريقة مع الكسور العشرية .

فنقول مثلاً في هذه الأرقام .

۷,۸ : هفت و (الواو بدلا من العلامة العشرية) هشت دهم

۱۲۵,۳۰ : صد و بیست و پنج و سی صد

۱۴,۷ : چهارده و هفت دهم

۵۲۴,۱۱۷ : پانصد و بیست و چهار و یک صد و هفده هزارم أي أن الكسور

تذكر بعد الأعداد الصحيحة وتعطف عليها بالواو وأن الكسور العشرية إذا

كانت من عشرة أستعملوا كلمة (دهم) .

وإن كانت من مائة استخدموا (صدم) وإن كانت من ألف استخدموا

(هزارم) وإن كانت أكثر من ذلك من عشرة الألف مثلاً استخدموا ده

هزارم .

رابعا : العدد التوزيعي :

هو الذي يتسم المعدود بمقدار معين مثل :

نیمه	نیمه	نصفاً	نصفاً
پنج	پنج	خمسة	خمسة
ده	ده	عشرة	عشرة
صد	صد	مائة	مائة
هزار	هزار	ألفاً	ألفاً

وهناك علامة تفيد التوزيع وهي (گان) وتضاف إلى العدد الأصلي

فنقول :

ده گان	عشرة عشرة
صد گان	مائة مائة
هزار گان	ألف ألفا

وأحياناً يستخدمون حرف الباء (ب) بين العددين .

مثل

دو بدو	اثنان اثنان
چهار چهار	أربعة أربعة
سه سه	ثلاثة ثلاثة

تمارین :

- ۱ - برای هر يك از انواع عدد پنج مثال بیاورید
- ۲ - کلمات مرکب را از اعداد در زیر جدا کنید
دو رو - دودستی - چهار فصل - شش خانه - بیستگان
ششت دانك - پنج انگشت - هزار اندرز - هزارها - هفت آسمان
- ۳ - ازین اعداد کدام يك را می توان جمع بست :
بیست - پانزده - صد - نود - هزار - ششصد
- ۶ - القید :

القيد في الفارسية هو الكلمة التي تزداد على فعل أو صفة أو قيد آخر أو كلمة أخرى فتؤدي زيادتها إلى تحديد المعنى وتقييده .
فحين نقول :

- ۱ - او پیاده آمد . أي أتى مترجلاً (پیاده)
 - ۲ - حسن پیوسته کار می کند حسن يعمل دائماً (پیوسته)
 - ۳ - هرگز بیکار نمی نشیند هو لا يجلس عاصلاً مطلقاً (هرگز)
- هر پر سشی را خرد مندانه پاسخ می گوید : هو يجيب على كل سؤال إجابة عاقلة .

إذا تأملنا الأمثلة السابقة نجد في المثال الأول : پیاده

وفي المثال الثاني : پیوسته

وفي المثال الثالث : هرگز

وفي المثال الرابع : خرد مندانه

هذه الكلمات كلها (قيد) يؤدي إلى تحديد المعنى وتقييده ويمكن أن يكون في الجملة أكثر من قيد ، كما في المثال الآتي :

امروز حسن اینجا خوب کار کرد

فكلمة امروز هنا قيد وهو قيد زمان

وكلمة خوب قيد وهو يفيد الصفة

والفرق بين القيد والصفة أن الصفة تحدد معنى الأسم وتتمه ، في حين أن القيد يحدد معنى الفعل والأسم والقيد والجملة كذلك .

والقيد نوعان : قيد مشترك وقيد (مختص)

أما القيد المشترك مثل : دیروز - امروز - فردا - فاش وهو على النحو التالي .

۱ - مايشترك مع الأسم مثل امروز - دیروز - جلو - دنبال - کنار

۲ - مايشترك مع الصفة مثل : نيك ، حسن - پاك ، طاهر - فراخ ، واسع .

۳ - مايشترك مع بعض الصفات مثل : دیرینه - متأخر

۴ - مايشترك مع بعض حروف الأضافة مثل : بالا - زیر - پیش - درون

۵ - باضافة ه إلى آخر العدد مثل يكسالة - ده سالة - هر ماه

۶ - فاش ظاهراً وواضحاً أو منتشر مثل :

فاش می گویم از گفته خود دلشادم : بنده عشقم از هر دو جهان آزادم .

والقيد المختص وهو الكلمات التي تستعمل قيوداً دائماً مثل :

هرگز - همیشه - البته - ناگاه - ناچار - خواه ناخواه

مطلقاً - دائماً - من المؤكد - فجأة - مضطراً - سواء أراد أو لم يرد .

أقسام القيد : على سبيل المثال لا الحصر :

۱ - قيد إيجاب وتصديق مثل آرى - البته - بلى - لاجرم - بى گفتگو .
بيگمان .

۲ - قيد نفي : نه ، ابداء ، هرگز ، اصلا ، هيچ ، ابداء ، مطلقا .

۳ - قيد شك وظن : بلکه - بندگانم - گویا - مگر - شاید - بيدارى .

۴ - قيد كيفية : مثل - ارزان - رایگان - اندک - بنادانى = رخيص -
مجانا - قليلا قليلا - بجهالة .

۵ - قيد استفهام : چند ، چون - چسان - کدام .

۶ - قيد تمنى : اى کاش - آيا بود - کاشکى .

قيد مشترك بين القيد والصفة .

۷ - قيد تشبيه : چنان - مانا - همانا - چنين - چون .

۸ - قيد ترتيب : دمام - يكايك ، يابى نخست - در آغاز - در انجام .

۹ - قيد مقدار : سراسر - مقدارى - چند - کم - اندک - بسيار .

۱۰ - قيد استثناء : جز - مگر ، جز که ، الا .

۱۱ - قيد كمية : بسيار - کم - خيلى - بسى - بيش .

۱۲ - قيد الصفة والحال أو قيد الوصف : پاده - سواره - خندان -
عاقلانه .

آشکار - شادان - لنگ لنگان - دشوار . سر بسته .

ملحوظة :

(۱) جا اسم عام ولکنه يتحول إلى قيد إذا اضيف إليه : همين - اين - آن -
همين جا - اينجا - آنجا

(۲) إذا اضيفت الكلمة (أنه) إلى بعض الصفات تصبح قيدا مثل :
دلیر انه - دلیر + انه بشجاعة

خرد مندانه - خرد مند + انه بتعقل

هو شيارانه - هو شيار + انه بعقل وبتدبر

(۳) هناك تقسيم آخر هو ان القيد ينقسم إلى أ - بسيط - ب - مرکب .

أ - البسيط = ما كان مكونا من كلمة واحدة مثل كج : معوج - راست :

مستقيم ، زود : سريع

ب - المركب = ما كان مسبقاً بحرف إضافة مثل : برای خدا . بادل فارع -
بخواری .

ج - إذا سبق الصفة حرف إضافة ولحقت بها ياء المصدرية أصبحت الكلمة
قيداً مثل : آسانی : بسهولة - بدرستی : بحق - بخوف : بصورة جيدة .
ذكر الأستاذ همايون فرخ - في كتابه الجامع - القيود بصورة مفصلة
وجامعة ونقلها عنه الأستاذ عبد الحسين سعيديان على النحو التالي رغم
ماسيدو من تكرار :

قيود المكان

كجا - بيرون - درون - دور

خارج - داخل - بعيد

نزدیک = قريب ، کنار = شاطئ ،

زیر = تحت ، بالا = فوق ،

پس = بعد ، پیش = قبل ،

اندرون = داخل ، تحت . خارج

پائین = أسفل - زیرین = تحت

اینجا = هنا - آنجا = هناك

جائیکه المكان الذي - هرجا ، همه

جا = كل مكان

همانجا نفس المكان - هرجا که

هرکجا

دور - از خارج - دور دست

از دور = من بعيد

سوبسو - ناحية باخرى

کوبکو - این وای این

روبرو - في مواجهة

قيود الزمان البسيط

فردا - دوش - پس - دیر

سریعا = زود - همیشه = دائما -

فورا . قبلا - حالا - ایدر - چون

دی - امس - ایدون - الآن

المشتق : دیشب - امروز - امسال

امشب - دوشنبه - هواره - دیرینه

بیگاهه - پیوسته - بامدادان .

پیشب - پریر وز

المركب : دیرباز ، بیدرتک . دون

تأخیر

هرگاه = كل وقت ، آنگاه عندئذ

هیجگاه یگاه

ناکهان - فجأة سيیده دمان

پس از آن بعد ذلك

سپس - بعد

پس فردا بعد غدا ، پیش از آن قبل

ذلك ، دمادم - لحظة بلحظة -

دمبدم - لحظة بلحظة (العربية)

شب بشب - ساعت بساعت

کی - چه وقت - تا چند

چه هنگام

جوبجو

قدم بقدم - سرانسر - من اوله لآخره

کجا - این

در کجا فی این

چه جا ای مکان

تاکی إلى این

المقدار والکمية

فراوان - كثير - بسیار

همه - جميع أو کل - نیز - أيضاً

فقط - تقریباً

بسی - جونی ، کی - اندکی

برخی - بعض ، لختی - بقدری

چند - چندین چندا نکه

فوج فوج - گروه گروه

تکه تکه واحدا واحدا

دسته دسته - جماعة جماعة

یکان یکان - واحد واحد

لخت لخت

کما یش

الاستفهام

کدام - کدامین - تاهيج

قيود الحالة والکيفية

البيسطة : آسان - سهل ، سخت -

شديد ، تهي - فارغ ، پر - مملوء ،

خوب - حسن ، نيك - جيد ،

آهسته - بطيء ، درست - صادق ،

احتمالا - كاملا ، نسبتاً

المشتقة

خندان - ضاحکا

لرزان مرتعدا

بخونی - يزور بقوة

را يگان = مجاناً ، نیکو - دندانہ

جانانہ : بمحبة مستانه = بسکر

مردانه : برجولة

مركبة : ناجار - مضطرا

بيوده - دون فائدة

برتر أعلى

بهر - أفضل

دشوار - بصعوبة أو صعب

شاهوار - ملکی

تاجینه، مکرر - مجتهد

بنده وار - عبودی کالعبد

پای پی - پی در پی - فی اثم
پشتاپشت - فی عقب او فی ظهر

النفی - هیچ

نوشا نوش

قید تشبیه : چنین - چسان -

چون - همانا

نقی الأثبات : آری نه - فی -

هر آینه ، شاید - همانا - بلی

العلة والأشارة

قید العدد

زیرا چه لاند

السیطة : کم - بیش - هر بسیار

چون پس ، ایدر - ایدون

نخست - دوم سوم افزون

واینک آنک - همان

المشقة :

بالتیجة - بعلت - بجهت

نخستین - دومین - غالباً

تدرتاً : ثانیاً - اولاً

براعی اینکه - چونکه هما نظور

المركبة : یکبارہ یکبارگی

برای آنکه ، بسبب آنکه -

یکمرده - دودست : یک تنه

علیهذا - چونان - همچنان

سه دیگر دودگر - یکدیعه

یکسره

المرکرة

در نتیجه - باینجهت - بنابرین

ینج ینج - ده ده

هر آینه - ازین رو

یک یک - یک به یک

دو بدو

برای چه ، بچه سبب - بچه علت

الاستفهام : چندتا

لے -

ملحوظة :

بعضی از اینها -

۱ - تانی کلمه تنها : کصبة عددیة مثل :

مگر خضر مبارك نمی تواند
که این تنها بدان تنها رساند
که تانی کفید مثل :

تنهانه منم اسیر زلفش
خلفی متعشقند و من هم
۲ - کلمه یواش و کلمه مثل
رغم انهما من القیود
إلا أن الكتاب بالفصحی لا یستخدمونها .

تمرین

- ۱ - از هر يك از انواع قیود دو لفظ را در جمله ای بکار برید .
- ۲ - چهار کلمه که در جمله قید مشترك واقع شوند ذکر کنید و ضمناً بگویید آن چهار کلمه کدام نوع از انواع کلمات هستند .
- ۳ - سه جمله بیاورید که در هر يك دو قید به کار رفته باشد .
- ۴ - در قطعه ذیل قیود و نوع آنها را تعیین کنید :
هنگامیکه پسرم شتابان از کتا بخانه برگشت و آنچه گذشته بود بی کم
و کاست بیان کرد خوب به قدرت کاغذ بی بردم . اکنون می توانم عاقلانه
همه جابا سخنرانی مفصلی ثابت کنم که گاهگاه يك تکه کاغذ در برابر قانون
از وجود خود شما مؤثر تر و سود مند ترست .
- ۵ - معین کنید این کلمات در جزء کدامیک از اقسام قیودند :
جمیعاً - غالباً - آشکارا - تند - دیروز - شبانه - افتان و خیزان - دورا
دور - طوعاً و کرهاً - اولاً - دست به دست - جزء به جزء - برابر - جا به
جا - لأنه - پشت سر - پس پشت - هرچه کمتر - دست کم - مسنماً -
در حال - بیانی - جاهلانه - بی ادبانه - حقیقه - فرود - مگر - ترسان -
یکجا - گاه و بیگاه - هرچه بیشتر .

الحروف و أقسامها

الحرف : لفظ لیس له معنی مستقل فی ذاته . وهو أنواع : أولاً :
حرف الاضافة : وهو حرف أو كلمة تربط بين كلمتين وتنسب أحدهما
للأخرى وتجعل معنی الثانية مکملاً لمعنی الكلمة الأولى :

ولنتأمل معاً الأمثلة التالية :

۱ - علی از اسوان به قاهره برگشت

رجع علی من اسوان إلى القاهرة

۲ - او برای مردم فداکار من کند

هو یضحی من أجل الناس

۳ - محمد باخود کار او می نویسد

یکتب محمد بقلمه

۴ - این پندرا در گلستان خواندم

قرأت هذه النصيحة في كتاب گلستان

إذا تأملنا الأمثلة السابقة نجد في المثال الأول : از = من ، به = إلى ونجد

برای = من أجل في المثال الثاني .

وفي المثال الثالث نرى با أى ب

وفي المثال الرابع نرى در أى في

كما نجد أن الأفعال برگشت - فداکاری میکند - مینویسد - خواندم لاتة

معانيها في الجملة دون حروف الأضافة .

وحروف الأضافة اما بسيطة (مفردة) أو مركبة .

أما الحروف المفردة فهي التي تتكون من جزء واحد وأشهرها : به

[ب] ، با ، از ، بر ، تا - اندر - در - نزدیک - نزد پیش - برای -

بهر - روی - زیر - سوی - میان - پس - بهی .

والحروف المركبة من أشهرها :

از برای - من أجل - ازبی - من أجل ، از روی من قبیل ، از بهر - من

أجل بجزء بدون - در نزد - لدى - در باره - بشأن أو بخصوص .

إذا ذكرت : پیش - جلو - زیر - عقب - مع انتمم كانت حروف

أضافة : مثل دست او زیر سنگ است . كتاب توروې میزایست ای .

كتابك فوق المنضدة

وإلا كانت قيدا أو صفة .

مثل : کتاب را جلو بیاور : فکلمة جلو هنا قيد
تستخدم الباء أحياناً كحرف تأكيد وليس كحرف إضافة مثل قولنا :
بگویم . بگفت

أو تكون حرفاً زائداً .

كما تضاف أحياناً إلى الأسم فتحيله إلى صفة مثل :

بهوش : عاقل

بخرد : عاقل

الباء كحرف إضافة له معاني متعددة .

۱ - كقسم

نوردی که ملک سراسر زمین نیرزد که خوبی حکد بر زمین
(سعدی)

۲ - كظرف زمان أو مكان :

دهقان بسحرگا هان كزخانه درآید

نه هیچ بیار آمد و نه هیچ بیاید

۳ - بمعنى طرف أو ناحية .

۴ - استعانه : بهمت و توانائی خویش پیروز گشت .

۵ - تفيد المقدار مثل بدست زر بخشید . یعنی باندازة مشتمل پر .

۶ - للبداية : بنام او

۷ - للتوضیح والتفسیر .

۸ - بمعنى من أجل

۹ - السببية

۱۰ - التقرب ، وغير ذلك .

الحرف با اذا أضيف إلى كلمة تصبح صفة : مثل شخص باهنرگادوست
باگذشت - کتاب باارزش .

إذا دخلت با على اسم المصدر كانت سابقة : مثل باوفائی . بر : عدة
أقسام .

(۱) تشترك مع الأسماء في الصورة وتختلف في المعنى فهي كاسم بمعنى يهود - فاكهة

قن . جسد - ذهن

۲ - سابقه . برگرفت

برخواست

۳ - زائده مثل :

ای سنسله مشک فکنده بقصر بر

خندیده لب پرشکرتو یشکر بر

از لها معان متعددة :

ذهب منذ الصباح

فتنید ابدایه مثل : از صبح رفت

وتفنید نسبیه

از برای شرف بنوک مزه . . . خاک راه تو رفتنم هوس است

حافظ

کما تفتید بیان الجنس والتبعیض

وهی أقسام ثلاثة :

أ - حرف أضافة مثل : از او پرسیده

ب - علامة المضاف إليه

بغیر از آنکه بشد دین و دانش از دستم

یا گو که از غنیمت چه طرف بر بسته

ج - حرف رائد وبخاصة إذا أتت بعد (فی) و (یا) بهر : من أجل وهو

مشترك بين الأسماء وحرف الأضافة فهي كاسم مثل بهره بمعنى نصيب .

وحرف أضافة بمعنى من أجل كما سبق القول .

در باره : بشأن أو بخصوص - حرف أضافة مركب مثل : درباره او گفتگو

شد .

حروف الربط

حرف الربط في الفارسية هذه الكلمة التي تربط كلمتين أو عبارتين أحدهما
بالحرف الأخرى :-

مثال

۱- ما جدد وتسيرين آمدند

۲- پانچنار آمد و رفت

۳- تارنج نبری گنج نبری

۴- به شمیران رفتم که دوستم را ببینم ولی او را ندیدم زیرا به مسافرت رفته

۵- من میروم اگر پدرم بیاید

آی آنا اذهب إذا جاء آئی

فوجد في المثال الأول والثاني الواو حرف ربط .

كما نجد (تا) في المثال الثالث حرف ربط فهي هنا غير متعلقة بكلمة أخرى

فهي تهمند تربط الجملة الأولى بالجملة الثانية .

وفي المثال الرابع نجد كلمة كه تربط الجملة الأولى بالثانية .

بشمیران رفتم که دوستم را ببینم

كما تربط (ولی) الجملة الثالثة بالجملتين الأولى والثانية أما زیرا فإنها تربط

الجملة الثالثة بالجملة الرابعة .

حروف الربط قسمان :

أ - بسيطة : مفردة ب - مركبة

أولا الحروف المفردة أو البسيطة : مثل

که - نه - مکر - یا - شاید - باری - اگر - پس - خواه - چون -

نه - چه - نیز - باری

ثانيا المركبة : مثل :

چندانکه - همینکه - چونکه - زیرا که - بلکه - هرچند - هر

چندانکه - اگرچه - اگر چند - با اینکه - تا اینکه - شاید که - وقتیکه :

و حروف الربط و العطف هي : **بـ** - **كـ** - **پـ** - **سـ** ، اما - زيرا -
 يا ، تا ، چه ، چون ، وى - بارى - نه باز - هم ، نیز ، از آنرو ،
 وانگهی ، چنانکه ، چنانچه ، بلکه - چندانکه - تا اینکه ، لگرچه -
 اگر نه ، چرا که - هر چند - بنابراین - از آنجا که - همانکه - هر قدر که . جز
 آنکه - اگر - همینکه - ناچار ، نقر باینکه - در صورتیکه ، آنقدر که .
 هذه الحروف تستخدم في التعبير عن الكيفية ، والزمان والمكان والنفي
 والعلّة والسبب والشرط .

كما أن بعض هذه الحروف مشتركة بين السابقة والقيّد وغير ذلك
 باز : كلمة مشتركة بين الفعل - والأسم وحرف ربط والصفة وسابقة
 فكلمة باز : فعل أمر من المصدر باختن مثل قمار باز .
 أسم مثل باز شکاری را دیدم
 صفة مثل : در خانه باز است

سابقة مثل : باز پرسى استفسار - بازديد : زيارة أو عيادة المريض
 حرف ربط و عطف فنفيد معنى (أيضاً) أو (مرة أخرى) مثل قولنا باز
 سخن پدینجا رسید که سعی و کوشش شرط پیروزی است چون .. مشتركة
 بين الأسم والقيّد وحرف إضافة - حرف ربط و عطف أدلة استفهام .
 حرف ربط مثل :

چون نیست حقیقت و یقین اندر دست
 نتوان بامید شك همه عمر تست
 تا : إذا أتت كحرف ربط تكون لها المعاني الآتية :
 ۱ - السببية والعلّة :

حسن خلفی ز خدا میطلبم خوی ترا
 تا دگر خاطر ما از تو پریشان نشود
 ۲ - بمعنى : برای آنکه .
 ۳ - تا .. للشرط مثل :

مسند بگلستان یرتا شاهد و ساقی را

لب گیری نورخ یومی می نوشنی و گل بویی

(حافظ)

۴ - للأستمرار مثل :

تابه ایام خزان نرگس بود . . . تابهنگام بهاران ارغوان

۵ - تا بمعنى که

عمر گر انما به برین صرف شد . . . تاچه خورم صیف و چه پوشم شتا

(سعدی)

۶ - تا بمعنى آغاز بدایة

تا بر گرفت قافله از باغ عندایب

زاع سیه بیاغ در آورد کاروان

۷ - تاى بمعنى النهاية :

از امروز تا سال هشتاد پنج . . . هر شبی تا روز قرآن خواندمی

(فرخی) که کحرف ربط تفید :

أ - التفسیر والشرح

شیدستم که هر کوکب جهانی است

جدا گانه زمین و آسمانی است

ب - انفاجأة :

درین سخن بودیم که دوهند از پس سنگی بدر آمدند .

ج - بمعنى بلکه (بل) .

نه بلبل بر گلشن تسبیح خوانیست

که هر بخاری به تسبیحش زبانیست

د - بمعنى اگر (إذا) أو (لو) أى الشرط :

نبدو گنکار چه کند که توبه بکند

ه - الدعاء :

چه خوش گفت فردوسی پاکزاد .
ما أحسن ما قاله الفردوس الطاهر (الأصل) . که رحمت بر آن تربت پاک
بادی .

و : بمعنى (از) من : ولترك الرحمة على تلك التربة الطيبة
سختی بردن به که بار منت دونان بردن .
ز : بمعنى جون : شاهد که در میان نبود شمع کو بمیر .
چه : كحرف ربط : (أ) تفيد التعليل وتكون بمعنى زیرا که : لأن مثل :
دوستان را عزیز دار چه ترا در هنگام بلا سیرباشند
أى فلتكرم الأصدقاء لأنهم درعك وقت البلاء
ب - تفيد التساوى والتعادل وتكون مرادفة لكلمة خواه (أى سواء) مثل
آستین چه دراز وجه کوتاه .

ومثل : چه مردن دگرجا چه در شهر خویش
ومثل : چو آهنگ رفتن کند جان پاک . چه بر تخت مردن چه بر روی خاک
أما إذا كانت بمعنى چه قدر - وبسیار فإنها تكون من القيود .
ج - تأتي أحياناً بمعنى شيء (چیز) عندئذ تكون موصولة (أسم موصول)
مثل قولنا :

من آنچه شرط بلاغست باتومی گویم

ء - تأتي أداة استفهام بمعنى ما أو ماذا ؟

چه خرید ؟ ماذا اشترى ؟

هـ - إذا كانت بمعنى (كثيراً أو جداً) فإنها تكون قیداً مثل : چه خوش
باشد که حسن بیاید

حرف الشرط

هی الحروف التي تفيد الشرط وتستلزم وجود فعل الشرط وجوابه وهي :

[اگر - گر - ار - تا] وقد سبقت الإشارة إليها أثناء الحديث عن

حروف الربط .

وكمثال على ذلك نقول : اگر بکوشی موفق میشوی

أى : إذا أجتهدت تنجح
تا درس نخوانى دانا نشوى
إذا لم تقرأ الدرس لا تعلم (أى لاتكون عالما

الأصوات

كلمات وأدوات تقال أو تصدر فى حالات النداء والتعجب والأطراء والخوف
والتنبيه والتحذير والتأسف والتحسر وما شابه ذلك .

وكانت تلك الكلمات فى بداية امرها أصوات (آواها) ومن هنا أخذت
إسمها والأصوات قسمان :

بسيطة - مركبة

(١) والأصوات المشهورة فى الفارسية فى حالة النداء هى :

اى : مثل اى محمد

آيا : مثل آيا حسين

الألف : محمدا

يا : يا على (وهى أداة النداء العربية واستخدمت فى الفارسية) .

(٢) فى حالة التعجب :

« وهه ! خوشا ! ، خنك ! ، عجب ! ، عجبنا ! ، شكفتنا ! جه خوب ! .

به ! واى ! كما يستخدمون الكلمات العربية التالية للدلالة على التعجب مثل :

باللعجب ! سبحان الله ! لا إله إلا الله ! بسم الله !

(٣) فى حالة التحسين :

آفرين : زه ! زهى ! خه ! ايت اينام اينزد ! زه زه ! خه خه !

فري ! ، فريش ! خنك ! به به ! خنكا ! خوشا ! احسنت ! مرحبا ! حبذا !

زهازه ! تبارك الله !

(٤) فى حالة التنبيه :

ها ! هان ! مين ! هلا ! إلا ! هشوار ! بهوش ! خاموش آهاى . نگر ،

باخبر .

(٥) في حالة التثني والرجاء :

اي كاشر - كاشكى

(٦) في حالة التحذير :

زينهار - دخيل - مبادا - امان - به برهيز - إلا - اكاه باش - هان

(٧) في حالة التحسر والندم :

أفسوس ، دريغ ، واى ، آوخ ، أوف ، دريغا حيف - تفو - دردا - بدا
حسرتا .

هناك أصوات الأشياء الطبيعية وأصوات الحيوانات مثل :

طاق طاق - كوكو - قوقو - فش فش - عوعو - قلقل - واغ واغ - تاك
تاك - ميو ميو - طقطق - قد قد - عرعر - پيش پيش - زغ زغ -
هوهو - چاك چاك - هاى وهوى - هى هى - جج جج - لاي لاي .

السوابق واللواحق

الكلمة أما بسيطة أو مركبة . أما الكلمة البسيطة فهي التي تتكون من جزء واحد أو التي ليست بها اجزاء مستقلة .

أما الكلمة المركبة فهي تتكون من جزئين أو اكثر ، فمن الكلمات المركبة ما رُكب من اسمين أو اسم وصفة ، أى أن كل جزء منهما له معنى مستقل ومنفصل ، وينجم عن اتحادهما أو اتصاليهما معا معنى جديدا ، مثل : كتابخانه ، فمعناها : مكتبة .

ترى أنها مكونة من كتاب جزء أول وখানে جزء ثان ولكن منهما معناه المستقل ثم صار لهما بعد التركيب معنى مستقلا والآن لتتأمل مع الكلمات الآتية .

خردمند - نا امید - کوهستان - باغبان

نرى أن الكلمات السابقة تتكون كل كلمة فيها من جزئين يكونان معا معنى واحدا في ذهن القارىء أو المستمع ، ولكن جزءاً واحداً منها يكون معنى مستقلا ومنفصلا مثل خرد في الكلمة الأولى بمعنى العقل .

واميد في الكلمة الثانية بمعنى الأمل . وكوه في الكلمة الثالثة بمعنى جبل
وباغ في الكلمة الرابعة بمعنى حديقة .

أما الجزء الآخر أو الثاني في كل كلمة من الكلمات السابقة فلا يستخدم
وحده مطلقا ولكن عمله ان يركب مع كلمة أخرى بعضها قبل الكلمة
(پیش) وتسمى پیشوند أى سابقة

وبعضها يذكر بعد الكلمة (پس) وتسمى پسوند ، أى لاحقه أما الجزء
الذى ليس له معنى مستقل في ذاته ولا يستخدم منفصلا فيسمى جزء پیوند أو
الأدوات .

اذن يمكن القول ان الأجزاء غير المستقلة في ذاتها والتي لاتذكر منفصلة
وتسبق الكلمة أو تلحق بها فتؤدى معنى جديدا بهدف اثراء اللغة وكثرة عدد
مفرداتها هي مانسديه . السوابق واللواحق . أولا : السوابق پیشوندها
أو پیشاوندها

١ - الألف : (ا) : وتفيد النفي مثل :

پرخیده = نایو شیده ای واضح

فكلمة پرخیده بمعنى الخفى فحين نقول سخن پرخیده أى الكلام الخفى
فدخلت (ا) وأفادت النفي .

الف : القسم مثل حقا - ربا

الف : الأطلاق (الزائدة) مثل :

گفتم غم تو دارم گفتم غمت سر آید

گفتم که ماه من تو گفتم اکبر آید

الف : التحسر والتأسف مثل :

دریغاً و اسقاء دردا

الف الوصف : وتضاف إلى المادة الأصلية فتفيد الصفة المشبهة مثل :

توانا : قادر

گویا : قائل

دانا : عالم

تستخدم الألف أيضاً للتحذير وتكون شبيهة بصيغة الدعاء مثل :

مبادا كه بهمن شود تاجدار بخواهد زماكين اسفنديار

ألف التنوين : وتلحق غالباً بالكلمات العربية مثل : غالباً

ألف اللياقة : مثل : پذيرا اى جدير بالاستقبال

ك : التصغير : والتي تُلحق بأخر الأسماء مثل :

پسرك مردك اطاقك

بُنى رجيل حجرة صغيرة

كما تفيد ال [ك] معنى التحقير وعدم القيمة

٢ - اندر

اندر شدن اى داخل شدن بمعنى أن يدخل

٣ - ب : تفيد الوصفى مثل :

بخرد عاقل

بهوش فطن

٤ - ب : التأكيد وتدخل على الفعل خاصة مثل :

بهوش اى أشرب

بگو اى قل

٥ - با مع وتفيد الوصف أيضاً مثل :

باخرد : عاقل

باهنر : فاضل

باكمال : كامل

٦ - بى تفيد النفى (بدون) مثل :

بى هنر بى مهر بى هوش

عديم الفضل عديم المحبة بدون عقل

٧ - باز = مرة أخرى مثل :

بازديد - زيارة . بازجوئى تحقيق - بازگشت رجوع أو عاد :

- ۸ - بر = برگشت رجوع أو عاد
- ۹ - پَر (مملوء) پرکار : جلد - پر حوصله : صبور
- ۱۰ - پیش : پیشکش . الهدیة پیشاھد : الحادثة - المقدر
- ۱۱ - فرا - بمعنى صوب و قبل عند - فوق / فرا رسید
فرا گرفت - بمعنى يتعلم - يحيط
- ۱۲ - فراز = عال فراز آمد يصعد
- ۱۳ - فرو = تحت - داخل منخفض فروماند يتخلف
- ۱۴ - دُژ ، دُش معناها في الأصل سيء أو قبيح - ضد وهي سابقة كذلك
مثل : دشمن : عدو دژ بخیم : سيء الطبع سيء الفطرة جلاد
- ۱۵ - رو : وجه الشيء أو سطحه ، مثل روپوش : الملاءة - الغطاء
- ۱۶ - زیر : تحت زیر دست : تحت اليد / عامل - زیر پوش - ظهر انقطاع
- ۱۷ - سر : سرھنگ (ضابط الجيش بدرجة مقدم)
سرگشته : لاجيء : حيران : مضطرب
- ۱۸ - در (في) در آمد = دخل .. درخواست طلب
- ۱۹ - وا تفيد معنى ثانية أو مرة ثانية مثل :
واخواه : طلب مرة ثانية
وامانده : تخلف مرة أخرى
.. واخواستن : الاعتراض - المعارضة
واکنش : رد الفعل
واکیر : مرض معدی
- ۲۰ - وُر : تفيد معنى صاحب أو فاعل أو مُحضِر . إذا كان لاحقة
بارور : مثمر : صاحب ثمر
تاجور : صاحب التاج . مزدور أجير .
أما إذا كانت سابقة فهي بمعنى [بر] مثل در آمدن معنى
ير آمدن أى أن يصعد
ورا فادن : أى ير افادن : أن يقع أو يسقط
دردست : بمعنى بردست : على اليد

٢١ - نا : تفيد النفي مثل : «

نادان : جاهل ..

نايينا : أعمى ..

ناجوا نمردانه : غير شهم ..

٢٢ - هم - همراه : تفيد المصاحبة .

همراه : رفيق الطريق

همسفر : رفيق السفر

لايا : اللواحق : يسوندها وپساوندها

١ - ألف المصدرية : وهي التي تضاف إلى الصفة فتفيد معنى المصدرية مثل دارازا الطول : پهنا : العرض .. فراخا : الاتساع .

٢ - ألف النداء

خدايا بالله : محمدا يا محمد

٣ - ألف التعجب يفيد التكثير : خوشا ما احسن .. شكفتا : عجبا .

٤ - ألف الدعاء والتي تضاف قبل ذال المضارعة مثل كنادا ليفعل الله مبادا : لا كان . دهادا ليعط الله

الهاء وأقسامها

تقسم الهاء إلى هاء أصلية وهي ما تسمى بالهاء المنطوقة أو الملفوظة مثل راه : طريق - ماه : قمر . شهر : مدينة . محنت - دولة أنت

وهاء موصولة (هاء وجلى) وهي افاء غير المنطوقة وتنقسم بدورها إلى عدة أقسام .

١ - افاء التي تضاف إلى المصدر المرخم فتكون أسم المنفعل .

مثل : شنیده : مسموع : يخوانده : مقروء : كرده : مفعول أى هاء أسم المنفعل .

٢ - هاء أسم المصدر وهي التي تضاف إلى آخر فعل الأمر للمفرد فتحيله إلى أسم مصدر : مثل : ميخنده (المضحك) كگریه (البكاء) . مويه النواح .

٣ - هاء علامة أسم الآلة : ويضاف هذا الحرف إلى آخر فعل الأمر كذلك
مثل : كيره : مقبض أو مساكه
أويزه : قرط : تابه .

٤ - هاء تحيل الصفة إلى أسم مثل : سياه = فتكون سياهه : كشف
الحساب بنفشه : البنفسج .

٥ - هاء النسبة التي تضاف إلى الأسماء فتفيد النسبة والمشابهة مثل : چشمه :
دهانه ريشه - دسته

٦ - هاء التحقير (التصغير) مثل : بمره = زفكه
أحياناً يفيد التصغير - التحبيب والتعريف

٧ - هاء زائدة مثل : زرينه - ديرينه

٨ - هاء تفيد تحديد الزمان ومقداره

سه ماهه كل ثلاثة شهور

ده روزه كل عشرة أيام .

٩ - يضيف العامة أحياناً الهاء للاسم فتفيد المعرفة المؤكدة مثل : اسبه زمين
خورد پيراهه باره شد

الياء وأقسامها

تنقسم الياء إلى عدة أقسام :

١ - ياء المصدرية : وتضاف إلى الصفة والضمائر المنفصلة مثل :

خوبى : الحسن

بدى : انسوء

توى :

مأى :

٢ - الياقه والجدارة والأستحقاق وتضاف إلى المصدر .

مثل : خواندى : جدير بأن يقرأ

خوراكى : جدير بأن يؤكل

پوشاكى : جدير بأن يلبس

٣ - ياء النسبة : مصرى إیرانى قاهرى . تهرانى .

٤ - ياء النكرة : مردى رحل ما

زنى امرأة ما

٥ - ياء الوحدة خداوندى

٦ - ياء الفاعلية جنگى محارب

٧ - ياء التحقير أو التعظيم مثل : كارى

٨ - ياء الضمير مع الشخص الثانى المفرد مثل : كفتى : رفتى

٩ - ياء الاستمرارية :

من رفتى كنت أذهب

مى دهمى كنت أرى

١٠ - ياء الشرط والجزاء .

گر آنها كه ميگفتى كردمى . . . نكو سیرت و پارسا پو دمى

١١ - ياء المفعولية : بنهانى (مختفى) تعريفى (معرف) .

١٢ - ياء الحرفة : مثل آشپزى - خانه دارى .

ش وهى أنواع :

١ - تضاف أو تلحق بفعل الأمر فتفيد أسم المصدر أو المصدر الشينى

كوشش : كفاح

بينش : الرؤية

ويرى دكتور معين أنها إذا أضيفت إلى الأسم أو الصفة افادت أسم المصدر

أيضاً : بيدایش - نرمش .

٢ - الضمير مثل :

كتابش : كتابه وهى هنا إضافة أو فاعلية .

دیدمش : رأيتة فهى هنا مفعولية .

و : وتفيد التصغير والمبالغة مثل :

پسرو يارو

والعيب مثل : تيرسو : جبان :

شكمو

نلاحظ أن هذه اللواحق السابقة مكونة من حرف واحد لذا تسمى باللواحق البسيطة .

أما اللواحق المركبة فهي ما كانت مكونة من أكثر من حرف وهي على النحو التالي :

أولا : لواحق تفيد الفاعلية مثل :

- ١ - ان - مثل دوان جاريا جارى
- ٢ - ار - مثل پرستار = غابد - خریدار مشتري
- ٣ - گار - آموزگار = معلم - آمرزگار غافر
- ٤ - كار - آهنكار = حداد - پرورشكار مربي
- ٥ - كر - آهنگر - حداد - كارگر عامل .

ثانيا : لواحق تفيد المحافظة والحراسة أى حارس الشيء والمحافظة عليه .

- أ - دار - مثل : خانه دار . حارس المنزل - راهدار حارس الطريق .
- ب - بان - مثل : باغبان . البستاني . پاسبان : الحارس .
- ج - وان - مثل : كاروان : حارس العمل ، ساروان :
- د - بُد - مثل : سپهد - هيريد . وهي في الأصل يت ويد .

ثالثاً : لواحق تفيد التشبيه واللياقة . لواحق تلحق بالأسم أو بالفعل .

- أ - وار = پريوار شبيه باغلاك . . خواجه وار مردوار .
- ٢ - لواحق تفيد الفاعلية وتلحق بأخر فعل الأمر ويتصل به فتعنى معنى الفاعل مثل : نده : گوينده : متحدث - آينده قادم : خواننده قارئ راننده = سائق .

٣ - سان : مثل ديوسان مثل الشيطان : پيلسان كالفيل .

٤ - وش - فش = پريوش كالملاك .

٥ - ديس ديسه = تنديس كالجمد - حورديس مثل الحور - تنديسه .

- ٦ - واندمون = يلوان - سترون كالدابہ .
 ٧ - آسا = كل آسا ، غول آسا . پلنك آسا - برقي آسا .
 ٨ - اته = عاقلانه . خرد مند اته - هو شيار اته .
 ٩ - گون = نيلگون : نيلي .

رابعاً : لواحق تفيد الأتصاف والفاعلية : مثل

- ١ - ناك : نماك . دردناك .
 ٢ - مند = خردمند : عاقل دانشمند × عالم .
 ٣ - يار = هوشيار : عاقل بختيار . سعيد الحظ .
 ٤ - ور - ور : گنجور ، رنجور - هنرور - دست ور .
 ٥ - گين - آگين : غمگين : مغموم گهر آگين . مهر آگين .
 ٦ - ير = دايير بطل دل + ير .

خامساً : لواحق تفيد النسبة :

- ١ - گان مثل : گروگان = مرهون - رهينه - شاپورگان .
 كما تفيد گان معنى الممكن مثل آذر باينگان .
 ٢ - ا ك خوراك يوشاك .
 ٣ - ين - ينه : سمين ؛ يشمينه - تمكين - زرينه .
 ٤ - (ال) . يعبرها بعض الباحثين من لواحق النسبة مثل جنكال
 كوپال : عمود

٥ - وند مثل : جليلوند

سبق الحديث عن اللواحق البسيطة وهي : ي - واخاء ، والألف .

سادساً : لواحق تفيد الزمان :

مثل :

- ١ - آن : بهار ان وقت الربيع : بامدادان
 ٢ - گاه : سحرگاه وقت السحر
 ٣ - گاهان : سحرگاهان أوقات السحر (وقت السحر) .

سابعاً : لواحق تفيد المكان : سشم

١ - كاه : خولبگاه . مخدع : دانشگاه جامعة
خوانگاه (خانقاه) رزمگاه : مكان الحرب

٢ - كده : دانشكده : كلية آتشكده : معبد النار

٣ - ستاه : گلستان - الروضة نخلستان أرض النخيل

٤ - لاخ : سنگلاخ رود لاخ

٥ - سرا : كاروانسرا دانشسرا حرمسرا

٦ - زار : گلزار نمك زار

٧ - سار ، سير كوهسار مردسير شاخسار

٨ - دان : بخدان قلمدان

٩ - آن : ديلمان - خيز ران

مان لاحقة تفيد التشبيه مثل : شيرمان أى مثل : الأسد (شير) .

وتأتى لمعان أخرى : مثل سازمان . ساختمان

كما تأتي في كلمات مثل : يشيمان . شادمان - دودمان .

ثامناً : لواحق تفيد الجمع مثل : آن - ها - ات - جات مثل مردان -

كتابها - دهات ، كارخاينجات .

ملحوظة :

١ - چه : لاحقة تفيد التصغير مثل : درياچه : بحيرة .

٢ - جى - كى - نحن - قام - شن - تاش - توز تعبير من الواحق أيضاً

مثل : كينه توز ، قهوه جى - دزدكى ، گلخن ، گشن ، خيلتاش .

نيلغام . سرخ قام

المصدر

المصدر كلمة أو أكثر تدل على حدوث حدث أو فعل بصورة مطلقة دون التقيد بزمان .

ويتهى بالنون دائماً ، المسبوقة أما بحرف الدال أو حرف التاء فإذا حذف منه النون فإنه يعطى معنى المصدر أيضاً وهو مانسميه بالمصدر المرخم .
مثل : رفتن : أن يذهب - دیدن : أن يرى - انجام دادن - تداره رفتن أن يمضى مسرعاً كوك كردن أن يملأ (الساعة) .

فإذا حذفنا النون من المصادر السابقة بقي عندنا مانسميه بالمصدر المرخم وأفاد معنى المصدر .

مثل : رفتن ، إذا حذفنا النون بقي عندنا رفت أى ذهب وفي هذا ما يميزه عن كلمات تهى بالنون ومسبوقة بالدال والتاء وليست مصدراً والدليل على ذلك أننا إذا حذفنا النون مابقى من المصدر ما يفيد المصدر مثل :
تہمتن : بطل ، گردن : رقبة

وعلى هذا يمكن تقسيم المصدر إلى مايلي :

أ - المصدر البسيط وهو ما كان مكوناً من كلمة واحدة مثل :

گفتن : أن يقول ، دانستن : أن يعلم

جستن : أن يبحث ، جستن : أن يقفز

ب - المصدر المركب وهو ما كان مكوناً من أكثر من كلمة مثل :

کار کردن : أن يعمل

شروع شدن : أن يبدأ

ترک گفتن : أن يغادر

گول زدن : أن يخدع

سر دادن : أن يرفع

پس گرفتن : أن يسترد

بیروز شدن = أن ينتصر

نأ يداً شذن : أن يختم
 فاش شاذن : أن يعلن
 شكت دادن : أن يهزم
 شكت خوردن : أن يهزم
 پایان دادن : أن ينسى

ج - المصدر الأصلي وهو ما كان مصدراً في أصله مثل :
 گفتن .. شنیدن أن يسمع آمدن أن يأتي

د - المصدر الجعلي أي ما كان في بداية أمره غير مصدر بل كان اسماً قد يكون
 عربياً وقد يكون فارسياً ثم أضفنا إليه [يدن] مثل :
 طلبیدن : فالأصل (الكلمة العربية) طلب
 فهمیدند : فالأصل (الكلمة العربية) فهم
 جنگیدن : فالأصل الكلمة الفارسية جنك أي الحرب .
 وهذا التركيب يتوقف على السماع فلا تمكن صياغته من أية كلمة بإضافة
 (يدن) إليها .

ه - المصدر المتعدي (الثانوي) وهو الذي يصاغ من فعل الأمر + آندن أو
 آیدن وقديماً إضافة فقط كما سبق القول في :
 برگشتن بمعنى أن يرجع وتصبح في صيغة المتعدي القديمة : برگاشتن أن

يرجع
 گردیدن = گردانیدن
 رهیدن = رها نیدن
 کشیدن = کشاندن

من المصدر المرجم يأتي تصريف الماضي بجميع أنواعه ، أما الفعل
(كثر) فهو كلمة تدل على حدوث حدث في زمن معين مع شخص معين
والأزمنة ثلاثة الماضي (كذشته) .

والمضارع (حال أو كنوني) أو أكون . والمستقبل (آتوني) .

أولاً

١ - الماضي المطلق أو الماضي البسيط أو الماضي التام

وهو الذي يدل على حدث حدث في الزمن الماضي وانتهى تماماً سواء حدث
منذ زمن قريب أو بعيد .

كيفية تكوينه : يتكون من ثلاثة أركان أساسية .

أولاً : الضمائر الشخصية المفصلة :

من	ما
تو	ثما
او	ايشان

ثم المصدر المرجم من المصدر المراد تصريفه في الماضي البسيط النهايات أو
ضمائر الفاعلية . م. ي. يم. يد . ند .

فيكون تصريف المصدر رقتن على النحو التالي :

نأتي أولاً بالمصدر المرجم فيكون رقت

ثم نطبق القاعدة السابقة

نضع أولاً الضمائر الشخصية ثم المصدر المرجم ثم ضمائر الفاعلية .

(١) + ٢ + ضمائر الفاعلية (١) + ٢ + ضمائر الفاعلية

رقتم	رقتيم	رقتنا
رقتي	رقتيد	رقتهم
رقت	رقتند	رقتوا

أمثلة :

ديروز بدانشگاه رفتم ذهبت بالأمس إلى الجامعة
این مرد زیر درخت نشست جلس هذا الرجل تحت الشجرة

مثل

فرانسوی اول ، پادشاه فرانسه کتابخانه ای داشت .
این کتابخانه را کتا بدار دانشمندی اداره می کرد که بسیار متواضع بود و خود
را کمتر از آنچه بود نشان می داد يك روز مرد نادانی از او چیزی پرسید ،
کتا بدار که پاسخ آنرا نمی دانست گفت نمی دانم .
مرد گفت : ولی شاه به شما حقوق می دهد که بدانید .
کتا بدار گفت : شاه به من برای چیز هایی که می دانم حقوق می دهد ،
اگر برای چیز هایی که نمی دانم حقوق می داد تمام خزانه شاهی هم کافی
نبود .

فلو تأملنا أفعال : داشت - بود - پرسید - گفت
نجد أنها أبسط أنواع الماضي كما سنرى وأنها أفادت حدوث الشيء وإنتهائه

ثانيا

(الماضي الاستمراري)

هذا النوع من الماضي نوعان :

(ب) استمراري كامل .

(ب) استمراري ناقص .

علينا أن نتأمل من الأمثلة الآتية لنقف على استخدام هذا النوع من الماضي .

۱ - من روز شنبه به کنار دریا رفتم ذهبت إلى شاطئ البحر يوم السبت

من روز يكشنبه به کنار دریا رفتم ذهبت إلى شاطئ البحر يوم الأحد

من روز های دیگر به کنار دریا رفتم

ذهبت إلى شاطئ البحر في سائر الأيام الأخرى

من انمكن أن تستخدم جملة واحدة بدلاً من تلك الجملة السالفة فنقول :

من هر روز به کنار دریای رفتم

كنت أذهب إلى شاطئ البحر كل يوم

۲ - وعلينا أن نتأمل الأمثلة الآتية كذلك :

ديروز وقتی که به خانه می رفتم . شیرین را در راه دیدم

أى فى الوقت الذى كنت ذاهباً فيه إلى المنزل رأيت شیرين فى الطريق .

پارسال وقتی که به شیراز می رفتم دو شب در نسنهان ماندم

فى العام الماضى فى الوقت الذى كنت مسافراً فيه إلى شیراز بقت ليلتين فى أصفهان .

من الأمثلة السابقة نستطيع أن نقف على استخدامات الماضى الإستمرارى وتبين أن للماضى الاستمرارى استخدامين .

۱ - أن يتم حدث فى الزمن الماضى واستمر حدوثه لفترة طويلاً وفيه معنى التعود والاستمرار كما فى الأمثلة رقم (۱) .

(ب) أن يتم حدوث حدث آخر أثناء الحديث الأول كما فى الأمثلة رقم (۲) . وأحياناً يستخدم فى موضع التمنى والرجاء .

مثل

کاش پدرم از سفر برمیگشت أى یالیت أى يرجع من السفر

كيفية تكوينه :

۱ - يتكون الماضى الاستمرارى الكامل من نفس تكوين الماضى المطلق مع إضافة (مى أو همى) قبل المصدر المرحم ، وكانت همى مستعملة فى العصور القديمة وهى نادرة الأستعمال الآن .

فإذا طبقنا هذه القاعدة على المصدر (رفتن) .

نقول :

من می رفتم کنت اذهب
تو می رفتی کنت تذهب
او می رفت کان یذهب

فإذا أخذنا مثلاً آخر للماضى الاستمرارى مع المصدر المركب نجد أن
تصريفه يتم على النحو التالى :

انجام دادن أن ینهى
من انجام می دادم
تو انجام می دادی
او انجام می داد

ما انجام می دادیم
شما انجام می دادید
ایشان انجام می دادند

أى توضیح کلمه می اوهى قبل الفعل مباشرة .

۲ - يتكون بإضافة (ي) إلى نهايات الماضى المطلق ، ولا يصرف مع (ما أو
شما) ولهذا يعرف بإسم الماضى الإستمرارى الناقص .

فنقول :

من رفتى ما -
تو رفتى شما -
او رفتى ایشان رفتندى

فلاحظ عند تصريف المصدر مع الضمير تو اجتمعت فيه **باءان**
فقلبت الأولى إلى همزة وأحياناً لاتقلب .

تمارين

۱ - در روزگار گذشته راه آهن واتو ميبيل و هوا پيما نبود . مردم پياده
راه می پيمودند يابراسب واستر و شتر و مانند آن سوار می شدند . راههاراچه
دور وچه نزديك به زمانى دراز و دشوار يهاى بسيار طى می کردند . . ازین
رو پيوسته آرزو می کردند که وسيله اى داشته باشند که با آن سريعتر وآسوده
تر سفر کنند .

مردمان قدیم آرزوهای خود را در داستانها بیان می کردند .

تأمل النص السابق واستخراج ما به من أفعال في زمن الماضي الإستمري
وبين مصادرها الأصلية .

۴ - فعل جملہ های زیر را به ماضی استمراری تبدیل کنید :

(أ) در قدیم فرمانروایان علی پیوسته باهم زد و خورد کردند .

(ب) سال گذشته علی هر روز به خانه ما آمد .

(ج) در تابستان گذشته هر روز عصر به کتابخانه رفته ام .

(د) در یونان باستان هر چه سال يك بار ورزش شکار آن در مکانی به المیاگرد آمدند .

۳ - در نوشته زیر کلمه های داخل پرانتز را به ماضی استمراری

تبدیل کنید :

در قدیم که هنوز چاپ اختراع نشده مردم کتابها را با دست (نوشتن) ،

مانند امروز (نشدن) به يك کتاب بفروشی رفت و يك باچند جلد کتاب

گرفت هر کس کتابی (خواستن) باید کسی را پیدا (کردن) که از روی آن

کتاب يك نسخه دیگر برایش بنویسد و این کار هم بسیار وقت (گرفتن) .

اما در عوض مردم در آن زمان خط خوشی داشتند و زیبا (نوشتن) .

الماضي غير التام

Past Progressive

وهو الذي يبين حدوث حدث في الزمن الماضي ، واستمر حدوثه فترة ، ولكن تخلل حدوثه حدث آخر .

وهو نوع من الماضي المستمر ولكن تكوينه يختلف :
فهو يتكون من :

١ - الماضي المطلق من المصدر داشتن

٢ - الماضي الاستمراري من الفعل الأصلي .

من داشتم + مي رفتم = داشتم مي رفتم

كنت ذاهباً I was going

تو داشتی می رفتی كنت ذاهبا You was going

او داشت می رفت كان ذاهباً He was going

ماداشتم مي رفتيم

شما داشتيد می رفتيد (داشتين می رفتين) في العامية

ایشان داشتند می رفتند (داشتن می رفتن) في العامية

من نمی رفتم I was not going

نمی رفتی - نمی رفت نمی رفتم - نمی رفتيد - نمی رفتند

داشتم خربزه را می بُردم كنت أقطع الشمامة

انگشتم را بُردم قطعت أصبعي

داشتم خربزه را می بُردم که انگشتم را بُردم و منگشتم

J was cutting the melon when j cut my finger

از انگشتم خون داشت می آمد که دکتر رسید .

حين كان الدم ينزف من اصبعي حضر الطبيب .

الماضي النقلي أو القريب

محمد بكتابخانه رفت (وزود بر كشت) .

ذهب محمد إلى المكتبة (وعاد سريعاً) .

شيرين به كتابخانه رفته است (هنوز آنجا است) .

ذهبت شيرين إلى المكتبة (ولا تزال هناك حتى الآن) .

من المثالين السابقين نجد أن الفعل في الجملة الأولى هو رفت وفي الجملة الثانية رفته است .. وتجد أن الفعل في الجملة الأولى قد حدث وانتهى وفي الجملة الثانية نجد أن الفعل قد حدث وما زال حدوثه مستمراً وبذلك يتبين لنا الفرق بين الماضي المطلق والماضي النقلي .

(ب) محمد به كتابخانه نرفت (وديكر نخواهد برود) .

لم يذهب محمد إلى المكتبة (ولا يريد أن يذهب مرة أخرى) .

هنوز شيرين به كتابخانه نرفته است (تاچند لحظه ديگر خواهد رفت) .

حتى الآن لم تذهب شيرين إلى المكتبة (ولكنها ستذهب بعد عدة

لحظات) .

يلاحظ من المثال الأخير أن فعل ترفته است لم يحدث في الماضي ولكن حدوثه متوقع .

من الأمثلة السابقة نلاحظ أن الماضي النقلي يعبر عن حدث حصل في الزمن الماضي وما زال حدوثه مستمراً أو أن أثره ونتيجته لا يزال قائماً ، أو أن الحدث لم يحدث في الزمن الماضي ولكنه متوقع الحدوث قريباً .

فإذا أردنا أن نصرف المصدر (ديدن) أن يرى .

تأتي أولاً بأسم المفعول : ديد + ه = ديده

ثم نضيف النهايات :

من دیده ام

تو دیده ای

او دیده است

ما دیده ایم

شما دیده اید

ایشان دیده اند

ملاحظات :

(۱) الحدث الذي حصل في الزمن الماضي النقلی ولا يزال مستمراً يسمى الماضي القريب . مثل :

مهمید خوابیده است

من ایستاده ام

تو نشسته ای

ماست مهمید و لا تزال نائمة

وقفت منذ فترة ومازلت واقفاً

أنت جلست منذ فترة ومازلت جالسا

(ب) يتكون الماضي النقلی من قسمين :

(أ) إسم المفعول :

(ب) النهايات .

مثل :

جمشید بازار رفته است

ويجوز حذف الجزء الثاني فنقول :

جمشید به بازار رفته .

(ج) إذا تكرر الماضي النقلی في جملة واحدة أو عدة جمل مرتبطة ببعضها

البعض نضع النهايات مع الفعل الأخير فقط .

مثل :

در قرن پیش روضه خوانی در ایران رواج فراوانی داشته و در مشهد باشکوه

فراوان همراه بوده است .

(د) نهايات الماضى النقلی (ام - ای - است - ایم - اید - آند)
 وهی الرابطة المخففة من الرابطة اسم - استی - است استیم - استید -
 استند .

(هـ) إذا وضعت : « می » قبل الماضى النقلی سمي باسم الماضى النقلی المستمر .

می	رفته ام	می	رفته ایم
می	رفته ای	می	رفته اید
می	رفته است	می	رفته اند

وهناك صيغة قديمة لاتستخدم حالياً وهی تصریف استن كاملة بعد المصدر
 المرخم من الفعل المراد تصریفه :

مثل

رفتسم	رفتستم
رفتستی	رفتستید
رفتست	رفتستند

أى أنه يتكون من المصدر المرخم + تصریف استن مع حذف الهمزة

يقول نظامی گنجوی

شنیدسم که هرکوکب جهانم است

جدا گانه زمین و آسمان است

ويقول سعدی شیرازی :

آن شنیدستی که در اقصای غور او در (صحرای غور)

بار سنازى بيفتاد از ستور

گفت چشم تنك دنیا دار را

ياقناعت پر کند يا حاك كور

مصر سرز مینی که دران بدنیا آمده ام ، ودر آن بزرگ . شده ام ، مین من است پدر و مادرم تیزجون من در اینجا بدنیا آمده اند . نیا کان من که پدر و مادرم نام آنان رابه احترام یاد می کند ، و بزرگانی که نام آنان رادر تاریخ می خوانیم ، همه در خاک این سرزمین به خواب آرمیده اند . من هنوز باندازه کافی بزرگک نشده ام آن هنگام که به سن قانونی میرسم وظایف مهمتری دارم که باید نسبت به مین خود انجام دهم .

نجد فی النص السابق أفعال : آمده ام ، بزرگ

شده ام ، آمده اند .

غارین

۱ - صرف المصادر الآتية في الماضي النقلي .

خریدن - دويدن - ريختن

۲ - استخراج الماضي الثقلي من بين الأفعال الآتية :

گفتم - نوشته ای - می رود - آمده ام - خوابیده است - می خوریم

۳ - ضع الكلمات التي بين الأقواس في الجمل الآتية في الماضي النقلي .

(أ) استفاده از نفت به صورت امروزی مدت بسیاری نیست که معمولا (گردیدن) و هنوز از حفرجا های نفت در امریکا بیشتر از صد سال نمی گذرد .

امروزه نفت در دنیا اهمیت فراوانی (یافتن) .

(ب) با اینکه عصر فضا چند سالی نیست که آغاز (شدن) .

ولی فکر رفتن به آسمانها از دیر باز وجود (داشتن) .

(ج) همه ملتها کم و بیش داستانها بی از گذشتگان خود بیاد دارند . مردمان

از زمانها ی بسیار دور داستانگویی را

آغاز (کردن) پدران و مادران برای فرزندان خود داستان (گفتن) .

فرزندان بزرگک (شدن) ، آنان نیز داستانها را برای

فرزندان خود (باز گفتن) و بدینگونه داستانها سینه

بسیه از نسلی به نسلی دیگر (رسیدن) .

الماضي البعيد

١ - وقتى كه من بخانه رسيدم^(٢) پدرم رفته^(١) بود

٢ - من ناهار مى خوردم^(١) كه شما آمديد^(٢)

در آن هنگام قطار حرکت کرده^(١) بود .

٣ - وقتى من بفرگاه رسيدم^(٢) هوا پيما پرواز کرده بود^(١) فى الوقت الذى وصلت فيه إلى المطار كانت الطائرة قد اقلعت .

إذا تأملنا الأمثلة السابقة نجد أفعالاً قد حدثت فى الماضى وأن فعلاً فى كل جملة قد حدث قبل حدوث الأفعال الأخرى . هذا النوع من الماضى يسمى الماضى البعيد .

معنى الجملة الأولى : فى الوقت الذى وصلت فيه إلى المنزل كان والدى قد ذهب .

ومعنى الجملة الثانية : حين كنت أتناول طعام الغداء وفى هذا الوقت كان القطار قد تحرك .

وعلى هذا فالماضى البعيد يدل على حدث حصل فى الزمن الماضى وكان حدوثه قبل حدوث الأفعال الأخرى فى الجملة ولهذا يسمونه أحياناً بإسم « ماضى مقدم » .

وقتى كه أحمد آمد شیرين بملرسه رفته بود .

أى حين أتى أحمد كانت شیرين قد ذهبت إلى المدرسة فذهب شیرين إلى المدرسة تم قبل مجيء أحمد أو بعبارة أخرى ذهبت شیرين إلى المدرسة أولاً ثم أتى أحمد ثانياً .

(تکوینہ) :

يتكون من ركنين اثنتين .

الأول : إسم المفعول من المصدر المراد تصريفه ولناخذ مصدر « رفتن »
فيكون رفته .

الثاني : تصريف المصدر « بودن » في الماضي المطلق فيصير :

من	رفته	بودم	ما	رفته	بودیم
تو	رفته	بودی	شما	رفته	بودید
او	رفته	بود	ایشان	رفته	بودند

ملحوظة :

۱ - إذا تكرر الماضي البعيد في جملتين أو أكثر متصلين يجب أن نضع الركن الثاني من الماضي البعيد في نهاية الفعل الثاني كما يظهر في الجملة الآتية :
در حدود صد سال پیش نویسنده ای از مردم سویس در باره وضع ناگوار زخمیان یکی از جنگها کتاب کوچکی نوشته و در آن پیشنهاد کرده بود .

تمارين

۱ - در حدود صد سال پیش نویسنده ای از مردم سویس در باره وضع ناگوار زخمیان یکی از جنگها کتاب کوچکی نوشته بود .
نویسنده در این کتاب پیشنهاد کرده بود که از میان مردم گروههایی داو طلب شوند قصابه یاری زخمیان و بیماران میدانهای جنگ بشنابند . پیشنهاد این نویسنده سبب شد تاجمعیتی برای نجات زخمیان و آسیب دیدگان جنگ تشکیل شود .

این جمعیت هسته نخستین جمعیت بین المللی صلیب سرخ است که در ایران جمعیت شیر و خورشید سرخ نامیده می شود .

إستخرج أفعال الماضي البعيد في النص السابق .

۲ - در نوشته های زیر کلمه های داخل پرانتز را به ماضی بعید تبدیل کنید :

وقتی که زنك بصداء درآمد من هنوز بدا نشکده (نرسیده) بهترین
داخل کلاس (شدن) که ناگهان درها بشدت به هم خورد . همیشه
بدانشکده می آمد ، در حال که فراموش (کردن) کتابهایش را می بردارد
هنکامی بکلاس رسیدم درس شروع (شدن) .

۳ - استخدام مایاتی فی جمل مفیده :

نوشته بود - رفته بودند - گفته بودم - بزرگ شده بود .

ملحوظة :

هناك نوع آخر من الماضي يعرف باسم الماضي الأبعد .

هناك عدة أنواع أخرى من الماضي مثل :

۱ - الماضي النقلی المستمر مثل :

می گفته ام	می گفته ای	می گفته است
می گفته ایم	می گفته اید	می گفته اند

۲ - ماضی ابعد :

نوشته بوده ام	نوشته بوده ای	نوشته بوده است
نوشته بوده ایم	نوشته بوده اید	نوشته بوده اند

۳ - ماضی ابعد مستمر :

می نوشته بوده ام	می نوشته بوده ای	می نوشته بوده است
می نوشته بوده ایم	می نوشته بوده اید	می نوشته بوده اند

الماضي التزامي

(أ) امروز صبح شیرین به مسافرت رفت

(ب) شیرین به مسافرت رفته است .

(ج) شاید شیرین به مسافرت رفته باشد .

إذا تأملنا الأمثلة السابقة وجدنا أن فعل رُفِتَ في الجملة الأولى (أ) قد دل على حدوث الفعل في الزمن الماضي وانتهائه وهو ماسبق تعريفه بإسم الماضي المطلق .

وفي الجملة الثانية (ب) دل على حدوثه في الماضي واستمرار حدوثه حتى الوقت الحاضر وهو ما عرفناه بإسم الماضي القريب .

وفي الجملة (ج) حدث الفعل في الزمن الماضي ولكن حدوثه ليس بصورة قاطعة أو مؤكدة وهذا النوع من الماضي يعرف بإسم الماضي الإلتزامي أو الشكّي والنص الآتي يبين ذلك بوضوح .

شاید تاکنون (کرده) نام باستور را شنیده باشید واز کشفیات او وخدماتی که به عالم انسانیت کرده است آگاه شده باشید . باستور پسر دباغ فقیری بود که در یکی از شهر های کوچک فرانسه زاده شد . تحصیلات دبستانی ودیر ستانی رادر همان پایان برد و برای تحصیلات دانشگاهی به پاریس رفت .

فإذا نظرنا إلى فعل « شنیده باشید و آگاه شده باشید نجد أن كل فعل منهما حدث في الزمن الماضي ولكن حدوثه ليس بصورة قاطعة . ويسبق الماضي الإلتزامي دائماً كلمة أو جملة مثل :

شاید من الجائز : شاید شنیده باشید

أو

ممکن است - ممکن است آمده باشد

۱ - يعبر عن حدث أو حالة في الماضي بها عنصر الشك :

نمیدانم این فیلم را دیده باشم یا نه :

(لا أدري ان كنت قد رأيت هذا الفيلم أم لا)

نمیدانم این کتاب را خوانده باشد یا نه :

(لا أدري أن كان قد قرأ هذا الكتاب أم لا)

نمیدانم آن منزل را فروخته باشند یا نه :

(لا أدري أن كانوا قد باعوا ذلك المنزل أم لا)

۲ - يعبر عن حدث يفترض أنه قد حدث بالفعل أو عن حالة يفترض أنها

موجودة :

میترسم غذا سوخته باشد :

(أخشى أن يكون الأكل قد احترق)

میترسم باو گفته باشد :

(أخشى أن يكون قد قال له)

میترسم ایشان رفته باشند :

(أخشى أن يكونوا قد ذهبوا)

فکر میکنم تا حالا رسیده باشد :

(أعتقد أنه يكون قد وصل الآن)

خیال میکنم او مریض شده باشد :

(أعتقد أنه يكون قد مرض)

خیال میکنم من سرما خورده باشم .

(أعتقد اننى أكون قد أصبت بالزكام)

۳ - بعد « باید » مشيراً إلى الماضي :

باید رفته باشد .

(يجب أن يكون قد ذهب)

باید مراجعت کرده باشند .

(يجب أن يكونوا قد عادوا) .

شماره ۲۰

باید شام نخورده باشند .

(يجب أن يكونوا قد تناولوا العشاء) .

باید بسینا رفته باشند .

(يجب أن يكونوا قد ذهبوا إلى السینا)

۴ - بعد « شاید » (ربما) مشیراً إلى الماضي أن لم يكن الحدث أو الحالة المشار إليها مستمرة :

شاید این کتاب را خوانده باشید .

(ربما نكون قد قرأت هذا الكتاب)

شاید بسینا رفته باشد .

(ربما يكون قد ذهب إلى السینا) .

شاید مراجعت کرده باشد .

(ربما يكون قد عاد) .

شاید این غذا را دوست داشته باشید .

(ربما تكون قد اهتمت بهذا الطعام) .

سوپ خیار : رادرداخل سوپ مرغ ، به همراه

آرد و کره مخلوط شده حرارت می

دهیم به مدت ۵ دقیقه درحالت

جوش آن را نگه داشته و بعد ۱۰

دقیقه آن را قرار می دهیم تا سرد

شود زرده تخم مرغ و شیر و خامه

را با هم زده و در سوپ روان می ریزیم .

بعد سوپ را آنقدر روی گاز نگه

می داریم تا سوپ غلیظ شود . بعد

آن را در سوپ پختی ریخته روی آن

را با حلقه های خیار که کنار

گذاشته بودیم ، تزئین می کنیم .

مواد لازم : خیار متوسط ، ۴

عدد - پیاز - آب مرغ ، به مقدار

لازم - آرد ، یک قاشق سوپخوری

کره ۳۰ گرم - زرده تخم مرغ ،

۲ عدد - شیر ، ۴ قاشق سوپخوری

طرز تهیه : خیارها را پوست

کنده ، حلقه حلقه می کنیم و چند

عدد از آنها را برای تزئین سوپ

کنار می گذاریم - سپس به مدت

۲۰ دقیقه خیار و پیاز خرد شده

تکوینہ :

يتكون الماضي الأتزامي أو الشكّي من ركنين :

(۱) إسم المفعول من المصدر المراد تصريفه .

(ب) التهايات وهي المضارع الأتزامي من المصدر بودن فيكون تصريف المصدر رقتن على النحو الآتي :

من	رفته	باشم	ما	رفته	باشيم
تو	رفته	باشي	شما	رفته	باشيد
او	رفته	باشد	ايشان	رفته	باشند
بردن	برده	باشم	برده	باشد	
	برده	باشي	برده	باشند	

تمرین

۱ - صرف المصادر التي بين الأقواس في الماضي الأتزامي المناسب .

(أ) اگر در باره دوستی به بدی قضاوت کنیم آدم عاقلی نیستیم . زیرا

(گفتن) مردم حق خواهند داشت از ما پیر سند چرا اورا به دوستی

انتخاب کرده ایم .

(ب) اگر کس (نتوانستن) برای جامعه ای که در آن زندگی می کند

مفید واقع گردد هرگز نمی تواند برای شخص خود کار مفیدی انجام دهد .

۲ - استخدام کلا ما یاتی فی جمل مفیده :

گفته باشم دیده باشم شنیده باشید توانسته باشد

المضارع

ينقسم المضارع إلى قسمين ويأتى من المادة الأصلية للمصدر وكل مصدر له مادة أصلية يجب أن تحفظ .

(١) المضارع الإخبارى أو الحال .

١ - من أكتون أزينجرة آتاق - شيرين رامى بينم .

أو در باغ گردش مى كند مهشيد خواهر كوچك خودارا نيز به همراه مى برد .

٢ - فردا پدرم به مسافرت مى رود و در چند شهر گردش مى كند و بعدا باسكندريه مى رود .

٣ - زمين پيوسته به دور خودمى چرخد و در همان حال به دور خورشيد نيز گردش مى كند .

المعنى

١ - أنا أرى الآن شيرين من نافذة الحجرة . وهى تتجول فى الحديقة وتحمل مهشيد أختها الصغرى معها .

٢ - يسافر والدى غداً ويتجول فى عدة مدن ثم يذهب إلى الإسكندرية .

٣ - تدور الأرض دائماً حول نفسها وفى نفس الوقت تدور حول الشمس .
إذا تأملنا الأمثلة السابقة وجدنا أن الأمثلة رقم « ١ » تبين أن العمل يحدث وقت زمن التكلم .

وفى الأمثلة رقم « ٢ » وجدنا أن الفعل يحدث فى المستقبل .

وفى الأمثلة رقم « ٣ » وجدنا أن الفعل دائم الحدوث بدأ فى الماضى وحدثه مستمر حتى المستقبل البعيد .

وعلى هذا فالمضارع الإخبارى يدل على حدوث الحدث فى الحال أو المستقبل ويكون مستقلاً فى معناه أى أن حدوثه (غير مرتبط بفعل آخر) ويكون حدوثه بصورة مؤكده .

تكوينه :

١ - ضمائر الرفع المنفصلة .

٢ - مى

٣ - المادة الأصلية من المصدر .

٤ - النهايات .

فإذا إتخذنا المصدر (رفتن) مثلاً يكون المضارع الإخبارى منه كما يأتى :

من	مى	رو	م
تو	مى	رو	ى
او	مى	رو	د
ما	مى	رو	يم
شما	مى	رو	يد
ایشان	مى	رو	ند

ومثال آخر للمصدر دیدن :

المادة الأصلية : بين

مى بينم

مى بينى

مى بيند

كفتن المادة الأصلية كو

إذا كانت المادة الأصلية متتية بحرف صائت تضاف الياء قبل النهايات :

من	مى	گویم	ما	مى	گویم
تو	مى	گوینی	شما	مى	گوید
او	مى	گوید	ایشان	مى	گویند

من المصدر برادشتن المادة الأصلية بردار .

بر	مى	دارم	بر	مى	دارم
بر	مى	دارى	بر	مى	داراید
بر	مى	دارد	بر	مى	دارند

تجارب

- ۱ - صرف المصادر الآتية في المضارع الإخباري :
شنیدند - خوردن - نوشتن
- ۲ - استبدال الأزمنة الآتية بزمان المضارع الإخباري . برسیده بود - آمده است - می شنیدند - می ریختی - دیده باشی .
- ۳ - در نوشته زیر کلمه های داخل پرانتز را به فعل مضارع اخباری مناسب تبدیل کنید .
در طبیعت مناظری وجود دارد که از ستایش آن ناتوان است وقتی که
بر کنار دریا (ایستادن) و زمزمه امواج را (شنیدن) .
و به هم خوردن کفهارا می بینیم . موقعی که در بیابان بیکران سفر
(کردن) و در دامنه افق لاجوردی در فراز و نشیب تپه ها زیبای طبیعت را
(نگریستن) هنگامی که در دامنه کوه بلند (ایستادن) و شکوه طبیعت را
(احساس کردن) روحمان از محیط عادی اوج (گرفتن) و سراسر
وجودمان در لذتی کرارا (فرورفتن) .

المضارع غير التام

هو الذي يعبر عن حدوث حدث أثناء التكلم

ويتكون من المضارع الألتزامي من المصدر داشتن + المضارع الأخباري

V.To. have

أو الحال من المصدر الأصلي المراد تصريفه

من دارم + می روم دارم می روم (می رم) العامة

J am going

You are going تو داری می روی [می ری]

He is going او داردمی رود (می ره)

we are going ما داریم می رویم (می ریم)

شما دارید [دارین] می روید (می رین)

They are going ایشان [آنها] دارند [دارن] می روند (می رن)

مثل :

J am wearing my clothes

دارم لباسهایم را می پوشم

المضارع الالتزامي

- ١ - ممكن است محمد امروز به كتابخانه بيايد .
- ٢ - شايد محمد هفته آينده بكتابخانه بيايد .
- ٣ - فردا پروين بايد به كتابخانه برود .
- ٤ - وقتي كه كتاب مي خوانيد ، نور بايد از سمت جب به كاغذ تبايد .

المعنى

- ١ - من الممكن أن يأتي محمد اليوم إلى المكتبة .
- ٢ - من الجائز أن يأتي محمد الأسبوع القادم إلى المكتبة .
- ٣ - يجب أن تذهب پروين غداً إلى المكتبة .
- ٤ - حين تقرأون يجب أن يكون النور موجهاً إلى الكتاب من الشمال إذا تأملنا الأمثلة السابقة نلاحظ أن المضارع الالتزامي يستخدم للدلالة على حدوث الفعل في المستقبل ولا يكون الحدث مستقلاً في معناه بل يكون ملازماً لكلمة أخرى ويكون حدوثه بصورة غير مؤكده مثل :

ممكن است بيايد

بايد برود

تكوينه :

يتكون من المادة الأصلية للمصدر + النهايات .

مثل :

من روم ما روم

تو روى شما رويد

او رود ايشان روند

وأحياناً يضاف حرف الباء إلى المادة الأصلية :

بروم بروم

بروى برويد

برود بروند

- مصدر : دیدن بین

بینم	بینیم	أو بینم
بینی	بینید	أو بینی
بیند	بینند	بیند

- شدن : شو

شوم	شویم
شوی	شوید
شود	شوند

تمرین

۱ - صرف المصادر الآتية في المضارع الألتزامی :

گفتن - فرو بردن - تابیدن - ریختن

۲ - استخراج الأفعال التي في صيغة المضارع الألتزامی وبين مصادرهما الأصلية .

مسئلاً تمام مردم نمی توانند ، سیاستمدار بزرگ ، صنعتگر ماهر یاداشمند نام آور باشند .. این کارها در اجتماع محدود است فقط عده انگشت شماری می توانند بایاقت خودبر آن جای گیر ندولی مهتر ولانمتراز همه این است که مانیکو کار .. و درست کار باشیم . این کار در اختیار مااست و اگر بخواهیم می توانیم .

صیغة المبنى المجهول

ينقسم الفعل في اللغة الفارسية - كما في العربية - إلى لازم ومتعدى فاللازم مبنى للمعلوم دائماً أما المتعدى فقد يكون مبنياً للمعلوم أو مبنياً للمجهول .
طريقة تكوينه :

يتكون المبنى المجهول مما يأتي .

إسم المفعول من الفعل المراد تصريفه .
يليه المصدر شدن .

مثل :

کشیدن - أن يسحب أو يجر .

تصبح في حالة البناء للمجهول كشيده شدن .

۱ - إسم المفعول من هذا المصدر - كشيده .

۲ - أضيف المصدر شدن إليه يصبح كشيده شدن (أي سحب) وتجري

سائر التصريفات على المصدر شدن فقط .

ويكون تصريفها على النحو الآتي .

۱ - الماضي المطلق :

كشيده شُدم كشيده شُدِم

كشيده شُدِي كشيده شُدِيد

كشيده شُد كشيده شُدند

۲ - الماضي الاستمراري :

كشيده مي شدم كشيده مي شُدِم

كشيده مي شُدِي كشيده مي شُدِيد

كشيده مي شد كشيده مي شُدند

۳ - الماضي النقلي :

كشيده شده ام كشيده شده اِم

كشيده شده اِي كشيده شده اِيد

كشيده شده است كشيده شده اند

۴ - الماضي البعيد :

كشيده شده بودم كشيده شده بودِم

كشيده شده بودِي كشيده شده بودِيد

كشيده شده بودند كشيده شده بودند

٥ - الماضي الاتزامى أو الشكى :

كشیده شده باشم	كشیده شده باشم
كشیده شده باشی	كشیده شده باشی
كشیده شده باشند	كشیده شده باشند

يكون في المضارع على ما يأتي :

٦ - المضارع الإلتزامى :

كشیده شوم	كشیده شوم
كشیده شوی	كشیده شوی
كشیده شوند	كشیده شوند

٧ - المضارع الإخبارى :

كشیده می شوم	كشیده می شوم
كشیده می شوی	كشیده می شوی
كشیده می شوند	كشیده می شوند

٨ - المستقبل :

كشیده خواهم شد	كشیده خواهم شد
كشیده خواهید شد	كشیده خواهید شد
كشیده خواهند شد	كشیده خواهند شد

ملحوظة :

١ - قد يكون الفعل المبني للمجهول بإضافة فعل كَرَدِيدَن أو آمَدَن أو افْتَادَن مثل : كَشْتَه كَرَدِيد : قُتِلَ أو كَفْتَه آيد قِيل

٢ - قد يكون المبني للمجهول من إحدى الصفات التي تحمل إسم المفعول في معناها عند إضافة فعل معين مثل : شُدَن ، گَشْتَن .

مثل : گَرَفْتار شد دستگیر گشت
أسر - قُبض عليه

۱ - بین المبنى للمعلوم والمبنى للمجهول من الأفعال الآتية :

زعماده شد - منى توانست - نهاده باشد - زوده شد
گفته خواهد شد - دیده شدیم - آوردم - اراسته شدی ، دیده می شود .

۲ - در جمله های زیر فعل را مجهول کنید :

باغبان پیل را به پسر داد - شهر زاد قصه گفت

آشپز غذا را پخت . کودکان میوه هارا چیدند

بنا خانه ای ساخت . علی صدائی شنید

الأمر

المادة الأصلية للمصدر هي الأمر للمفرد ، وغالباً يكتب حرف (الباء)

قبل المادة الأصلية .

فإذا أضفنا إلى المادة الأحيطة (ياء) كان الأمر عندئذ لجماعة المخاطبين .

مثل :

- گفتن : گوی

فالأمر للمفرد گوی أو بگوی ای قل

- رفتن : روی أو برو ای اذهب

فإذا أردنا إصدار الأمر لجماعة المخاطبين قلنا رويد أو برويد اذهبوا .

- کردن : کن

للمفرد : کن اصنع

للمجمع : کنید اصنعوا

- من المصدر نوشتن : نویس

نویس اکیب

نویسید اکبوا

مثل :

- شيرين به كتابخانه برو شاهنامه راياور
أى اذهبي يا شيرين إلى المكتبة وأحضري الشاهنامه
إذا أردنا الحصول على صيغة النهي نضيف حرف (ميم) (م) قبل المادة
الأصلية (مرو) لاتذهب مكن لاتصنع)
وأحياناً يستخدم الفرس حرف (النون) للنهي كذلك.

مثل :

نزن (لاتصرف)

۲ - كتابها را بخوانيد بعدا به من پس بدهيد
أى أقرأوا الكتب ثم أعيدوها لي مرة ثانية

الدعاء

تأتي صيغة الدعاء في الفارسية بإضافة ألف قبل ضمير الفاعلية في صيغة
المضارع الإلزامي مع الشخص الثالث المفرد فقط.

المصدر	المضارع الإلزامي صيغة الدعاء	المعنى
ديدن	بيناد	ليبصر
ماندن	ماناد	ليبق
بودن ولها وضع مغاير بود	باد	ليكن

المستقبل

هو الذى يدل على حدث يحدث في المستقبل .

كيفية تكوينه :

تأتي أولاً بتصريف المضارع الإلزامي للمصدر خواستن وهو :
(خواهم - خواهى - خواهى - خواهى - خواهى - خواهى)
ثم نضيف المصدر المرخم من الفعل المراد تصريفه وليكن رفتن فنقول :

سوف أذهب	رفت	أنا جواهم
سوف تذهب	رفت	تو خواهى
سوف يذهب	رفت	او خواهد
سوف تذهب	رفت	ماخواهم
سوف تذهبون	رفت	شما خواهيد
سوف يذهبون	رفت	ايشان خواهند

ونلاحظ أن المصدر المرخم لا يعتره أى تغيير أو تبديل .

ونلاحظ أن تصريف المصدر المركب فى المستقبل يتم على النحو الآتى :

شروع کردن - البدء

من شروع خواهم .. کردم شروع خواهم کرد
تو شروع خواهى کرد شما شروع ..خواهيد کرد
او شروع خواهد کرد ايشان خواهند کرد

أى بوضع تصريف المصدر (خواستن) قبل الفعل مباشرة وأحياناً نلاحظ أن المصدر يذكر كاملاً بدلاً من المصدر المرخم فنقول :

ومن أمثلة المستقبل :

دوستم با من خواهد آمد سیاقى صديقى معى
من فردا بکتابخانه خواهم رفت سأذهب غدا إلى المكتبة
آيا باسکندريه خواهى رفت ؟ هل ستذهب إلى الإسكندرية ؟
درتا بستان آينده بقاهره مراجعه خواهم کرد

سوف أرجع إلى القاهرة فى الصيف القادم

تمرین

١ - صرف المصادر الآتية فى المستقبل وإستخدامها فى جمل تامة .

دوست داشتن - رفتن شناختن - تماشا کردن - رسیدن

٢ - ضع المصادر التى بين القوسين فى المستقبل .

آن که سعی کند موفق (شدن) و آن که تنبلی و سستی پیش گیرد به
جایی (نرسیدن) و برای خود و جامعه ای که در آن زندگی می کند فرد
سود مندی (نشدن) .

النفي والنهي

لنفي الفعل تتبع القواعد الآتية :

۱ - لنفي العمل بجميع صيغة عدا الأمر والدعاء نضع نوناً مفتوحة قبل الفعل
مباشرة وتكتب متصلة به .

امروز بدانشکده فرستم .

هیچ دروغ نمیگویم

زمستان آبیده باسوان مسافرت نخواهم کرد

اکنون درس نمی نویسم .

۲ - لنفي فعل الأمر نضع ميماً مفتوحاً أو نوناً قبل الفعل ويسمى في هذه
الحالة النهي .

المصدر	معناه	الأمر للمفرد النهي	الأمر للجمع النهي
رفتن	أن يذهب	مرو	روید
گفتن	أن يقول	گوئید	مگوئید

مثل :

بدمگو و بدمکن لاتقل سوءاً ولاتفعل سوءاً

دیر نخوابید لاتنم متأخراً

۳ - لنفي الدعاء يتبع القاعد السابقة أي نضع ميماً مفتوحة .

قبل الفعل

مباد لاكان

مبيناد لارأى

مرساد لأوصل

تمرین

إذکر الأمر والنهی من المصادر الآتیة و صرف إحداها فی المضارع .
دیدن - آمدن - شتافتن - بستن

المصدر دیدن فی حالة الاثبات

فی الزمن الماضي (گدشته) فی حالة المضارع (حال) المستقبل آینده

جدول ینین تصرف المصدر (دیدن) فی سائر الأزمنة السابقة

القسماء	الماضي المطلق	الماضي الالتزامی	الماضي التثنی	الماضي البعید	الماضي الالتزامی
من	دیدم	می دیدم	دیده ام	دیده بودم	دیده باشم
تو	دیددی	می دیددی	دیده ای	دیده بودی	دیده باشی
او	دید	می دید	دیده است	دیده بود	دیده باشد
ما	دیدیم	می دیدیم	دیده ایم	دیده بودیم	دیده باشیم
شما	دیدید	می دیدید	دیده اید	دیده بودید	دیده باشید
ایشان	دیدند	می دیدند	دیده اند	دیده بودند	دیده باشند
	المضارع المطلق	المضارع الالتزامی	المستقبل آینده	الأمر	الدعاء
من	بینم	می بینم	خواهم دید		
تو	بینی	می بینی	خواهی دید		
او	بیند	می بیند	خواهد دید	بین	بیناد
ما	بینیم	می بینیم	خواهیم دید		
شما	بینید	می بینید	خواهید دید		
ایشان	بینند	می بینند	خواهند دید		

في حالة النفي

الماضي المطلق	الاستمراري	القريب	البعيد أو النقلي	الالتزامي
تديدم	نمي ديدم	نديده ام	نديده بودم	نديده باشم
نديدي	نمي ديدى	نديده اى	نديده بودى	نديده باشت
نديد	نمي ديد	نديده است	نديده بود	نديده باشد
نديديم	نمي ديديم	نديده ايم	نديده بوديم	نديده باشيم
نديديد	نمي ديديد	نديده ايد	نديده بوديد	نديده باشيد
نديدند	نمي ديدند	نديده اند	نديده بودند	نديده باشند
المضارع	المضارع			
الالتزامي	الاجباري	المستقبل	النهي	الدعاء
نبينم	نمي بينم	نخواهم ديد		
نبينى	نمي بينى	نخواهى ديد		
نبيند	نمي بيند	نخواهد ديد	مبين	مبيناد
نبينيم	نمي بينيم	نخواهيم ديد		
نبينيد	نمي بينيد	نخواهيد ديد		
نبينند	نمي بينند	نخواهند ديد		

المبنى للمجهول في حالات الاثبات من المصدر ديدن

الماضي المطلق	الاستمراري	النقلي	البعيد	الالتزامي
ديده شده	ديده مي شدم	ديده شده ام	ديده شده بود	ديده شده باشم
ديدى شدى	ديده مي شدى	ديده شده اى	ديده شده بودى	ديده شده باشى
ديده شد	ديده مي شد	ديده شده است	ديده شده بود	ديده شد باشد

دیده شده باشم	دیده شده بودیم	دیده شده ایم	دیده می شدیم	دیده شدیم
دیده شده باشید	دیده شده بودید	دیده شده اید	دیده می شدید	دیده شدید
دیده شده باشند	دیده شده بودند	دیده شده اند	دیده می شدند	دیده شدند

المضارع
الالتزامی

المضارع
الاخباری

المستقبل

دیده شوم	دیده می شوم	دیده خواهم شد
دیده شوی	دیده می شوی	دیده خواهی شد
دیده شود	دیده می شود	دیده خواهد شد
دیده شویم	دیده می شویم	دیده خواهیم شد
دیده شوید	دیده می شوید	دیده خواهید شد
دیده شوند	دیده می شوند	دیده خواهند شد

فی حالة النفی

الماضى المطلق

الماضى الاستمرارى

الماضى النقلی

الماضى البعید

الماضى الشكى
أو الالتزامی

دیده نشدم	دیده نمی شدم	دیده نشده ام	دیده نشده بودم	دیده نشده باشم
دیده نشدی	دیده نمی شدی	دیده نشده ای	دیده نشده بودی	دیده نشده باشید
دیده نشد	دیده نمی شد	دیده نشده است	دیده نشده بود	دیده نشد باشند
دیده نشدیم	دیده نمی شدیم	دیده نشده ایم	دیده نشده بودیم	دیده نشده باشیم
دیده نشدید	دیده نمی شدید	دیده نشده اید	دیده نشده بودید	دیده نشده باشید
دیده نشدند	دیده نمی شدند	دیده نشده اند	دیده نشده بودند	دیده نشده باشند

المضارع
الالتزامی

المضارع
الاخباری

المستقبل

ديده نشوم	ديده نمى شوم	ديده نخواهم شد
ديده نشوى	ديده نمى شوى	ديده نخواهى شد
ديده نشود	ديده نمى شود	ديده نخواهد شد
ديده نشوم	ديده نمى شوم	ديده نخواهم شد
ديده نشويد	ديده نمى شويد	ديده نخواهيد شد
ديده نشوند	ديده نمى شوند	ديده نخواهند شد

ملاحظات هامة :

١- را

تستخدم (را) استخدامات متعددة :

(أ) را للمفعولية وتستعمل إذا كان المفعول مباشراً وصرحاً مثل « شيرين گوشت را خريد » أى اشترى بيت شيرين خماً ، « مرا فرمود » أى أمرنى .
ونلاحظ في المثال الثانى أن أصل الجملة « مرا فرمود » أى إذا وقعت من مفعولاً مباشراً حذفت النون وانصلت اليه بعلامة المفعولية وكذلك تامة را نوشتم أى كتبت خطاباً (١) .

(ب) را لفك الإضافة وتستخدم في حالة فصل المضاف إليه عن المضاف مثل « سلطان را از ين سخن دل بر آمد » أى انخلع قلب السلطان من هذا الكلام . فأصل الجملة « دل سلطان از ين سخن بر آمد » فحين فصل المضاف إليه عن المضاف زيدت را بعد المضاف إليه .

ومثل : « ای مرغ سحر عشق ز پروانه بياموز »

كان سوخته را جان شد وآواز نيامد »

أى : يا طائر السحر تعلم العنق من الفراشة . فقد احترقت روحها ولم تنطق بينت شفه .

فأصل العبارة جان آن سوخته شفه . فحين تقدم المضاف إليه على المضاف زيدت را وسميت رافك الإضافة .

(ج) را الاستبدالية :

وتستخدم لاستبدال فعل داشتن بفعل الكينونة « بون ، باشیدن ، هستن »
مثل « او راسه پسر بود » أى كان له ثلاثة أولاد فأصل الجملة « اوسه پسر
داشت » درو يش را مجال انتقام نبود يعنى درو يش مجال انتقام نداشت .

(د) را الاختصاص :

وتستخدم لتخصيص الاسم الواقع قبلها مثل « ثنا وحمد بى پايان خدا را » أى
الثناء والحمد الذى لا نهاية له لله . فأصل الجملة هنا « ثنا وحمد بى پايان برلى
خدا است » أى الثناء والحمد الذى لا نهاية له لله ، فحذفت كلمة براى وأضيفت
را إلى خدا .

و بلا حظ هنا أيضاً أن حذف الربط بعد علامة الاختصاص (را) قياسى
مثل « منت خدا را » أى المنه لله .

فهى هنا تستخدم كحرف اضافة « بى - دره از - بر - براى »

(هـ) زائدة : قد تكون را زائدة لا معنى لها .

مثل قول سعدى الشيرازى :

اگر حسودان بفرض گويند شرامت و گرفتار آيم . كراغم تخليص من دارد
يعنى كه غم تخليص من دارد ؟

وجوه الأفعال (حالات الفعل)

يمكن تقسيم الأفعال ستة أقسام . من حيث القطع واليقين أو الشك أو
الأخبار وغير ذلك .

أولاً الوجه الأنشائي : وهو الذى يدل على حدوث الحدث بالقطع واليقين
مثل : فعل الأمر - النهى - الاستفهام - التعجب .

ثانياً الوجه الأخبارى : وهو ما يحتمل الصدق والكذب

ويعبر عنه : بالماضي بأنواعه المختلفة والمضارع والمستقبل
ثالثاً : الوجه الشرطي : أن يكون وقوع فعل مرتبطاً بوقوع فعل آخر وله
أدواته في الفارسية مثل : اگر : تا ، هرگاه : مثل

تَانَكُوشِي پَرُوزَنْشُوي اي إذا لم تجتهد لاتنجح

اگر بیره بروی کمره شوی :

أي إذا لم تسلك الطريق المستقيم تضلل

أي إذا فعلت السوء تنل الجزاء السيء

اگر بدکنی کيفرش بد بری

وأحياناً تحذف أداة الشرط

رابعاً الصيغة الوصفية :

وهي ان يذكر أسم المفعول (المصدر المرخم + الهاء الصامتة) بدلا من

الفعل مثل :

براسب نشسته بخانه رفت

أي ركب الجواد وذهب إلى المنزل

وهنا نقول أن الأفعال إذا تعددت في زمن واحد وكان الفاعل واحدا

وضعت الأفعال الأولى في الصيغة الوصفية ويبقى الفعل الأخير على حالته

الأصلية فقط ويتضح ذلك من المثال الآتي :

من از خواب برخاستم و آبتنی گرفتم و صبحانه خوردم و از خانه بیرون
رفتم .

نلاحظ من المثال السابق أن الفاعل واحد هو [من] أي أنا

وتعددت الأفعال وهي (برخاستم) و (آبتنی گرفتم)

أي نهضت و استحمت .

(و) خوردم ، أكلت .. و بیرون رفتم

هذه الأفعال كلها حدثت في الزمن الماضي عندئذ يفضل أن نضع الأفعال

الأولى جميعها في الصيغة الوصفية (الوجه الوصفي) وبخاصة وأن الأفعال

(لاتحمل وجه الشرط) فنقول ؟

من از خواب برخاسته ، آبتنی گرفته . صبحنانه خورده و از خانه بیرون رفته
فتری أننا وضعنا الأفعال الأول والثاني والثالث في الوجه الوصفي أو الحالة
الوصفية وابقينا على الفعل الأخير فقط في الحالة الأصلية حتى يمكن أرجاع
الحالة الوصفية إلى وضعها الأول .

ونلاحظ أننا حذفنا واو العطف بين الأفعال .

خامساً : الوجه المصدرى أو الحالة المصدرية

وهي أن يأتي الفعل في صورة الأسم ويصاغ من المصدر المرخم أو المصدر
الكامل أي يأتي بعد الفعل المصدر مرخماً أو كاملاً مثل :

بايد گفت يجب القول

نشايد رفت لايجوز الذهاب

بايد نوشتن يجب الكتابة

بايد خواندن يجب القراءة

مثل

اشك حافظ خرد و صبر بدريا انداخت

چكند سوزغم عشق نيارست نهفت

ويسمى بعض الباحثين الحالتين السابقتين أي الحالة الوصفية و المصدرية
وجوهاً غير معينة

سادساً : الوجه الألتزامى أو الاحتمالى ويعبر عن هذا النوع الماضى الشكى

والمضارع الألتزامى مثل :

في الماضى : . شايد گفته باشد

في المضارع : شايد بگويد

الأفعال المساعدة

يمكن تقسيم الأفعال المساعدة إلى ثلاثة أقسام .

الأول : أفعال تستخدم للمستقبل أى للدلالة على المستقبل مثل :

خواستن ومعناه الأصيل : أن يطلب أو يرغب أو يريد

وتستخدم كفعل مساعد بمعنى السين أو سوف .

فالمستقبل يتكون من ركنين الأول : تصريف خواستن في المضارع الالزامى

والثاني : المصدر المرخم من المصدر المراد تصريفه مثل :

من خواهم رفت أى سأذهب

الثاني : أفعال مساعدة لها معان مستقلة ولكنها تستخدم كأفعال مستقلة

مثل :

خوردن ومعناها الأصيل أن يأكل ولكنها تستخدم كأفعال فرعية مساعدة

مثل :

زمین خوردن

غبطه خوردن

قسم خوردن

يدو فإنها هنا لا تستخدم بمعانيها الأصلية أو الحقيقية ومن أمثلة ذلك أيضاً :

شناختن ، نگاهداشتن ، انگاشتن ، گماردن ، شمردن ، خواندن ، نامیدن ،

خطاب کردن ، نهادن ، پسندیدن ، گردیدن ، گشتن ، کردن ، نمودن ،

سزیدن ، ساختن ، شدن . **پر داخستن**

الثالث : أفعال مساعدة تسمى الأفعال الثنائية أى أن هذه الأفعال تصرف

مع الأفعال الأخرى مثل :

بایستن - شاید ، توانستن - خواستن .

أفعال مساعدة تصرف مع أسم المفعول أو الفاعل، أو الصفة المشبهة سواء

اكانت عربية أو فارسية وهى عبارة عن : گرویدن - بودن - شدن -

افتادن - آمدن ، مثل :

- ١ - اسم الفاعل : كامل شدن - درنده گشتن - عالم گردیدن .
- ٢ - اسم مفعول عربی و فارسی : كنده شدن - معلوم گشتن - ألوده گردیدن - معيوب شدن
- ٣ - الصفة عربية أو فارسية مثل : لاغر گشتن . بزرگ گردیدن . عظيم گشتن
- ٤ - صفة مركبة مثل : خردمند گشتن . خود خواه شدن
- ٥ - صفة مشبهة دانا گشتن . جویا شدن . وکیل شدن .
- ٦ - اسم عام مثل : آب شدن . خاک گردیدن
- ٧ - صفة حالیه مثل : گریان گردیدن . خندان گشتن . دوان شدن
- هناك أفعال تأتي من مصدر له صيغتان أو أكثر أحدهما قياسي والأخر سماعي
مثل :

المعنى	قياسي	سماعي	سماعي	الفعل
ان يُودِع	سپاریدن	سپاردن	سپردن	سپرد
	انگاریدن	انگاردن	انگاشتن	انگاشتر
أن يفتح	گشاییدن	گشودن	کشادن	کشود
أن يسمع	شنفتن	شنودن	شنیدن	شنید

وهناك أفعال لها مصدر سماعي وأحد ومصدر قياسي واحد مثل :

المعنى	قياسي	سماعي	الفعل
أن يحضر	آوریدن	آوردن	آورد
أن يهجم	تازیدن	تاختن	تاخت
	سائیدن	سودن	سود
أن ينمو	روئیدن	رستن	رست

الجملة

الجملة مجموعة من الكلمات تفيد معنى تاما :
وهي قسمان : اسمية و فعلية

مثل :

١ - او مرد است هو رجل
زمين كروى است الأرض كروية
ماه تابان است القمر مضىء

عمر خيام نيشابورى رياضى دان بزرگى بود : كان عمر الخيام
النسابورى عالما رياضيا .

٢ - شيرين رفت : ذهبت شيرين
شيشيه پنجره اتاق درس شكست

أى إنكسر زجاج شبك حجرة الدرس
لطفًا كتاب مرا بياور من فضلك احضر كتابى

نلاحظ أن المجموعة الأولى أنتهت بكلمة (است) وهو فعل عام لذا تسمى
الرابطة الأصلية أو الحقيقية وتسمى الجملة جملة اسمية أما المجموعة الثانية فقد
انتهت بفعل أيضاً ولكنه فعل خاص فالفعل رفت أى ذهب خاص بفاعله أى
شيرين .

وكذا الفعل شكست ان اتكسر والذى انكسر هو شيشه أى الزجاج

وكذلك بياور فعل الأمر أى احضر للمخاطب

وعلى هذا إذا أنتهت الجملة بفعل عام أو رابطة سميت جملة اسمية
وإذا انتهت بفعل خاص سميت جملة فعلية .

اذن نهاية الجملة هي التي تدل على نوعها .

أنواع الجملة :

يمكن تقسيم الجملة إلى أنواع طبقاً لما تؤديه من معانى .

فالجملة التي تبين خبرا تسمى الجملة الخبرية وتحتمل الصدق والكذب

والجملة التي بها أداة استفهام أو تفيد الاستفهام تسمى الجملة الاستفهامية
والجملة التي تفيد التعجب : تسمى جملة تعجبية
والجملة التي بها أمر : تسمى جملة أمرية
والجملة الاستفهامية والتعجبية والأمرية تسمى الجملة الأنشائية .

أى الجملة التي لا تحتمل الصدق والكذب وهى قسمان .

(١) طلبية : مثل الأمر والنهى والاستفهام والتداء والتمنى .

(٢) غير طلبية : مثل المدح والذم وغير ذلك .

وأضاف بعض الباحثين إلى الأنواع السابقة : الجملة المعترضة الجملة
الأعتراضية وهى الجملة التي تزد فى وسط العبارة ولا تكون مرتبطة بها فإذا
حذفت لم يؤثر هذا على السياق وتكون فى النثر كما تكون فى الشعر كما ورد فى
شعر سعدى الشيرازى .

چه خوش گفـت فردوس پاك زاد

که رحمت بر آن تربت پاك باد

ميازار موری که دانه کش است

که جان دارد وجان شیرین خوش است

فجملة که رحمت بر آن تربت پاك باد

جملة أعتراضية لا يؤثر حذفها على سياق المعنى

دی پیر میفروش که یادش بخیر باد

گفتا شراب خور که غم دل برد زیاد

فجملة یادش بخیر باد

جملة أعتراضية .

وتوضع هذه الجملة بين علامتين تميزا لها أى بين (دوپند) أو ويركول^(١)

() هذه العلامة دو قوس ، هلالين ، برانتر

[] تسمى هذه العلامة كروشه أو دوبند أو دو قلاب

: دو نقطة علامة توقف : مثل : شعار ایرانیان سه چیز بود : پندار نیک ؛ گفتار نیک ؛ کردار نیک .

تسمى مكث (.)

تسمى نقطة مكث (؛) مثل سه چیز بی سه چیز یابدار نماند : مال بی تجارت ؛ وعلم بی بحث ؛

وملك بی سیاست .

وهي ،

مثال آخر :

شاگردان معلم خود را ، بآنکه میترسند ، دوست میدارند ای آن
التلاميذ - مع أنهم يخافون معلمهم إلا أنهم يحبونهم .

اعود الآن إلى الحديث عن كل نوع من أنواع الجملة .

أولاً : الجملة الخبرية :

وهي التي توضح خيراً أو تسيء عن حدوث شيء وتحمّل الصدق والكذب مثل :

حسن به مدرسه رفته است

أي ذهب حسن إلى المدرسة

۲ - شیرین بخانه آمد و برگشت

أي أنت شیرین إلى المنزل ثم رجعت

نلاحظ في المثال الثاني أنها جملتان الأولى : شیرین بخانه آمد

والثانية : برگشت وأصلها شیرین برگشت وأنه تم الربط بين الجملتين بحرف الربط أو واو العطف (و)

وأن ماورد في الجملة الثانية ركن واحد فقط .

وهنا نقول إن الجملة تتكون من قسمين :

الأول : ويسمى : نهاد أي المسند إليه

وقد يكون المسند إليه فاعلاً كما هو الحال في الجملة الفعلية ، وقد يكون مبتدأ كما هو الحال في الجملة
الاسمية كما سنرى .

أي أنه القسم الذي يسند إليه القسم الثاني من الجملة .

الثاني : ويسمى گزاره أي المسند ويشمل الفعل والمكملات أو الخبر والرابطة وتطبق ذلك على المثال
الآتي .

سعدی شیرازی گلستان را در سال ۶۵۶ نوشت

أي كنت سعدی الشيرازي گلستان في سنة ۶۵۶ هـ .

بري أن :

نهاد :	گزاره
سعیدی شیرازی	گلستان را در سال ۶۵۶ نوشت
شاگردان زیرک و کوشا	در امتحان موفق می شوند
من	روزهای جمعه به گردش می روم
دیوار	سفید است
ماه	بدور زمین می گردد
حسن	ترسو نیست

و يجب أن تقول أنه من الممكن أن يُحذف أي من هذين القسمين في أي نوع من أنواع الجملة بشرط وجود قرينة لفظية توضح المحذوف كما شاهدنا في المثال رقم (۲)

و كما نشاهد في هذا المثال .

از بخت شکر دارم ، وازروز گارهم

الجملة الأولى : (من) از بخت شکر دارم

الجملة الثانية : (من) از روز گارهم (شکر دارم)

فقد حذف هنا جزء من المسند (گزاره) وهو [شکر دارم]

لوجود القرينة اللفظية .

ثانيا : الجملة الاستفهامية وهي جزء من القسم الثاني من الجمل والمعروف

بالجملة الأنشائية وتتكون بطريقتين في النطق :

(۱) اما بذكر أداة من أدوات الاستفهام فيها مثل :

که آمد ؟ من آتی ؟

در زندگی چه هدف و آرزوی دارید ؟

ای ماهدفک و امنیتک فی الحیاة ؟

کدام اسب رامی خواهی ؟

آی جواد ترهد ؟

آیا سستی و تنبلی را کنار گذاشته اید ؟

هل ترکم الضعف والکسل ؟

(٢) بتغيير نبرات الصوت بما يفيد الاستفهام

فقول : حسن آمد ؟

أما في الكتابة فلا بد مع وضع علامة الاستفهام في نهايتها بدلا من وضع النقطة في نهاية الجملة الخبرية .

ونلاحظ أن الجملة الاستفهامية قد لا تفيد الاستفهام أحيانا بل قد تفيد التأكيد أو الاعتراض أو التشويق ، أي أن المستمع يعرف أجابة السؤال مسلفا ، ويكون هدف المتحدث أن يزيد المعنى تأكيدا أو توضيحا في ذهن المستمع ويسمى هذا النوع باسم الاستفهام التأكيدى وأدواتها .. مگر وهیج مثل :

مگر بتونگفتم ؟ أي من المؤكد أنى قلت

مگر چشم نداشتی ؟ یعنی چشم که داشتی ، چرا خوب نگاه نکردی ؟

أي هذه العين التي لك لماذا لم تر جيدا

مگر آدمی نبودى ؟ یعنی یقین است که آدم بودى

أي من المؤكد أنك إنسان

مگر این حرفها را قبول من کتم ؟

یعنی البته که قبول نمی کنم

أو من المؤكد أنني لن أقبل هذه الكلمات

هیچ از عاقبت کار نمی ترسى ؟

یعنی البته باید برسى و چرا نمی ترسى

أي من المؤكد أنك يجب أن تخاف ولماذا لا تخاف .

مگر فقیرم ؟ یعنی (همه می دانند که) فقیر نیستم

ملحوظة :

(١) يمكن أن تكون أداة الاستفهام في موقع المسند إليه مثل :

که آمد ؟ من آتی ؟

چه می شود ؟ ماذا يحدث ؟

بهترین دانشجو کیست ؟ من أفضل طالب ؟

کما يمكن أن تكون في الجزء الآخر من الجملة المعروف باسم كزاره .
 مفعول كه رامي جوي؟ عن تبحر
 متمم فعل : باكه آمدی ؟ مع من أتيت ؟
 متمم است : اين كلاه كيست ؟ قبعة من هذه ؟
 (۲) كلمة كو بمعنى أين ؟

تأتي بدلاً من الفعل أي لا يأتي الفعل بعدها مثل :
 كتاب كو ؟ كو كتاب ؟ أي اين الكتاب

(۳) هناك فرق بين ضمير الأستفهام وصفة الأستفهام فضمائر الأستفهام تحل محل الأسم في الجملة وتأتي - كما رأينا - فاعلا ، مفعولا ، مضافا إليه ، أو قيذاً أو متمم فعل . أما صفة الأستفهام مثل :
 از کدام راه می روی ؟
 من اية طريق تمضي ؟

فكلمة کدام هنا وصفية لكلمة [راه] .

چه كتابی می خوانی ؟

أي : أي كتاب نقرا ؟

فكلمة چه وصفية لكلمة كتاب .

من هنا نستطيع القول أن الصفة تأتي ملازمة للأسم .

ونسأل عن الكيفية أو المقدار أو الجنس أو الزمان أو المكان أو النسبة .

ثالثا : الجملة التعجبية :

وهي الجملة التي توضح حالة التعجب أو الدهشة الروحية لدى المتحدث ، من فرط السرور أو الحزن ، اللذة أو الألم التمني أو التحسر وغير ذلك مثل :

نسیم سحرگه چه جان پرور است ؟

چه بیخرد کسا نند ؟

چه هوای خوبی ؟

دیشب آسمان صاف بود وستارگان می درخشیدند . ماه باهستگی از

پشت کوههای مشرق بالامی آمد . پروین پنجره را باز کرد تا چشمش به ماه
اقتاد گفت : به ! چه منظره جالبی !

فلاحظ أن الفعل في الجملة التعجبية يكون محذوفاً غالباً وتوضع علامة
التعجب في نهايتها [!]

والفرق بين الجملة الاستفهامية وجملة التعجب رغم استخدام [چه] غالباً
والتي هي أداة استفهام أن جملة الاستفهام تحتاج إلى إجابة
أما جملة التعجب فلا تحتاج

ونلاحظ أن كلمة [چه] تأتي أحياناً كضمير ، كما تأتي أحياناً كصفة .
أحياناً يأتي حرف الربط كه في الجملة التعجبية بين الفاعل والفعل
أو المفعول به والفعل مثل :

چه رنجها كه كشيدم : أي ما أكثر ما تحملت من آلام .

رابعاً : الجملة الأمرية :

وهي التي تتضمن أمراً ورجاءً ويكون الفاعل (نهاد) فيها محذوفاً دائماً
مثل :

زگوارده تاگوردانش بجوی .

أطلب العلم من المهد إلى اللحد ، مدارا بتراش : إبر القلم

در را بازکن : أفتح الباب

کتاب را بخوان : اقرأ الكتاب

آرام بنشین : اجلس بهدوء

لطفا کتاب مرا بیاور : أحضر كتابي من فضلك .

کتابها را بخوانید بعد بمن پس دهید .

أي اقرأوا الكتب ثم اعيدوها إلى

نذكر تقسيمات أخرى للجملة فنقول :

هناك الجملة المستقلة ، والجملة الناقصة والجملة المركبة

الجملة الشرطية

تتكون من أداة الشرط + فعلين أحدهما فعل الشرط والثاني جواب الشرط
١ - **أگر** + المضارع الألتزامى + المضارع الحالى أو الأخبارى مثل :

اگر هر صبح ورزش بکنی اراده ات قوى مى شود
إذا ادیت الرياضة كل صباح نقوى ارادتک

٢ - **اگر** + ماضى استمرارى + ماضى استمرارى .

اگر همین الآن مى رفتیم به اوتوبوس مى رسیدیم .

٣ - **اگر** + ماضى بعيد أو ماضى استمرارى + ماضى بعيد أو ماضى استمرارى

اگر دیروز تُند رفته بودیم به اوتوبوس رسیده بودیم

اگر دیروز تُند مى رفتیم به اوتوبوس مى رسیدیم

٤ - **اگر** + ماضى بسيط + مضارع اخبارى / الأمر

اگر او رفت من هم مى روم

اگر او رفت توهم برو

الجملة البسيطة أو المستقلة

الجملة البسيطة هي الجملة التي تحوى على فعل واحد وتكون تامة المعنى
سواء أكان الفعل فعل ربط عام أو فعلا خاصا . مثل :

١ - جهان از جنگ و آشوب رهاى يافت .

تخلص العالم من الحرب والفتن .

٢ - على به دبستان رفت : ذهب على إلى المدرسة الابتدائية

٣ - محمد دانشجواست : على طالب .

الجملة البسيطة هي الجملة المستقلة .

وأحيانا تشتمل الجملة على فعل ، ولكن المعنى لا يكون تاماً ولتأمل الأمثلة

الآتية :

١ - پس که دیروز کار کردم
ای : بعد أن اشتغلت بالأمس كثيراً .

٢ - دوست آن دایم .

ای : أعلم أن الصديق هو ذلك

٣ - هزار سال است

ألف عام

٤ - همینکه سیم برق را وصل کردم

ای حين أوصلت التيار الكهربائي .

نلاحظ من الأمثلة السابقة أن كل جملة منها تحتوي على فعل ، ولكن معنى الجملة غير تام لذا نسميها جملة ناقصة أو غير مستقلة .

ولن يكتمل معناها إلا بذكر جملة أخرى كما سنرى .

١ - پس که دیروز کار کردم ، خسته شدم

ای بعد أن اشتغلت بالأمس كثيراً ، تعبت .

٢ - دوست آن دایم که گیرد دست دوست در پریشان حال
ودر ماندگی .

ای : أعلم أن الصديق ذلك الذي يأخذ بين الصديق في وقت الشدة

والعجز .

٣ - هزار سال است که مردم باعلاقة فراوان داستا نهی شاهنامه را می

خوانند ای ألف عام والناس يقرأون قصص الشاهامة بحجة شديدة .

٤ - همینکه سیم برق را وصل کردم ، چراغ روشن شد .

ای حين أوصلت التيار الكهربائي إضيء المصباح .

وهكذا أضيفت جملة أخرى إلى الجملة الناقصة ، فأكتمل المعنى ، ونطلق

على هذه الجمل اسم الجملة المركبة .

ای أن الجملة المركبة هي التي تتكون من جملتين أو أكثر من الجمل

الناقصة ، تتصل ببعضها بقرينة لفظية أو معنوية ، وتتضمن إحداها المقصود

الأصلي وتسمى جملة أساس وجملة پایه .

أو الهدف الأصلي للمتحدث . فرى في المثال الأول أن هدف المتحدث هو
(خسته شدم) أى تعبت .

وفي المثال الثاني : كه گیرددست دوست در پریشان حال و در ماندگی وفي
المثال الرابع : چراغ روشن شد .

اگر به کفتی کار برمی آمد دنیا بهشت بود .

هرجا گل است خاراست . في كل مكان يكون الورد يكون الشوك .

أذن فالجملة التي تتضمن الهدف الأصلي للمتحدث هي ماتسمى بالجملة
الأساس أى (جملة پایه) :

وتسمى الجملة الأخرى الجملة التابعة (جملة تبعی) أو جملة پیرو فيها
وبأمثالها يكتمل المعنى . ولتنظر في هذا المجال ..

(١) اگر اضمینان نداشتم ، نمی نوشتم .

أ - جملة اگر اضمینان نداشتم

جملة پیرو أى جملة تابعة .

ب - نمی نوشتم

جملة پایه أو الجملة الأساس

والمعنى إذا لم أكن اطمأنت لم أكن أكتب .

والرابطة بين الجملتين رابطة معنوية .

(٢) أ - چراغ برق خاموش شد ، زیرا كه سیم برق قطع گردید .

فجملة : چراغ برق خاموش شد

هى الجملة الأساس (جملة پایه)

وسیم برق قطع گردید

جملة پیرو

ب - سیم را كه وصل کردم چراغ روشن شد .

سیم را كه وصل کردم

جملة غير مستقلة هى الجملة (پیرو)

چراغ روشن شد

جملة (أساس) أو جملة پایه

والذى يربط بين المثالين السابقين ، زیراکه ، و ، که قرينة لفظية .

ج - می خواستم به نخانه برگردم ، بنابراین بادوستان وداع کردم .

اردت العودة إلى المنزل لذا ودعت الأصدقاء .

- هم زیر فرش رانگاه کردم هم بالای گنجه رادیدم .

- خواه بنشین خواه برخیز .

والرابطة هنا : بنابراین ، هم ، چه ... چه ، خواه .. خواه قرينة

لفظية

جمله یایه

جمله پرو

می گفتم

اگر یقین نمی دادم

فالجمله فی أصلها اگر یقین نمی دانستم نمی گفتم .

الجمله نوعان : اسمية و فعلية . وتتكون الجملة الاسمية أساساً من ثلاثة

أركان هي :

۱ - المسند إليه .

۲ - المسند

۳ - الرابطة

« الجملة الاسمية »

ونهاية الجملة هي التي تدل عليها ، فإذا أنتهت الجملة بفعل عام سواء أكان

استن أو هستن وهو مانسميه بالرابطة الأصلية أو الحقيقة أو ب (بودن -

شدن - گشتن - گردیدن بشرط أن تكون بمفردها أي ليست جزء من

مصدر مركب أو نهاية من النهايات وهو مانسميه بالرابطة المجازية .

فأنا نحكم على هذه الجملة ونقول أنها جملة اسمية كما يتضح من الأمثلة

الآتية :

۱ - گشتن - گردیدن : إذا كانا فعل ربط تكونا بمعنى شدن (أن يصير) شدن إذا لم تكن فعل ربط

يكون معناها رفتن (أن يذهب) .

- پدرم سالها شهرهای گوناگون راگشته بود .

گشته بود = گردش کرده بود . گشته بود هنا ليست فعل ربط وإنما معناها يتجول أو يتنزه .

خدا دانا است	الله عالم
هوا گرم بود	كان الجو دافئاً . اتاق سرد بود
ديوار سفيد است	الجدار أبيض
اين مرد دانا است	هذا الرجل عالم
او دانشمند است	هو عالم
دروغ گفتن عيب بزرگ است	قول الكذب عيب
هو اسرد شد	صار الجو بارداً
هو اروشن نيست	الجو غير صاف أو غير مضيء
تو دانا وخوشبخت هستي	أنت عالم ومحفوظ

فعل الربط أو العام (الرابطة)

تنقسم الأفعال من ناحية المعنى الى قسمين عام وخاص .
والفعل العام هو الذي لا يدل على عمل مخصوص بل يكون معناه عاما و يدل
على مطلق الوجود و يربط شيئا بآخر مثل :

استن . بودن . شدن

ونظرا لأن فعل استن غالبا ما يستخدم في ربط المسند اليه بالمسند في الجملة
الاسمية وهو أكثر أفعال العموم استخداما فقد أطلقوا عليه اسم الرابطة الحقيقية .
ولا يصرف فعل استن في سائر الأزمنة بل يصرف في الزمن الحالي مع أنه
يصرف من ناحية الشكل مثل الماضي .

وتصرفه على النحو التالي :

من استم ما استيم

تواستي ما استيم

اواست
وتصرف في النفي

من نيستم ما نيستم

تونيستي شما نيستيد

اونيست ايشان نيستند

وأحيانا تقلب الهمزة في حالة الاثبات إلى هاء فنقول :

من هستم هستيم
توهستى هستيد
أوهست هستند

و يفرق بعض الباحثين بين استن وهستن و يعتبرون فعل استن هو فعل الربط فقط . ولكن لا يلاحظ أى فرق بين المصدرين في أقوال و كتابات الكتاب الفرس البارزين على مر عصور اللغة وتطورها .

وتستعمل استن في حالة الاثبات مخففة مع جميع الضمائر عدا الضمير أو فتكون معه كاملة (است) .

فتكون ام — اى — است — ايم — ايد — اند .

أى أننا نحذف السين والتاء س ، ت فنقول :

من دانشجوام مادا نشجويان ايم
تو دانشجوای شما دانشجويان ايد

أو دانشجو است ایشان دانشجويان اند

ولكنها تبقى على صورتها الكاملة في حالة النفي .

من دانشجونستم مادانشجويان نيستم
تو دانشجونستى شما دانشجويان نيستيد
أو دانشجونيست ایشان دانشجويان نيستند

وأحيانا تستخدم مخففة في حالة النفي وتستخدم للضرورة الشعرية .

(نيم) بدلا من نيستم . وهكذا .

ملحوظة :

١ — إذا كان الاسم الذى يأتى قبل الرابطة منتهيا بالألف أو الواو أو الياء جاز حذف الألف (أ) من كلمة است — مثل :

داناست - نکوست - یکیست .

۲ - إذا أنت كلمة که أوجه قبل است تصبح کیست اوچیست

۳ - تتأني صیغ هذا المصدر (الرابطة) المحففة بعد الكلمات المنتهية بالألف والواو والهاء الصامتة مع ذکر الهمزة دانا أم . راستگو ای بیچاره ایم - فإذا لم تكن الكلمة منتهية بالحروف السابقة تحذف الهمزة فنقول :

من آموز گارم تو آموز گاری او آموز گاراست
ما آموز گارم شما آموز گارید ایشان آموز گارند

۴ - إذا كان المسند إليه جمعاً لذي روح كانت الرابطة في حالة الجمع كذلك فنقول :

شاگردان حاضرند دختران بی ادب نیستند

أما إذا كان المسند إليه غير ذي روح فمن الأفضل أن تكون الرابطة مفرد مثل :

برگها سبزاست رزوها بلندنیست

۵ - إذا كانت هناك جمل متوالية تذكر الرابطة غالباً في الجملة الأولى وتحذف من الجملة الأخرى بقريئة الجملة الأولى .

۶ - هناك مواضع تحذف فيها الرابطة وهي :

(أ) بعد صيغة التفضيل وخاصة بعد كلمات ثرية ، مه ، مهتر ، كهتر ، مثل :

نه هرچه بقامت مهتر بقیمت بهتر .

(ب) بعد علامة الاختصاص ، مثل : منت خدای راعز وجل ، که طاعتش

موجب قربت است .

(ج) بعد حرف النفي (نه) - مثل :

هوشنگ عادل است نه ظالم ، محمد محكوم نه حاکم .

الجملة الفعلية

أما إذا أنتهت الجملة بفعل خاص فإنها تسمى جملة فعلية ، وعندئذ لا تحتاج إلى رابطة مثل :

حسن من رود أى يذهب حسن
باد وزيد هبت الريح

نلاحظ من المثالين السابقين أن الجملة الأولى مكونة من جزءين الجزء الأول الفاعل أو المسند إليه .

والجزء الثانى الفعل أو المسند .

أى أن الجملة الفعلية تتكون أساساً من ركنين فاعل أو مسند إليه فى أولها وفعل أو مسند فى آخرها .

والفعل قد يكون لازماً وقد يكون متعدياً وقد يحتمل الفعل الحالتين .
أمثلة الفعل اللازم :

شيرين - آمد أتت بشيرين
على رفت ذهب على
باد وزيد هبت الريح

أمثلة الفعل المتعدى :

على سيب را خورد أكل على التفاح
أحمد كتاب را خريد اشتري أحمد الكتاب
محمد نامه را نوشت كتب محمد الرسالة

ديروز ريز بينى خريدم اشتريت بالأمس منظارا

وهنا نلاحظ أن الفعل إذا كان متعدياً فإنه يحتاج إلى مفعول يقع عليه فعل الفاعل فإذا كان المفعول مباشراً أو صريحاً ومعرفة توضع له علامة تميزه وهى كلمة [را] ويكون الأسم الواقع قبلها مباشرة مفعولاً به وقد يكون المفعول نكرة ومع هذا تلحق به [را] المفعولية أحياناً .

إذا تعددت المفاعيل فى جملة يوضع المفعول به ، والمفعول المباشر أولاً ثم تأتى سائر المفاعيل^(١) .

١ - إذا وجد فى الجملة ظرف زمان جاز أن يتقدم على المسند إليه أو يتأخر عنه .

ولتأمل هذه الأمثلة كذلك :

١ - يك نفر هلندی به نام یانسم بابه کار بردن دو ذره بین به جای يك ذره بین ریزبین را اختراع کرد .

٢ - بعضی از دانشمندان برای دیدن حشرات کوچک ریزبین به کار می برند .

٣ - ریزبینی را که خریده بودم ، به آزما یشگاه هدیه دادم .

فتلاحظ من الأمثلة السابقة أن المفعول قد أتت بعده علامة المفعولية كما في المثال الأول .

وأحياناً يأتي دون علامة كما في المثال الثاني :

وأحياناً يلزم المفعول ، بي ورا ، كما في المثال الثالث .

وأحياناً يفيد الفعل معنى اللازم والمتعدى كما يتضح مما يلي :

١ - شیشه شکست انکسر الزجاج

٢ - آب به زمین ریخت كسرت الريخ الزجاج

٣ - آب به زمین ریخت أنصب الماء على الأرض

٤ - مهشید آب را به زمین ریخت

أى صبت مهشيد الماء على الأرض

٥ - باران بارید سقط المطر

٦ - اواز دیده اشک بارید

فترى في الأمثلة السابقة فعلين جاء كل فعل منهي لازماً مرة ومتعدياً مرة أخرى .

المسند إليه :

أى المبتدأ في الجملة الاسمية او الفاعل في الجملة الفعلية قد يكون :

١ - اسماً مثل : على آمد ، هوا سرد است

٢ - ضميراً مثل : ایشان آمدند ، او دانشمند است ، تو خوشبخت هستی

هستی

۳ - مصدرأ

دُرُوغُ كَفَنُ عَيْبٍ اسْت
دِيدَن بَهِرِ اَزْشَنِيدَن اسْت
نُوشْتَن هُنر اسْت

۴ - اَسْمُ مَصْدَرٍ مِثْلُ :

آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است . . بادوستان مروت بادشمنان مدارا
ورزش سود دارد . الرياضة تفید

۵ - حَاصِلُ مَصْدَرٍ مِثْلُ :

خستگی مضر است

گفتار نیک پسندیده است

۶ - اَسْمُ اِشَارَةٌ : مِثْلُ : اَیْنُ مَرْدٍ دَانَا اسْت

۷ - مَوْصُولٌ ، مِثْلُ :

مرکه آمد عمارتی تو ساخت رفت و منزل بدیگری پرداخت

۸ - صِفَةٌ وَتَكُونُ فِی مَوْقِعِ الْأَسْمِ أَوْ مَكَانِهِ مِثْلُ :

هشیار تنبلی نکند .

۹ - عَدَدًا مِثْلُ :

چهار زوج است

ملحوظة :

لا تَقَعُ حُرُوفُ الْأَضَافَةِ أَوْ حُرُوفُ الرِّبْطِ أَوْ الْأَصْوَاتُ فِی مَوْقِعِ الْمَسْنَدِ إِلَيْهِ أَوْ الْمَسْنَدِ .

۲ - لِلْمَسْنَدِ :

قَدْ يَكُونُ : ۱ - اَسْمًا مِثْلُ دَلٍّ أَوْ سَنَكٍّ اسْت

زندگی امید است

۲ - فِعْلًا مِثْلُ : عَلِيٌّ خَوَانِدٌ ، يَآكِينَا ز رَفْت

۳ - صِفَةً : بَرَكَةٌ دَرِخْتِ سَبْزَا اسْت ، كَلٌّ زِيَا اسْت

- ۴ - أَسْمُ إِشَارَةٌ : جَوَا نَمْرُدِي أَن اسْت ، نِيكِي اِيْنَسْت .
 ۵ - أَسْمُ اسْتِفْهَامٍ كَوْرَه كَجَاسْت ؟ اَو كِيْسْت ؟
 وَ قَدْ تَأْتِي أَدْوَاتُ الْأَسْتِفْهَامِ مَسْنَدٌ إِلَيْهِ مِثْلُ كِهْ آكِهْسْت ؟
 ۶ - مَصْدَرًا مِثْلُ :

مَایَه پِیْرُوْزِي كُوْشِيْدَن سَعِي اسْت
 هِنْر نُوْشْتَن اسْت

- ۷ - أَسْمُ مَصْدَرٍ مِثْلُ :

مِشْرَطٌ مَوْفَقِيَّتِ كُوْشِشِ اسْت
 رَاهِ رَفْتَنِ وَرْزِشِ اسْت

- ۸ - حَاصِلٌ مَصْدَرٍ مِثْلُ :

جَوِيْنْدَكِي يَپِيْنْدَكِي اسْت ، اَو جَوِيْنْدَكِي يَپِيْنْدَكِيْسْت

- ۳ - الرَّابِطَةُ

تَتَعَابَقُ الرَّابِطَةُ أَسَاسًا مَعَ الْمَسْنَدِ إِلَيْهِ .

فَنَقُولُ مِنْ اسْتَادِ هَسْتِمِ

وَمَادَا اشْجَوِيَانِ هَسْتِمِ

اَو مَرْدِ هَسْتِ

اِيْشَانِ مَرْدَانِ هَسْتِنْدِ

تَو خُوْبِ نَعْبُوْدِي

بَعْضُ الْكَلِمَاتِ الْعَرَبِيَّةِ مَعَ أَنَّهَا فِي حَالَةِ الْجَمْعِ إِلَّا أَنَّهَا فِي الْفَارْسِيَّةِ تَدُلُّ عَلَى الْوَاحِدِ
 لِذَا تَكُونُ الرَّابِطَةُ أَوِ الْفِعْلُ مَعَهَا فِي حَالَةِ الْمَفْرَدِ .

مِثْلُ

اِخْلَاقِ اَو بَدْنِيْسْتِ

اِحْوَالِ اَو خُوْبِ اسْتِ

رَوَابِطِ أَنَّهَا اِنْسَانِي اسْت . رَوَابِطُهُمْ اِنْسَانِيَّةٌ .

مِدَاخِلِ اَو كَمِ اسْت . دَخُوْلُهُ قَلِيْلَةٌ

مِخْرَاجِ اَوْزِيَادِ اسْت . مِصْرُوْفَاتُهُ كَثِيْرَةٌ

عمليات به اتمام رسيد

صادرات بايد پيش از واردت باشد .

التطابق بين المسند إليه (نهاد) والفعل .

إذا كان الفاعل [نهاد] مفرداً يجب أن يكون الفعل مفرداً كذلك مثل :

۱ - ماجده به مدرسه رفت .

ذهبت ماجدة إلى المدرسة

۲ - شیرين و ماجده بدانشكده رفتند

ذهبت شیرین و ماجدة إلى الكلية .

الفاعل في المثال الأول مفرداً فأتى الفعل مفرداً كذلك
والفاعل في المثال الثاني جمعا فأتى الفعل جمعا تبعا لذلك
ولنتأمل الأمثلة التالية كذلك :

سعدی سالیان دراز به جها نگردي پرداخت .

گیاه اکسیژن هوارا می گیرد .

مصر مبین عزیز ما است

من هر شب موقع خواب را دندانهایم را سواک می زیم .

دیگران کشتند ما خوردیم

مامی کاریم تا دیگران بخورند

سگ و گربه و پروانه بی هوا و آب و غذا زنده نمی مانند

من الأمثلة السابقة نرى التطابق بين الفاعل والفعل فإذا كان الفاعل مفرداً أتى الفعل كذلك ، وأن كان الفاعل جمعا أتى الفعل جمعا أيضاً .

قد يكون الفاعل مفرداً ويأتى الفعل جمعا للتعظيم مثل :

آقای مدیر گروه تشریف آوردند .

إذا كان الفاعل جمعا ولكنه غير ذوات الأرواح يمكن أن يكون الفعل مفرداً

مثل : داندانها ی سگ و گربه باریک ونوک تیزاست .

بر اثر وزش باد درها به هم خورد و شیشه هاشکست إذا كان الفاعل أسمى

زمان وفي حالة الجمع مثل :

روزها - سالیان - هفته ها .

يَأْتِي الْفِعْلُ مَفْرُوداً مِثْلُ :

سالیان دراز گذشت

سألها من كذرد شنبه به نوروز افتد

روز های سیاه کوتاه است

إذا كان المسند إليه المفرد مسبوقة بما يدل على أكثر من واحد جاز أن يكون الفعل جمعاً أو مفرداً

ده نفر به جستجو پرداختند او ده نفر به جستجو پرداختند

دهناتن زخمی شدند او زخمی شد

أى بحث عشرة أفراد وجرح عشرات الأشخاص

بیش از صد نفر به یاری آنها شتافتند او شتافت

أى جرى أكثر من مائة شخص لمساعدتهم .

چند نفر بدن ما آمدند او آمد

أى أتى العديد من الأشخاص لرؤيتنا .

إذا كان الفاعل اسم جمع أى مفرداً فى ظاهره وجمعاً فى معناه يمكن أن يكون الفعل مفرداً أو جمعاً مثل :

سپاه مصر به یکباره بردشمن تاخت او تاختند

أى هجم جيش مصر على العدو مرة واحدة أو هجموا

دسته ای از آنها موافق بود او بودند . كان جماعة منهم موافقين

وكذلك ألفاظ : گروه . طایفه . فوجی خلق بعض أسماء الجمع إذا لم

تلحق بها علامة الجمع يأتى الفعل مفرداً فقط مثل كله باز آمد - كاروان رفت .

كلمة - مردم - يأتى الفعل معها جمعاً دائماً مثل : مردم شادمان

آمدند . أتى الناس سعداء

أى أتى القوم فرحين أو الناس فرحين .

الأعداد المبهجة مثل : همه آمدند ، برخی نشستند ، بعض رفتند .

هذه الأعداد المبهمة إذا لم تلحق بها علامة الجمع وجب أن يكون الفعل في صورة الجمع .

تركيب الجملة

سبق القول بأن نهاية الجملة تدل على نوعها .
فإذا ذكرت الرابطة - الأصلية أو المجازية - كان ذلك دليلاً على أن الجملة
أسمية ، أما إذا انتهت الجملة بفعل خاص فهذا يدل على أن الجملة فعلية .
ونستطيع أن نقول أن تركيب الجملة يكون أساساً على النحو التالي :
أولاً : المسند إليه - الفاعل أو المتبدأ ويكون في بداية الجملة .
ثانياً : المسند

ثالثاً : الرابطة وفي حالة ظهورها أى حالة الجملة الأسمية مثل :

(١) خداوند مهربانست الله رحيم
خدا دانلخت الله عالم
محمد دانشجو ست محمد طالب
هو اکرم شد . صار الجو حاراً

(٢) بهار آمد . أقبل الربيع

باد وزيد . هبت الريح

نلاحظ في المجموعة الأولى أن الجملة مكونة من ثلاثة أركان أساسية وكان ترتيبها على النحو التالي :

الركن الأول : المسند إليه في بدايتها

الركن الثاني : المسند وذكر بعد المسند إليه

الركن الثالث : الرابطة وذكرت في نهاية الجملة .

أما في المجموعة الثانية :

فكبرت الجملة من ركنين .

الأول : المسند إليه أو الفاعل (نهاد) وذكر في بدايتها .

الثاني : المسند أو الفعل وذكر في نهايتها وهو فعل خاص به أكتمل معنى

الجملة لان الفعل لازم .

٣ - قد تتكون الجملة من أكثر من ثلاثة أركان ، مثل المفعول المباشر أو الصريح والمفعول غير المباشر ، وقيد وصفه وغير ذلك .
عندئذ يكون ترتيبها الأساسي .

١ - الفاعل أولاً أو المسند إليه .

٢ - المفعول المباشر .

٣ - المفعول غير المباشر

٤ - المسند أو الفعل ويكون في نهاية الجملة .

ومن الممكن أن يكون لكل ركن من هذه الأركان الأصلية أو الإضافية متعلقات خاصة به مثل الصفة وغيره فإنها تلازم الموصوف وكذلك الإضافة .

أما القيود وسائر المتعلقات الأخرى للفعل فإنه يمكن أن تتقدم أو تتأخر مثل

مهشيد نامه رابرای یاکیناز فرستاد

أى أرسلت مهشيد رسالة إلى ياكيناز

مهشيد مسند إليه (١)

نامه (رسالة) مفعول مباشر (٢)

برای ياكيناز مفعول غير مباشر (٣)

فرستاد فعل (مسند) (٤)

إذا راعت الجملة القواعد السابقة يسمونها جملة مستقيمة (جملة مستقيمة)
أو جملة مستوية (جملة مستوية) أو جملة متداولة أو معمولة .

ملحوظة :

١ - يلاحظ أن قيد الزمان قد يذكر قبل المسند إليه أو يذكر بعده مثل :
هوا ديروز كرم بود : كان الجو بالأمس دافئاً أو حاراً .

٢ - يختلف الحال في الشعر ، فأحياناً يتقدم الفعل على المفعول المباشر مثل :
بحکم آنکه دارقلم عشق پادشاهی

از آستانه دولت مران گدائی را

أو يتقدم المفعول غير المباشر على المفعول المباشر مثل :

بروز نگار سلامت شکستگان دریاب

که جبر خاطر مسکین بلا بگر داند

۳ - قد يتعدد المسند إليه مثل : محمد برادرش دانا مست

ف محمد مسند إليه أول

برادرش مسند إليه ثان

دانا مسند

است رابطة

والرابطة هنا للمسند إليه الثاني أي برادرش

وتكون جملة برادرش دانا مسند للمسند إليه الأول محمد مثل :

هلم که مخزون اسرار بود دست قضا

درش به بست وکلیدش به دبستانی داد

۴ - أذن الجملة الاسمية يكون ترتيبها الأساسي على النحو التالي :

(۱) المسند إليه ومتعلقاته

(۲) المسند ومتعلقاته

(۳) الرابطة

والجملة الفعلية تكون :

مسند إليه (۱)

مفعول مباشر (۲)

مفعول غير مباشر (۳)

مسند (فعل) (۴)

۵ - أحياناً تسبق قيود الزمان أسم المسند إليه وهذا جائز للقيود الأخرى أيضاً

مثل : قيد النفي أو التأكيد أو الاستفهام .

كما يتضح من المثال الآتي :

دیروز بطور یقین احمد بقاهرة رفت

دیروز قید زمان

يُضَوَّرُ يَقِينُ قِيدُ تَأْكِيدٍ

أَحْمَدُ مَسْنَدٌ إِلَيْهِ

٦ - يمكن القول إن كل جملة خبرية تتكون من زكيتين :

القسم الأول : نهاد أى ما يُخبر عنه أو المسند إليه

القسم الثانى : كزاره أى الخبر أو الأسناد

مثل :

إبراهيم بيزار رفت

ف ، إبراهيم : القسم الأول من الجملة وهو ما يسمى نهاد .

و ، بيزار رفت : القسم الثانى من الجملة وهى ما يسمى كزاره .

أو كما يقول المناطقة : الموضوع والمحمول

وقد سبقت الإشارة إلى ذلك :

٧ - إذا كان الفعل فى الجملة متعدياً ، إحتاج إلى مفعول به أى مفعول مباشر

أو صريح حتى يقع عليه فعل الفاعل ، لذا يسمونه المتمم لأنه يكمل ويتمم

معنى الفعل مثل :

بهرام خسرو را دید . أى رأى بهرام خسرو

باد درخت را شکست : كسرت الرياح الشجرة أو الريح والمفعول قسمان :

٢ - مباشر أو صريح وهو ما نسميه المفعول به : وهو الذى لا يسبقه حرف

إضافة ويكون فى جملة فعلية فعلها متعدى .

على محمداً فراخواند . استدعى على محمداً

پیروز نامه را برد . جمل پیروز الرسالة .

وتأتى بعده غالباً علامة المفعولية [را] وكانت تسبقه كذلك فى الكتابات

القديمة [مر] ويجوز حذف (را) أحياناً .

ب - المفعول غير المباشر أو الصريح

هو الذى يسبقه حرف من حروف الجر دائماً . ويكون الفعل فى الجملة

لازماً مثل :

بهرام بمدرسة آمد : أتى بهرام إلى المدرسة
فالفعل في هذه الجملة فعل لازم هو آمد أي أتى

و بمدرسة مفعول إليه

أو بكتابخانه رفت

أي ذهب إلى المكتبة

فكلمة بكتبخانه مفعول إليه

و رفت ذهب فعل لازم

والمفعول غير المباشر خمسة أنواع :

أ - المفعول إليه وتسبقة [ب] مثل :

رضا بخيابان رفت

أي ذهب رضا إلى الشارع

ب - مفعول له وتسبقة برای ويسمى أحياناً مفعول لأجله ، مثل :

من برای رفتن آماده شدم

أي استعدادت للذهاب أو تهيأت للذهاب

ج - مفعول فيه وتسبقة [در]

من اورا در بازار دیدم

أي رأيته في السوق

في السوق [در بازار] مفعول فيه .

د - مفعول منه وتسبقة [از]

از شهر منصوره برگشتم

أي رجعت من مدينة المنصورة

ه - مفعول معه : وتسبقة با

مثل :

ماجده با برادرش رفت

ذهبت ماجده مع أخيها

۸ - حين يكون الفاعل والمفعول ضميرين ، يتقدم ضمير الفاعل على ضمير المفعول ، مثل :
گفتمش : قلت له
بردمش : حملته

مثال أخير على تكوين الجملة باجزائها المختلفة .

ديروز من پسرَم را بايکي از دوستهايش براي گَرَدش به يکي از روستاهاي طنطا بُردم .

(۱)	ديروز	قيد زمان
(۲)	+ من	الفاعل
(۳)	+ پسرَم را	المفعول المباشر و را علامة المفعولية
(۴)	+ بايکي از دوستهايش :	مفعول غير مباشر
(۵)	+ براي گَرَدش .	قيد العلة أو السبب
(۶)	+ به يکي از روستاهاي : طنطا	قيد مكان
(۷)	+ بُردم	الفعال

بعض الأخطاء المشهورة :

يك وقتي

إذا أتت ياء الوحدة في آخر الكلمة يكون ذكر كلمة يك خطأ أو يجب القول يك وقت فقط .

تقدير : إذا كان المعنى معرفة القدر أو المنزلة تكون خطأ

لان كلمة تقدير : تعني سرنوشت . أي المصير أو القدر

ممههور : أسم مفعول من كلمة مُهر الفارسية

استخدامها في الفارسية خطأ

ليسانس - ديپلم - خطأ والصواب

ليسانسيه أو ديپلمه

صواب

خرده مالک

خطأ

خورده مالک

خواسته - خواست إذا استخدمتا كل واحدة مكان الأخرى خطأ
لان خواسته بمعنى دارائی (المالية)
خواست : بمعنى تقاضا - طلب أو مطلب
فإذا قلنا : أز خواسته های مردم یکی آزادی است
أى إحدى مطالب الناس الحرية .
وهى هنا خطأ

والمصواب : از خواست های مردم یکی آزادی است
رونویس .. رونوشت بمعنى مسودة
الأصوب .. رونوشت
كفّاش صانع الأحذية
والمصواب : كفشگر

خير - خیر : إذا استخدمت بمعنى نه (حرف نفى) تكون خطأ .
حاجى : بدلا من حاج أسم فاعل عربى خطأ
أى إضافة الياء إلى آخرها خطأ .

پیوست : إذا استخدمت مكان ضمیمه تكون خطأ
گرام - تار ، كانا فى الیهلویه گرامیک ، تاریک ثم حذفت الکاف
والمصواب : گرامی . تارى

اگر چنانچه ، وكلاهما للشرط إذا ذكرا معا يكون خطأ
سوك ، سنبله القمح (خوشه كندم)
سوك ، عزاء أو مصيبة
والفرق كبيرة فى المعنى
غدغن : تعنى التأكيد

فلا يجب أن تستخدم بمعنى ممنوع .

كانديد تعنى أحقق فى اللغة الفرنسية

فإذا استخدمت بمعنى كانديدا أى المرشح تكون خطأ

لوتى بمعنى الرجل الشهم ولا تستخدم بالطاء فهى بالطاء لوطى نسبة إلى قوم
لوط (أهل الفاحشة)

خورشت خطأ والصواب خورش

درب = در الصواب در بمعنى الباب

نياكان = نياكان - اجداد والكلمة الثانية هي الأصواب :

سلامتى - راحتى - خلاصى لاتصل بها ياء المصدرية

ساليان ، ماهيانه ، ساليان

يكون من الخطأ اضافة ياء إلى آخرها ثم جمعها بالألف والنون والصواب :

سالانه - ماهانه - سالها

التجزئة والتركيب

المتصود من كلمة التجزئة أن تخضع كل كلمة في الجملة من حيث القواعد الصرفية للبحث فنحدد نوعها وجزءها :

أسلوب التجزئة (التجزئة)

أولاً : إذا كانت الكلمة فعلاً :

١ - زمن الفعل (ماضى أن مضارع ، امر - نهي - مستقبل) .
فيذا كان الفعل في الماضي نحدد نوع الماضي هل هو مطلق أو استمراري نقلى بعيد شكى أو التزامى .

وإذا كان الفعل في المضارع نحدد نوعه إلتزامى أم أخبارى .

٢ - نحدد مع أى ضمير قد صرف هذا الفعل المتكلم المفرد أم المتكلم الجمع ، المخاطب الفرد أم المخاطب الجمع الغائب المفرد أم الغائب الجمع .

٣ - وجه الفعل (أخبارى - إلتزامى - شرطى - امرى - وصفى - مصدرى) .

- هل الفعل في حالة الأثبات أم في حالة النفي ؟

- هل الفعل لازم أم متعدى أم يأتى لازماً ومتعدياً .

- مبنى للمعلوم أم مبنى للمجهول .

٤ - هل المصدر أو الفعل بسيط أم مركب ونوع التركيب .

ثانياً : إذا كانت الكلمة اسماً .

١ - نحدد نوع الاسم هل عام أو خاص ذات أو معنى معرفة أو نكرة .
حامد أو مشتق مفرد أو جمع مع بيان علامة الجمع فيه بسيط أو مركب :
أجزاء التركيب وكيفيته .

٢ - اسم جمع أم لا .

ثالثاً : إذا كانت الكلمة مصدراً نحدد هل هو أصل أم غير أصل .
بسيط أو مركب مع بيان نوع التركيب .

رابعاً : إذا كانت الكلمة صفة .

نحدد هل بسيطة أو مركبة ، سماعية ، أو قياسية .

إذا كانت قياسية نحدد هل هي فاعلية أو مفعولية ، نسبة أو التفضيل
و درجته في كل من تلك الصفات بأقسامها المختلفة ونحدد أجزاء الصفة المركبة
وكيفية صياغتها .

خامساً : إذا كانت الكلمة كناية :

١ - نحدد هل هي اسم إشارة أم ضمير أم موصول أو أداة استفهام أو من
التيهات .

٢ - في حالة الاسم الإشارة لابد من تحديد المشار إليه .

وفي حالة الضمير لابد من تحديد نوعه هل هو شخصي أو إشارة أو
مشترك .

وإذا كان الضمير شخصياً نحدد هل هو متصل أم منفصل ونحدد في كلتا
الحالتين .

هل هو في حالة الفاعلية أم المفعولية أم الأضافة .

ويضاف إلى تلك حالة النداء في حالة الضمير المنفصل الذي تميز بها عن
الضمير المتصل وفي حالة ضمير الإشارة يكتفى بذكر الضمير .

سادساً :

إذا كانت الكلمة عدداً .
نحدد نوعه من أى نوع من الأنواع الأربعة .

سابعاً :

إذا كانت الكلمة قيداً .

نحدد هل القيد مختص أم مشترك ثم نحدد أى نوع من أنواع القيود وهل القيد أسم أم صفة أم يجمع بين الاثنين .

ثامناً : الحروف - (يلزم هذا فقط في حانة التجزئة) .

وهنا نشير إلى أن نحدد نوعها .

ونبين هل هي حروف أضافة أم حروف ربط وأن نذكر موضع استخدامها (عطف ، استثناء - شرط) وكما سبق القول فإن كل حرف من حروف الأضافة مثل (ب و با واز) لها معاني متعددة عندئذ يكون من الأفضل أن نشير إلى معانها أثناء التجزئة .

تاسعاً : الأصوات :

لا بد أن نحدد نوع الصوت بسيط أم مركب ونوع استخدامها هل للنداء - التعجب - الندم - التحسين - التحذير - التنبيه .

التركيب

أى ربط ووصل كلمات الجملة بعضها ببعض ، عندئذ حين نتحدث عن التركيب لا بد أن نذكر أركان الجملة فنحدد نوعها هل أسمية أم فعنية ونذكر في حالة الجملة الأسمية أركانها المنسند إليه - والمنسند والرابطة . أو فعل الربط العام (١) .

١ - أفعال الربط العام هستن - استن وتسمى الرابطة الأصلية والحقيقية .
بودن - شدن - گشتن - گردیدن بشرط ان تكون بمفردها وتسمى الرابطة المجازية

وفي حالة الجملة الفعلية نحدد الفاعل والمفعول والفعل . أى الفعل الخاص وغير العام ثم المنادى في حالة النداء ثم نحدد سائر المتعلقات والفضلات .

مثل :

القيد ، المضاف إليه والصفة والتأكيد ، والبدل والعطف .
ويجب أن نوضح في الجملة هل هي كاملة ؟ أم ناقصة ؟ مكملة أم معترضة ؟ مقلوبة ؟ أم مستقيمة وإذا كانت مقلوبة فما هو مستقيمها ؟
فننظر هذا البيت :

نه شرقيم - نه غريم ، نه بريم ، نه بحریم

نه از كان طيعيم ، نه از افلاك گردانم

في هذا البيت ست جمل :

ف (م) في آخر كل جملة مخفف فعل الربط العام - اسم .

ففي حالة التركيب نقول أن شرقى (مسند أو خبر) .

(م) مخفف اسم رابطة فعل عام ومن مسند إليه أشار إليه حرف ال (ميم)

والجملة في بنائها الأصلى :

من شرقى نيستم وكذلك يمكن تركيب كل جملة من الجمل الست .

وفي الجملة الفعلية نحدد نوعها وهل هناك فعل الواحد أم أكثر من الفعل ، ثم تبحث عن الفاعل هل مفرد أم مركب هل التركيب إضافى أم وصفى ثم تبحث عن الفاعل هل مفرد أم مركب هل التركيب إضافى أم وصفى ثم تبحث عن المفعول المباشر أين هو ؟

ثم تبحث عن المفعول غير المباشر . وهكذا كما يتضح مما يلي :

« باغبان از موده گياه خود رو را بايلىك خود زيخ كند .

ففى التجزئة : نقول :

باغبان : اسم عام معرفة مركب من اسم - لاحق (بان) تفيد اخفاضة

(الخراسنة) (موصوف بمعنى بستانى) از موده : صفة قياسية اسم مفعول من

المصدر از مودن بمعنى أن يجرب .

گیاه : عشب اسم عام مفرد جامد - معرفة .
خود رو : صفة قياسية صفة الفاعلية مركب في الأصل خودروینده .
مركب من الضمير المشترك خود و صفة الفاعلية المرخمة رو والتي كانت
في الأصل : روینده) من المصدر رستن .
ینمو و المادة الأصلية رو .
و ا علامة المفعول المباشر .

با حرف اضافة .
بیلك اسم عام - مفرد ذات معرفة - مركب من اسم ، هو بیل - ك
لاحقة تفيد التصغير .

خود كناية . ضمير مشترك او حرف اضافة .
بیخ اسم عام مفرد - ذات بمعنى جذر أو أساس .
كند : فعل ماضی مطلق مصرف مع الضمير أو متعدی مبنى للمعلوم من
المصدر كندن أن يقتلع و المادة الأصلية كن .
أما تركيب هذه الجملة فيكون على النحو التالي :

١ - المثال السابق ليس به سوى فعل واحد إذا فهي جملة واحدة .
٢ - كند من المصدر كندن هو ليس فعل ربط عام بل فعل خاص وعلى هذا
فهي جملة فعلية .

٣ - نبحث عن الفاعل أي كه كند ؟ نرى أن الأجابة باغبان أي البستاني
وعلى هذا فكلمة باغبان فاعل و لما كانت ازموده صفة (باغبان) إذا
فانوصوف والصفة هي الفاعل .

- ثم نبحث عن المكملات أو الفضلات (چه را كند) فنجد أن الأجابة .
هي گیاه را وهي موصوف والصفة التي وردت بعدها هي :
خودرو و ا علامة المفعولية أو المفعول المباشر أو الصريح .

- ثم نبحث عن المفعول غير المباشر فنرى في هذه الجملة من الحروف الأضافة
(با) و (از) فنحكم أن هذه الجملة بها فعلين غير مباشرين .

متسم الأول بيئك وذكر بعد حرف الأضافة .
 متسم الثاني بيخ وذكر بعد حرف الأضافة ار .
 ويشير الدكتور / محمد دبير سياقي عند ذكره لهذا المثال إلى أننا يمكن أن
 نعتبر المفعول غير مباشرة يعني (از بيخ) في هذه الجملة (قيد الفعل كند)
 (الآن ساورد عددا من أمثلة التجزئة والتركيب كما أوردها سيد كمال طغ
 في كتابه المعنون باسم أصول دستور زبان فارسي .

ثنا وحمد بی پایان خدارا که صنعش در وجود آورد مارا

تجزئة ترکیب

ثنا : اسم عام ، معنی ، مفرد ، بسیط ، معرفة ، جامد مسند إليه
 و : حرف ربط

حمد : اسم ، عام ، معنی ، مفرد ، بسیط ، معرفة ، جامد عطف بر ثنا

بی پایان : صفة مرکب ، مطلق صفت برای ثنا و حمد

خدا : اسم ، خاص ، ذات ، بسیط ، معرفة ، جامد مسند

تذکار ۱ - فعل ربط این جمله محذوف میباشد تقدیر عبارت چنین است :
 ثنا و حمد بی پایان برای خدا است .

۲ - حذف فعل ربط بعد از علامت اختصاص (را) قیاسی است مانند :
 منت خدارا یعنی منت برای خدا است .

که : حرف ربط

صنع : اسم ، عام ، معنی ، معرفة ، جامد فاعل برای آورد

ش : از کنایات ، ضمیر متعل ، سوم شخص مفرد مضاف إليه

در : حرف اضافة

وجود : اسم ، عام ، معنی ، بسیط ، معرفة ، جامد مفعول بواسطه

برای آورد

آورد : فعل ماضی ، مطلق سوم شخص مفرد متعدی . فعل
 ما : از کنایات ، ضمیر متصل ، اول شخص جمع مفعول مستقیم برای آورد
 را : علامت مفعول مستقیم
 حمد و ثنا : شکر و ستایش ، صنع : کار ، احسان و نیکوئی . وجود :
 هستی : ضد عدم .

راستی موجب رضای خدا است کس ندیدم که گمشد از ره راست
 راستی : اسم ؛ عام ، بسیط ، معنی ؛ مفرد ، معرفة ، جامد منسند إليه
 موجب : اسم ، عام ، معنی ، بسیط ؛ مفرد ؛ معرفة منسند و مضاف
 رضا : اسم ، عام ، معنی ، بسیط ؛ مفرد ؛ معرفة مضاف إليه و مضاف
 ی : زاید (چون رضا بکلمه بعد اضافه شده) ، و حرف آخرش « الف »
 میباید طبق

قاعده پس از آن « یا » آورند ، بجای کسره اضافه) .

خدا : اسم ، خاص ، ذات ، بسیط ، مفرد ، جامد ، معرفة مضاف إليه
 است : فعل عام ؛ سوم شخص مفرد رابط

کس : از مبهمات مفعول برای ندیدم
 ندیدم : فعل ماضی ، مطلق ، اول شخص مفرد ، متعدی فعل و فاعل
 که : حرف ربط

گمشد : فعل ماضی مطلق ، سوم شخص ، مفرد لازم فعل و فاعل
 از : حرف اضافه . . .

ره : مخفف « راه » اسم عام ، ذات ، بسیط ، جامد معرفة .

مفعول بواسطه برای گمشد

راست : صفت ، مطلق ، بسیط صفت برای « ره »

خورد افسر شهر یاران بود خورد زیور نامداران بود

خورد : اسم ، عام ، معنی ، مفرد ، بسیط ، معرفة ، جامد منسند إليه

افسر : اسم عام ، ذات ، مفرد ، بسیط ، معرفة ، جامد منسند و مضاف

شهریاران : اسم ، عام ، ذات ، جمع ، معرفة ، جامد مضاف إليه
 بود : فعل عام ، مضارع ، سوم شخص مفرد از مصدر بودن رابطه
 خرد : اسم ، عام ، معنی ؛ مفرد ، بسیط ، معرفة ، جامد . مسند إليه
 زیور : اسم عام ، معنی ، مفرد ، بسیط ، معرفة ، جامد(۱) مسند و مضاف
 نامداران : اسم ، عام ، ذات ، جمع ، معرفة ، جامد مضاف إليه
 بود : فعل عام مضارع سوم شخص مفرد از مصدر بودن رابطه

توانا بود هر که دانا بود بدانش دل پیر برنا بود

تجزئة ترکیب

توانا : صفت ، مطلق ، بسیط = قادر
 بود : فعل عام ، مضارع ، سوم شخص مفرد دازر مصدر بودن فعل ربط
 هر : از ادوات شمول و شرط
 که : از مبهمات مسند إليه

دانا : صفت ، مطلق ، بسیط - عالم عالم
 بود : فعل عام ، مضارع ، سوم شخص مفرد
 ب : حرف إضافة مسند

دانش : اسم ، عام ، معنی ، بسیط ، مفرد ، معرفة و جامد مفعول بواسطه
 دل : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معرفة ، جامد مسند إليه و مضاف
 پیر : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفة جامد مضاف إليه
 تذکار : کلمه « پیر » صفتی است که جای موصوف استعمال شده
 است و بمعنای شخص پیر باشد ، از اینجهت در تجزیه اسم و در ترکیب
 مضاف الیه ، گفته شد .

برنا : صفت ، مطلق ، بسیط - شاب^ا به
 بود : فعل عام ، مضارع ، سوم شخص مفرد مسند
 رابطه

توضیح : این در جمله مقلوب و مستقیم آن چنین است : هر که دانا بود
 توانا بود ، دل پیر بدانش برنا بود .

خبری که دانی دلی بیازارد ، تو خاموش تادیگری بیارد
بلبلا مزده بهار بیار خبر بد بیوم بازگذار (گلستان)

خبر : اسم ، عام ، بسیط ، معنی ، مفرد ، معرفة ، جامد فاعل (مسند إليه)
ی : توصیفی

که : حرف ربط (بیان)

دانی : فعل مضارع ، دوم شخص مفرد ، متعدی ، بسیط فعل و فاعل
دلی : اسم ، عام معنی ، بسیط ، مفرد ، نكرة ، جامد مفعول برای بیازارد
لی : علامت وحده و نكرة

بیازارد : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ، التزامی ، متعدی فعل
تو : از کنایات ، ضمیر منفصل ، دوم شخص مفرد مسند إليه
خاموش : صفت بسیط ، مطلق صامت مسند

توضیح : فعل ربط این جمله محذوف است یعنی : تو خاموش باش
تا : حرف ربط

دیگری : از مهمات فاعل برای بیارد

بیارد : فعل مضارع التزامی ، سوم شخص مفرد فعل
بلبلا : اسم ، عام ، ذات ، بسیط ، مفرد ، معرفة ، جامد منادی
ا : حرف ندا

مزده : اسم : عام ، معنی ، بسیط ، مفرد ، معرفة ، جامد

مفعول برای بیار و مضاف

بهار : اسم ، عام ، معنی ، بسیط ، معرفة ، جامد مضاف إليه

بیار : فعل امر ، دوم شخص مفرد ، از مصدر آوردن فعل و فاعل

خبر : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، جامد مفعول برای باز گذار

بد : صفت مطلق ، بسیط صفت برای خبر

ب : حرف اضافه مفعول بواسطه برای بوم : اسم ، عام ، ذات ؛ بسیط ، مفرد ، جامد باز گذار

باز گذار : فعل امر . مرکب . درم شخص مفرد . متعدی فعل و فاعل

طلب کردم زداناتی یکی پند مرا فرمود با نادان میبوند

طلب کردم : فعل مرکب ماضی مطلق ، اول شخص مفرد متعدی فعل و فاعل

ز : مخفف « از » حرف اضافه .

داناتی : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، نكرة ، ذات ، مشتق مفعول بواسطه برای طلب کردم

یکی : علامت نكرة ، یعنی « پندی »

پند : اسم عام ، مفرد ، معنی ، بسیط ، نكرة مفعول برای طلب کردم

مستقیم این جمله چنین است پندی از داناتی طلب کردم .

من : از کنایات ضمیر اول شخص مفرد مفعول برای فرمود

توضیح : هرگاه « من » باعلامت مفعول مستقیم « را » استعمال شود نون آن حذف شود .

را : علامت مفعول مستقیم

فرمود : فعل ماضی . مطلق . سوم شخص مفرد فعل و فاعل

با : حرف اضافه

نادان : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . معرفة مفعول بواسطه

میبوند : فعل نهي (امر منفي) دوم شخص مفرد فعل و فاعل

هر که در سایه عنایت اوست گنیش طاعت است و دشمن دوست

هر : ازادات شمول و شرط .

مسند إليه

که : از مبهمان بمعنی کس

مسند و مضاف

در : حرف اضافه

سایه : اسم . مفرد . عام . بسیط . معنی . معرفة جامد

مضاف إليه

مخفایت : اسم . عام . مفرد . بسیط . معنی . معرفة . جامد

(مضاف)

مضاف إليه

او : از کنایات ضمیر منفصل سوم شخص مفرد

فعل ربط

است : فعل سوم شخص مفرد

تذکار : این جمله ناقص و جمله دیگر مکمل آن میباشد .

مسند إليه

گنه : مخفف « گناه » اسم : مفرد . عام . بسیط . معنی معرفة

مضاف إليه

ش : از کنایات ، ضمیر متصل سوم شخص مفرد

مسند

طاعت : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط جامد ، معنی ، معرفة

فعل ربط

است : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد

و : حرف ربط

مسند إليه

دشمن : اسم ، مفرد ، عام بسیط ، جامد ، ذات ، معرفة **عبره**

مسند

دوست : صفت مطلق . بسیط . **مهریوم**

تذکار : فعل ربط در این جمله بقرینه جمله پیش حذف شده تقدیر عبارت

چنین است

دشمن او دوست است ، و تمام جمله عطف شده به جمله پیش ، و این دو

جمله میکمل جمله اول است

شد غلامی که آب جوی آرد آب جوی آمد غلام یورد

فعل

شد : فعل ماضی . مطلق . سوم شخص مفرد . لازم

فاعل برای شد

غلامی : اسم . عام . مفرد . ذات . بسیط . نکره . جامد

که : حرف ربط

مفعول برای آرد

آب : اسم . عام . بسیط . مفرد . ذات . معرفة . جامد

مضاف إليه

جوی : اسم . عام . بسیط ذات . مفرد . معرفة . جامد

فعل	آرد : فعل مضارع سوم شخص مفرد . متعدی
فاعل برای آمد	آب : عام ، بسیط ، ذات ، مفرد ، معرفة . جامد
مضاف إليه	جوی : عام ، بسیط ، ذات ، مفرد ، معرفة . جامد
فعل	آمد : فعل ماضی ، سوم شخص مفرد ، لازم
	و : حرف ربط
	غلام : اسم مفرد . عام . بسیط ، ذات ، مفرد معرفة ، جامد
مفعول برای ببرد	
فعل	ببرد : فعل ماضی ، مطلق . سوم شخص مفرد ، متعدی
	پیر تا برهی ای حسود کاین رنجی است
	که از بهشت آن جز بمرگ نتوان رست
فعل و فاعل	بمیر : فعل امر ، دوم شخص مفرد لازم
	تا : حرف ربط
فعل و فاعل	برهی : فعل ، مضارع التزامی ، دوم شخص مفرد ، لازم
	ای : حرف ندا
منادی	حسود : اسم عام ، بسیط ، مفرد ، ذات ، معرفة
	که : حرف ربط
مسند إليه	این : ضمیر اشاره
مسند	رنج : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفة
	ی : تو صیغه
فعل ربط	است : فعل ، سوم شخص مفرد
	که : حرف ربط
	از : حرف اضافه
مفعول بواسطه برای	مشقت : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، جامد ، معرفة
تتوالف رست	آن : ضمیر اشاره - مضاف الیه
	جز : حرف ربط
	ب : حرف اضافه

هرگ : اسم ، عام بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفة ، جامد مفعول بواسطه
توان رست : فعل وجه مصدری

ای مرغ سحر عشق زیروانه پیاموز کان سوخته راجان شدو آواز نیامد
ای : حرف ندا

مرغ : اسم ؛ مفرد ، عام بسیط ، ذات ، معرفة ، جامد منادی

سحر : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفة ، جامد مضاف الیه

عشق : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی معرفة ، جامد مفعول برای پیاموز
ز : مخفف « از » حرف اضافه

پروانه : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، ذات ، معرفة ، جامد

مفعول بواسطه برای پیاموز

پیاموز : فعل امر ، دوم شخص مفرد ، متعدی فعل و فاعل

که : حرف ربط

آن : ضمیر اشاره صفت برای سوخته

سوخته : صفت مفعولی مضاف الیه

را : علامت فک اضافه

جان : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفة ، جامد فاعل برای شد

شد : فعل ، ماضی مطلق ؛ سوم شخص مفرد ، لازم یعنی رفت فعل

تذکار : تقدیر عبارت چنین است : جان آن سوخته بشد ؛ چون مضاف

الیه . مضاف بمقدم شده بعد از آن « را » زیاد گردیده است و این « را »

علامت فک اضافه میباشد .

و : حرف ربط

آواز : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی : جامد معرفة فاعل برای نیامد

نیامد : فعل ماضی مطلق سوم شخص مفرد لازم فعل

همه دشمنی از تو دیدم ولیکن نگویم که تو دوستی را نشانی

همه : از مبهمات قید تأکید برای دیدم

دشمنی : اسم ؛ مصدر ؛ مفرد ، بسیط مفعول برای دیدم

از : حرف اضافه

تو : ضمیر منفصل ، دوم شخص مفرد . مفعول بواسطه برای دیدم

دیدم : فعل ماضی ، مطلق ؛ اول شخص مفرد ، متعدی . فعل و فاعل

ولیکن : حرف ربط مرکب

نگویم : فعل مضارع منفی ؛ اول شخص مفرد ؛ متعدی . فعل و فاعل

که : حرف ربط

تو : ضمیر منفصل ؛ دوم شخص مفرد . فاعل (مسند الیه)

دوستی : اسم ، مصدر ، بسیط ، مفرد . مفعول برای نشانی

را : علامت مفعول

نشانی : فعل مضارع ، دوم شخص مفرد ، از مصدر « شایستن » .

فعل و فاعل (مسند)

من عمر خویش را بصبری گذاشتم . عمر دگر بیاید تا صبر بر دهد

من : از کنایات ضمیر منفصل ؛ اول شخص مفرد . مسند الیه

عمر : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفه ، جامد

مفعول برای گذاشتم

مضاف الیه

خویش : ضمیر مشترك

را : علامت مفعول مستقیم

ب : حرف اضافه

صبری : اسم ، مصدر ، بسیط ؛ مفرد . مفعول بواسطه برای گذاشتم

گذاشتم : فعل ، ماضی ؛ اول شخص مفرد ، متعدی . فعل (مسند)

عمر : اسم ، عام ؛ بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفه ، جامد . فاعل برای بیاید

دگر : از مبهمات . صفت برای عمر

بیاید : فعل مضارع سوم شخص مفرد از مصدر بایستن . فعل

تا : حرف ربط

صبر : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معرفه ، جامد

فاعل برای « بردهد »

بر : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معرفة ، جامد متمم فعل « دهد »
دهد : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد : از مصدر دادن فعل
سعدیا پیکر مطبوع برای نظر است گر نبینی چه بود فایده چشم بصیر ؟
سعدی : اسم ، مفرد ، خاص ، ذات ، معرفة منادی
ا : حرف ندا

پیکر : اسم ؛ عام ، بسیط ؛ مفرد ، ذات ، جامد . معرفة مسند إليه
مطبوع : صفت مطلق . بسیط صفت برای پیکر
برای : حرف اضافه

نظر : اسم . عام . بسیط . مفرد . معنی . معرفة . جامد مسند
است : فعل سوم شخص مفرد فعل ربط
گر : مخفف « اگر » حرف شرط

نبینی : فعل مضارع منفی ، دوم شخص مفرد ؛ متعدی فعل و فاعل
چه : از کلمات (استغیام) مسند مقدم

بود : فعل مضارع . سوم شخص مفرد فعل ربط
فایده : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفة مسند إليه و مضاف
چشم : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، ذات معرفة مضاف إليه
بصیر : صفت مطلق ؛ بسیط صفت برای چشم

یار نا یایدار دوست مدار دوستی را نشاید این غدار

یار : اسم ، عام ، بسیط ؛ مفرد ، معرفة ذات مفعول برای دوست مدار
ناپایدار : صفت مرکب ، مطلق صفت برای یار
دوست : صفت . بسیط . مطلق متمم فعل مدار
مدار : فعل نهی (امر منفی) دوم شخص مفرد متعدی فعل و فاعل
دوستی : اسم ، مصدر ، مفرد ، بسیط مفعول برای نشاید
را : علامت مفعول مستقیم

نشاید : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ، منفی متعدی از « مصدر

شایستن «

فعل

این : صفت اشاره

صفت برای غدار

غدار : اسم ، عام ، مفرد ، ذات ، بسیط ، معرفة ، فاعل برای نشاید

هر سرو که در بسیط عالم باشد شاید که به پیش قامت خم باشد

هر : از ادوات شمول

سرو : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، ذات ، معرفة ، جامد ، مسند إليه

که : ربط

در : حرف اضافه

بسیط : اسم ، عام ، مفرد ، بسیط ، معنی ، جامد ، معرفة ، مسند برای

مسند إليه مقدر یعنی آن

عالم : اسم ، مفرد ، بسیط ، ذات ، معرفة ، مضاف إليه

باشد : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ، فعل ربط

شاید : فعل مضارع ، سوم ، شخص مفرد از مصدر « شایستن » فعل

که : حرف ربط

ب : حرف اضافه

پیش : اسم ، ظرف ، جامد ، معرفة ، مفعول بواسطه برای باشد

قامت : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، جامد ، مضاف

مضاف إليه و مضاف

ت : از گنایات ، ضمیر متصل ؛ دوم شخص مفرد ، مضاف إليه

خم : صفت ؛ بسیط ، مطلق ، مسند برای سرو

باشد : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ، فعل ربط

برو اندر جهان تفرج کن پیش از آن روزگر جهان بروی

برو : فعل امر ، دوم شخص مفرد ، لازم ، فعل و فاعل

اندر : حرف اضافه

جهان : اسم ، بسیط ، خاص ، ذات ، معرفة ، جامد ، مفعول بواسطه

تفرج : اسم ، مفرد ، بسیط ، معرفة ، جامد ، متمم فعل کن

کن : فعل امر ، دوم شخص مفرد
 پیش : اسم ، ظرف
 از : حرف اضافه
 آن : صفت اشاره
 روز : اسم ، عام ، مفرد ، عام ، بسیط ، جامد ، معرفة
 متعمم بیش
 که : حرف ربط (بیان)
 از : حرف اضافه
 جهان : اسم ، مفرد ، بسیط ، جامد ، ذات ، معرفة

مفعول بواسطه برای بروی
 فعل و فاعل
 بروی : فعل مضارع ؛ دوم شخص مفرد

من بنده حضرت کریم پرورده نعمت قدیم

من : ضمیر منفصل ، اول شخص مفرد لازم
 بنده : اسم ، مفرد عام ، بسیط ، ذات ، معرفة جامد
 حضرت : اسم ، مفرد ، بسیط ، ذات ، عام
 کریم : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، ذات
 م : مخفف « استم » فعل ، او شخص مفرد
 پرورده : صفت مفعولی ، بسیط ، مشتق
 مسند برای مسند إليه محذوف
 یعنی « من » و مضاف
 نعمت : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، جامد
 قدیم : صفت بسیط ، مطلق
 م : مخفف « استم » فعل اول شخص مفرد

بنده بارگاره سلطانی من و تو هردو خواجه تاشانیم

من : ضمیر منفصل ، اول شخص مفرد
 و : حرف ربط
 تو : ضمیر منفصل ، دوم شخص مفرد
 هر : از ادات شمول
 مسند إليه
 عطف بر « من »
 تأکید

تأکید	دو : عدد اصلی
مسند	خواجه تاشان : اسم ، مرکب ، ذات ؛ عام . معرفة
فعل ربط	یم : مخفف « استیم » فعل ، اول شخص جمع
بدل یا مسند دوم	بنده : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات
مضاف الیه (مضاف)	بارگاه : اسم ، مفرد ، عام بسیط ، ذات ، معرفة
مضاف الیه	سلطان : اسم ، مفرد ، عام . بسیط ، معرفة
فعل ربط	یم : مخفف « استیم » فعل ، اول شخص جمع
بخدایی که تویی بنده بگزیده او که برین جا کرد دیرینه کسی نگزینی	
	ب : حرف اضافه (برای قسم)
	خدا : اسم ، خاص ، مفرد ، ذات ، بسیط ، معرفة مفعول بواسطه برای
	فعل محذوف یعنی : ترا سو کند میدهم بخدا
	ی : زاید
	ی : توصیفی
	که : حرف ربط
مسند الیه	تو : ضمیر منفصل ؛ دوم شخص مفرد
رابطه	ای : مخفف « استی » فعل ؛ دوم شخص مفرد
مسند	بنده : اسم ، مفرد ، عام ، ذات ، بسیط ، معرفة ، جامد
صفت برای بنده	<u>بگزیده</u> : صفت مفعولی
مضاف الیه	او : ضمیر منفصل ، سوم شخص ، مفرد
	مستقیم این جمله چنین است : تو بنده بگزیده او هستی
	که : حرف ربط
	بر : حرف اضافه
صفت برای جاگر	این : صفت اشاره
	جاگر : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات معرفة جامد
مفعول بواسطه نگزینی	
صفت برای جاگر	دیرینه : صفت مطلق ، بسیط

کسی : از مبهمات
 مفعول مستقیم برای نگزینی
 نگزینی : فعل مضارع ، دوم شخص ، مفرد ، متعدی فعل و فاعل
 گفتند خلاق که تو ای یوسف ثانی چون نیک بدیدم بحقیقت به از آنی
 (حافظ)

گفتند : فعل ماضی . مطلق . سوم ، شخص ، جمع ، متعدی فعل
 خلاق : اسم . عام . ذات . جمع . بسیط . معرفة . جامد فاعل برای گفتند
 که : حرف ربط

تو : ضمیر ، منفصل ، دوم شخص ، مفرد مسند الیه
 ای : مخفف « استی » فعل ، دوم شخص ، مفرد فعل ربط
 یوسف : اسم ، خاص ذات بسیط ، مفرد . جامد ؛ معرفة مسند
 ثانی : عدد ترتیبی (وصفی) صفت برای یوسف
 این جمله مقلوب و مستقیم آن چنین است : تو یوسف ثانی هستی .

چون : حرف ربط بمعنی : وقتی کیم .
 بدیدم : فعل ماضی مطلق ، اول شخص مفرد متعدی فعل و فاعل
 ب : حرف إضافة

حقیقت : اسم . مفرد . عام . بسیط معنی معرفة ، جامد قید تأکید
 به : صفت تفصیلی ؛ بمعنی ؛ بهتر مسند برای مسند الیه محذوف
 یعنی : تو بهتر از ...

از : حرف إضافة
 آن : ضمیر اشاره متمم بهتر
 ی : مخفف « استی » فعل ، دوم شخص مفرد رابطه

مزن بر دل زنوك غمزه تیرم که پیش چشم بیماریت بمیرم
 نصاب حسن در حد کمال است زکاتم ده که مسکین و فقیرم

(حافظ)

مزن : فعل نهی (امر منفی) دوم شخص مفرد ؛ متعدی فعل و فاعل

بر : حرف اضافه

دل : اسم عام ، ذات بسیط ، مفرد ، معرفة ، جامد

مفعول بواسطه برای «مزن»

ز : مخفف «از» حرف اضافه

نوك : اسم ؛ مفرد عام ، بسیط ، معرفة ؛ جامد مفعول بواسطه (مضاف)

غمزه : اسم ، مفرد ؛ عام ، بسیط ، ذات معرفة ؛ جامد . مضاف إليه

تیر : اسم . مفرد ، عام ، بسیط ؛ ذات ، معرفة ، جامد متمم فعل «مزن»

م : ضمیر متصل ، اول شخص مفرد مضاف إليه برای « دل »

تقدیر عبارت جنین است : از نوك غمزه بردل من تیر مزن

که : حرف ربط

پیش : اسم ؛ ظرف قید مکان برای « بمهرم »

چشم : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ؛ ذات ؛ معرفة ، جامد مضاف إليه

بیمار : صفت مطلق . بسیط صفت برای « چشم »

ت : ضمیر متصل . دوم شخص مفرد مضاف إليه

بمیرم : فعل مضارع . اول شخص مفرد . لازم فعل و فاعل

نصاب : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، معرفة ، جامد مسند إليه

حسن : اسم ، مفرد عام بسیط ، معنی ، معرفة ، جامد مضاف إليه

در : حرف اضافه

حد : اسم ؛ مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، معرفة ، جامد مسند (مضاف)

کمال : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، معرفة ، جامد مضاف إليه

است : فعل . سوم شخص مفرد رابطة

زکات : اسم . مفرد . عام . بسیط . معرفة . جامد متمم فعل «ده»

م : ضمیر متصل . اول شخص مفرد مفعول برای « ده »

که : حرف ربط

مسکین : اسم مفرد ، عام ، بسیط . ذات معرفة . جامد

مسند برای مسند إليه مخلوف

یعنی : من مسکین هم

و : حرف ربط

فقير : اسم . مفرد . عام . بسيط . ذات . معرفة ، جامد عطف برمسكين

م : مخفف « استم » فعل اول شخص مفرد رابطه

تقدير عبارت جنين است : مرزكات بده زيرا مسكين و فقير هستم .

يك غزل از حافظ :

بملازمان سلطان كه رساند اين دعا را كه بشكر پادشاهي ز نظر مران گذارا

ب : حرف اضافه

ملازمان : اسم ، عام . جمع . بسيط . معرفة ذات

مفعول بواسطه براي رساند

سلطان : اسم . عام . مفرد . ذات . بسيط . معرفة مضاف إليه

كه : از كنايات (استفهام) فاعل رساند

رساند : فعل مضارع التزامي . سوم شخص مفرد . متعدي فعل

اين : ضمير اشاره صفت اشاره براي دعا

دعا : اسم . معني . بسيط . مفرد . معرفة مفعول مستقيم براي رساند

را : علامت مفعول مستقيم

كه : حرف ربط

ب : حرف اضافه

شكر : اسم ، عام ، بسيط ، مفرد ، معني ، معرفة ، جامد مفعول بواسطه

براي مران

پادشاهي : اسم مصدر . جامد . بسيط مضاف إليه

ز : مخفف « از » حرف اضافه

نظر : اسم ، عام ، بسيط ، مفرد ، معني ، معرفة ، جامد

مفعول بواسطه براي مران

مران : فعل نهي (امر منفي) دوم شخص مفرد فعل و فاعل

گذارا : اسم ، مفرد ، عام ، بسيط ، ذات ، معرفة ، جامد مفعول مستقيم

براي مران

را : علامت مفعول مستقیم

زرقیب دیو سیرت بخدای خود پناهم : مگر آن شهاب ثاقب مددی کند
خدارا

ز : مخفف ه از ، حرف اضافه .

زقیب : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . معرفه . مفعول بواسطه

برای پناهم

دیو سیرت : صفت مرکب . از دو اسم (دیو + سیرت) مانند سنگدل

صفت برای زقیب

ب : حرف اضافه

خدا : اسم . مفرد . خاص . ذات . بسیط . معرفه . جامد .

مفعول بواسطه برای پناهم

ی : حرف زاید

مضاف الیه

خود : ضمیر مشترك

فعل و فاعل

پناهم : فعل مضارع . اول شخص مفرد

مگر : قید تمنی . بمعنی : شاید . بامید آنکه

صفت برای شهاب

آن : صفت اشاره

شهاب : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفه جامد

فاعل مددی کند

صفت برای شهاب

ثاقب : صفت مطلق . بسیط یعنی . روشن

فعل

مددی کند : فعل مرکب . مضارع سوم شخص مفرد

خدا : اسم ، مفرد ، خاص ، ذات ، بسیط . معرفه . جامد

مفعول بواسطه برای مددی کند

وا : حرف اضافه بمعنی : برای

دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی

توازی این وجه سودداری که نمیکنی مدارا

دل : اسم ، عام ، مفرد ، ذات . بسیط . معرفه . جامد

مفعول برای بسوزی

مضاف الیه

عالم : اسم . مفرد . ذات . بسیط ، معرفه

ی : برای وحده یا نسبت است

بسوزی : فعل مضارع ، دوم شخص مفرد ، متعدی . معلوم فعل و فاعل

چو : حرف ربط بمعنی : وقتی که

عذار : اسم : مفرد ، عام ، ذات . بسیط ، معرفه ، جامد

مفعول مستقیم برای بر فروزی

برفروزی : فعل مضارع : دوم شخص مفرد ، متعدی ؛ معلوم فعل و فاعل

تو : ضمیر متصل ، دوم شخص مفرد

از : حرف اضافه

این : ضمیر اشاره (از بر افروختن جهره و سوزاندن دل مردم) مفعول

بواسطه برای « سودداری »

چه : از کنایات (استفهام) مفعول برای « سودداری »

سود : اسم ، مفرد ، بسیط ، معنی ، معرفه ، جامد متمم فعل « داری »

داری : فعل مضارع ، دوم شخص مفرد فعل و فاعل (مسند)

که : حرف ربط

نمیکنی : فعل مضارع منفی ؛ دوم شخص مفرد فعل و فاعل

مدارا : اسم ، مصدر باب مفاعله (در اصل مداراة بوده)

متمم فعل نمیکنی

مرّه سیاهت ار کرد بخون ما اشارت زقریب او بیندیش و غلط مکن نگارا

مرّه : اسم ؛ مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفه ، جامد

فاعل برای اشارت کرد

سیاه- : صفت مطلق ؛ بسیط صفت برای مره

ت : ضمیر متصل ، دوم شخص مفرد مضاف الیه

ار : مخفف « اگر »

کرد : فعل ماضی ، مطلق ، سوم شخص مفرد فعل

ب : حرف اضافه

خون : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفه ، جامد

مفعول بواسطه برای اشاره کرد

ما : ضمیر منفصل ، اول شخص مفرد
اشارت : اسم مفرد ؛ بسیط (مصدر افعال)

مضاف الیه
متمم فعل « کرد »

ز : مخفف « از » حرف اضافه

قریب : اسم مفرد . عام . بسیط . معرفه . معنی

مفعول بواسطه برای بیندیش

مضاف الیه

او : ضمیر منفصل ، سوم شخص مفرد

فعل و فاعل

بیندیش : فعل امر . دوم شخص مفرد

و : حرف ربط

متمم فعل مکن

غلط : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، جامد

فعل و فاعل

مکن : فعل نهی (امر منفی) دوم شخص مفرد

منادی

نگار : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . معرفه . جامد

ا : حرف ندا

بخدا که جرعه ای ده تو بعاشق سحر خیز

که دعای صبحگاهی اثری کند شما را

ب : حرف اضافه (برای سوکنند)

مفعول بواسطه برای

بخدا : اسم ، مفرد ، خاص ، ذات ، بسیط ، معرفه

فعل محذوف

که : حرف ربط

مفعول برای « ده »

جرعه : اسم ، عام ، مفرد ، بسیط ، نکره ، جامد

ی : علامت نکره و وحدت

فعل و فاعل (مسند)

ده : فعل امر ، دوم شخص مفرد

مسند الیه

تو : ضمیر منفصل دوم شخص مفرد

ب : حرف اضافه

عاشق : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، ذات ، معرفه

مفعول بواسطه برای « ده »

سحر خیز : صفت فاعلی مرکب بحذف « نده » در اصل « سحر خیزنده »

بوده است

صفت برای عاشق

که : حرف ربط

دعا : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، معرفه ، جامد فاعل « اثری کند »
ی : زاید

صبحگاهی : صفت نسبی منسوب به صبحگاه یعنی : هنگام صبح

صفت برای دعا

اثری : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، نکره ، جامد متمم « کند »

کند : فعل مضارع . سوم شخص مفرد

شما : ضمیر منفصل دوم شخص جمع

را : حرف اضافه بمعنی « برای »

دل دردمند حافظ زهجر تست پر خون

چه شود اگر زمانی برسد بوصل یارا

دل : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، ذات ، معرفه ، جامد

مسنده الیه (فاعل برسد)

دردمند : صفت مرکب (درد + مند)

حافظ : اسم ، مفرد ، خاص ، ذات ، بسیط ، معرفه مضاف الیه

که : ربط (جمله صفت را به موصوف ربط داده است)

ز : مخفف « از » حرف اضافه

زهجر : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، معرفه ، جامد مفعول بواسطه

تو : ضمیر منفصل . دوم شخص مفرد مضاف الیه

است : فعل سوم شخص مفرد رابطه

پرخون : صفت مرکب مطلق (پر + خون) مسند

چه : از کنایات (استفهام) فاعل شود

اگر : حرف شرط

زمان : اسم . مفرد . عام . بسیط . معنی . نکره . جامد قید زمان برای
« برسد »

ی : علامت وحدت و نکره .

برسد : فہل . مضارع ، سوم شخص مفرد

فعل (مسند)

ب : حرف اضافه

وصل : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، معرفہ ، جامد مفعول بواسطہ

یار : اسم ، مفرد ، بسیط ، ذات ، معرفہ

منادی

ا : حرف ندا

از گلستان سعدی :

فقیری پدر را گفت : هیچ ازین سخنان دلاویز متکلمان در من اثر
نمیکند : بحکم آنکہ نمی بینم مرایشان را کرداری موافق گفتار .

ترك دنیا مردم آموزند خویشان سیم و غلہ اندوزند

عالی را کہ گفت باشد و پس هر چه گوید نگیر دانسدر کس

عالم آنکس کہ بود بدنکنند نہ بگوید بخلق و خود نکنند

عالم کہ کامرانی و تن پروری کند او خویشان گمست کرارہبری کند

پدر گفت : ای پسر بمجرد خیال باطل نشاید روی از تربیت ناصحان

بگردانیدن و علمارا بضلالت منسوب کردن و در طلب عالم معصوم از فوائد

علم محروم ماندن ، هیچر نابینائی کہ شبی در وحل افتاده بود ، گفت :

مسلمانان آخر چراغی فرا راه من دارید ، زنی مازحه گفت تو کہ چراغ

نیینی چراغ چه بینی ؟

هرچنین مجلس و عظم چون کلبہ بزازاست آنجا تانقدی ندهی بضاعتی

نستالی و اینجاتا ارائی نیاری سعادتی نبری .

گفت عالم بگوش جان بشنو و در ثمانند بگفتنش کردار

باطلت آنچه مدعی گوید خفته را خفته کی کند بیدار

مرد باید کہ گیرد انسدر گوش و در نوشتست پند بر دیوار

صاحب‌دلی بمدرسه آمد ز خانقسه بشکست عبد صغیت اهل طریق را
گفتم میان عالم و عابد چه فرق بود تا اختیار کردی از آن این فریق را
گفت آن کلیم خویش برون می بریزاب وین جهد میکند که بگیز دغریق را

گلستان باب دوم

فقیهی پدر را گفت : هیچ ازین سخنان رنگین دلاویز متکلمان در من اثر
نمیکند .

فقیه : اسم ، عام ، ذات ، بسیط ، مفرد ، نکره ، مشتق فاعل برای گفت
ی : علامت نکرد و وحده

پدر : اسم ، عام ، ذات ، بسیط ، مفرد ، معرفة ، جامد

مفعول برای گفت

را : علامت مفعول

گفت : فعل مضارع ، مطلق ، سوم شخص مفرد ، متعدی فعل

هیچ : از مبهم فاعل برای اثر نمیکند

از : حرف اضافه

این : صفت اشاره صفت اشاره برای سخنان

سخنان : اسم ، عام ، جمع ، معنی ، بسیط ، جامد ، معرفة

متمم هیچ و مضاف

رنگین : صفت ، مطلق ، مرکب (رنگک + ین) مانند : سیمین ، یشمین

صفت برای سخنان .

دلاویز : صفت ، مطلق یعنی : یسندیده صفت برای سخنان

متکلمان : اسم ، ذات ، عام ، بسیط ، معرفة ، جامد ، جمع مضاف الیه

در : حرف اضافه مفعول بواسطه برای

من : از کنایات ضمیر اول شخص مفرد اثر نمیکند

اثر نمیکند : فعل مرکب ، مضارع اخباری ، سوم شخص ، مفرد ، لازم

فعل (مسند)

بحکم آنکه نمی بینم مرایشان را کرداری موافق گفتار
 ترك دنیا مردم آموزند ... خویشش سیم و غله اندوزند

ب : حرف اضافه

حکم : اسم ، علم ، معنی ، بسیط ، مفرد ، جامد ، معرفة ، قید علت
 آن : از کنایات (ضمیر اشاره)
 که : حرف ربط (بیان)

نمی بینم : فعل مضارع اخباری ، اول شخص مفرد ، متعدی ، فعل و فاعل
 مر : علامت مفعول مستقیم (این حرف در قدیم غالباً پیش از مفعول مستقیم
 برای تأکید آورده میشده است)

ایشان : او کنایات ، ضمیر ، منفصل ، سوم شخص جمع ، مضاف الیه
 را : علامت اضافه

کردار : اسم مصدر ، مفرد ، نکره ، بسیط ، نکره ، مفعول برای نمی بینم
 ی : علامت نکره

موافق : صفت ، مفرد ، بسیط
 گفتار : اسم مصدر ، مفرد ، بسیط ، معرفة ، مضاف الیه
 ترك : اسم ، بسیط ، معرفة ، معنی ، جامد (مصدر عربی)

مفعول برای آموزند
 دنیا : اسم ، ذات ، بسیط ، مفرد ، معرفة ، مضاف الیه
 ب : حرف اضافه

مردم : اسم ، عام ، بسیط ، ذات ، مفرد ، معرفة ، مفعول بواسطه برای آموزند

آموزند : فعل مضارع ، سوم شخص جمع ، متعدی او مصدر « آموختن »
 فعل و فاعل

خویشش : ضمیر مشترك
 فاعل برای اندوزند

سیم : اسم ، عام ، ذات ، بسیط ، معرفة ، جامد ، مفعول برای اندوزند
 و : حرف ربط

عله : اسم ، ذات ، بسیط ، مفرد ، معرفة ، جامد
اندوزند : فعل مضارع ، سوم شخص ، جمع ، متعدی از مصدر
« اندوختن »

فعل (مسند برای خویشتم)

عالمی را که گفت باشد و پس هر چه گوید نگیرد اندر کس

عالم : اسم ، عام ، مفرد ، ذات ، بسیط ، معرفة ، مسند إليه
ی : توصیفی

را : علامت تبدیل فعل « بودن » به « داشتن » معنای عبارت چنین است :

عالمی که فقط سخن و گفتار دارد ، سخنش در کسی اثر نمیکند

که : حرف ربط (بیان) جمله صفت را به موصوف ربط داده است .

گفت : اسم مصدر ، مفرد ، بسیط ، معنی متمم فعل باشد

تذکار : در بعض افعال صیغه ماضی بمعنای اسم مصدر و حاصل مصدر

استعمال شود چنانکه در اینجا « گفت »

در اینجا بمعنای « گفتار » است .

باشد : فعل مضارع ؛ سوم شخص مفرد یعنی « دارد » فعل (مسند)

و پس : قید قید حصر برای باشد

هر : از ادات

چه : مخفف « چیز » اسم ، مفرد ، عام ، بسیط مفعول برای گوید

گوید : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ، متعدی ، از مصدر گفتن

فعل و فاعل

نگیرد : فعل مضارع ، سوم ، شخص مفرد ، از مصدر گرفتن

فعل و فاعل

اندر : حرف اضافه مفعول بواسطه

کس : از مبهمات برای نگیرد

عالم آنکس بود که بد نکند نه بگوید بخلق و خود نکند

عالم : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، ذات ، معرفة
مسند إليه
آنکس : از مبهمات مرکب (آن + کس) (۱)
مسند
بود : فعل مضارع ، سوم ، شخص ، مفرد
رابطه
چند تذکار :

۱ - هرچه : بمعناه هر اندازه و هر قدر نیز استعمال شود : هرچه کتاب بود خواندم .

۲ - گرفتن : بمعنای « اثر کردن » نیز استعمال میشود و در اینجا « نگردد » یعنی : اثر نکند .

۳ - امر « گفتن » و « گرفتن » و « گو » و « گیر » میباشد اما این تغییر یعنی تبدیل « ف » به « و » و « ی » سماعی و خلاف قاعدة است زیرا طبق قاعدة « ف » باید به « ب » بدل شود مانند کوفتن = کوب .

۴ - آنکس : مرکب است از « آن » صفت اشاره و « کس » چنانکه « کسی » مرکب است از « کس » و « ی » اشاره و توصیفی پس معنای : « کس » و « آنکس » در بعض موارد یکی است و فرقی ندارد . مثلاً در اینجا می توانیم بگوییم : عالم کسی بود که بد نکند .

که : حرف ربط برای بیان

بد : صفت مطلق ، بسیط
متمم فعل نکند

نکند : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد
فعل

نه : حرف ربط

بگوید : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ، از مصدر گفتن
فعل

تذکار : فاعل این فعل محذوف است : یعنی : نه آنکس که بگوید .

ب : حرف اضافه

خلق : اسم مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفة ، جامد

مفعول بواسطه برای بگوید

.. فاعل نکند

خود : ضمیر مشترک

نکند : فعل مضارع منفی سوم شخص مفرد

توضیح جمله اول (عالم آنکس بود) ناقص و جمله دوم (بد نکند) مکمل آنست و جمله سوم (نه بگوید) عطف است بر جمله پیش .

عالم که کامرانی و تن پروری کند او خویشتن گم است کرا رهبری کند

عالم : اسم ، عام ، مفرد ، ذات ، بسیط ، معرفة ، فاعل (مسند إليه)

که : حرف ربط « جمله صفت را به موصوف ربط داده است »

کامرانی : اسم ، مفرد ، مرکب ، معنی متمم فعل کند

و : حرف ربط

تن پروری : اسم ، مرکب ، مفرد ، عام ، معنی عطف بر کامرانی

کند : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد فعل (مسند)

او : ضمیر متصل سوم شخص مفرد مسند إليه

خویشتن : ضمیر مشترك تأکید برای « او »

گم : صفت ، بسیط ، جامد مسند

است : فعل ، سوم شخص مفرد رابطه

که : از کنایات « استنیام » مفعول برای رهبری کند

را : علامت مفعول مستقیم

رهبری : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، جامد

متمم فعل کند

کند : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد فعل

پدر : گفت : ای پسر مجرد خیال باطل نشاید روی از تربیت ناصحان بگر

دانیدن و علما را بضالات منسوب کردن و در طلب عالم معصوم از فواید علم

خروم ماندن .

پدر : اسم ، عام ، مفرد ، ذات ، بسیط ، معرفة ، جامد فاعل گفت

گفت : فعل ماضی مطلق ، سوم شخص مفرد متعدی فعل

ای : حرف ندا -

پسر : اسم ، عام ، مفرد ، ذات ، بسیط ، معرفة ، جامد منادی

ب : حرف اضافه

مجرد : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی

مفعول بواسطه برای نشاید

خیال : اسم ، مفرد ، معنی ، بسیط ، جامد

مضاف الیه

باطل : صفت مطلق ، بسیط

وصفت برای خیال

نشاید : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد از مصدر « شایستن »

فعل

روی : اسم ، عام ، مفرد ، ذات ، معرفه ، جامد

متمم گردانیدن

تربیت : اسم ، مصدر (باب تفعیل)

متمم روی گردانیدن

از : حرف اضافه

ناصحان : اسم ، عام ، جمع ، بسیط ، ذات ، معرفه

مضاف الیه

بگردانیدن : اسم ، مصدر

فاعل برای نشاید

و : حرف ربط

علما : اسم ، جمع ، عام ، بسیط ، معرفه ، ذات مفعول برای منسوب کردن

را : علامت مفعول مستقیم

ب : حرف اضافه

ضلالت : اسم مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، معرفه ، جامد

مفعول بواسطه

برای منسوب کردن

و : حرف ربط

در : حرف اضافه

طلب : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی مفعول بواسطه برای محروم ماندن

عالم : اسم مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفه

مضاف الیه

معصوم : صفت مطلق ، بسیط

صفت برای عالم

از : حرف اضافه

فوائد : اسم ، عام ، جمع ، مفردش : فائده

مفعول بواسطه برای

محروم ماندن

محروم ماندن : اسم ، مصدر ، مرکب « محروم + ماندن » عطف بر روی

گردانیدن

همچو : نایبائی که شبی در وحل افتاده بود ، گفت .. آخر چراغی فراراه
من دارید ، زنی مازحه گفت : تو که چراغ نینی چراغ چه بینی ؟
همچو : حرف اضافه بمعنی مانند

نایبنا : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . معرفه . مشتق . مسند

ای : مخفف « استی » فعل ، دوم شخص مفرد رابطه

توضیح : مسند الیه این جمله مخلوف و تقدیر عبارت چنین است :
تومانند آن نایبنا هستی که -

که : حرف ربط (بیان) جمله صفت را به موصوف ربط داده است ..
شب : اسم . مفرد . عام . بسیط . معنی . نکره . جامد . قید زمان برای
افتاده بود

ی : علامت وحده و نکره

در : حرف اضافه

وحل : اسم مفرد . عام . ذات .. بسیط . معرفه . جامد . مفعول بواسطه
برای افتاده بود

افتاده بود : فعل ماضی . سوم شخص مفرد ، لازم فعل (مسند)

گفت : فعل ماضی مطلق . سوم شخص مفرد . متعدی . فعل و فاعل

مسلمانان : اسم . جمع . ذات . عام . معرفه . منادی (بخذف حرف ندا)
آخر : حرف تاکید و تقریر

چراغ : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . جامد . نکره . مفعول برای
بدارید

قرا : اسم . ظرف . بمعنی بیش و جلو . قید مکان

راه : اسم . مفرد . عام . بسیط . جامد . معرفه . مضاف الیه

من : ضمیر منفصل . اول شخص مفرد . مضاف الیه

دارید : فعل امر . دوم شخص جمع ، متعدی . فعل و فاعل

زن : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . جامد . نکره . فاعل

مازحه : صفت ، مطلق ، بسیط . صفت برای زنی

گفت : فعل ماضی مطلق . سوم شخص مفرد . متعدی . فعل
تو : ضمیر منفصل دوم شخص مفرد
که : ربط (بیان)
مسند الیه

جراغ : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات معرفة مفعول بواسطه برای بینی
بینی : فعل مضارع ، دوم شخص مفرد ، متعدی
فعل و فاعل
ب : حرف اضافه .

جراغ : اسم مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفة مفعول بواسطه برای بینی
چه : از کنایات (استفهام)
مفعول برای بینی

بینی : فعل . مضارع . دوم . شخص مفرد . متعدی فعل و فاعل (مسند)
همچنین مجلس و عظم چون کلبه بزاز است ، آنجا تا نقدی ندهی بضاعتی
نستانی و اینجاتا ارادتی نیاری سعادتت نبری .

همچنین : قید (هم + چون + این)
قید

مجلس : اسم . عام . ذات . بسیط . مفرد . معرفة . مشتق . مسند الیه
وعظم : اسم . عام . مفرد . معنی . بسیط . جامد . معرفة مضاف الیه
چون : حرف اضافه بمعنی مانند

کلبه : اسم . مفرد . ذات . عام . معرفة . جامد مسند (مضاف)

بزاز : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . معرفة مضاف الیه

است : فعل مضارع سوم شخص مفرد رابطه

آنجا : قید مکان قید مکان برای ندهی

تا : حرف ربط « جمله نقدی ندهی » را بجملة « بضاعتی نستانی » ربط داده
است .

فقد : اسم . ذات . عام . بسیط . مفرد . نکره مفعول برای ندهی

ی : علامت نکره

ندهی : فعل مضارع ، دوم شخص مفرد متعدی معلوم بسیط فعل و فاعل

بضاعت : اسم ، عام ، ذات . بسیط . مفرد . نکره . جامد مفعول برای

نستانی

ی : علامت نكرة

نستالی : فعل مضارع منفي ، دوم شخص مفرد . متعدی ؛ معلوم فعل و فاعل .

و : حرف ربط

اینجا : قید مکان

تا : حرف ربط جملة « ارادتی نیاری » را بجملة « سعادتت نیری » ربط داده

ارادت : اسم ، عام ، بسیط ، مفرد ، معنی ، جامد ، نكرة مفعول برای

نیاری

ی : علامت نكرة

نیاری : فعل مضارع منفي دوم شخص مفرد . متعدی فعل و فاعل

سعادت : اسم مفرد . عام . بسیط . مفرد . معنی . جامد . نكرة مفعول

برای « نیری »

ی : علامت نكرة

نیری : فعل مضارع . منفي . دوم شخص مفرد . متعدی فعل و فاعل

گفت عالم بگوش جان بشنو و در نماند بگفتش کردار

گفت : اسم . مفرد . عام . بسیط . معنی . معرفة مفعول برای « بشنو »

تذکار : گفت بصيغة فعل ماضی ولی بمعنای اسم مفعول یعنی : سخن و کلام باشد

عالم : اسم . مفرد . عام . بسیط . ذات . معرفة . مشتق مضاف إليه

ب : حرف اضافه

بگوش : اسم . عام . ذات . مفرد . بسیط . معنی . جامد . معرفة

مضاف إليه

بشنو : فعل امر . دوم شخص مفرد فعل و فاعل

و : مختلف « اگرچه » حرف ربط

نماید : فعل مضارع . سوم شخص مفرد . فعل

ب : حرف اضافه

گفتن : اسم . مصدر . بسیط . جامد . به . منعمون بواسطه برای « نماند »
 ش : ضمیر متصل . سوم شخص مفرد
 مضاف الیه
 کردار : اسم مصدر . جامد
 فاعل برای « نماند »
 یعنی : سخن دانشمند را اگرچه شبیه عمل و کردارش هم نباشد قبول کن
 و بکوش جان بپذیر .

باطل است آنچه مدعی گوید خفته را خفته کی کند بیدار

باطل : صفت . مطلق . بسیط
 است : فعل : سوم شخص مفرد
 آن : صفت اشاره
 مسند مقدم
 رابطه

جه : مخفف « چیز » اسم . مفرد . عام
 مدعی : مفرد . عام . ذات . بسیط
 مسند الیه
 فاعل گوید

گوید : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ؛ متعدی
 خفته : اسم مفعول . مفرد . عام . بسیط ، ذات . مشتق مفعول برای بیدار
 فعل
 کند

را : علامت مفعول مستقیم

خفته : اسم مفعول . مفرد . عام . بسیط . ذات . مشتق فاعل بیدار کند
 کی : از کنایات « استفهام »
 قید استفهام برای بیدار کند

کند : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد متعدی
 بیدار : صفت مطلق ؛ بسیط
 فعل
 متمم فعل کند

مرد باید که گیرد اندر گوش و نوشتست پند بر دیوار

مرد : اسم . عام . مفرد . بسیط . ذات . معرفة . جامد فاعل گیرد
 باید : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد از مصدر « بایستن »
 فعل

که : حرف ربط

گیرد : فعل مضارع ، سوم شخص مفرد ، متعدی
 اندر : حرف اضافه
 فعل

گوش : اسم ، عام ، مفرد ، بسیط ، ذات ، معرفة ، جامد مفعول بواسطه
 برای گیرد

ور : مخفف « و اگر چه » حرف ربط مرکب

نوشت : مخفف « نوشته » اسم مفعول از مصدر « نوشتن » مسند مقدم

است : فعل مضارع . سوم شخص مفرد رابطه

پند : اسم . عام . بسیط . مفرد . معنی . معرفة . جامد مسند الیه

بر : حرف اضافه

دیوار : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفة ، جامد مفعول بواسطه

معنا و مستقیم این شعر چنین است : اگر چه پند بردیوار نوشته
باشد شایسته و سزاوار است که آدمی را بپذیرد .

توضیح : فاعل « باید » جمله ای است که پس از آن ذکر شده .

صاحب‌دلی بمدرسه آمد ز خانقاه بشکست عهد صحبت اهل طریق را

صاحب‌دل : اسم . مفرد . مرکب . ذات . نکره فاعل آمد

ی : علامت نکره

ب : حرف اضافه

مدرسه : اسم ، عام ، مفرد ، بسیط ، ذات ، مشتق مفعول بواسطه برای

آمد

آمد : فعل ماضی مطلق ، سوم شخص مفرد لازم فعل

ز : حرف اضافه

خانقاه : اسم ، مفرد ، عام ، ذات : مرکب مفعول بواسطه برای آمد

بشکست : فعل ماضی مطلق ، سوم شخص مفرد ، متعدی فعل

عهد : اسم عام بسیط . معنی . مفرد . جامد مفعول مستقیم برای بشکست

صحبت : اسم : عام . بسیط . معنی . مفرد . جامد مضاف الیه

(مضاف)

اهل : اسم جمع . عام . مفرد . بسیط . جامد مضاف الیه (مضاف)

طریق : اسم . بسیط . مفرد . عام . معرفة . جامد مضاف الیه

را : علامت مفعول مستقیم

گفتم میان عالم و عابدیچه فرق بود تا اختیار کردی از آن این فریق را

گفتم : فعل ماضی مطلق ، اول شخص مفرد ، متعدی فعل و فاعل

میان : اسم ، مفرد ، جامد ، ظرف مسند الیه (مضاف)

عالم : اسم مفرد ، بسیط ، ذات ، معرفة ، عام ، مشتق مضاف الیه

و : حرف ربط

عابد : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، ذات ، معرفة ، مشتق عطف بر عالم

چند : از کنایات (استفهام) صفت استفهامی برای فرق

فرق : اسم ، مفرد ، عام ، بسیط ، معنی ، جامد مسند

بود : فعل ماضی ، سوم شخص مفرد رابطه

تمام جمله (مسند الیه و مسند و رابطه) مفعول است برای فعل گفتم

تا : حرف ربط

اختیار کردی : فعل ماضی ، مرکب ، دوم شخص مفرد ، متعدی

فعل و فاعل

از : حرف اضافه

آن : از کنایات ؛ ضمیر اشاره مفعول بواسطه برای اختیار کردی

این : صفت اشاره صفت برای فریق

فریق : اسم ، عام ، مفرد ، بسیط ، جامد ، معرفة مفعول مستقیم برای

اختیار کردی

را : علامت مفعول مستقیم

گفت آن کلیم خویش برون می بردز آب

وین جهد میکند که بگير دغریق را

گفت : فعل ماضی مطلق ، سوم شخص مفرد ، متعدی فعل و فاعل (۱)

آن : از کنایات ، ضمیر اشاره ● فاعل برون می برد

کلیم : اسم عام بسیط ، مفرد ، ذات ، معرفة ، جامد مفعول مستقیم برای

برون میرد

خویش : ضمیر مشترك
 برون می برد : فعل مضارع . مرکب . سوم شخص مفرد
 ز : حرف اضافه
 آب : اسم . عام . بسیط . ذات . مفرد . معرفة . جامد
 و : حرف ربط
 این : از کنایات ، ضمیر اشاره
 فاعل جهد میکند
 جهد میکند : فعل مضارع . مرکب سوم شخص مفرد
 فعل
 که : حرف ربط
 بگیرد : فعل مضارع سوم شخص مفرد متعدی
 فعل و فاعل
 غریق : اسم مفرد . عام . بسیط . ذات . معرفة
 مفعول مستقیم برای بگیرد
 را : علامت مفعول مستقیم

القسم الثاني التعبير والنصوص

وايْ كَانَ - الكلمات :

rice and kebab	چلو كباب آر با نم	Saturday	شنبه شنبه السبت
rice and chicken	چلو مرغ آرز بالفراخ	Sunday	يكشنبه يه شنبه الأحد
salad	سالاد	Monday	دوشنبه دو شنبه الاثنين
ice-cream	بستنی	Tuesday	سه شنبه سه شنبه الثلاثاء
			چهارشنبه چهار الأربعاء
salt	نمك ملح	Wednesday	شنبه
pepper	فلفل	Thursday	پنجشنبه پنج شنبه الخميس
restaurant	مستوران	Friday	جمعه الجمعة
play	مسرحية	holiday, closed	تعطيل
article	مقاله	kebab	كباب كوييد

that, it	ذلك	آن [اون]
this	هذا	اين
he, she	هو أو هي	او
place	مكان	جا
there	هناك	آنجا [اونجا]
here	هنا	اينجا
where?	أين	كجا ؟
day	يوم	روز
night	ليلة	شب
year	عام	سال
today	هذا اليوم	امروز
tonight	هذه الليلة	امشب
this year	هذا العام	امسال
yesterday	أمس	ديروز
Last night	البارحة	ديشب

last year	السنة الماضية	پارسال
table	تراييزة أو منضدة	ميز
chair	كرسى	صندلى
book	كتاب	كِتاب
notebook	كراسة	دَقتر
paper	ورقه	كاغذ
pen		قَلَم
pencil	قلم رصاص	مِداد
one, a	١	يَك [يه]
two	٢	دُو
three	٣	سه
four	٤	بَهار [چار]
five	٥	پنج
six	٦	شِش [شيش]
seven	٧	هَفت [هف]
eight	٨	هَشت [هش]
nine	٩	نُه
ten	١٠	دَه
man	رجل	مَرَد
woman	امراة	زَن
sir, gentleman	سيد	آقا
madam, lady	سيده	خانم
father	والد	پَدَر
mother	والده	مادر
son, boy	ابن	پَسَر
daughter, girl	أبنة أو بنت	دُختر

child	بچہ (= بچ چہ)	طفل
sister	خواتر (= خاتر)	أخت
brother	برادر	أخ
house, home	خانہ [خونہ]	منزل
house	منزل	مَنْزِل
room	اتاق	حجرة
hour, watch, clock, thime	ساعت	
a female name	زالہ	قطر الندى
a female name	پروین	
a male name	ناصر	
a male name	علی	
(he, she) has	دارد [دارہ] .	
are	است / ست [س / = / ہ / ہ]	
come	ہستند [هستن / = ن]	
go	یا	أقبل
now	برو	أذهب
and	حالاً	الآن
yes	و [ا = ہ]	و
what?	نہ	نعم
what?	چہ	ما أو ماذا
what is?	چی	ما أو ماذا
who?	چیست (= چی است) [چہ]؟	ماذا يكون؟
who is?	کی؟	من؟
	کیست (= کی است) [کیہ]؟	من هو؟

بشنوید و تکرار کنید :

this man

هذا الرجل

این مرد

	این آقا	هذا السيد
	این میز	هذه المنضدة
	آن خانه [اون خونه]	ذلك المنزل
	آن زن	تلك المرأة
	آن خاتم	تلك السيدة
one man	یک مرد [یه مرد]	رجل ما
	دو مرد	رجلان
	ده مرد	عشرة رجال
	یک مداد [یه مداد]	قلم رصاص
	سه مداد	ثلاثة أقلام
	یک شب [یه شب] لילה	
	هفت شب [هف شب]	

these two men	این دو مرد	هذان الرجلان
	آن سه مداد [اون سه مداد]	تلك أقلام الرصاص الثلاثة
day and night	روز و شب	ليل ونهار
	سه روز و چهار [چار] شب	ثلاثة أيام وأربع ليال
	این سه روز و چهار شب	هذه ثلاثة أيام وأربع ليال
	این دو پسر و آن سه دختر	هذان الولدان وتلك ثلاث فتيات

بیا اینجا تعال هنا
 برو آنجا [اونجا] اذهب هناك
 این چیست [چییه]؟ ما هذا؟

(it) is seven o'clock

ساعت هفت است [هفته]

الساعة السابعة

بشنوید و تکرار کنید : أسمعوا وكررُوا

This is.

این است

[اینه]

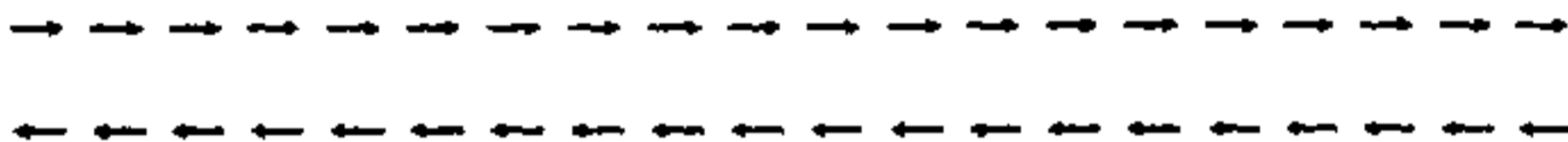
is this

is this

This is a table.

هذه منضدة . این یک میز است .

[این به میزه]
is table a this

That is a chair

آن یک صندلی است . ذلك كرسى

[اون به صندلیه]
is chair a that

He is a gentleman.

او پیک آقا است (= است) هو سید

[او / اون به آقا س]
is gentleman a he

آن یک خانه است . ذلك منزل

[اون به خوئس]
is house a that

Ali is here.

علی اینجا است [س] علی هنا
is here Ali

Where is he?

او کجا است [س] ؟ این هو ؟
is where he

jaleh is there.

ژاله آنجا است . جاله هناك
is there jaleh

[ژاله اونجا است]

is jaleh there?

هل جاله هناك ؟

نعم . هناك

بله ، او آنجا است [اونجا س]
is there she yes

What is that? ما هذا ؟ آن چيست ؟
 | اون چيه ؟
 Who is this woman?? (السيدة) من هذه المرأة (السيدة) اين زن كيست ؟
 [اين زن كيه ؟]

گفت و شنود Dialogue

بشنويد و تکرار کنيد :

علی : اين چيه ؟ ما هذا ؟
 پروين : اين يه قلمه . هذا قلم
 علی : اون چيه ؟
 پروين : اون يه مرده . ذلك رجل
 علی : اون آقا كيه ؟ من ذلك السيد ؟
 پروين : اون آقا ، نادره . ذلك هو السيد نادر
 علی : اين خانم و اون آقا كي هستن ؟ / كين ؟ من تلك السيدة و ذلك السيد ؟
 پروين : نراله و نادر
 علی : نراله دختر داره ؟ هل لجاله ابنة ؟
 پروين : بله ، او يه دختر داره .
 علی : اينجا كجاس ؟ ما هذا المكان ؟
 پروين : اينجا اصفهان . هنا اصفهان
 علی : اونجا چيه ؟ ماذا هناك ؟
 پروين : اونجا يه ميز و شيش صندليه
 علی : كي اونجاس ؟ من هناك ؟
 پروين : چار پسر و هف دختر .
 علی : نادر امشب كجاس ؟
 پروين : نادر امشب كجاس ؟
 پروين : نادر امشب كجاس ؟
 پروين : نادر امشب كجاس ؟

پروین : او امشب اینجاس . إنه هنا الليلة

علی : حالا اون دو خواهر و سه برادر کجا هستن ؟

پروین : اون دو دختر و سه پسر حالا اینجان

علی : نادر بچه داره ؟ هل لنادر أولاد ؟ Has Nader (any) children?

پروین : بله ، او یه بچه داره . نعم لديه طفل

علی : اون بچه ، پسره یا دختری ؟ هذا الطفل أمو ولد أم بنت

is that child (a) boy or (a) girl?

پروین : بچه ، دختره . بنت

علی : اون مادر و بچه امروز کجان ؟ أين تلك الأم وذلك الطفل اليوم ؟

پروین : خونه هستن . بالمنزل

واژگان

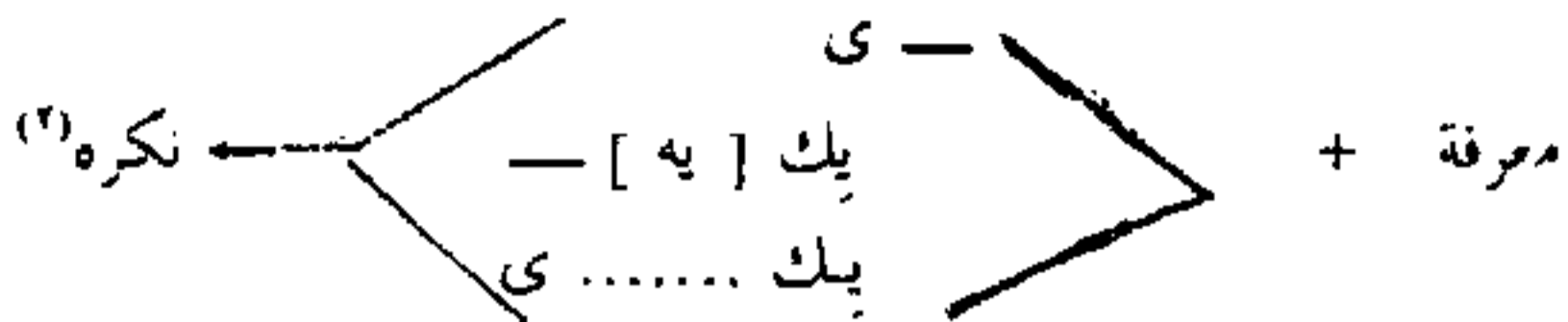
good, nice, well	حسن ، جيد ، جميل	خوب
bad	سيء ، ردىء	بد
beautiful	جميل	زيبا
pretty, nice, beautiful	جميل ، وسيم	قشنگ
ugly, nasty	قبيح ، غير مستحب	زشت
clean, tidy	نظيف	تميز
dirty	قذر	كثيف
old	قديم	كهنه
old	عجوز	پير
wise	عالم	دانا
young, youth	شاب	جوان [جوان]
new	جديد	نو
big, large, great	كبير ، عظيم	بزرگ
small	صغير	کوچک [کوچیک]

iny, very small	دقیق و صغیر جداً.	ریز
cold	بارد ، فاتر	سرد
cool	لطیف	نخنک
warm	حار	گرم
hot	ساخن	داغ
thirsty	عطشان	تشنه
hungry	جائع	گرسنه [گشنه]
white	أبيض	سفید
black	أسود	سیاه
yellow	أصفر	زرد
green	أخضر	سبز
sweet	حلو	شیرین
sour	مالح	ترش
apple	تفاح	سیب
grape	عنب	انگور
lemon	ليمون	نیمو
thing	شیء	چیز
door	باب	در
window	نافذه	پنجره
wall	حائط	دیوار
open	مفتوح	باز [واز]
closed, shut	مغلق	بسته
water	ماء	آب
weather, air	هواء	هوا
horse	جواد	اسب
dog	كلب	سگ

cat	قط	سُكْرِبَه
week	أسبوع	هَفْتَه
month, month	شهر	ماه
minute	دقيقة	دَقِيقَه [دَيْقَه]
second	ثانية	ثَانِيَه
tomorrow	غدا	فَرْدَا
the day after tomorrow	بعد غد	بَیْسَ فَرْدَا
the day before yesterday	أول أمس	بَیْرُیْرُوز
slowly, gently	یبطء أو بهدوء	یَوَاش
slowly, gently	یبطء	أَهْیَسْتَه
fast, quick, quickly	حاد أو سریع	تُحَد
all	جميع أو كل	هَمَه
all of		هَمَه (هَمَه ی)
all of		تَمَام
always, all the time	دائماً	هَمِیْشَه
when?	متی؟	کِی؟
which?	أی؟	کُدَام [کُدُوم]؟
how?	کیف؟	بِجُطُور؟
again	مرة ثانية	دُوبَارَه
(he, she, it) was.	كان	بُود
(they) were.		بُودُنْد [بُوْدُن]
(he, she, it) went.	ذهب	رَفَت
(they) went.	ذهبوا	رَفَتُنْد [رَفَتُن]
(he, she, it) came.	أتی	أَمَد [اُوْمَد]
(they) came.	أتوا	أَمَدُنْد [اُوْمَدُن]

معرفة و نكرة

indefinite definite

a man

رجل مرد + ی ← مردی

a man

رجل يك [به] + مرد ← يك [به] مرد

a man

رجل يك [به] + مرد + ی ← يك [به] مردی

بشنوید و تکرار کنید :

توجد هنا قطة

گربه ای اینجا است [س]

كان هناك جواد (حصان)

يك اسب آنجا بود .

[به اسبی اونجا بود]

بالأمس جاءت سيدة إلى هنا

دیروز يك خانم آمد اینجا .

بالأمس جاءت سيدة إلى هنا

[دیروز به خانمی آمد اینجا]

يوجد هنا كلب دائماً

يك [به] سگ همیشه آنجا است [اونجا است] .

الأسبوع سبعة أيام

يك هفته هفت روز است .

الأسبوع سبعة أيام

[به هفته هف روزه]

كان باب متفوحاً

دری باز بود .

[به دری باز بود]

چیزی . شيء

[به چیزی] شيء

[به چیزی]

گفت و شنود

بشنوید و تکرار کنید :

ناصر : [سلام] .

پروین : سلام .

ناصر : امروز هوا چطورده ؟

ما حال الطقس اليوم ؟

پروین : به کسی سرده .

به بعض البرودة

ن : هوای سرد خوبه ؟

هل تفضل الجو البارد .

پ : نه زياد .

ليس كثيراً

ن : پرویز هوا چطور بود ؟

كيف كان الجو أول أمس ؟

پ : خیلی گرم بود .

كان حار جداً

ن : اون پنجره باره ؟

هل تلك النافذة مفتوحة ؟

پ : نه ، بسته س .

لا ، مغلقة

ن : اون زبانی حورون کی رفتن خونده ؟

متى عادت السيدات الشاببات إلى المنزل :

پ : اونا پرویز اینجا بودن و بی پرویز همه رفتن .

كانوا هنا أول أمس ولكن جميعهن ذهبن بالأمس

ن : اون زن پیر گشته س ؟

هل تلك العجوز جائعة ؟

پ : بله ، خیلی گشته س .

نعم جائعة جداً

ن : در بزرگ بازده .

الباب الكبير مفتوح

پ : در کوچک هم بازده .

الباب الصغير مفتوح أيضاً

ن : این سیبای سبز همه ترشن . هذا التفاح الأخضر جميعه مالخ (فحج ، نء)

و انعب أيضاً مالخ

پ : انگورام (= انگورها هم) ترشن .

ن : ساعت چنده ؟

كم الساعة ؟

پ : هفت و یازده دقیقه

السابعة وإحدى عشرة دقيقة

ن : خدا حافظ

في حفظ الله

پ : خدا حافظ . في حفظ الله .

واژگان

head	رأس	سر
hair	شعر	مو
eyebrow	حاجب	ابرو
eye	عين	چشم [چشم]
lip	شفه	لب
face	وجه	صورت
ear	اذن	گوش
hand	يد	دست
foot, leg	قدم	پا
skin	جلد	پوست
friend	صديق	دوست
wife	امراة، زوجة	زن ، خانم
husband	زوج	شوهر
name		اسم
teacher		معلم
professor	استاذ	استاد
student, pupil	تلميذ	شاگرد
university student	طالب	دانشجو
elementary school	مدرسة ابتدائية	دبستان
secondary school	مدرسة ثانوية	دبیرستان
university	جامعة	دانشگاه
tea	شاي	چای [چای]
cube sugar	سكر ماکينة	قند

sugar	شکر	شکر
milk	لبن	شیر
coffee		قهوه
bread	خبز	نان [نون]
cheese	جبن	پنیر
butter	زبدہ	کرہ
yoghurt	لبن زیادى	ماست
date (palm)	بلح	خرما
fruit	فاکھہ	میوہ
cherry	کریز	گھیلاس
pear	کمثرى	گلابى
peach	خوخ	فلو
orange	برتقال	پرتقال
tangerine	یوسفى	نارنگى
garden	حدیقة	باغ
tree	شجرة	درخت
unripe	فج ، نىء	کال ، نارس
condition (of health), present		حال
fat	سمین	چاق
thin	نخيف	زاعر
light	خفيف	سبک
heavy	ثقیل	سنگین
salty	مالح	شور
	مر	تلخ
right	يمين	راست
left	شمال	چپ

colar	لون	رنگ
red	أحمر	قرمز ، سرخ
blue	أزرق	آبی
known	بنی	قهوه بی
animal		حیوان [حیوان]
ass donkey	حمار	غیر ، الاغ
cow	بقرة	گاو
calf		گوساله
sheep	خروف	گوسفند
meat	لحم	گوشت
city	مدينة	شهر
country	بلد	کشور
eleven	۱۱	یازده
twelve	۱۲	دوازده
thirteen	۱۳	سیزده
fourteen	۱۴	چهارده [چارده]
fifteen	۱۵	پانزده [پونزده]
sixteen	۱۶	شانزده [شونزده]
seventeen	۱۷	هفده [هیوده]
eighteen	۱۸	هجده [هیژده]
nineteen	۱۹	نوزده
twenty	۲۰	بیست [بیس]
still, yet	الآن	هنوز
below, underneath	تحت	زیر
top, surface	فوق	رو

پسوندهای «بودن» Endings «to-be»

أنا ————— من ————— م

am

أنت تُو ————— ی

are you (sing)

هو [او] است [هـ]

is he/she/it he/she

نحن ما ————— یم

are we

أنتم ، أنتن ، شما ————— ید [ین]

are you

هم ، هن ایشان [ایشان] ، آنها [اونا] اونا ————— ند [ن]

are they/those they

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

I am.

مَن + م ————— مَنم

You (sing.) are.

تُو + ی ————— تویی

He/she is.

او + است (= آست) ————— اوست

He/she/it is.

[اوَن + ب ————— اوَنه]

we are.

ما + یم ————— ما یم

You are.

شما + ید ————— شما ید

You are.

[شما + ین ————— شما ین]

They are.

ایشان + ند ————— ایشانند

They are.

[ایشان + ن ————— ایشانن]

They are

آنها + ند ————— آنها ید

[اونا + ن ————— اونا ن]

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

(I) am well.

خوب + اَ م --- خوبم

I am well.

مَن خوبم

(you) are well.

خوب + ی --- خوبی

You are well.

تُو خوبی

(he/she/it) is well.

خوب + اَ سَت (= اَسْت) --- خوبست

(he/she/it) is well.

[خوب + اَب --- خوبه]

He/she is well.

او خوبست

(we) are well.

خوب + اِ م --- خوبیم

We are well.

ما خوبیم

(you) are well.

خوب + اِ د --- خوبید

(you) are well.

[خوب + اِ ن --- خوبین]

You are well.

شُما خوبید [خوبین]

(they) are well.

خوب + اَ نَد --- خوبند

They are well.

ایشان خوبند

They are well.

[ایشون خوب + اَ ن --- خوبن]

They are well.

[اونان خوبن]

اضافه (۱) - Genitive

اسم + اِ نِ < + اسم/ضمیر
pronoun

father's eye

عین الأب

چشم پدر

his ear

أذنه

گوش او

your eyebrow

حاجبک

ابروي شما

Hassan's house

خانه (= خانه ی) حسن منزل حسن

تقرین

بشنوید و تکرار کنید :

دستِ مادرِ يد الأم
mother's hand (= the hand of mother)

دو پایِ من قدمای
my two feet (= the two feet of me)

مویِ پروین شعرِ پروین
گلابیِ دوستِ شما your friend's pear

قهوه (= ی) ترکیه قهوه ترکیه
خانمِ حسنی زوجة حسنی
Miss/Mrs. Hassani

آقایِ شاکری السيد شاکری
Mr. Shakeri

کشورِ ایران دوتة ایران
شهرِ شیراز مدینة شیراز
the country of Iran

شوهرِ ایران زوج ایران
زنِ فرهاد زوجة فرهاد

برگِ سبزِ درخت ورقة الشجر الخضراء
اسبِ کی ؟ جواد من ؟
whose horse?

[اون اسبِ کیه ؟]
گوشتِ گوساله

veal (= the meat of calf)
beef (= the meat of cow)

گوشتِ گاو لحم البقر
رنگِ سرخ اللون الأحمر
red colour (= the colour of red)

رنگِ پوستِ برادرِ من سیاهست [هه]
زیرِ میز تحت المنضدة
لونِ بشرةِ انخی سوداء

under the table (= under of table)

on the paper (= on top of paper)

تمرین :-

بشنوید و تکرار کنید :

mine	ملکی	مالِ مَنْ
yours (sing.)	ملکک	مالِ تُو
his, hers	ملکه	مالِ او [اون]
ours	ملکنا	مالِ ما
yours	ملککم	مالِ شما
theirs	ملکهم	مالِ آنها [اونا] ایشان [ایشون]
whose?	ملک من ؟	مالِ کی ؟
Ali's	ملک علی	مالِ علی
	هذا ملکی	این مالِ من است
		[این مالِ منه]

هذا الشای الحلو لك

آن چای شیرین مالِ توست .

[اون چایی شیرین مالِ توست]

این نان و کره مالِ اوست .

[این نون و پنیر مالِ اونه] .

لمن هذه القهوة السادة ؟

آن قهوه (= ی) تلخ مالِ کیست ؟

[اون قهوه تلخ مالِ کیه ؟]

ماسِ تُرش مالِ دوستِ ماست .

[ماسِ تُرش مالِ دوستِ ماس]

آن میوه های شیرین مالِ باغِ پدرِ خاتمِ شماست .

Those sweet fruits belong to the garden of your wife's father

این صندلیهای قهوه بی مالِ اُتاقِ آنهاست .

[این صندلیای قهوه مالِ اُتاقِ اوناس]

Suffixed Possessive Pronouns

ضمیرهای ملکی پیوسته

My book	کتاب من	کتاب + م = کتاب من
Your (sing.) book	کتابک	کتاب + ت [ت] = کتاب تو
His/her book	کتابه ، کتابها	کتاب + ه [ه] = کتاب او
Our book	کتابنا	کتاب + مان [مان] = کتاب ما
Your book	کتابکم	کتاب + تان [تان] = کتاب شما
Their book	کتابهم	کتاب + شان [شان] = کتاب ایشان

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

پدرم	والدی	دستپایان	أیدیکم أو أیدیكما
پدر من	والدی	[دستاتون]	
آبرویت	حاجبک	رادیو ایشان	مذیاعهم
[آبروت]	حاجبک	[رادیو شون]	
آبروی تو	حاجبک	دانشجویان	تلمیذکم
بچه اش	طفله	دانشجوی جوانان	تلمیذکم الشاب
[بچش]	طفله	اسب سفید زیایم	
گلایمان (= گلایی مان)		پنجره اتاقمان	جوادى الأیض الجمیل
[گلایمون]		لباسهای کثیف و کهنه ات	نافذة حجرنا
پایمان		ملاسک غیر نظیفه القذرة القديمة	
[پامون]	اقدامنا	[لباسای کثیف و کهنه ات]	

خود Self

خود + ضمیر ملکی / اسم

my self	خود + اِنْمَ = خودم = خودِ من	أنا نفسي
	خود + اِنْتِ [ت] = خودت = خودِ تو	أنت نفسك
your self	خود + اِنْسِ [ش] = خودش = خودِ او	هو نفسه
her self/himself	خود + اِنْمَانِ [م] = خودمان = خودِ ما	نحن أنفسنا
ourselves	خود + اِنْتَانِ [ت] = خودتان = خودِ شما	أنتم أنفسكم
yourselves	خود + اِنْسَانِ [ش] = خودشان = خودِ ایشان/آنها	هم أنفسهم
themselves		

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

Nasser himself	ناصر نفسه	خودِ ناصر
the brothers themselves	الأخوة أنفسهم	خودِ برادرها
my father himself	أبي نفسه	خودِ پدرم
my father himself	أبي نفسه	پدرم خودش
I myself	أنا نفسي	من خودم
we ourselves	نحن أنفسنا	ما خودمان
you yourselves	أنتم أنفسكم	شما خودتان
You yourself go!	أذهب أنت نفسك	تو خودت برو
they themselves	هم أنفسهم	آنها خودشان

My son himself came پسر من خودش آمد جاء ابني نفسه
 She herself went. خود او رفت ذهبت هي نفسها
 She herself went او خودش رفت . ذهبت هي نفسها
 They are themselves. آنها خودشان هستند . هم انفسهم
 They are themselves [اوها خودشون .]

خواهرها خودشان رفتند ذهبت الأخوات أنفسهن

The sisters themselves went

the sisters themselves went.

[خواهرها خودشون رفتن .]

دوست خود من صديقي

my own friend (= the friend of myself)

your own son پسر خودتان ابنكم (ابنك)

our own house [خونه خودمون] منزلنا

گفت و شنود

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

ناصر : [سلام عليكم]

پروین : سلام ، حالتون چطوره ؟ كيف حالك ؟

ن : ممنونم ، خیلی خوبم ، حالی شما چطوره ؟ حسن جداً ، كيف حالك ؟

پ : منم (= من هم) خوبم ، خیلی متشکرم **أنا أيضاً** بخیر ، متشکر جداً

ن : حالی مادرتون چطوره ؟ ایشون حالا بهترن ؟ كيف حال واندتك ؟

هل هي أفضل الآن ؟

پ : بئنه ، بهترن خدا رو شکر . نعم أفضل الحمد لله

پ : پبخشید ، اون آقا و خانم کین ؟ عفواً ، من **الطالسيه** و تلك السيدة ؟

ن : آقای ایزدی و خانمشون . السيد ايزدي وزوجته

پ : دوست شما هستن ؟ هل هي أصدقاؤك ؟

ن : بله ، دوستای خوب من . نعم من أصدقاؤي الطيبين

پ : دوستای خودتون یا دوستای برادر قون ؟

أهم أصدقاؤك أم أصدقاء أخيك

أصدقائي أنا

ن : دوستان خود من :

ن : آقای ایزدی !، بفرمایید اینجا . السيد ایزدی ، تفضل ، هنا

ن : ایشون آقای ایزدی ، خانم ایزدی . السيد ایزدی و زوجته

پ : خوشوقتم ، بفرمایید . سعيد لرؤيتكم تفضلوا

ایزدی : خیلی ممنونم .

ن : ایشون خانم دکتر پروین صفا هستن .

السيدة حرم الدكتور پروین صفا

پ : ببخشید ، شما بچه هم دارین ؟ عفواً ، هل لديكم أطفال ؟

خانم ایزدی : بله ، ما سه بچه داریم ، دو پسر و یک دختر .

نعم ، عندنا ثلاثة أطفال ، ولدان و فتاة

ن : چند سال دارن ؟ كم عمرهم ؟

آقای ایزدی : پسر امون ، یکی شون بیس سال داره و اون یکی

ابنای أحدهم عمره عشرون سنة و الآخر سبعة عشر عاماً

هیوده سال ، دختر امون یازده سنشه . أما ابنتی ف عمرها إحدى عشرة سنة

پ : ببخشید ، روزا کجا میرن ؟ أين يذهبون اليوم

خانم ایزدی : پسر بزرگمون میره دانشگاه تهران ، پسر کوچکتیر

ابنی الكبير يذهب للجامعة طهران ، ابنی الأصغر

مون میره دبیرستان ابن سینا ، و دختر امون دبستان رازی .

يذهب لمدرسة ابن سینا الثانوية و تذهب ابنتی إلى مدرسة الرازی الابتدائية

آقای ایزدی : ببخشید ، ساعت چنده ؟ عفواً ، كم الساعة ؟

ن : نه و بیست دقیقه . التاسعة و عشرون دقيقة

خانم ایزدی : خدا حافظ . في حفظ الله

پ : خدا نگهدار . في حفظ الله

وہوکان

flower	زہرہ	شکل
vase	زہریۃ	گلدان [کلدون]
blossom	برعم	شکوفہ
leaf	ورقہ شجر	برگ
jasmin	یاسمین	یاس
narcissus		ترگس
street, avenue, road	شارع	خیابان [خیابون]
lane, alley	حارۃ	کوچہ
square		میدان [میدون]
road, way	طریق	راہ
supper	عشاء	شام
delicious		لذیذ
food	الطعام	غذاء
people	الناس	مردم
season		فصل
spring	الربیع	بهار
summer	الصف	تابستان [تابستون]
autumn, fall	الخریف	پاییز
winter	الشتاء	زمستان [زمستون]
money	نقود	پول
Toman (Iranian money)	تومان (عملہ ایرانیہ)	تومان [ٹومن]
Rial (Iranian money)	ریال (عملہ ایرانیہ)	ریال [ازار]

Kilo	کیلو	
little, few	قلیل	کم
a little	قلیلاً	کمی [به کمی]
much, many, plenty	کثیر	زیاد
more, greater	اکثر	بیشتر
late-	متأخر	دیر
early, soon	سریعاً	زود
far, distant	بعید	دور
near	قریب	تزدیدک
long	طویل	دیراز
short	قصیر	کوتاه
to buy	أن یشتری	تخریدن
to be	أن ینکون	بودن
to go	أن ینذهب	رفتن
to come	أن یناتی	آمدن [او آمدن]
to sit	أن ینجلس	نشینستن
of, from, since	من	از
till, to as far as	حتى - طالما	تا
in, into, at	فی	در
to	إلی	به
why?	لماذا؟	چرا؟
every	کل	هر
everyday	کل یوم	هر روز
	کل شخص - ای	هر کس ، هر کسی
everybody, anybody	شخص	

صِفَتِ بَرْتَرِ Comparative adjective

صِفَتِ + — تر — صِفَتِ بَرْتَرِ
مرد جوان + تر ← مرد جوانتر

صِفَتِ بَرْتَرِ + از

این مرد جوانتر از آن مرد است .

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

سبب شیرین

سبب شیرینتر از آنست [اونه] .

دیروز سردتر از امروز بود .

شما بهترتر از همه اید [این] .

کدام خانه بیشتر اتاق دارد ؟

[کدام خونه بیشتر اتاق داره ؟]

این بهتر است یا آن ؟ = این خوبتر است یا آن ؟

[این بهتره یا اون ؟]

پول کی کمتر است ؟ مال من یا مال او ؟ [پول کی کمتره ؟]

کدام [کدام] راه درازتر است [درازتره] ؟ از تهران تا رشت

یا از تهران تا کرمان ؟

امروز حال من بهتر است [بهتره] .

در ایران گوشت گوسفند گرانتر از گوشت گاو است .

مراغ ارزانتر از گوشت کوساله است [کوسالسه] .

ماهی لذیذتر از مرغ است [مرغه] .

خیابان [خیابون] ری کوتاهتر از خیابان انقلاب است [انقلابه] .

آنها دیرتر از ما آمدند و زودتر رفتند .

[اونها دیرتر از ما اومدن و زودتر رفتن] .

امشب حالم خیلی بهتر است .

[امشب حالم خیلی بهتره] .

اکبر هجده تومان بیشتر از ناهید دارد .

[اکبر هیجده تومن زیادتتر از ناهید داره] .

سه کیلو کاهو خیلی ارزاتر از دو کیلو موز است [موزه] .

صفت برترین Superlative adjective

صفت + ترین - صفت برترین

جوان + ترین - جوانترین

جوانترین مرد

زیباترین زن

أجمل امرأة

جوانترین مردها

أكثر الرجال شباباً

زیباترین زنها

أجمل النساء

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

شهر بزرگ

مدينة كبيرة

بزرگترین شهر

أكبر مدينة

تهران بزرگترین شهر ایرانتست

تهران أكبر مدن ایران

میدان فردوسی کوچکترین میدانهای تهرانست .

میدان الفردوس أصغر میادین تهران

Ferdowsi Square is the smallest of (all) squares in (= of) Tehran

اینها کوچکترین میدانهای تهرانند : هذه أصغر میادین تهران

These are the smallest squares in Tehran

بشنوید و تکرار کنید : **أستمعوا وأعيدوا :**

دیشب سردترین شب سال بود
تابستان گرمترین فصل است [فصله] [الصيف أحر فصل .
حسن بهترین دانشجوی دانشگاه تهرانت [تهرانه] .

حسن أفضل طالب بجامعة تهران

برادر شما بهترین دوست پسر من است [منه] .

أخوك أحسن صديق لابني

بهار زیباترین فصلی سالت [ساله] .

الربيع أجمل فصول العام

زیباترین گلها کدام است [کدومه] ؟ ماهی أجمل الورد ؟

Which is the most beautiful of the flowers?

یاس قشنگترین گلهاست **الياسمين أجمل الورد .**

اینها قشنگترین شکوفه های باغ شما هستند [هستن] .

مغازه (= ی) رضا نزدیکترین مغازه به کوچه ماست [س] .

Reza's shop is the nearest inc (= shop) to our alley.

Whose is the geatest money? [پیشترین پول مال کیه ؟]

این ، بزرگترین اتاق خانه [خونه] من است [منه] .

هذه أكبر حجرة بمنزلي .

ماهی لذیذ ترین غذای اوست [اونه] . **السمك ألذ غذائه .**

مصدر Infinitive

past stem	مصدر — — ن — — سِتَاكِ كَدَشْتَه	
(He/she) bought.	خَرِيْدَن — — ن — — خَرِيْد	آن یشتري
(He/she) went.	رَفْتَن — — ن — — رَفْت	آن یذهب
(He/she) came.	آمَدَن — — ن — — آمَد	آن یآتی
(He/she) was.	بُوْدَن — — ن — — بُوْد	آن یكون
(He/she) sat.	نِشَسْتَن — — ن — — نِشَسْت	آن یجلس

گذشته ساده Simple past tense

بسیار گذشته + شناسه صرفی ← گذشته ساده

(I) went.	رَفَت + مَ مَ ← رَفْتُم
I went.	من رَفْتُم
(you, sing.) went.	رَفَت + یَ یَ ← رَفْتِی
You went.	تُو رَفْتِی
(he/she) went.	رَفَت
He, she went.	او رَفَت
(we) went.	رَفَت + یمَ یمَ ← رَفْتِیم
We went.	ما رَفْتِیم
(you) went.	رَفَت + یدَ [— ین] ← رَفْتِیدَ [رَفْتِین]
You went.	شما رَفْتِیدَ [رَفْتِین]
(they) went	رَفَت + َندَ [— ن] رَفْتَنَدَ [رَفْتَن]
They went.	ایشان [ایشون] رَفْتَنَدَ [رَفْتَن]
They went.	آنها [اونها] رَفْتَنَ [رَفْتَن]

تقرین

بشنوید و تکرار کنید :

دیروز سه کیلو سیب زمینی از سبزی فروشی خریدیم .
 اَشْتَرِیتُ اَمْسَ ثَلَاثَ کِیلُو بَطَاوِصَ مِنْ بَائِعِ الْحَضْرَوَاتِ
 شما دیروز صُبح دو کیلو گوشت گوسفند از قصائی خریدید
 اَشْتَرِیتُمْ اَمْسَ صَبَاحاً کِیلُوینَ مِنْ اَتْنَحَمِ الضَّائِیِ مِنْ الْجَزَارِ
 او دیروز عصر دو مرغ و سه ماهی خرید .
 اَشْتَرِی اَمْسَ عَصْرًا دَجَاجَتَینَ وَ ثَلَاثَ سَمَكَاتِ
 امروز صُبح کمی پنیر از لبنیاتی نزدیک خانه مان خریدیم
 اَشْتَرِینَا الْیَوْمَ صَبَاحاً قَلِیلاً مِنْ الْجُبْنِ الْاَبِیضِ مِنْ مَحَلِّ الْاَلْبَانِ الْقَرِیبِ مِنْ مَنْزِلِنَا

[امروز صُب به کمی پیر از لینیاتی نزدیکِ خوئمون خریدیم] .

پیروز صُب [صُب] ساعت یازده کجا بودید [بودین] ؟

—
این کنتم اول أمس صباحا فی الحادیة عشرة

آنها دیشب ساعت نه به خانه من آمدند .

حضروا لیلۃ أمس فی التاسعة إلى منزلی

تو روی این صندلی نشستی ، ولی دوستت آنجا نشست .

أنت جلست علی هذا الكرسي ولكن صديقك جلس هناك

کی به اینجا آمدید ؟ و کی اینجا بود ؟ متی حضرتم ومن کان هنا ؟

لماذا تأخرتم

چرا دیر آمدید ؟

[بیخشید ، فقط پنج دقیقه دیر اومدم]

عفوا تأخرت خمس دقائق فقط

حال اخباری Present indicative

می — + متاکِ حال + شناسه صرفی — حال اخباری
present stem

رَفْتَن — رَفْت — رُو —

(I) go.	می — + رُو + م — میروم [میرم]
(you) go.	می — + رُو + ی — میروی [میری]
(he, she) goes.	می — + رُو + د — میروند [میره]
(we) go.	می — + رُو + یم — میرویم [میریم]
(you) go.	می — + رُو + ید [ید] — میروید [میرین]
(they) go.	می — + رُو + ند [ند] — میروند [میرن]

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

من هر روز یک کیلو خیار از سبزی فروشی میخرم .
أشتری كل يوم كيلو خیار من الخضروات
تو هر ماه پنج کیلو برنج از خواربار فروشی برادرت میخری
پدر آفشین هر سال یک گلدان بزرگ میخرد .
بشتری والدافشین كل عام زهرية كبيرة
| پدر آفشین هر سال یک گلدون بزرگ میخرد |
مادر زمستان بیشتر از تابستان شکر و روغن میخریم
أشتری السكر والسمن في الشتاء أكثر من الصيف
شما فردا صبح یک خانه کوچک در خیابان ری میخرید .
[مردم فصل تابستان میوه بیشتر میخرند .
بشتری الناس الفاكهة في الصيف أكثر
[مردم در فصل تابستون میوه بیشتر میخرن] .

چرا مردم در فصل تابستان میوه بیشتر میخرند [میخرن] ؟
لماذا يشتري الناس الفاكهة أكثر في فصل الصيف ؟

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

من امشب به خانه می آیم
[من امشب میام خوندم] .
أعود هذه الليلة إلى المنزل

از کجا می آیی و کجا میروی ؟
[از کجا میای و کجا میری ؟]
من این تأثیر به این تمضی ؟
استاد فارسی هر روز به دانشگاه می آید [میاد] .

مهر ماه به اینجا می آید .
چرا ما هر ماه به اینجا می آیم ؟
[ما هر ماه میام اینجا] .
یاتی استاد فارسیه کل یوم إلى الجامعة
تأتی إلى هنا كل شهر
لماذا تأتی إلى هنا كل شهر

شما هر هفته به شهر ما می آید [میاین] .
أنتم تأتون إلى مدینتنا كل أسبوع
آنها فردا ساعت هشت صبح به مشهد می آیند .

هؤلاء یأتون غدا فی النامنة صباحاً إلى مشهد
من روی این صندلی می نشینم .
بهبزاد همیشه روی [روی] آن [اون] صندلی می نشیند [می نشینه] .
یجلس بهزاد دائماً على هذا الكرسي

شما کجا می نشینید [می نشین] ؟
ما زیر این درخت گیلاس می نشینیم [می نشینه] .
أین تجلسون ؟

تو نزدیک من می نشینی [می نشینی] ؟
چرا تو نزدیک من می نشینی [می نشینی] ؟
آنها [اونا] دور از پنجره می نشینند [می نشین] .
تجلس تحت شجرة الكریز
أنت تجلس قريباً منی ؟

هؤلاء يجلسون بعيداً من النافذة

چراشما همیشه روی این صندلی کوچیک [کوچیک] می نشینید .
[می نشین] ؟

لماذا تجلسون دائماً على هذا الكرسي الصغير

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

هستن — هست / است

بودن — بود

من فردا شب تا ساعت نه در خانه هستم .

سأكون في المنزل غدا مساء حتى التاسعة

[من فردا شب تا ساعت نه خونه هستم] .

تو چهار سال بزرگتر از من هستی .

أنت أكبر مني بأربعة أعوام

[تو چهار سال بزرگتر از منی] .

چیزی اینجا [اونجا] هست ؟

[بله ، به چیزی اونجا] .

من و آقای عسگری دوست هستیم [دوستیم] .

أنا والسيد العسكري صديقان

شما و خانم پروین دآوری . خواهر هستید [خواهرین] .

بچه های آقای سالار زیبا هستند [زیبات] .

أطفال السيد سالار جمال (حلوین)

چرا با یک ساعت یازده صبح خانه است ؟

[چرا بابک ساعت یازده صبح خونه ؟] .

تمرین

جمله بسازید :

- ۱ . تومان ، پیاز ، دو کیلو ، یازده ، (هستن) .
- ۲ . شب ، فردا ، کجا ، هتما ، (رفتن) .
- ۳ . کوچک ، - تر ، برادر ، من ، کی ، (رفتن) .
- ۴ . حسن ، پسر ، دیروز ، شش ، کیلو ، هندوانه ، (خریدن) .
- ۵ . آقای ، مغازه ، حسنی ، کدام ، خیابان ، در (هستن) .
- ۶ . پیر ، ترین ، دانشگاه ، شیراز ، استاد ، کی (هستن) .
- ۷ . او ، کدام ، زیر ، درخت ، (نشستن) .
- ۸ . ساعت ، دیشب ، هشت ، کجا ، آنها ، (بودن) .
- ۹ . مانی ، من قشنگ ، یا ، - تر ، گربه ، شما (بودن) .
- ۱۰ . کدام ، از ، کشور ، تو (آمدن) .
- ۱۱ . دیروز ، بهزاد ، ساعت ، دو ، دیر ، (آمدن) .
- ۱۲ . چرا ، دیر ، شب ، هر ، تو ، خانه ، به ، (آمدن) .
- ۱۳ . شهر ، کدام ، به ، حالا ، تو ، (رفتن) .
- ۱۴ . من ، عصر ، فردا ، سینما ، به ، (رفتن) .

تمرین

جواب سؤالی زیر را در یک جمله بنویسید :

Write a sentence in reply to the following questions.

- ۱ . بزرگترین کشور جهان کدامست ؟
- ۲ . نام کشور شما چیست ؟
- ۳ . سردترین فصل سال کدامست ؟
- ۴ . فردا کجا میروید ؟ (بازار)
- ۵ . [رنگ لباستون چیه ؟] (قهوه ای)
- ۶ . اسم بزرگترین شهر کشورتان چیست ؟

۷. [اسمِ خودتون چیه ؟]
۸. روزها کجا هستید و شبها کجا ؟ (اداره ، خانه)
۹. به نظر شما پاییز بهتر است یا بهار ؟
۱۰. به نظر شما رنگ سفید قشنگتر است یا رنگ آبی ؟
۱۱. شما در تابستان میوه بیشتر میخرید یا در زمستان ؟
۱۲. میوه در چه مغازه ای هست ؟
۱۳. از چه دکاتی نان میخرید ؟
۱۴. از چه فروشگاههای برنج و روغن میخرید ؟
۱۵. در شهر شما گوشت گرانتر است یا تخم مرغ ؟

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

یک گفت و شنود تلفنی مکالمه تلفنی A telephone call

احمد راجی : دو ... دو ... هشت ... یک ... نه ... یک ... آلو ...

منزل آقای مهندس کیوان ؟

: بله ، بفر ما بین .

احمد : آقای مهندس هستن ؟

گوشی ... ، کیوان ، تلفن ...

کیوان : بنده مهندس کیوان ، بفر ما بین .

احمد : سلام ، مهندس جان ، من احمد راجی .

کیوان : سلا ... م احمد جان ، حالتون چطوره ؟ خوبین ؟

احمد : آره ، خوبم ، خیلی متشکرم ، شما چطورین ؟ ، بچه ها خوبین ؟

کیوان : ممنونم ، همه خوبین .

احمد : پسر تون از ایتالیا اومد ؟

کیوان : آره ، پریروز ساعت شیش صب اومد .

احمد : خوب (= خوب) ، چشم شما روشن

کیوان : مُتَشِکَّرَم . خائِمِ شَمَا کِی اَز هِنْد مِیَان ؟
 اَحْمَد : اوْنَم (= اوْن هَم) فَرْدَا شَب سَاعَتِ دِه مِیَاد .
 کیوان : نُحْب (= خُوب) چَشْمِ شُمَام (= شَمَاهَم) رُوشِن . چِه سَاعَتِی
 مِیْرِن فُرُود گَاه ؟
 اَحْمَد : مَا سَاعَتِ هَق مِیْرِم فُرُود گَاه
 کیوان : مَا هَم مِیَايِم . وَلی یِه کَمِی دِیْر تَر . هَوَايِمَا چِه سَاعَتِی مِی شِیْنِه ؟
 اَحْمَد : سَاعَتِ هَشْتِ شَب . خُوشَبَخْتَانَه زُود مِیَاد .
 کیوان : بَاشِه . مَا سَاعَتِ نُه مِیَايِم . شَمَا کَجَا مِی شِیْنِن ؟
 اَحْمَد : تَا آمَدِنِ شَمَا مَا نَزْدِیْکِ اِطَّلَاعَاتِ مِی شِیْنِم .
 کیوان : خُوبَه . تَا فَرْدَا شَب ، نُحْدَا حَافِظ .
 اَحْمَد : قُرْبَانِ شَمَا

واژگان

spoon	قاشق
fork	چَنگَال
knife	کارد
glass	لیوان
a small glass for tea	اِسْتِکَان
cup	فِنجان [فِنجُون]
saucer	تَعْنَبْکِی [تَلْبَکِی]
plate	بُشْقَاب
soor stocking	جُورَاب
trousers	شَلْوَار
jacket	کُت

shirt	پیراهن [پیرن]
tie	کیرلوات
hat	کلاه
vest	زیرپوش
pants, underpants	شورت
pyjamas	پیرامه [پیجامه]
headdress, kerchief	روسری قناع - غطاء الرأس
Islamic headdress	مقنعه حجاب
veil	چادر خیمه
skirt	دامن طرف (الشيء)
glove	دستکش [دسکش] قفاز
coat, overcoat	پالتو معطف
handkerchief	دستمال [دستمال] منديل
pocket	جیب جیب
button	دکمه [دکمه] الزر
collar	یقه [یقه] یاقه
tight	تنگ ضیق
loose, loose fitting	گشاد الفتح واسع
long, high	بلند عالی
size	اندازه، حجم - قدر
thirty	سی ثلاثون
fourty	چهل [چهل] أربعون
fifty	پنجاه [پنجا] خمسون
sixty	شصت [شص] ستون
seventy	هفتاد سبعون
eighty	هشتاد ثمانون

ninety		تُوذَ تسعون
hundred		صَد مائة
thousand		هزار ألف
million		مليون [مليون] مليون
matter, story, subject		موضوع موضوع
price		قِيَمَتِ السِّبْعِ
pair		جُفَت [جُف] زوج
half		نِصْف نصف
half		نِصْف " نِصْف
quarter (usually for time)		رُبْع [رُب] ربع
sometimes	أحياناً	كأَهِى
often, very often	غالباً	أغلب
next, then	عندئذ	بَعْد
after	بَعْد	بَعْدَ أَز
afternoon	بَعْدَ الظُّهْرِ	بَعْدَ أَز ظُهْر
ago, before	قَبْل	قَبْل
before	قَبْل	قَبْلَ أَز
later, then	فِيما بَعْد	بَعْداً
already		فِيلاً
usually	عَادَة	مَعْمولاً
nearly, almost, about	تَقريباً	تَقريباً
please	مِن فَضْلِكَ	أَطْفاناً
time	مَرَة	دَفْعَة [دَفَع]
time	مَرَة	بَار
once	مَرَة وَاحِدَة	يَك دَفْعَة / يَك بَار
twice	مَرَتان - مَرَة ثَانِيَة	دُوبَار / دُو دَفْعَة

few, how many?	بضع	چند [چن]
few, how many?	بضع	چندتا [چن تا] ^(۱)
several, many	کده - عدید	چندین
how much?	کم الثمن	چقدر [چقد] ؟
in, into, inside	داخل	توی [تو]
with	مع	با
for	من أجل	برای [برا]
only	فقط	فقط
to eat, to drink	أن يأكل	خوردن
to give	أن يعطی	دادن
to see	أن یرى	دیدن
to say, to tell	أن یقول	گفتن
to have	أن یملك	داشتن

مفعول صریح و مفعول غیر صریح

اسم / ضمیر + را [ر] ← مفعول صریح
حرف اضافه + اسم / ضمیر ← مفعول غیر صریح

خانه + را ← خانه را
شما + را ← شما را
به + شما ← به شما

تمرین

أسمعوا وردودوا

بشنوید و تکرار کنید :

I bought the book (already referred to).
I bought a book.
I bought book (s) (with) all my money.

کتاب را خریدم آشتريت کتاب
کتابی را خریدم آشتريت کتابا
تمام پولم را کتاب بخردم

I saw him.

اورا دیدم . رأیتہ

خانہ کوچکہ آنا را خریدم .

I bought their small house.

اشتریت منزلہم الصغیر

دخترم با من بہ خانہ آمد . آتت ابنتی

My daughter came home with me.

معی إلی البیت

She told me her name.

اسمہا را بہ من گفتم . أخبرتنی باسمہا

این روسری را برای مادرتان خریدید

(you) bought this headdress for

اشتریت هذا القناع لأمک

your mother.

[این روسری رو برا مادرتون خریدین]

این دامن قشنگ را از کجا خریدی؟

Where did you buy this pretty

من این اشتریت هذه الجلیبة الجميلة

skirt from? (= from where?)

مصدر	ستاگ گذشتہ	ستاگ حال
تُحورِدُن الأکل ان یأکل خورِد اَکَل		خور
دَادَن إعطاء ان یعطی داد أعطی		ده
دِیدَن الرؤیة ان یرى دید رأى		بین
گُفَتَن القول ان یقول گفت قال		گو
دَاشَتَن الامتلاک ان یملک داشت امتلک		دار

تحریر

بشنوید و تکرار کنید : اسمعوا ورددوا

من بعداً شما را می بینم . أراکم فیما بعد .

آئی السید والسیدة راجی لرؤیتنا بالأمس الساعة ٧ ١

آقا و خانم راجی دیشب ساعت هفت و نیم به دیدن ما آمدند .

[شما اونارو اغلب تو فروشگاه نزدیک خوتشون می بینین] .

اکبر همیشه یک دستمال نوبی جیب شلوارش دارد اکبر غالباً ما یصنع مندیال

یجیب الشلوار .

[اکبر همیشه به دسّمال تو جیب شلواریش داره .]

شما چند بچه دارید ؟ کم طفلاً عندك

شما چند تابعه دارید ؟ کم طفلاً عندك

[شما چن تابعه دارین ؟]

ماسه تا دختر و یک [به] پسر داریم . عندنا ثلاثة بنات وولد واحد

من فقط یک [به] بچه دارم . لدى طفل واحد .

شما چند جفت جوراب دارید ؟

[شما چن جف جوراب دارین ؟] کم جوراباً لديکم

آنها بیست و چهار جفت جوراب دارند . لديهم ۲۴ زوجاً من الجوارب

[دیروز چندبار او را دیدید ؟ بالأمس رأيتوه عدة مرات

[دیروز چن بار او رو دیدین ؟]

فقط یک دفعه او را دیدم .

[فقط به دّفه او رو دیدم .] رأيتُه مرة واحدة فقط

جاهای خالی را پر کنید :

۱ . شما .. او .. دیدید ؟ (کی ، را)

۲ . او معمولاً .. روزهایی .. دیدنِ مادر .. می رو ؟ (به ، ش ، چه ، -

د) .

۳ . ما فردا عصر .. آقای .. به .. میرو .. (صفا ، سینا ، با ، - یم)

۴ . قبل .. من .. کسی .. دید .. ؟ (چه ، از ، را ، - ید)

۵ . من پدر .. شما .. چند .. قبل .. اصفهان دید .. (را ، سالی بزرگ ،

در ، - م) .

۶ . [اندازه .. شوهر .. چند .. ؟] (یقه ، - د ، - تون) .

۷ . امروز .. و .. خرداد .. هزار .. سیصد .. شصت .. یک هجری

شمسی .. (چهار ، و ، بیست ، و ، است ، و) .

۸ صبح ... کیلو .. از .. برادر .. میخر .. (غسل ، مغازه ، نیم ،

تان ، فردا ، - یم) .

- ۹ . امروز بعد .. ناهار .. و برادرتان .. در .. بوسه .. بیند .. (شما ، از ،
 خانه ، را ، م ، می -) .
 ۱۰ بزرگِ شما ... سال دار .. ؟ (چند ، مادر ، د)
 ۱۱ . او نصفِ غذای .. را .. من .. ده .. (به ، ش ، م ، می -)
 ۱۲ . [او .. غذا .. رو .. من میده] (نصف - م ، ش ، به)

تمرین

واژه درست را انتخاب کنید : choose the right word:

(نیم ، نصف ، نصف)

half of the orange.	۱ پرتقال
half an hour.	۲ ساعت
two and half an hour.	۳ . دو ساعت و ...
۷ خانه	۴ مردم
۸ شب	۵ کتاب
۹ پول	۶ کیلو
one hundred ninty five and a half.	۱۰ . صد و نود و پنج و ...
	۱۱ راه
	۱۲ . سه و ...
	۱۳ . سه کیلو و ...
	۱۴ هفت
	۱۵ سه ، یک و ... است
	۱۶ موضوع
	۱۷ قیمت

تمرین

واژه درست را انتخاب کنید .

(چند ، چندتا ، تا ، به قدر) :

- ۱ . . . دقیقه .
- a few hours. ۲ . [به ... ساعت]
- ۲ . . . شاگرد ؟
- ۴ . . . تومان .
- ۵ . . . روز ؟
- a few kiloes of pomegranate. ۶ . [به ... کیلو انار .] کیلو رمان
- ۷ . [به ... فنجون]
- ۸ . [به ... سال]
- ۹ . دفعه .
- ۱۰ . . . ماه .
- ۱۱ . [به ... بُشّاب]
- ۱۲ . سه ... کلابی .
- ۱۳ . . . جفت دستکش .
- ۱۴ . چند ... سیب ؟
- ۱۵ . چهل ... قلم .
- ۱۶ . . . شکر ؟
- ۱۷ . . . پول ؟
- ۱۸ . از تهران تا کرمان ... راه است ؟
- Tehran from kerman? (= how much way is)
- ۱۹ . از شیراز تا اصفهان ... کیلومتر است ؟
- ۲۰ . . . قاشق و چنگال .
- ۲۱ . . . آب ؟
- ۲۲ . . . لیوان آب .
- ۲۳ . . . کیلو گوشت .
- ۲۴ . [قیمت این پالتو ... ؟]
- ۲۵ . . . ریختن ...

بشنوید و تکرار کنید :

- او گاهی قبل از من غذايش ميخورد. أحياناً يتناول غذاءه قبل .
تو معمولاً روزی سه بار غذا ميخوری. انت تأكل ثلاث مرات في اليوم .
[شما معمولاً بعد از ساعت دوازده و نیم ناهارتون رو ميخورين] .
آنها [اونا] معمولاً چه ساعتی شام ميخورند [ميخورن] ؟
ديروز چه خوردید و حالا چه ميخوريد ؟
[سه روز قبل چي خوردين ؟]
هفته قبل به من چه گفتيد و حالا چه ميگويد ؟
[هفته قبل به من چي گفتين و حالا چي ميگين ؟]
موضوع چيست [چيه] ؟
[جريان چيه ؟]
بعداً جريان را به شما ميگويم .
[بعداً موضوع رو به شما ميگم] .
[بعداً موضوع رو به شما ميگم] .
[فقط يه کمی از موضوع رو به پسرش گفت .]
کي موضوع را [رو] به زنت ميگوي [ميگي] ؟

تمرين

Choose the right word.

واژه درست را انتخاب کنید .

(قبل ، قبل از ، قبلاً)

Before supper.

۱ . . . شام .

The night before.

۲ . شب . . .

Six months ago.

۳ . شش ماه . . .

۴ . . . شما .

	۵ . . . نصف شب .
	۶ . . . هفته . . .
I told you already.	۷ . . . به شما گفتم .
	۸ . . . ساعت چهار .
Before everything.	۹ . . . هر چیز .
Before we go (= before our going)	۱۰ . . . رفتن ما .
	۱۱ . پنج سال . . .
	۱۲ . . . او می گویم .

(بعد ، بعد از ، بعداً)

The next day.	۱۳ . روز . . .
After one week.	۱۴ . . . یک هفته .
After me.	۱۵ . . . من .
Six o' clock in the afternoon.	۱۶ . ساعت شش . . . ظهر .
After 4 o' clock in the afternoon.	۱۷ . . . ساعت چهار . . . ظهر .
I (will) eat my lunch later.	۱۸ . ناهارم را . . . می خورم .
After eating lunch.	۱۹ . . . خوردن غذا .
Fifteen years later.	۲۰ . پانزده سالی . . .

فعل امر Imperative

ب - + ستاکِ حال ← فعل امر

tell (sing.)

ب - + گو ← بگو

tell (pl.)

ب - + گو + ید ← بگوید

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

Give me the book

لطفاً کتاب را به من بده .

لطفاً یک [یه] لیوان آب به او بدهید [بدید ، بدین] .

لطفاً اسمتان را به پلیس بگویید [بگید ، بگین] .

آدرس خانه ات را به پلیس بگو .

امشب فقط سوپ بخور [بخور] .

[اول سوپ بخورین ، بعد غذا] .

سوپ را [رو] قبل از غذا و چایی را [رو] بعد از غذا بخور .

لطفاً امروز ظهر برای نهار به خانه ما بیاید .

[لطفاً امروز برا نهار بیاین خونه ما] .

با من بیا .

با برادرت به خانه عمو برو .

[با برادرت برو خونه عمو] .

لطفاً از اینجا بروید [برید ، برین] .

این پیراهن خیلی ارزان است ، آن را بخرید .

[این پیرن خیلی ارزونه ، اون رو بخرین] .

تمرین

جاهای خالی را پر کنید :

۱. [... آقا ، ... این ... چند ... ؟] (کلاه ، قیمت ، ببخشید ، - ه)

۲. قبل ... شهادو ... خانم آمد ... اینجا ودو ... سیب زمینی ... - ند .

(کیلو ، از ، تا ، خرید ، - ند) .

۳. [آقای فروشنده ، این ... برا ... خیلی ... - ه ، لطفاً ...

کوچیک ... به ... بد ...] (گشاد ، من ، پالتو ، یه ، - تر ،

من ، - ید) .

۴. [ون این ... ی ... تنگ - ... ، این ... پسر ... خوبه ...]

(کمی ، برا ، یک - ، من ، ه ، ه) .

۵. [ببخش ... آقا ... فروشنده ، این انگورا شیرین ... یاثرش ، ...

بی ... ؟] (ی ، - ن ، کیلو ، چند ، - ید) .

۶. [خانم ، ... خیلی خوبه ، اول ... خورین ... بخرین ، کیلو ...
 بیست ... پنج ...] (ب - ، انگور ، بی ، و ، تومن) .
۷. [آقای ... ، لطفاً ... کم ... بُند ... پرو ... ، هشت و ... بما ...
 ساعت وقت ... یم (یک ، - ی ، ید ، راننده ، - تر ، نیمه
 ساعت ، دار -) .
۸. لطفاً ... تریا ... و ... این ... نزدیک ... تان ... - ید. (صندلی ،
 بنشیند - ، نزدیک - ، خواهر - ید ، روی) .
۹. ... جفت ... و ... زیرپوش و سه ... دگمه ... من ...
 (تا ، چند ، چند تا ، برای ، جوراب ، ب -)
۱۰. [این ... برای ... بُند ... ، شلوار ... - تر ...
 (شما ، شلوار ، - ه ، کوتاه - ، - یه ، - ین ، -)

Negativ Verb فعل منفی

ن -

+ فعل - فعل منفی

ن -

(I) did not go.

ن + رفتم - نرفتم .

(I) do not go.

ن + می روم - نمی روم .

You (sing.) do not go!

ن + رو - نرو .

You (pl.) do not go!

ن + بروید - نبروید .

تمرین

بشنوید و تکرار کنید .

پریروز علی آمد ولی شما نیامدید اول أمس آئی علی ولکنکم لم تأتوا

چرا امروز به مدرسه نرفتی؟ لماذا لم نذهب إلى المدرسة اليوم

هیچکس در اداره نبود. لم یکن فی الإدارة ای شخص.

هیچ چیز [هیچ چی] نخوردیم .

آنها دیروز به بازار رفتند ولی هیچ چیز نخریدند .

هیچ [هیچ چیزی] پول دارید ؟

نخیر ، هیچ پول ندارم .

هیچکس را دیدید ؟

نخیر ، هیچکس را ندیدم

این موضوع را [رو] به هیچکس نگو .

به من نگفتید هفته قبل کجا بودید .

هیچوقت دروغ نگوید .

چرا غذایت را نمی خوری ؟

مجید ، کتابها یش را به کسی نمیدهد .

[مجید کتاباش رو به کسی نمیده] .

گرسنه هستی ؟

نخیر ، من گرسنه نیستم .

تو هیچوقت در خانه نیستی .

مجید شاگرد زرنگی نیست .

ما برادر او نیستیم .

شما هنوز پیر نیستید .

آنها هیچوقت شاد نیستند .

احمد و ناصر هیچوقت باهم به مدرسه نمی روند .

تمرین

Make the following verbs negative

فعلهای زیر را منفی کنید .

زمان حال زمان گذشته امر

بگو

من میگویم [میگویم] گفتم

تو میگویی [میگی] گفتی

او میگوید [میگو] گفت

ما میگویم [میگویم] گفتیم
 شما میگویید [میگوید، میگوین] گفتید [گفتین]
 آنها میگویند [میگوین] گفتند [گفتن]

مصدر ستاک گذشته ستاک حال

آوردَن	— آن بَحْضَر آورد —	- آور [- آَر]
بُرَدَن	— آن بِحَمَل بُرد —	- بُر
شُسْتَن	— آن بِغَسَلِ شُست —	- شوی [- شور]
میاورَم [میارم]	آوردَم [آوردم]	
میاوری [میاری]	آوردی [آوردی]	بیاور [بیار]
میاورَد [میاره]	آورد [آورد]	
میاوریم [میاریم]	آوردیم [آوردیم]	
میاورید [میارید، میارین]	آوردید [آوردین]	بیاورید [بیارین]
میاورَنَد [میارَن]	آوردَنَد [آوردَن]	
میرَم	بُرَدَم	
میری	بُردی	
میرَد [میره]	بُرد	بیر
میریم	بُردیم	
میرید [میرین]	بُردید [بُردین]	
میرَنَد [میرَن]	بُردَنَد [بُردَن]	بیرید [بیرین]
شُشْتَم	میشویم [میشورم]	
شُستی	میشویی [میشوری]	
شُست	میشوید [میشوره]	بِشوی [بشور]
شُستیم	میشویم [میشوریم]	
شُستید [شُستین]	میشوید [میشورین]	بشوید [بشورین]
شُستَنَد [شُستَن]	میشوینَد [میشورَن]	

تمرین

جاهای خالی را پر کنید :

۱. مُعَلِّمٌ هَرَّ سَاعَتٍ ... یَک ... می
(سبب ، دَه ، ما ، روز ، - خورَد)
۲. عَلِيٌّ گوشت ن خور
(هیچوقت ، - می ، خوک ، - د)
۳. روی ... صندلی نشین است .
(کثیف ، این ، ن ، - ید)
۴. چرا ... یَت با ن شو ؟
(صابون ، - می ، دستها ، - بی ، را)
۵. مادرِ هَر او به ... می
(روز ، را ، مدرسه ، حمید ، - بَرَد)
۶. بَجَه را خود به ن بَر
(- می ، ها ، - تان ، سینا ، با ، - ید ، چرا)
۷. هفته او بیش از ... بار ... دید .
(را ، یک ، قبل ، - تر ، - م ، ن -)
۸. فردا ... تان ... برای ... می آور ...
(- م ، - تان ، کتاب ، - را)
۹. پسر ... به ... دُرُوغ ... - می ... ید .
(- گویاف ، من ، - م)
۱۰. شما ... روزی ... بار ... ها ... را شو
(چند ، معمولاً ، می ، دست ، - ید ، یتان)

story, novel	داستان	قصه	(roast minced meat)	
short story	داستان کوتاه	قصه قصيرة	Kebab	کباب برگ
poem, poetry	شعر		(roast chopped meat)	
voice, sound, noise	صدا		song	سرود
talk, word	حرف		newspaper	روزنامه
front, ahead	جلو	امام	magazine	مجله
in front of	جلو		interesting	جالب
back, behind	عقب	خلف	nephew, niece	برادرزاده خواهرزاده
last, past	گذشته	ماضی	nephew, niece	
ago	پیش	منذ	colleague	همکار
			موظف	کارمند
before	پیش از	قبل	employee, member of staff	
so much,	این قدر [این قد]		headmaster	مدیر
this much			director, boss	رئیس
so many, so much	این همه		impatient	بی حوصله
	من حین لآخر	گاهگاه	languid, faint, weak	بی حال
from time to time				
perhaps	شاید	من الجائز	annoyed, uncomfortable,	ناراحت
immediately	فوراً		not well	
to read,	خواندن (= خا)	[خواندن]	nervous	عصبی
	آن یقرأ			
to write	نوشتن	آن یکتب	to sing	مُضِرَّ
to hear, to listen	شنیدن	آن یسمع	harmful	مُفید
	پرسیدن	آن یسأل	useful	مهم
to ask (a question etc)			important	ضعیف
			weak	

قوی	strong	ترسیدن	آن بخاف
خطرناک	dangerous		to fear, to be afraid of

۱. گذشته استمراری

Past Imperfect

می - + گذشته ساده ← گذشته استمراری

من می رفتم + رفتم ← می رفتم
I went / I used to go

تو می رفتی
او می رفت
ما می رفتیم
i was going

شما می رفتید [می رفتین]

آنها [اونان] می رفتند [می رفتن]

نمی رفتم
(i) did not go, (i) was not going

نمی رفتی ، نمی رفت ، نمی رفتیم ، نمی رفتید ، نمی رفتند .

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

مصدر	ستاک گذشته	ستاک حال
خواندن	خواند	خوان
نوشتن	نوشت	نویس
شنیدن	شنید	شنو

فرجا می رفت بر ادرزاده اش را [برادرزاده اش رو] با خود [با خودش]
می برد .

Wherever he went (he) used to take his nephew with him (= self).

ده سال پیش هر سه شنبه [سه شنبه] نهارتون رو [در] تو [این رستوران
می خوردید] می خوردین .

Ten years ago (you) used to have your lunch in this restaurant every

Tuesday

شنبه [شنبه] گذشته يك [به غیر جالب در] روزناه خواندم
[خواندم] .

Last Saturday (i) read an interesting newspaper.

شما هر دوشنبه سه مقاله کوتاه در روزنامه های عصر می نویسید .

You write three short articles in the evening papers every Monday.

سال قبل هر دو ماه يك [به] نامه برایش [برایش] می نوشتیم .

Last year (i) used to write a letter to (= for) him every two months.

هرچه [هرچی] به همکارم می دادم فوراً می خواند [می خواند]

What to my colleague he (would) read (it) immediately.

تمام کارمندیهای این اداره ، جوان بودند .
what ever I gave

All employees in (= of) this office were young.

آنها [اونا] صدای مرا [من رو] نمی شنیدند [

The ear my voice

هیچ کس مقاله های او را [اون رو] نمی خواند [نمی خواند]

No read her articles.

شما حرفهای [حرفای] او را [اون رو] می شنیدید [می شنیدین
[هیچ چی] نمی گفتید [نمی گفتین] ؟

You talks but why didn't you say anything?

قبل از آمدن [او آمدن] من چه [چی] می نوشتید [می نوشتین]

What did you write before I arrived (= my coming)?

هر روز به اتاق آقای رئیس می رفتم و نامه هارا باصیدی بلند برایش

می خواندم .

Every ... to the director's room and read letters aloud (= with loud voice)

تمرین

جاهای خالی را پر کنید :

(ن - د ، - ذ ، - پ ، - می ، - از)

۱. تو ... می ترسی .	۹. کُربه از سَنگ ... ترسند .
۲. ما ... ترسیدیم .	۱۰. سَنگ .. کُربه .. می ترسند .
۳. ما ... می ترسیم .	۱۱. ... این حیوان .. ترسید!
۴. شما ... ترسید .	خطر ناک است
۵. آنها ... ترسیدند .	۱۲. بچه ها معمولاً ... دُکتر .. ترسند
۶. او .. ترسند .	۱۳. [شما ... چی ... ترسین ؟]
۷. شما .. ترسیدید .	۱۴. تو دیشب .. چه .. ترسیدی ؟
۸. من ... ترسیدم .	۱۵. من ... هیچ چیز ... می ترسم

۲. برای + مَ م ← برایم [برام] = برای من for me

از + مَ م ← از من from me

[به + مَ م ← بهم] = به من to me

[با + مَ م ← بام] = با من with me

بشنوید و تکرار کنید :

يك [به] چیزی برایت [برات] می بخردند [می خردن]

[اونا چي پهتون گفتن ؟ و شما بهشون پچي گفتين ؟]
 [چرا هيچ چي بهش نيمى گي ؟]
 [شما فقط تا جلو سينما فلسطين باهش بودين]

You were with him only as far as Cinema Felestin (= as far as the front of...)

[لطفاً موضوع رو بهمون بگين]
 خواهش مي كنم يك [به] جلو كباب كويده برایش [براش] بپرين .

Please tak a (dish of) Chelo kebab to him (= for him)

نمک و فلفل زياد ، برايمان [برامون] مضر است [مضره] .

Too much salt and pepper is harmful for us

شما با غذايتان [غذاتون] زياد فلفل مي خوريد [مي خورين] برايتان [براتون] خوب نيست [نيس] .

You eat too much salt and pepper with you food, it is not good for you.

[خواهش مي كنم به چيزي ازش بخرين . و به پولی بهش بدين]

Please buy something from him, and giv some money to him.

[پنج ديقه پيش چي بهت گفتم ؟]

تمرین

جاهای خالی را پر کنید :

۱ . من نامه ^۱ با صدای ^۲ .. می خواند ..

(م ، بلند ، را) .

۲ . تو مقاله را .. صدای ^۱ ... ب ...

(آهسته ، با ، خوان) .

۳ . او این .. را .. نيمى ...

(خواند ، شعر ، آهسته) .

- ۴ . بچه ها .. روز .. مدرسه .. می ..
 (در ، سرود ، خوانند ، هر)
- ۵ شما ... زمان ... خواند ... ؟
 (نمی ، هیچ وقت ، ... چرا)
- ۶ . بایک داستان ... می خواند ...
 (کوتاه ، گاهی ، ...)
- ۷ . کتاب ... ی است ، سال ... دوبار آن ... خواند ...
 (... ، گذشته ، جالب ، را)
- ۸ . هرچه به او ... دادند ، می ... کم ...
 (است ، گفت ، می)
- ۹ . من از آنها ... ، ولی آنها ... من ...
 (نمی ترسیدند ، می ترسیدم ، از)
- ۱۰ . از من ..! من دوست .. هست
 (م ، تو ، ترس)

تمرین

جمله بسازید :

- ۱ . (من ، هیچ کس ، از ، نمی ترسم) .
- ۲ . (روز ، هفته ، چهارم ، سه شنبه ، است)
- ۳ . (تعطیل ، است ، جمعه) .
- ۴ . (ساندویچ ، ناهار ، من ، یک ، است)
- ۵ . (خانه ، درخت ، جلو ، ما ، است ، چندتا)
- ۶ . (او ، جلو ، در کلاس ، می نشست ، همیشه)
- ۷ . (کار مندها ، رئیس ، جلوتر ، از ، اداره ، می آمد)
- ۸ . (آنها ، ناراحت ، کمی ، و ، بی حال ، بودند)
- ۹ . (شما ، صندلی ، عقب ، روی ، می نشیند ، معمولاً)
- ۱۰ . (مدیر ، صدایی ، مدرسه ، قوی ، و ، دارد ، بلند)

درس

۳.

What is the matter with	me?	[چه + م + ه + چم]
What is the matter with	you?	[چه + ت + ه + چم]
What is the matter with	him?	[چه + ش + ه + چم]
What is the matter with	us?	[چه + م + ه + چم]
What is the matter with	you?	[چه + ت + ه + چم]
What is the matter with	them	[چه + ش + ه + چم]

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

What is the matter with	[سارا چشمه ؟]
	[سارا گریسته اس .]
	[دیروز شما چتون بود ؟]
	[چیزی نبود ، فقط به کمی عصبی]
	[تو چته ، چرا چیزی نمی خوری ؟]
	[مِهه دُکتر عالی امروز چشونه ؟ چرا چیزی نمی گن ؟]

What is the matter with Dr.Ali (Mr.Dr.Ali)?

Why doesn't he (= they) say anything?

[چیز مهمی نیست ، کمی خسته ان . حالشون خوب نیست .]
[رئیس ما آدم مهمیه ، فون نمید نیست]
[نمی دوئم جمه ؟ چرا این قد بی حالت ؟ شاید مریضم]
[اون آقا کیه ؟ ، چرا ناراحته ؟ ، چشمه ؟ چرا این قد غمگینه ؟]

تمرین

جاهای خالی را ابر کنید :

۱. [بین این بچه ... ، چرا .. نمی ... ؟]
(خوره ، شیر ، این ، چشه)
۲. [تو امروز ... ؟ بادت دیشب .. بود ؟]
(چش ، چته)
۳. [پدرم چیزی به .. نبود . من هم چیزی به .. نیست .]
(ش ، م)
۴. [شما چه ... ؟ حال .. خوب ... ؟]
(نیست ، تون ، تونه)
۵. [به چیزی به .. هست ، ... حال .. از دیروز ... ؟]
بدر ، م ، م
۶. [رئیس ... چه ... ؟ ... این قد غضبیه ؟]
(شه ، چرا ، تون)
۷. [اینا ... به ؟ چرا این ... دوا می ... ؟]
(قد ، چشونک ، خورن)
۸. [سارا خاتم امروز .. ؟ چرا ... بیخوصله و ... من ؟]
(این قد ، ناراحت ، چشونه)
۹. [چیزی .. می بیست . صفاً به لیون ... برا ... بیارین !]
(آب ، تون ، مهم)
۱۰. [همکار تون پدیروز حال ... خوب بود ، ولی امروز .. چیزینس
هست . شاید به ... خسته اس .]
(کمی ، ش ، به)

تمرین

بشویید و تکرار کنید :

شام در رستوران

هادی کارمند اداره یُست است . او مردی آرام و ذقیق است . هادی شوهری وفادار ، و بدبختی فداکار است . نام همسرش مریم است .
مریم معلم کلاس سوم دبستان است . او مادری دلسوز و همسری مهربان است . مریم و هادی یک پسر دارند ، نام او رامین است . رامین پسری باهوش و کنجکاو است . او شش سال دارد و شاگرد کلاس اول دبستان است . آنها خانواده ای خوشبخت هستند .

(عصر جمعه ، در خانه) .

هادی : مریم ! امشب شام چی داریم ؟

مریم : هنوز هیچ چی . من امروز خیلی کار داشتم . لباس شستم .

کرده حالا می زه شام درست کنم . چی دوست داری ؟

هد : نه عزیزم ، تو امروز خیلی کار کردی . خسته شدی ، می ریم رستوران

شام می خوریم ، بچطور ؟

م : رستوران پولش خیلی می شه .

هد : نه ، مهم نیست .

م : بشه ؟ چه ساعتی می زه ؟

هادی : ساعت هفت ونه .

مریم : حالا ساعت چند ؟

هادی : حالا ساعت هفت . نه ساعت وقت داریم .

رامین : بابا ! من هم باشما می آم (= می آیم) ؟

هادی : البته پسرم ، من بدون تو و مادرت هیچ جا نمی زم .

مریم: هادی جان! کدوم رستوران می ریم؟
ه: رستوران گلشن.

ر: خیلی دوره؟ پیاده می ریم یا ماشین؟
ه: نه، خیلی دور نیس. ولی با ماشین می ریم.

(در ماشین)

ر: بابا! من چلو می شینم، ماما عقب، باشه؟
ه: نه پسر جان، ماما چلو می شینه، تو عقب بشین.
ر: چشم.

ه: آفرین پسر. تو بچه خیلی خوبی هستی.

(در رستوران)

پیشخدمت: خوش آمدین. بفرمایین.

رامین: بابا! بریم کنار پنجره، اونجا جای خوبیه. ماما! من چلو تر می
زم. روتی اون صندلی کنار پنجره می شینم.
رامین: آقا، لطفاً غذا برا ما بیارین.

مریم: پسر! اول بگو چی می خواری (= می خای).

ر: بابا، تو چی می خوری؟

ه: من چلو کباب برگ.

ر: منم (= من هم) چلو کباب برگ. ماما! تو چی می خوی؟

م: من سوپ و چلو مرغ می خورم.

ر: من بستنی هم می خورم.

م: بستنی بعد غذا.

پیشخدمت: ببخشید قربان! چی میل دارین؟

ه: لطفاً، دو تا چلو کباب برگ، یک سوپ، یک چلو مرغ و سه تا دوغ.

پیشخدمت: متشکرم.

ه: اوم... خوشمزه اس. کباب خوبیه. مال تو چی؟

م: مال من هم خوبه، سوپم خوشمزه اس.

ر : بابا ! غذای منم خوبه .

ه : نوش جان .

ه : آقا ! لطفاً صورت حساب مارو بیاورین !

ه : بفرمایین ، خدا نگهدار .

پیشخدمت : شب به خیر ، خدا نگهدار .

واژه‌گان :

	The Iranian months	ماه‌های ایرانی
23 Oct.-21 Nov.	۸. آبان	۱. فروردین
	(۳۰ روز)	(۳۱ من ۲۱ مارس روز)
22 Nov.-21 Dec.	۹. آذر	۲. اردیبهشت
	(۳۰ روز)	(۳۱ روز)
22 Dec.-20 Jan.	۱۰. دی	۳. خرداد
	(۳۰ روز)	(۳۱ روز)
21 Jan.-19 Feb.	۱۱. بهمن	۴. تیر
	(۳۰ روز)	(۳۱ روز)
20 Feb.-20 March	۱۲. اسفند	۵. مرداد
	(۳۰/۲۹ روز)	(۳۱ روز)
rain	باران [بارونی]	۶. شهریور
rainy	بارانی [بارونی]	(۳۱ روز)
rain-coat	بارانی [بارونی]	۷. مهر
cloud	ابر	(۳۰ روز)
clouding	مُعامِنده	cloudy
profit	سود	suow

much, many, very	بسیار	snowy	برفی
many of	بسیاری از	windstorm	توفان
some	بعضی	stormy	توفانی
some of	بعضی از	wind	باد
abundant	فراوان [فراوان]	umbrella	چتر
violent, severe, intense	شدید	handbag	کیف
quiet	آرام [آرام]	suit-case	چمدان [چمدون]
māḍ	دیوانه [دیوانه]	station	ایستگاه
confused	گیج	film	فیلم
in good mood	سرحال	television	تلویزیون
unconscious	بی هوش	glass	شیشه
impatient	بی طاقت	bed	تخت
corrupt, bad	فاسد	human, person, fellow	آدم
hopeless, desperate	ناامید	neighbour	همسایه
fresh	تازه	government, state	دولت
hunger	گرسنگی [گشنگی]	cabinet	کابینه دولت
thirst	بشنگی	salary	حقوق
anger	غصیانیت	income	درآمد
heat	گرمی	sum, amount (of money)	مبلغ
(the) cold	سرما	bank	بانک
little by little	کمکم	dark blue (colour)	کبود (رنگ)
that	که	silence	سکوت
when (= a time that)	وقتی که	early part of the	سر صبح
therefore, so	بنابر این	morning (colloq.)	
of the Christian era	میلادی	12 midday (colloq.)	سر ظهر
Hejira-solar	هجری شمسی	early part of the	سر شب

past, last	گذشته	evening (colloq.)	
broken	شکسته	at the exact hour	سر ساعت
writing	نوشته	moment	لحظه
		each, each	هر کدام هر کدام
saying	گفته		one,
to break	شکستن	whichever	
to pass	گذشتن	never	هرگز
to reach	رسیدن [رسیدن]	up to now (lit.)	تا کنون
to sell	فروختن	up to now	تا حالا
to sleep,	خوابیدن (= خوابیدن)	up to now	تا به حال
to go to bed		by the side of, beside	پهنای
to become	شدن	in the presence of,	پیش
to catch, to take	گرفتن	before, to	
to recognize, to know	شناختن	by the side of	نزد

تمرین

جاهای خالی را پر کنید :

پیش / قبل ، پیش / پیروی ، پیش از ، گذشته ، دست

۱. در چند ماه ...

۲. از سفید ... تا حالا ...

۳. در چهار سال ...

۴. چهار سال ... سازهایی خوبی نوشتند .

۵. چهار سال ... فقط یک بار او را دیدم .

۶. هفته

۷. شما کی ... آمدید ؟ سه هفته .

۸. این داستان زیبا را کی نوشته اید ؟ یک سال ونیم ...

۹. روز ... چه خورده اید ؟
۱۰. در روزهای .. هوا بارانی بوده است ..
۱۱. در ماههای .. چه کتابی را خوانده اید ؟
۱۲. بهمن سال .. کجا بودید ؟
۱۳. ... من کی روی این صندلی نشسته است ؟
۱۴. قلم من .. شماست ؟
۱۵. بچه ها .. کی هستند ؟
۱۶. هفته .. بچه ها ... مادرم بودند
۱۷. چند روز .. برادرتان ... ظهر .. من آمد .
۱۸. آبان .. يك روز ... ماهاز ... او رفت .
۱۹. چند سالی ... بود که شما را يك روز ... او دیدم .
۲۰. ... رفتن به اروپا چند روزی ... پدر بزرگتان بروید .
۲۱. [پون رو ... تو ندی دم] .
۲۲. [ماشینم رو چند روزی .. برادر زاده ام داده ام] .
۲۳. [علی کتاباش رو .. کسی ندی ده] .
۲۴. هیچ پونی ... من نیست] .
۲۵. [حونه من شیش ماه .. خواهر زاده ام بوده] .

تمرین

تسنوبد و نکرور کنید :

{ ببخشید آقا ، ساعت تون چنده ؟ }

Excuse me sir! what time is it?

seven fifteen (= seven and quarter).

هفت و ربع

half past ten (= ten and half)

ده و نیم .

a quarter to nine

يك ربع به نه .

a quarter to nine (= nine, a quarter less).	نه ربع کم
ten minutes to eleven.	ده دقیقه به یازده
ten minutes to eleven, ten minutes less)	یازده ده دقیقه کم
twenty five minutes and ten seconds past eight (= eight and twenty and five minutes and seconds).	هشت و بیست و پنج دقیقه و ده ثانیه
two in the afternoon (= two of afternoon).	چهار و سی و هشت ثانیه
three after midnight.	دوی بعد از ظهر
half past seven in the morning, (= seven and half of the morning).	سه ی بعد از نصف شب
about five o'clock.	هفت و نیم صبح
about five.	حدود ساعت پنج
just five o'clock (= the head of..)	حدود پنج
just five o'clock complete).	سر ساعت پنج
almost five o'clock.	فردا سر ساعت پنج بعد از ظهر شما را می بینم .
	ساعت پنج تمام
	تقریباً ساعت پنج
	چرا سر صبح غصباتی هستید ؟
	بدره معمولاً سر ظهر ناهار می خورد .
	او اغلب سر شب به بدن عمومی پیرش می رفت .
	خواهر زاده شما همیشه صبح زود از خانه بیرون می رود .

تمرین

جمله بسازید :

۱. (گذشته ، باران ، آمد ، شدید ، شب ، — ی) .
۲. (برف ، در ، ماد ، گذشته ، چند ، نیامده ، است) .

۳. (شاگردانها، ستر، روز، ساعت، هر، هشت، صبح، به، می
روند، کلاس)

۴. (دو، تعطیل، هفته، از، پیش، بانکها، بودهاند)

۵. (همسایه، بعضی از، ها، سرشب، پیش، من، آیند، می)

۶. (بسیاری، از، جهان، مردم، هنوز، ندارند، خانه)

۷. (ساعت، صبح، پیش از، سهی، فرودگاه، رفتم، به)

۸. (مردم، زود، صبحانه، صبح، بسیاری از، روستا، می خورند)

۹. (شدید، باد، شبتهها، را، بعضی از، شکسته است)

۱۰. (معمولاً، چه، ساعتی، شما، اداره، به، می روید؟)

تمرین

بشنوید و تکرار کنید:

دو هزار (2000)

ده هزار (10000)

سیزده هزار (13000)

بیست هزار تومان (20000)

[پنجاه هزار تومان] (50000)

صد هزار ریال (100000)

دویست هزار متر (200000)

پانصد هزار سانتی متر (500000)

چهار صد و پنجاه هزار میلی متر (450000)

سیصد و شصت و هشت کیلو متر (368)

سیصد و هفتاد و هفت و نیم متر مربع (377.5)

صد و سی و سه هزار و ششصد و هفتاد و نه متر مکعب (133679)

هزار و هشتاد و پنج و نیم کیلو (1085.5)

یک میلیون و نه صد و بیست و یک هزار و هشتصد و چهل و یک گرم

دوازده و نیم تُن (12.5)،
 صد و چهل و چهار و نیم لیتر (144.5)،
 دویست و سی و دو ساعت (232)،
 هفتصد و هجده دقیقه (718)،
 پانصد و نود و نه ثانیه (599)،
 شانزده هفته (16)،
 صد و نوزده ماه (119)،
 دوهزار و پانصد سال (2500)،
 دو و نیم قرن.

درس

عدد ۱۴۲۳۷

چهارده هزار و دویست و سی و هفت

تمرین

عده‌ها را در جمله‌های زیر بخوانید و آنها را با حرف بنویسید :

مصدر	سِتاکِ گذشته	سِتاکِ حال
فروختن	فروخت	فروش

۱. يك تومان ۱۰ ریال است . پس ۵ / ۱۲۳ ریال می شود .
۲. ماشینم را به مبلغ ۱۱۲۰۰۰ تومان فروختم .
[ماشینم رو ۷۵۳۰۰ تومان می فروشد]
۳. انجیر را کیلویی ۱۳ / ۵ تومان می فروشند بنابراین قیمت ۵۹ کیلویی آن ۷۹۶۵ ریال است
۴. يك سال ۳۶۵ روز و هر روز ۲۴ ساعت است . بنابراین يك سال ۸۷۶۰ ساعت می شود .
۵. قیمت ۱۴ / ۵ (14.5) کیلو برنج ۱۷۴۰ ریال است .

۶. شما این مغازه را به مبلغ ۱۵۴۷۰۰ تومان خریدید و بعد از شش ماه آنرا به ۱۴۶۳۰۰ تومان فروختید. این معامله حدود ۸۴۰۰ تومان برایتان ضرر داشته است.

۷. [علی این موتور سیکلت رو ۳۱۹۷۵ ریال از من خرید و بعد از دو هفته اون رو ۳۵۷۳۵ ریال به حسن فروخت ، توی این معامله چه قدر سود داشته ؟]

۸. برادر من کارمند دولت است. حقوق او در ماه ۷۴۲۳ تومان است. بنابراین درآمزش در سال ۸۹۰۷۶ تومان می شود.

۹. امسال ۱۹۹۰ میلادی و ۱۳۶۹ هجری شمسی است.

۱۰. [ببخشید آقا ، این تلویزیون دست دوم رو چند می فروشید ؟]
۳۵۰۰ تومان یا کمتر ؟]

گذشته دور (بعید)

Past Perfect

اسم مفعول + گذشته فعل « بودن » — گذشته دور (بعید)

- (i) had gone.
- رفته + بودم — رفته بودم
رفته + بودی — رفته بودی
رفته + بود — رفته بود
رفته + بودیم — رفته بودیم
رفته + بودید — رفته بودید [بودین]
رفته + بودند — رفته بودند [بودند]
- (ii) had not gone
- نرفته + بودم — نرفته بودم

نرفته بودی ، نرفته بود ،
نرفته بودیم ، نرفته بودید ، نرفته بودند .

درازگان :

blackboard	تخته سیاه	soldier	سرباز
set of shelves	قفسه	officer	آفسر
map	نقشه	police officer	آفسر پليس
geography	جغرافی	policeman	پاسپان
history, date	تاریخ	cake	کیک
world	دُنیا	furniture	مُبل
life, living	زندگی	classroom	کلاس
birth	تولد	lesson, subject	درس
date of birth	تاریخ تولد	question	سوال
born	متولد	question (lit.)	پرسش
description	شرح	answer	جواب
biography	شرح زندگی	answer (lit.)	پاسخ
meeting	دیدار	wall	دیوار
light, lamp	چراغ	entrance	دِر وُرودی
bumper	سپر	exit	دِر خُرُوجی
direction, side	سَمَت	windscreen	شیشہ جلو
direction, side	حَرْف	boot	صندوق عقب
part	قِسْمَت	steering wheel	فرمان [فرمون]
outside	بیرون	gear lever	دنده
inside	داخل [تو]	accelerator	گاز
row	رَدیف	clutch	کلاج
middle	وَسَط	brake	تُر مُز
between	بَین	hand-brake	تُر مُز دستی

face to face, opposite	روبرو	pedal brake	تُرْمُزِ یایی
side	کنار	key	کلید
up, above	بالا	passenger	مُساْفِر
down, below	پایین	language, tongue	زَبان [زبون]
back, behind	پشت	game, playing	بازی
behind the back	پشتِ سر	toy	اَسبابِ بازی
rear, behind, back	عقب	person (unit for human)	تَفَرُّد
well mannered	باتریت	number (unit for things)	عَدَد
polite	مُؤَدَّب	grain (unit for things)	دانه
respectable	مُحْتَرَم	copy (unit for books), cover	جِلْد
tasteful	باسلیقه	bunch (unit for things)	دَسْتَه
active	فَعَّال	fist, handful	مُشْت
hard working	پُرکار	sort, kind	جور
clever, tactful	زیرک	sort, kind	نوع
	خواندنی [خوندنی]	shy	خجالتی
interesting to read			
peculiar to	مَخْصُوص	severe	سَخْت کَر
really	واقِعاً (= واقِعن)	serious	جَدی
because, since	چون	rough, tough	تَحْشِن
some, a quantity	مِقداری	sincere	صَمِیْمی
to want	خواستن (= خا)	housewife	خانه دار [خونه دار]
to know	دانستن [دونستن]	guest	مِهْمان [مهمون]
to understand	فهمیدن	reception, party	مِهْمانی [مهمونی]
to stay, to remain	ماندن [موندن]	fixed	ثابت
to send	فرستادن	instructive	آموزنده

۹. جلو، عقب، رو برو، پشت، پشت سر، بالا، پایین

in front of my house	جلو خانه من
in the back of my room	عقب اتاق من
opposite my house	روبروی خانه من
behind my back	پشت خانه من
behind my house	پشت سر من
over my house	بالای خانه من
over my head	بالای سر من
upper lip	لب بالا
lower lip	لب پایین
down the hill	پایین تپه
up the hill	بالای تپه

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

خواندن

ماشین من چهار در دارد. دودر در قسمت جلو و دو در در قسمت عقب. در جلو، سمت چپ، مخصوص راننده است. دوتا در عقب و در جلو سمت راست، مخصوص مسافر هستند. سبیل جلو، جلوتر از چراغها و سبیل عقب تراز صندوق عقب است. شیشه جلو زوبروی راننده و شیشه عقب پشت سر اوست. دنده در طرف راست راننده است و ترمز دستی در طرف چپ. گاز، کلاچ و ترمز زیر پای راننده هستند. یک چراغ کوچک بالای سر راننده است. بعضی از ماشینها فقط دو در دارند. یکی

مخصوص راننده و یکی برای مسافر. بعضی از اتوبوسها سه در دارند. دو تادر قسمت جلو و یکی در قسمت عقب. شیشه های جلو و عقب ثابت هستند و شیشه های دو طرف، بالا و پایین می‌روند. وقتی که شیشه پایین است هوا از بیرون به داخل ماشین می‌آید، و وقتی که شیشه بالاست پنجره بسته است.

تمرین

پاسخ پرسشهای زیر را به صورت جمله بنویسید:

۱. [ماشین شما چندتا در دارد ؟] .
۲. [آیا همه درها مخصوص راننده هستند ؟]
۳. پین، کدام در مال راننده است ؟
۴. ترمز زیر کدام پاست ؟
۵. در ماشین شما، فرمان کدام طرف است ؟
۶. کدام ترمز پایین تر است ؟ ترمز دستی یا ترمز پایی ؟
۷. پشت سر راننده چیست ؟
۸. شیشه جلو در کدام قسمت است و شیشه عقب در کدام قسمت ؟
۹. چراغ داخل ماشین شما در کجاست ؟
۱۰. ماشین شما چند پنجره دارد ؟ هر یک در کدام قسمت است ؟

تمرین

جاهای حالی را بر کنید:

(جلو، عقب، جلو، عقب، وسط، پشت، پشت سر، رو، رو برو، بین، کنار)

۱. در کلاس با سه ردیف صندلی است: ردیف ...، ردیف ... و ردیف ...
۲. ... هر صندلی یک صندلی است.
۳. ... هر میز یک صندلی است.
۴. میز معلم ... تریز همه میزهاست.

۵. مُعَلِّمٌ ... مِيزِ خُودِشِ مِی نَشِیْنَد .
۶. تَخْتِ سِیَاهِ ... مُعَلِّمٌ وَ ... ی شَاکِرِ دِهَاسْتِ .
۷. وَقْتِ کِهَ مُعَلِّمٌ مِی نَشِیْنَد ... یَش بِهَ طَرَفِ شَاکِرِدِهَا وَ ... ش بِهَ سَمْتِ تَخْتِ سِیَاهِ اسْتِ .
۸. دَر ... کَلَّاسِ ، ... شَاکِرِدِهَا وَ ... ی مُعَلِّمٌ یَکِ قَفْسَهَ کِتَابِ اسْتِ .
۹. اِیْنِ کَلَّاسِ دُو دَر دَارِدُ : دَرِ وَرُودِی وَ دَرِ خُرُوجِی . دَرِ وَرُودِی دَرِ قَسَمَتِ ... نَزْدِیْکِ تَخْتِ سِیَاهِ وَ دَرِ خُرُوجِی دَرِ قَسَمَتِ ... نَزْدِیْکِ قَفْسَهَ وَ ... شَاکِرِ دِهَاسْتِ .
۱۰. ... ی هَر دَرِ یَکِ پَنَجَرِهَ اسْتِ .
۱۱. ... ی دِیوَارِ سَمْتِ رَاسْتِ ... دُو دَرِ یَکِ نَقِشَهَ اِیْرَانِ دِیْدِهَ مِی شُودِ .
۱۲. مَجِیْدٌ هَمِیْشَهَ دَرِ رَدِیْفِ ... مِی نَشِیْنَد چُونِ پَچَشْدَشِ ضَعِیْفِ اسْتِ .
۱۳. اکْبَرِ اِمَامِی ... مَجِیْدٌ دَرِ رَدِیْفِ ... وَ ... ی مُعَلِّمٌ مِی نَشِیْنَد .
۱۴. رِضَا عَلَوِی هَم ... مَجِیْدٌ دَرِ رَدِیْفِ ... مِی نَشِیْنَد .
۱۵. صَنْدَلِی بِیْزَنِ دَرِ ... کَلَّاسِ ... قَفْسَهَ کِتَابِ ... دَرِ خُرُوجِی اسْتِ .
۱۶. مُحْسِنٌ ... مَجِیْدٌ وَ حَمِیْدٌ دَرِ رَدِیْفِ ... مِی نَشِیْنَد .
۱۷. صَنْدَلِی یُوسُفِ ... صَنْدَلِی بِیْزَنِ اسْتِ .
۱۸. یُوسُفٌ ... بِیْزَنِ وَ بَرُوِزِ اِمَامِی نَشِیْنَد . چَرَنِ بَا هَمِ دُوسْتِ هَسْتَنْد .
۱۹. مُعَلِّمٌ دَرِ ... تَخْتِ سِیَاهِ ... ی شَاکِرِدِهَا مِی اِیْسْتَنْد وَ بَهْ اَنهَا دَرَسِ مِی دِهَدُ .

۲۰. شَاکِرِدِهَا سَبْرِ سَاعَتِ بَهْ کَلَّاسِ مِی آئِیْنَد وَ ... سِزَهَایِ خُودِشَانِ مِی نَشِیْنَد .

بِیْنِ اِیْنِ اَقَا چِهَ مِی حَوَاهِدُ [چِی مِی خَوَاد] .

[بِیخَشِیْد . اَقَا ، شَمَا چِی مِی خَوَايِن ؟]

[اَزِ سُونِ پُرسِ چِی مِی خَوَان] ، اَزِ شَانِ پُرسِیْدِ چِهَ مَنِ خَوَانْد .

[مَعْدَرَتِ مِی خَوَام ، شَمَا چِی مَنِ خَوَاسْتِیْنِ ؟] .

مِی ... مَنِ چِهَ مَنِ خَوَاسِی . [نِیْسِ دُوْنِمِ اَزِ مَنِ چِی مِی خَوَايِ ؟] .

ا خودت می دونی چی می خوی ؟] .

I do not want anything from

من از هیچ کس هیچ چیز نمی خواهم

anybody.

هر بار که او را می دیدم چیزی از من می خواست .

[هر دفعه که او رو می دیدم به چیزی ازم می خواست .] .

Every time I saw him (he) wanted something from me.

تا آنجا که من می دانم او مقاله شما را هنوز نخوانده است .

So far as I know he has not read your article yet.

ا من می دونم که او این بارونی رو می خواد .]

I know that she wants this raincoat.

از کجا می دانید او چه می خواهد ؟

How (= from where) do you know what he wants?

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

. ۱۱

two men (= two persons (of) man)

دو نفر (مرد)

few policemen

چند نفر باسبان .

a handful (= fist) of persons.

پنج نفر زن

یک مشت آدم

four loaves of bread (= four numbers)

چهار عدد نان

six kinds of food

هفت دانه تخم مرغ

ten kinds of fruit.

شش جور غذا

ده نوع میوه

three suits (= hand) of clothes

سه دست لباس

one (= branch of) flower.

یک دسته گل ، کلید

[دو تا مرد ، چن تا باسبان ، پنج تا زن ، چار تا نون ، هف تا تخم مرغ]

تمرین

جاهای خالی را پر کنید :

(تقریباً عدد ، جلد ، دشت ، دشته ، دانه ، کیلو ، مشت)

۱. دوازده ... سرباز	۹. پنج ... بیاز
۲. چهل و پنج ... کتاب	۱۰. شش ... کیک تازه ...
۳. سی ... آدم	۱۱. دو ... میز و ده ... صندلی
۴. هفت ... خیار	۱۲. هشت ... پیشخدمت زرنگ
۵. سه ... گوشت	۱۳. دو ... کارمند فعال
۶. دو ... میل تو	۱۴. یک ... گل تازه
۷. یک ... آدم دیوانه	۱۵. نه ... قرآن مجید
۸. یک ... گوشت فاسد.	۱۶. ده ... از مسافرها آمدند .

۴

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

۱۲

All of it	همه اش [هَمَش]	←	همه	+	ش
Which one (of the	کدامش [کُدو مَش]؟	←	کدام	+	ش
					(two)?
All of us.	همه ما [هَمَمون]	←	همه	+	مان
Which one of us?	کدام ما [کُدو مَمون]؟	←	کدام	+	مان
All of you.	همه تان [هَمَتون]	←	همه	+	تان
None of you.	هیچکدامتان [هَیچکُدو مَتون]	←	هیچکدام	+	تان
One of them.	یکی شان [یکی شون]	←	یکی	+	شان

Two of them. دو نفر + بی شان ← دو نفرشان [دو نفرشون].
 Which of them? کدام + بی شان ← کدامیشان [کدومیشون]؟

تمرین

بشنوید و تکرار کنید :

مصدر	ستاک گذشته	ستاک حال
فهمیدن	فهمید	فهم
ماندن	ماند	مان
فرستادن	فرستاد	فرست

مُعَلِّم از شاگردها پرسید : همه تان موضوع را فهمیدید ؟

(در خانه هادی)

ایرج و فاطمه : سلام ...

هادی و مریم : سلام ... چشم ما روشن .

مریم : خیلی خوش آمدین . بفر ماین تو . وای ... چرا زحمت کشیدین ؟ شما خودتون کل هستین .

ف : خواهش می کنم . قابل شما رو نداره

ها : خوب ... حالتون چطوره خیلی وقته شما رو ندیدیم . خوبین ؟

ا : بد نیستیم . خدا رو شکر . شما چطورین ؟

م : مام (=ماهم) خوبیم . ماشالا مینا جون چه دختر بزرگی شده ! چه نازه ماشالا ؟

ا : خوب ، هادی جان ! چه خبر ؟

ها : سلامتی . خبر تازه ای ندارم . شما چه خبر ؟

ا : دیروز صبح جواد رو دیدم . جواد که یادت هست ؟

ها : او ... آره ، خیلی وقته ندیدمیش .

ا : منم (=مهم) خیلی وقت یودندیده بودمیش . طفلک خیلی

گرفتاره ، اول من رو شناخت .

ها : خوب ، حالش بچطور بود ؟

ا : مدتی مریض بوده . حالا خوب شده ، مُخدا رو شکر : می رفت اداره .

م : جایی بفرو ماین ... بلیک بخورین . کیک رو خودم پختم . نمی دوتم خوب شده یانه .

ف : خیلی خوشمزه آس .

م : نوش جان . مینا جون ! تو چرا هیچ چینی نمی خوری ؟ بخور دخترم ! ترس ، جاق نمی شی !! رامین ! بیا ! دوستت لومده .

رامین : سلام .

م : برو اسباب بازی رو بیا ، با مینا بازی کنین .

ر : چشم .

ف : رامین هم پسر بزرگی شده ماشالا . خدا بیخشه !

ر : چشم .

ف : رامین هم پسر بزرگی شده ماشالا . خدا بیخشه !

م : راستی ! فاطمه جون ! این لباس رو از کجا خریدی ؟ خیلی قشنگه .

چه رنگ خوبی ! خیلی بهت می آد . تو اصولاً خیلی با سلیقه ای .

ف : خواهش می کنم . چشماتون قشنگ می بینه . این رو از فروشگاه

نزدیک خونمون خریدم .

م : مبارکه . تو همیشه چیزای خوبی می خری . آگه وقت داری به روز

باهم بریم ، منم (= من هم) به لباس من خوام .

ف : باشه . سه شنبه آینده خوبه ؟ ساعت پنج بعد از ظهر .

ها : خوب ، ایرج جان ! از ادارت بگو . این تابستون جایی نمی رین ؟

ا : چرا . شاید چند روزی بریم . شما کی می رین ؟ کجا می رین ؟

ا : ما می ریم رامسر . از بونزدوم تا سی ام مرداد .

ها : خوش بگذره . شاید مام اومدیم .
 م : ناهار می خورین ؟ آماده است . بفرمایین .
 ف : وای ... عزیزم چه قدر زحمت کشیدی ! چه همه غذا ؟
 م : خواهش می کنم . مینا جون ! چچی می خوای ؟
 مینا : من ... قرمه سبزی می خوام ، مرغ هم می خوام .
 م : یا ... دختر خوبم . بخور ، نوش جونت . رامین ! تو چچی می
 خوای ؟

رامین : من فقط مرغ می خوام بابلو ...
 ا : اوم ... چه خوشمزه اس . دست شما درد نکنه
 م : نوش جانتون !

(بعد از نهار)

ا : مریم خانم ، خیلی زحمت کشیدین . خسته نباشین ! واقعاً متشکرم .
 م : نوش جان ! خوب ، بعد از غذا جایی می خورین یا بستنی ؟
 مینا : من بستنی می خوام .

رامین : منم بستنی .

م : آقای کیانی ! شما چچی ؟ فاطمه جون ! تو چچی ؟
 ف : ما جایی می خوریم .

رامین : بابا ! تلویزیون به فیلم خوب داره .

ها : او ... آره . با هم می بینیم .

(بعد از تماشای فیلم)

ف : خوب ، مریم جون ! خیلی خوش گذشت متشکرم . حالا بگو کی
 می آیین خونه ما . منزل خودتونه .

م : حالا نمی دونم . بعداً بیته می گم .

ا : خوب با اجازه ... قربان شما . خدا حافظ .

ف : مریم جان ! قربان تو .

مینا : خدا حافظ .

هادی و مریم : خوش لومدین . ، روز به خیر ، خدا حافظ .

واژگان

leek ...	تره	bookshop	کتاب فروشی
spinach	اسفناج	clothe shop	لباس فروشی
radish	ترنجبه	jeweller	جواهر فروشی
carrot	هویج	tailor's	خیاطی
garlic	سیر	shoemaker's	کفاشی
gourd	گدو	carpenter's workshop	تجاری
cabbage	کلم	photographer's atelier	عکاسی
aubergine	بادنجان [بادمجون]	barber's shop	آرایشگاه
smell, scent	بو	petrol station	بمب بنزین
sweet-smelling	خوشبو	mosque	مسجد
perfume	عطر	surgery	مطب
eau-de-Cologne	ادکلن	drug-store, pharmacy	داروخانه
shoe-lace	بند کفش	customer	مشری
work, job, task, business	کار	vegetables	سبزی
hard, difficult	سخت	parsley	جعفری
hard, difficult.	مشکل	mint	نعناع
shore	پهن	easy	آسان [آسون]
shore	ساحلی	blade	تیغ
ship	کشتی [کشتی]	sharp	تیز
journey	سفر	blunt	کند

busy, occupied	مَشغول	blood	خون
crowded	مَشغول	finger	انگشت
quiet (not crowded)	تخلوت	tooth	دندان [دندون]
asleep, sleep	خواب	samovar	سَمَاور
awake	بیدار	pan	قابلمه
bombardment	بُمباران	yard, garden	حَیاط
cruel	بی رَحْم	bathroom	حَمَّام [حَموم]
helpless, poor	بی چاره	lavatory	دَسْتشویی [دَسشویی]
poor	فَقیر	family	خَنوادَه [خُونوادَه]
correct, right,	دُرست	electricity, light	بَرَق
	correctly,		
properly		thunderbolt	صاعقه
mistake, wrong, incorrect	غَلَط	ground, earth	زَمین [زَمین]
inhabitant	أهل	earthquake	زَمین کَرزَه
hurry	عَجَلَه	earthquake	زَلزلَه
remainder, rest	بَقیَه	flood	سِیل
careful	مُواظِب	cross-roads	چهار راه [چار راه]
sure	مُطَمِّن	pavement	پیاده رو
obliged	مَجبور	narrow	باریک
at present, at the	فِعلاً (= فِعَلَن)	must, should, have to	باید
moment			
relatively	نِسبَتاً (= نِسبَتَن)	if	اَکَر
except	بِجُز / بَجُز	possible	مُمکِن
etc.	وَ جُز آن	possibility	إمکان
etc	وَ غِیرَه	coming, future	آینده
to be able	تَوانِستَن	cut	بُریده

to cook	پختن	cooked	پخته
to pour	ریختن	covered	پوشیده
to cut	بریدن	wherever	هر جا / هر کجا
to wear, to put on, to cover	پوشیدن	whenever	هر موقع / هر وقت
to tie, to shut	بستن	whatever	هر قدر / هر چه [هر چی]
to hit, to strike	زدن	as soon as possible	هر چه زودتر
		a little,	یک خورده [به خورده]
to talk, to speak	حرف زدن	some	
to do, to accomplish	کردن	because, since, as	چون

درس

ب . + ستاکِ حال + شناسه صرفی — حال التزامی

(Do) I go?	بِ رَو + مَ — بِرَوَم [برم] ؟
If you give.	اگر بَدِه + ی — بَدِهی [بدی]
He must come.	باید بی + آ — بیاَد [بیاد]
Perhaps we bring.	شاید بی + آور — بیاوریم [بیاریم]
If I do not go.	اگر نَرَوَم [نرم]
You must not go.	نباید بروی [بری]
	نباید [نیاد] ، نیاوریم [نیاریم]

س : موقعی که دزفول بُمباران شد ، شما خواب بودید یا بیدار ؟
 ۷. ج : (مردم ، همه ، بود ، خواب ، ند)

س : وقتی که کشتی به ساحل رسید ، هوا چطور بود ؟ و شما چه کاری کردید ؟

۸. ج : (آفتابی ، بود ، و ، مشغول ، هوا ، من ، حرف زدن ، با دوستم بودم)

س : موقعی که بیمار بی هوش شد ، دُکتر مشغول چه کاری بود ؟

سؤاڤای زیر را به صورت جمله جواب دهید :

۱. مین آقای طاهری بچقدر است ؟
۲. شغل پسر دُوم او چیست ؟
۳. آقایی طاهری چند تیره دارد ؟
۴. شغل پدر آقای طاهری چه بود ؟
۵. آقای طاهری در کدام شهر متولد شد ؟
۶. آقایی طاهری باسواد است یا بی سواد ؟
۷. بعد از سربازی ، آقای طاهری چه کار کرد ؟
۸. آقای طاهری بچطور آدمی است ؟ پرکار است یا تنبل ؟
۹. در کار خانه طاهری چند کارگر کار می کنند ؟
۱۰. آقا طاهری چه پیامی برای جوانها فرستاد ؟

واژگان

tax	مالیات	devotion	فداکاری
relation	نسبت	self-sacrifice	ایشار
surprise, wonder	تعجب	kindness [مهربانی]	مهربانی
laugh	خنده	medical treatment	معالجه
cry, weeping	گریه	studying, reading	مطالعه
grief, sorrow	غصه	physician, doctor	پزشک
obstinacy, anger	لجاجت	scientist, scholar	دانشمند
anger, grudge	حرص	precision, attention	دقت
force, violence	زور	interest, concern	علاقه
pity	حیف	progress	پیشرفت
shame, disgrace	عار	library [کتابخانه]	کتابخانه

memory	یاد	experience	تجربه
enough	بس	result	نتیجه
fire	آتش [آتیش]	behaviour	رفتار
fire-brigade	آتش نشانی	fear	ترس
sun	خورشید	law	قانون
to think	فکر کردن	ground, land, floor [زمین]	زمین
thank	تشکر	mountain	کوه
to thank	تشکر کردن	hill	تپه
		=) استخوان	استخوان
watch	تماشا	bone [استخوان]	استخوان
to watch	تماشا کردن	throat	گلو
marriage	ازدواج	knee	زانو
to marry	ازدواج کردن	stair	پله
beginning, start	شروع	pail	سطل
to begin, to start	شروع کردن	rubbish	اشغال
help, assistance	کمک	dustbin	سطل آشغال
to help	کمک کردن	glasses	عینک
effort	کوشش	lighter	فندک
to try	کوشش کردن	cigarette	سیگار
permission	اجازه	matches	کبریت
to permit	اجازه دادن	wood	چوب
		repair workshop (for car)	تعمیرگاه
lost	گم		
to lose	گم کردن	to catch cold	سرما خوردن
apparent, evident	پیدا	request	خواهش
to find, to recover	پیدا کردن	to request, to ask	خواهش کردن

dark	تاریک	conversation	صُحْبَت
light	رُوشن	to talk, to speak	صُحْبَت کَرْدَن
to put on, to turn on	رُوشن کَرْدَن	thought	فِکْر
amazed, astonished	مات	off	خاموش
dry	خُشک	to put out;	خاموش کَرْدَن
liar	دُرغگو	to switch off	
hypocrite	دُورو	to calm down	آرام کَرْدَن
selfish	خُودخواه	pain, ache	درد
favourite	دِخواه	to ache	درد کَرْدَن
ignorant	نادان [نادون]	to play	بازی کَرْدَن
out of order, destroyed,	خَراب	correct, right, right,	دُرست
spoil		honest	
dishonest, incorrect,	نادُرست	to make, to mend,	دُرست کَرْدَن
untrue		to repair, to arrange	
		accident	تصادُف
uncomfortable, worried	ناراحت	to have accident	تصادُف کَرْدَن
embarrassed		to put, to let, to allow	گذاشتن
worried, anxious	نِگران	to burn	سوختن
witty, jovial (person)	شوخ	to fall	افتادن
funny	بامزه	to throw	آنداختن
lazy	تنبیل [تمیل]	various	گوناگون
needy, poor	مُحتاج	famous	مَشهور
timid	تُرسو	well-known	مَعروف
mean, humble	پست	skilful, skilled	ماهِر
hostile	خُصمانه	violet (colour)	بَنفش (رَنک)
fortunately	خوشبختانه	happy, pleasant	خُوش

	قلب	قلب	قلب
	دل	دل	دل
	شکم	شکم	شکم
	کمر	کمر	کمر
	سینه	سینه	سینه
	گردن	گردن	گردن
	دهان [دهن]	دهان [دهن]	دهان [دهن]
	دماغ	دماغ	دماغ
	تن	تن	تن
	بدن	بدن	بدن
	قد	قد	قد
	نفس	نفس	نفس
	سرفه	سرفه	سرفه
	غصه	غصه	غصه
	اشتها	اشتها	اشتها
	ناراحتی	ناراحتی	ناراحتی
	trouble	trouble	trouble
	قرص	قرص	قرص
iron	آهن	آهن	آهن
gold	طلا	طلا	طلا
copper	مس	مس	مس
metal	فلز	فلز	فلز
wool	پشم	پشم	پشم
cotton	پنبه [پنبه]	پنبه [پنبه]	پنبه [پنبه]
fly	مگس	مگس	مگس
mosquito	پشه	پشه	پشه
insect	حشره	حشره	حشره
	tablett	tablett	tablett
	insurance	insurance	insurance
	dentist	dentist	dentist
	living, alive	living, alive	living, alive
	dead	dead	dead
	brick-layer	brick-layer	brick-layer
	building	building	building
	tune	tune	tune
	دندان پزشك	دندان پزشك	دندان پزشك
	[دندان پزشك]	[دندان پزشك]	[دندان پزشك]
	زنده	زنده	زنده
	مرد	مرد	مرد
	بنا [بنا]	بنا [بنا]	بنا [بنا]
	ساختمان	ساختمان	ساختمان
	آهنگ	آهنگ	آهنگ

curtain	پَرْدَه	composer	آهنگساز
length	طَوَل	society	جامعه
width, breadth	عَرْض	struggle	تَلَاش
north	شَمَال	wealth	ثَرَوَت
south	جَنُوب	present	هَدِيَه [هَدِيَه]
east	مَشْرِق / مَشْرِق	opinion	عَقِيْدَه
west	غَرْب / مَغْرِب	lifetime	عُمُر
Africa	أَفْرِيقِيَا	meeting, visit	مُلاَقَات
Asia	آسِيَا	thief	دَرَد
Spain	إِسْبَانِيَا	treachery	خِيَانَت
Denmark	دَانِمَارِك	oil	نَفْت
Greece	يُونَان	economy	اِقْتِصَاد
well-off	مُرْفَه	Russia	رُوسِيَه [رُوس]
depressed	أَفْسُرْدَه	Pakistan	پَاكِسْتَان
hot-tempered	تُنْدُخُو	China	چِيْن
persistent	يَلِك دَنْدَه [يَه دَنْدَه]	japan	ژَاپُوْن
obstinate	أَجُوج	painting, drawing	نَقَاشِي
harmful	مُؤْذِي	old man	پِيْر مَرْد
sedative, pain-killer	مُسْكِن	old woman	پِيْر زَن
indefatigable	خَسْتَكِي نَاپَنْدِيْر	quiet, silent	سَاكِت
shout	فَرِيَاد	deep	عَمِيْق
time	هَنْكَام [هِنْكَام]	calm, indifferent	خَوْن سَرْد
at the time of	هَنْكَام	simple, straight	سَادَه
when	هَنْكَامِي كَه / وَاقْتِي كَه	clean	پَاك
now	الآن / حَالَا	clean	يَاكِيْزَه
just now	هَمِيْن الآن / حَالَا	complete	كَامِل

as, so that	به طوری که	enough	کافی
although, in spite of	با این که / با آن که	acquainted, familiar, acquaintance	آشنا
because, for	برای این که / به خاطر این که	sin	گناه
memory	خاطر	innocent	بی گناه
for the sake of	به خاطر	look	نگاه
therefore, because of this	از این رو	faithful	با امان
other, else	دیگر دیگر	brave	شجاع
rarely, seldom	به ندرت	another one	یکی دیگر
by no means, not at all	به هیچ وجه	one another, each other	یکدیگر هم دیگر
to steal	دزدیدن	last	آخر
to kill	کشتن	a number	تعدادی
to die	مردن	in addition to	علاوه بر
to pull, to draw, to smoke, to suffer	کشیدن (کشیدن)	but	اما / ولی
to forgive, to bestow	بخشیدن	like	مثل
to laugh	خندیدن	for example	مثلاً
to build to make	ساختن	often	اغماً
to put up with		certainly	حسباً
to spend (time)	گذرانیدن / گذراندن	completely, thoroughly, quite	کاملاً
to pass	گذشتن		
to fly	پرنده شدن		توجه مخصوصاً
to stand, to wait	ایستادن [و ایستادن]	particularly, especially	

عبارت موصولی

مرد آنجا نشسته است + فرد دوست من است =

مردی که آنجا نشسته است دوست من است

The man who is sitting there is my friend

مرد دیروز آمد + مرد را امروز می بینم =

مردی را که دیروز آمد امروز می بینم

The man who came yesterday (i) will see today.

بچه مادرش مریض بود + بچه هیچ چیز نمی خورد =

بچه ای که مادرش مریض بود هیچ چیز نمی خورد

The child whose mother was sick, does not eat anything.

دکتر رضا مرا معالجه کرد + دکتر رضا شما را می شناسد =

دکتر رضا که مرا معالجه کرد شما را می شناسد.

Dr. Reza who treated me, knows you.

(من) وقتی جوان بودم + (من) فوتبال بازی می کردم =

هنگامی که / وقتی که جوان بودم فوتبال بازی می کردم.

When (= the time that) I was young, I played football.

جایی شما را دیدم + (آن جا) از اینجا دور نیست =

جایی که شما را دیدم از اینجا دور نیست.

The place where (= that) I saw you, is not far from here.

موضوع را به من گفتید + موضوع را قبلاً شنیده بودم =

موضوعی را که به من گفتید قبلاً شنیده بودم.

The thing (= that) you told me, I had already heard.

تمرین

جاهای خالی را پر کنید:

۱. کفشها... تازه خریدی کجا هستند؟
۲. پایباز... سر چهار راه ایستاده است [رایساده] انگلیسی خوب حرف میزند.

۳. ماشین... را... هفته گذشته خریده بودم دیروز فروختم.

۴. دکتر... مطب... شلوغ است نمی تواند اینجا بیاید.

۵. چیز... همین الآن به من گفتید اشتباه است.

۶. بیمارستان... نزدیک خانه ماست نسبتاً کوچک است.

۷. با مردم... صحبت می کردم آشنا... مید؟

۸. خبر... در روزنامه عصر دیروز خواندم دُرُوغ بود.

۹. تو نمی توانی به جاها... پدرت می رود بروی.

۱۰. تو وقتی... مادرت خواب است باید ساکت باشی.

۱۱. مردم... ماشین را از... خریدیم از اینجا رفته است.

تمرین

عبارت موصولی بنویسید:

مثال: مرد دارد تلفن می کند

مرد عموی من است

مردی که دارد تلفن می کند عموی من است.

۱. مرد کنار پنجره نشسته است.

نقص

مرد آقای احمدی است.
 بیخ بر آن رانده برده

۲. اسب سفید زیر درخت استوار ایستاده است.
 بیخ بر آن رانده برده

۳. اسب مال همسایه شایسته است.
 بیخ بر آن رانده برده

۴. آن کس (آن کس) آدم شجاعی است.
 بیخ بر آن رانده برده

۵. کتاب را شما خواندید.
 بیخ بر آن رانده برده

۶. کتاب را من هم خوانده‌ام.
 بیخ بر آن رانده برده

۷. شاگرد درس می‌خواند.
 بیخ بر آن رانده برده

۸. شاگرد در امتحان حتما قبول می‌شود.
 بیخ بر آن رانده برده

۹. زن پیچش را شیر می‌دهد.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۰. زن ، مادر مهرمان است.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۱. آقای صفا پسرش را بسیار دانا خواند.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۲. آقای صفا خودش هنوز جوان است.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۳. علی هدیه‌اش را به شما داد.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۴. چرا هدیه‌اش را به من ندادی؟
 بیخ بر آن رانده برده

۱۵. با مرد دیروز حرف می‌زدید.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۶. با مرد آشنا نیستم.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۷. این پنتو را از فروشنده خریدم.
 بیخ بر آن رانده برده

۱۸. فروشنده آدم رسکویی بود.
 بیخ بر آن رانده برده

نقص

مستخرج از کتاب

تساوی برده

تساوی برده مستخرج از کتاب

مصدر	ستا که حال
خندیدان — خند	أَنْ يَضْحَكَ
بخشیدن — بخش	أَنْ يَمْنَحَ
کشیدن — کش	أَنْ يَسْحَبَ
دزدیدن — دزد	أَنْ يَسْرِقَ
کشتن — کش	أَنْ يَقْتُلَ
مردن — میر	أَنْ يَمُوتَ
ساختن — ساز	أَنْ يَفْعَلَ أَوْ يَصْنَعَ

او در روزهای آخر غالباً افسرده بود و به قدرت می نغذید .

منشگرم ، جوکهای بامزه ای گفتید ، خیلی خندیدیم .

خوشخفته شما آدم شاد و خون سردی هستید | هستین | و به هر چیزی می
نویید بخندید | می نوین بخندین | .

با این که دزدها همه چیزش را دزدیده بودند | بزدن | اما خنده از لبهایش
| لبانش | دور نمی شد .

منسفانده هر روز تعدادی از مردم دنیا از گرمسگی می میرند | می مبرن | .
پدرم مرد نا اطمینانی بود ، تمام ترولنس را حاضر کرد به آدمهای فبیر بخشید .
من آنها را | و تارو | محرم حسابی که کرده | کرد | هرگز می
بخشتم .

آدمی دُخیره | خرفانبهانی | تندی | بس | خوبی من کشتی . حالا
پاشو پنجره را | پنجره رو | رزکن | . پرده را | پرده رو | بکش .
تا کمی | به کمی | به بخورده | به باند | بد | تو . برای اینکه | برا
اینکه | پارت | سگار بکشیده . هر بی تو کسف شده است | شده | .
بعضی درها را باید بکشید تا بتواند آن بعضی دیگر را باید فشار
دهد .

خوش به حالتان | حنون | که دندان‌پوشان | دندان‌شون | شامه
| سالین | ، دو تا ر دندان‌های مرده | دندان‌های من از رو | هفته قبل که
پزشک کشید ، یکی دیگر

دیگر | همه خرابست | خرابه | که باید پر کنند | کند |
پدر این بچه بی گناه سال گذشته در یک تصادف کشته شد .
سعی کنه با کار و تلاش خستگی ناپذیر در این جامعه ای ساده
و مرفه بسازه .

بنا | بنا | ساختمان می سازد ، نجار در و پنجره و میز و صندلی می سازد ،
آهنکساز آهنک می سازد و ششاهم باید جمله به فارسی بسازید تا زبان
فارسی را خوب یاد بگیرید .

او آدمی نمدخو ، یک دنده و اجرج است ، از این رو با هیچ کس نمی تواند
بسازد .

تمرین

جمله بسازید :

۱. صیب ، من ، ی ، خیل ، که ، بود ، ترش ، خوردم .
۲. ذوا ، دکترم ، به من ، نسبتاً ، بود ، داد ، که ، ی ، گیران .
۳. مهندس ، این ساختمان ، ی ، ساخته است ، که ، را ، مرده است ، اکنون .
۴. مگس ، موزی ، و ، را ، یشته ، که ، حشره های ، هستند ، بکشید .
۵. با آن که ، خوب ، حالتش ، شده ، هنوز ، راه برود ، نمی تواند .
۶. سیگار ، سعی کنید ، چیز ، چون ، نکشید ، مفیدی ، نیست .
۷. مرا ، از اشتیاد ، ی ، که ، کردم ، خواهش می کنم ، متأسفم ، ببخشید .
۸. آدمها ، که ، تندخو ، ی ، هستند ، زندگي ، ندارند ، خوشی .
۹. اطلاعات ، که ، ی ، را ، به دست می آورد ، به صورت کتاب ، می ، این سیناء ، نوشت .
۱۰. بزمرد ، که ، عمرش ، ی ، به هفتاد و نه ، رسیده بود ، لحظه های ، آخر ، می گذرانید را ، زندگي .

تمرین (گفتگو)

شنوید و تکرار کنید :

- : آه ... مصیب آقای دکتر پارسی ؟

- : شحیر ، انستیان

- : وای ... خدا ، دارم می میرم ، چه قدر سرد درد میکنه ! شماره رو

نسبتاً دوباره می گیرم

- : آه ... شحیر ، مصیب دکتر پارسی ؟

منشی : بنده ، خبر میداد .

- : بیخوابی ، به وقت ، می خوانستم .

منشی : عصر امروز ، ساعت چهار بعد از ظهر .

- : سلام ، آقای دکتر .

دکتر : سلام ، خدا بد نده ، ناراحتی تون چیه ؟

- : چن روزه که حالم بدو ، گریزم خیلی دردمی کنه ، دماغم گرفته به

طوری که ، نمی تونه نفس بکشه ، صدام گرفته ، سرفه زیاد می

کنم مخصوصا شب (= نهار) ، دیشب تب داشتم ، بی و نه درجه .

دکتر : عطسه هم می کنه .؟

بیمار : بله آقای دکتر ، علاوه بر سرفه ، عطسه هم می کنم ، خیلی زیاد .

دکتر : این دو سه روز چی خوردین ؟ شکمتون کار می کنه .؟

بیمار : هیچ چی نخورده ، اصلا استیفا ندارم . شکمم به هیچ وجه کار

نمی کنه ، پوست شدید دارم . سرم گیج می ره . تمام تنم درد می

کنه . احساس خستگی می کنم . دلم می خواد بخوابم اما خوابم

نمی بره .

دکتر : لطفا روی اون تخت دراز بکشید . تا قلبتون رو بینم ، فشار

خونتون رو بگیرم .

دکتر : نفس بکشید . نفس عمیق . خوبه . اینجا رو که فشار می دم

دردتون می آد ؟ سرفه بکنید . بیشتر ، باز هم بیشتر . کجای دنتون

درد می آد ؟ کجا ؟ زیر دنتون ؟ پهلوی راستتون رو که فشار می دم

دردتون می آد ؟ پهلوی چپ حضور ؟

بیمار : آخ . . . آره آره ، خیلی درد دارم .

دکتر : سرتون هم درد می کنه ؟ دنتون رو خوب باز کنید . خوب . .

حالا پشید (= پا شوید) .

دکتر : چیز مهمی نیست . باین حال . به آزمایش خون و ادرار براتون

نوشته . راستی ، شما بیمه هستید ؟

بیمار : بنه آقای دکتر .

دکتر : خوب ، آزمایش رو بترین آزمایشگاه بیمه . شما در حدود ۱۰ هفته باید استراحت کنید ، استراحت کامل . سبک وساده بخورید مثل سوپ ، ماست تازه ، پنیر ، کشت مرغ ، میوه زیاد . نسخه تون : به شربت برا سینه تون هست که هر چهار ساعت یک قاشق می خورید ، به قرص مُسکن ، شب موقع خواب ، به آمپول ویتامین ب . انشاء الله بتادو سه روز آینده حالتون کاملاً خوب میشه .

بیمار : ببخشید آقای دکتر ، این دواها گیر می آید ؟

دکتر : آره خانم ، همه داروخانه ها دارن ، شما از دار و خانۀ بیمه بگیرید .
حتماً داره .

بیمار : ممنون آقای دکتر ، مرخصت زیاد .

نخبرین

به پرسشهای زیر پاسخ دهید :

۱. کجای بیمار درد می کرد ؟
۲. چرا بیمار نمی توانست نفس بکشد ؟
۳. آیا بیمار روزها بیشتر سرفه می کرد یا شبها ؟
۴. چرا بیمار در دو سه روز گذشته چیزی نخورده بود .
۵. آیا بیمار می توانست بخوابد ؟
۶. آیا پهلوی بیمار درد می کرد ؟
۷. آیا بیمار ، بیماری مهمی داشت ؟
۸. بیمار چه نوع غذاهایی مجبور بود بخورد ؟ مثل چینی ؟
۹. آیا بیمار علاوه بر سرفه ، عطسه هم می کرد ؟
۱۰. دکتر در نسخه اش برای سینه بیمار چه دوائی نوشته بود ؟
۱۱. آیا بیمار بجز شربت ، دوائی دیگری هم داشت ؟ چینی ؟
۱۲. به عقیده شما ، بیمار دواهایش را از کجا گرفته است ؟
۱۳. به نظر شما ، چرا بیمار دفعه اول شماره تلفن را اشتباه گرفت ؟

۱۴. وقت ملاقات بیمار با دکتر کی بود؟

۱۵. آیا تب بیمار شدید بود؟ چقدر؟

درس

اسم فاعل

Present Participle

سببک حال + نده ← اسم فاعل

writer	نویس + نده ← نویسنده
coming, comer	آ + نده ← آئنده
striker, hitter	زن + نده ← زننده
going, goer	رو + نده ← رونده
driver	ران + نده ← رائنده

تمرین

از مصدر های زیر اسم فاعل بسازید .

آوردن ، شکستن ، سوختن ، خریدن ، بردن ، گرفتن ، آمدن ، پریدن ،
کردن ، خوردن ، رفتن ، داشتن ، شنیدن ، زدن ، کشتن ، ساختن ،
خواندن ، کشیدن ، نوشتن .

درس

جمله های شرطی

CONDITIONAL SENTENCES

الف - اگر + حال التزامی + حال اخباری

اگر همین الان برویم به اتوبوس می رسیم .

If (we) go right now (we) will catch (= reach) the bus.

اگر فردا بارون بیاد ، نمی تونیم بریم جنگل |

If it rains tomorrow (we) will not be able to go to the forest.

اگر هر صبح ورزش بکنی اراده ات قوی می شود .

If (you) exercise every morning, your will will become strong.

ب - اگر + گذشته استمراری + گذشته استمراری

If (we) left right now اگر همین الان می رفتیم به اتوبوس می رسیدیم .

(we)

would catch the bus, (but we are not able to leave right away)

ب -
اگر + گذشته دور / گذشته استمراری + گذشته دور /
گذشته استمراری

اگر دیروز تند رفته بودیم اتوبوس رسیده بودیم

اگر دیروز تند می رفتیم به اتوبوس می رسیدیم

اگر دیروز تند رفته بودیم به اتوبوس می رسیدیم .

If (we) had gone fast yesterday, (we) would have caught the bus

(but we did not go fast and, so, we missed the bus).

ت - اگر + گذشته ساده + حال اخباری / امر

if he would go I will go too

اگر او رفت من هم می روم

If he would go you (must) go too.

اگر او رفت تو هم برو

تمرین

جمله بسازید :

۱. (دستپان ، توی ، را ، آتش ، اگر بگذارید ، می سوزد)

۲. (لیوان ، نگرفته بودم ، را ، شکسته بود ، اگر)

۳. (ماشپست ، اگر ، داشتم ، پول ، را ، می خریدم)

۴. (سرد ، بشود ، اگر ، خیلی ، پالتو ، پوشیم ، مجبور هستیم)

۵. (تُخَدای نَکَرده... از پَله هَا ، پائین ، اگر ، بَیفتید ، می شکند .
پایتان) .

۶. (چَند دَقیقه ، بیشتر ، بیستم ، اگر ، می توانستم ، وزیر ، صبر می
کردم ، را)

۷. (شما ، بودید ، نخست وزیر ، اگر ، می گردید ، چه کار) ؟

۸. (جای ، من ، بودم ، اگر ، شما ، موافقت می کردم ، پیشنهاد ، او ،
با)

۹. (کسی ، اگر ، حمله کرد ، تو ، دفاع کن ، به تو ، از
حدوت) .

۱۰. (پولدار ، یک ، مُحیِث ، بیمارستان ، بودم ، اگر ، برای ، بیمارهای
فدیر ، تأسیس می کردم) .

تمرین

جملهای خالی را پر کنید :

۱. اگر تو بیایی من هم ... (آمدن) .

۲. اگر آنها از من سؤال کردند ، من به آنها ... (جواب دادن) .

۳. اگر درست نگاه کنی خیلی چیزها ... (دیدن) .

۴. اگر دیروز کمتر خرج کرده بودی ، امروز فاجبور ... پول ... (بودی ،
فصل کردی) .

۵. اگر در حمله ر فعل کرده بودی ، داد هرگز ... آن را ... (نوشتن ،
کردن) .

۶. اگر او معنی این کلمه ... هرگز آن را سر زبان ... (دانستن ،
نورادن) .

۷. اگر بیش از این ، مزاحم من ستوی به پلیس ... (شکایت
کردن) .

۸. | اگه شما پالتو ... مُفَنَدُ ... | (پوشیدن ، سرما خوردن)

۹. اگر نهد یا نقاضی من ... از کار ... (مُخَالَفَتِ کردن ، استعنا
کردن)

۱۰. اگر موضوع برآیند منیه بیست ... را ... (سعی کردن ، فراموش
کردیدن)

۱۱. اگر بپزیرد عافل ... پیشنهاد مرا ... (بودن ، پذیرفتن)

۱۲. اگر از دستور دستار ... او شما را ... (اطاعت کردن ، اخراج
کردن)

۱۳. آنکه راننده ... این تصادف وحشتناک ... (دقت کردن ، پیش
آمدن)

تمرین

تسنوید و تکرار کنید :

مگر ، مگر این که

مگه شما شبها خوب نمی خوابین ؟ | Don't you sleep enough at night?

Yes, (I do).

چرا ؟

بس چرا روزه | روز | خوب می زبید | می زنین | ؟

Then, why are you dozing off during the day?

تمرین

قطعه زیر را بخواند :

خواندن

پیامبر گرامی اسلام با کودکان مهربان بود .

حضرت مُحَمَّد، دُرودِ خدا بر او باد، به کودکان بسیار علاقه داشت
و با آنها به احترام رفتار می کرد. حتی [حتی] پیش از آن که کودکان به

پیامبر سلام کنند او به آنها سلام می کرد. همیشه در باره پیچه ها به مُسلمانها سفارش می کرد و می فرمود: «کودکان را گرامی بدارید و با آنها مهربان باشید. کسی که به کودکان مهربانی نکند مُسلمان نیست».

یکی از اصحاب پیامبر می گوید: «روزی نماز را باحضرت مُحَمَّد خواندم و با او به طرف خانه رفتم. عده ای از کودکان را دیدم که با شادی به استقبال آن حضرت آمدند. پیامبر آنها را نوازش کرد. با مهربانی دست بر سرشان کشید و با خنده و خوشرویی با آنها گفتگو کرد».

تمرین

جمله های زیر را به صورت نقل قول غیر مستقیم بنویسید:

مثال: پیامبر اسلام با کودکان مهربان بود.

او گفت که پیامبر اسلام با کودکان مهربان بوده است.

۱. حضرت مُحَمَّد به کودکان بسیار علاقه داشت.
۲. با پیچه ها به احترام رفتار می کرد.
۳. پیش از آن که کودکان به پیامبر سلام کنند او به آنها سلام می کرد.
۴. همیشه درباره پیچه ها به مُسلمانها سفارش می کرد.
۵. پیامبر می فرمود که کودکان را گرامی بدارید.
۶. با آنها مهربان باشید.
۷. کسی که به کودکان مهربانی نکند مُسلمان نیست.
۸. یکی از اصحاب پیامبر می گوید...
۹. یک روز نماز را با حضرت مُحَمَّد خواندم.
۱۰. با او به طرف خانه رفتم.
۱۱. عده ای از کودکان را دیدم.
۱۲. پیچه ها با شادی به استقبال پیامبر آمدند.

- ۱۳ . پیامبر آنها را نوازش کرد .
 ۱۴ . پیامبر با مهربانی دست بر سرشان کشید .
 ۱۵ . حضرت مُحَمَّد با خنده و خوشرویی با آنها گفتگو کرد .

سؤال پایان جمله

Tag question.

[شما کشورتون رو دوست دارین ، ندارین ؟ / مگه نه ؟]
 او هیچ چچی نخرید . خرید ؟
 فارسی زبون سختی نیست . هست ؟
 تمرین / او دوستهای زیاداره . مگه نه ؟ نداره ؟
 جاهای خالی را پر کنید :

- ۱ . [اونا قبلاً من رو دیده بودن ، مگه ... ؟]
- ۲ . [امروز هوا خیلی سرده ، ... ؟]
- ۳ . [شما دیروز خونه نبودین ، ... ؟]
- ۴ . [مِلّت () از خواب بیدار شده ، ... نه ؟]
- ۵ . [شما هنوز ... اسم من چیه ، می دونین ؟]
- ۶ . [او هنوز ... من گیم ، ... ؟]
- ۷ . [حَمید به کمی عَصَبانی بود ، ... ؟]
- ۸ . [تُو حَقِیْقَت رُو به من می گئی ، ... ؟]
- ۹ . [شما فردا به اداره ... ؟]
- ۱۰ . [امروز حالش خیلی بهتر ... ، ... ؟]

هم ...

نه ...

یا ...

بچه ...

سعدی هم شاعر بود و هم نویسنده ادب
مُتأسفانه من نه زبانِ روسی می دانم و نه آلمانی

لطفاً یا بیاید تو یا بروید بیرون، دمِ درِ نایستید
[لطفاً یا بیاین تو یا برین بیرون ، دمِ درِ نایستین]

چه غذا را بخورید و چه نخورید ، بول آن را باید بدهید
[چه غذا رو بخورین و چه نخورین ، پولش را باید بدین]

تمرین

جاهای خالی را پر کنید :

۱. دیروز ... من ... او هیچ کُدام اینجا نبودیم .
۲. ... خودتان بیاید و ... برادرتان را بفرستید .
۳. فردا ... شما بیاید و ... نیاید ، من مجبورم بروم .
۴. ... این کتاب را انتخاب کنید . و ... آن را ، قیمت هر دو تا یکی است .
۵. من ... آقای رئیس را دیدم ... معاونش را .
۶. پدر من ... فرانسه می دانست ... ایتالیایی .
۷. او ... می داند و ... می خواهد بداند که چه شده است .
۸. شما .. مقاله مرا خواندید و ... مالی او را ، واقعاً کُدام یک بهتر بود ؟
۹. ... شب بود و ... شب ... ، ... فیلسوف بود و ... دانشمند
۱۰. من ... گلِ ترگس را دوست دارم و ... گلِ یاس را .

آرایش جمله

Word order

قید زمان + فاعل + مفعول صریح + مفعول غیر صریح +

Indirect object Direct object Subject Adverb of time

قید (مکان ، کیفیت ، و غیره + فعل)

دِروِز + مَن + پسرَم را + با یَکی + از دوستانِش + برایِ گوش +
مفعول غیر صریح قید علت

به یکی + از روستاهای کَرَج بُردم .
قید مکان

Lack book I took my son and (= with) one of his friends to one of the
villages Keraj for excursion.

تمرین

جمله بسازید :

۱. (امروز ، چهار ، انار ، از ، خریدم ، من ، کیلو ، دوستم ، میوه
فروشی ، برای)
۲. (دلم . دوباره ، خیلی ، می خواهد ، بینم ، را ، شما)
۳. (مادرم ، بیش از هر کس ، من ، را ، دوست دارم)
۴. (در حدود ، پیش ، سالی ، این سینا ، هزار ، به دنیا ، در ، آمد ،
ایران)
۵. (او ، برای ، کتابخانه ، خود ، کوچکی ، درست کرد)
۶. شاگردها ، داستانی ، یکی ، را ، از ، کلاس ، در ، تعریف کرد)

۷. (برای ، دوست داری ، هرچه ، برای ، دوست بدار ، خود ، دیگران ، هم)

۸. (خواندن ، و ، ب ، یاد داذ ، من ، آقای ، عامری ، نوشتن ، را)

۹. (سال ، نفت ، هر ، مقدار ، ایران ، زیادی ، از ، به ، دیگر ، کشورهای ، فرستاده می شود)

۱۰. (زیباترین ، بهاری ، در ، را ، کل ، من ، خنده ، پخته ، آن ، تیم ، دیدم)

دیگسه

یک سال دوازده ماه است . هر سال چهار فصل دارد . هر فصل سه ماه است . روز اول سال ایرانی اول فروردین است . فروردین ، اردی بهشت ، و خرداد ماهای بهار هستند . در فروردین درختها برگ تازه می آورند . گل و شکوفه همه جا دیده می شود . همه جا زیباست . همه مردم شاد و سرحال هستند . در ماه فروردین هوا هنوز کمی سرد است . اردی بهشت گرمتر از فروردین است . تیر ، ماه اول و مرداد ، ماه دوم و شهر یور ، ماه سوم تابستان است . در تابستان هوا خیلی گرم است . مرداد گرمترین ماه تابستان است . در تابستان دبستانها و دبیرستانها تعطیل هستند . در این فصل میوه تازه فراوان و ارزان است . مهر ، آبان ، و آذر ماههای پاییزند . روز اول مهر مدرسه ها دوباره بازمی شوند ، شاگردها شاداب و خوشحال به مدرسه می روند و درس می خوانند . از ماه آبان هوا کم کم سرد می شود . برگ درختها زرد می شود . دی ، بهمن ، و اسفند ماههای زمستانند . دی سردترین ماه زمستان است . در زمستان برف سنگین و باران آن شدید می آید . مردم لباس گرم می پوشند . در ماه اسفند هم باران بسیار است ولی هوا زیاد سرد نیست .

النصوص

درس نخست :-

من هرروز بعد اینکه حمام میگیرم خودم را باحوله خشک میکنم . باطاق خواب میروم ولباس می پوشم . کفش و جورابم را پام میکنم . دوجفت از کشفها بند دارند و دوجفت از آنها بند ندارند . هرروز کشفهایم را برس میزنم و هفته ای دو مرتبه آنها را واکس میزنم . روز هائیکه بمدرسه میروم لباس نظامی وروز های تعطیل لباس شخصی میپوشم .

بالباس شخصی پیراهن سفید میپوشم و کراوات میزنم چون سردستهای پیراهن سفیدم و گمه ندارند همیشه دکمه سردست نمیزنم ولی هیچوقت سنجاق کراوات نمیزنم چون اصلاً از سنجاق کراوات خوشم نمیآید .

- سوالات :

- ۱ - من در کجا لباس می پوشم ؟
- ۲ - چند جفت از کشفهای من بند دارند ؟
- ۳ - من هر روز کشفهایم را برس میزنم ؟
- ۴ - هفته ای چند دفعه آنها را واکس میزنم ؟
- ۵ - روز های تعطیل چه لباسی می پوشم ؟
- ۶ - روز هائی که بمدرسه میروم چه لباسی میپوشم ؟
- ۷ - چرا با پیراهن سفید دکمه سردست میزنم ؟
- ۸ - چرا سنجاق کراوات نمیزنم ؟
- ۹ - بالباس شخصی کراوات میزنم ؟
- ۱۰ - موضوع این درس چیست ؟

تمرینات :

- ۱ - جوراب شما چه رنگ است ؟
- ۲ - چند جفت جوراب دارید ؟
- ۳ - امروز جوراب سیاه پوشیده اید !

- ۴ - امر وز جوراب سیاه پارتان کرده اید ؟
- ۵ - کفشتان بند دارد یانه ؟
- ۶ - کفش دوستان هم بند دارد ؟
- ۷ - بند کفش شما باز است یا بسته ؟
- ۸ - کفشتان را برس زده اید ؟
- ۹ - دیروز کفشتان را واکس زدید ؟
- ۱۰ - هر روز کراوات میزنید ؟
- ۱۱ - دوستان همیشه کراوات میزند ؟
- ۱۲ - بیشتر کراوات میزنید یا پایپون ؟
- ۱۳ - پایپون بیشتر دوست دارید یا کراوات ؟
- ۱۴ - کمر بند بیشتر دوست دارید یا بند شلوار ؟
- ۱۵ - بنظر شما کمر بند راحت تر از بند شلوار است ؟
- ۱۶ - پایپون شما قشنگ تر از پایپون دوستان است ؟
- ۱۷ - کت نظامی شما دو طرفه است ؟
- ۱۸ - تمام کت های نظامی شما دو طرفه است ؟
- ۱۹ - تمام کفشهای شما سیاه است ؟
- ۲۰ - شما سنجاق کراوات دارید ؟
- ۲۱ - سنجاق کراواتتان را از کجا خریده اید ؟
- ۲۲ - که بشما این سنجاق کراوات راداده است ؟
- ۲۳ - که همیشه سنجاق کراوات میزند ؟
- ۲۴ - در این اطاق میز تکریم داریم ؟
- ۲۵ - میز غذا خوری شما کرد است ؟
- ۲۶ - کت شما جلو کرد است ؟
- ۲۷ - کت دو طرفه بیشتر دوست دارید یا جلو کرد ؟
- ۲۸ - شما دکمه سر دست دارید ؟
- ۲۹ - باپیراهن سفید دکمه سر دست میزنید ؟

- ۳۰ - بالباس شخصی دگمه سر دست میزید ؟
- ۳۱ - او کدام دگمه سر دستش را زده است ؟
- ۳۲ - تمام کت های شهاد و طرفه است ؟
- ۳۳ - تمام کفش های تان بند دارد ؟
- ۳۴ - روزی چند بار کفشهای تان را برس میزید ؟
- ۳۵ - صبحها موهایتان را برس میزید ؟
- ۳۶ - که اصلاً موهایش را برس نمیزند ؟
- ۳۷ - ایشان کفشهایشان را واکس زده اند ؟
- ۳۸ - کت نظامی شما جلو کرد است ؟
- ۳۹ - کت شخصی او جلو کرد است ؟
- ۴۰ - شما کت شخصی دو طرفه دارید ؟
- ۴۱ - کت جلو کرد بیشتر دوست دارید یا دو طرفه ؟
- ۴۲ - بعد از آنکه حمام گرفتید چه کار میکنید ؟
- ۴۳ - پس از آنکه حمام گرفتید چه کار میکنید ؟
- ۴۴ - پس از اینکه جوراب پایتان کردید چه کار میکنید ؟
- ۴۵ - پس از اینکه کفشهای تان را پایتان کردید ، چه کار میکنید ؟
- ۴۶ - معمولاً اول جوراب بپوشید ؟
- ۴۷ - او جورابش را پایش کرده است ؟
- ۴۸ - او کفشش را پایش کرده است ؟
- ۴۹ - او جورابش را پوشیده است ؟
- ۵۰ - او اصلاً جوراب پوشیده است ؟

درس دوم :

صبح هاپش از اینکه مدرسه بیایم لباس نظامی را من پوشم و ناشتائی میخورم معمولاً دو تخم مرغ ، دوتکه نان و یک فنجان قهوه میخورم . من کره و مربارا خیلی دوست دارم و بانانم کره و مربا میخورم . گاهی اوقات هم نانم

رابا کره و عسل میخورم . خاتم من چای گمرنگ میخورد ، اما من جای پررنگ رابیشتر دوست دارم . دوقاشق شکر و کمی کرم در آن میریزم . بعضی وقتها تخم مرغ نیمرو میخورم و بعضی وقتها تخم مرغ عسلی . بعد از خوردن ناشتائی کمی به رادیو گوش میکنم بعد سوار اتوبوس میشوم و بمدرسه میروم .

سؤالات :

- ۱ - صبح ها پیش از اینکه بمدرسه بیایم چه کار میکنم ؟
- ۲ - من برای ناشتائی چند تخم مرغ میخورم ؟
- ۳ - پاناشتائی قهوه میخورم یا چای ؟
- ۴ - چه چیز هائی برای ناشتائی میخورم ؟
- ۵ - خاتم من چای پر رنگ دوست دارد یا کم رنگ ؟
- ۶ - من در چای ام شکر و کرم میریزم ؟
- ۷ - من تخم مرغ نیمرو میخورم یا تخم مرغ عسلی ؟
- ۸ - بعد از خوردن ناشتائی چه کار میکنم ؟
- ۹ - پیاده بمدرسه میآیم ؟
- ۱۰ - با اتوبوس بمدرسه میآیم یا با اتوبوس خودم ؟

لغات :

شریحه	تکه
شریحه خبز	تکه نان
بیض محمر	تخم مرغ عسلی
بیض مقلی	نیمرو
مرغی	مرغی
عسل	عسل
نوع	جور
خبز آبیض	نان سفید

خَيْرٌ تَأْتُونَ	بَانِ تَأْتُونَ
مُرٌّ	تَلَخٌ
أَحْيَانًا	گاهی اوقات
أَحْيَانًا	بعضی وقتها
لا تفرق - ما يخالف	تفرق نمیکنند
يصب	ریختن (ریز)
أصب	میریزم
صنبت	ریختم
يجب أن أصف	باید بریزم
أن يركب	سوار شدن
أركب الأتوبيس	سوار اتوبوس میشوم
ركبت الأتوبيس	سوار اتوبوس شدم
فاتح اللون	کمرنگ
شاي خفيف	چای کمرنگ
غامق	پُررنگ
شاي ثقيل	چای پُررنگ
نصف	نصف
ملح	نَمَك
عصير ليمون	آب لیمو
لذيذ الطعم	خوشمزه
حلو	شیرین
من المحتمل - بالتأكيد	لا بُد
سكر قند	قند

درس سوم :

سروان یزدی هر روز صبح ساعت هشت پامیشود . کی وزرش میکند
بعده مستراح و حمام میرود و با آب داغ حمام میگیرد . او همیشه سرش را با

صابون مایع می‌شوید، ولی فقط هفته ای یک بار سرش را می‌شوید. بعد از حمام گرفتن خودش با حوله خشک می‌کند و بعد بارش تراش برقی صورتش را می‌تراشد. بعد از تراشیدن ریش دندانش را با سواک و خمیر دندان مسواک می‌زند، موهایش را در جلوی آینه شانه می‌کند.

بعد از شانه کردن مو، زیر پیراهن وزیر شلواری و لباسهایش را می‌پوشد بملر سه می‌رود.

- سؤالات :

- ۱ - سروان یزدی صبحها چه کار می‌کند؟
- ۲ - او صبحها ورزش می‌کند؟
- ۳ - بعد از ورزش چه کار می‌کند؟
- ۴ - او با آب نیم گرم حمام می‌گیرد؟
- ۵ - سرش را با چه می‌شوید؟
- ۶ - هفته ای چند بار سرش را می‌شوید؟
- ۷ - او تیغ مصرف می‌کند یا ریش تراش برقی؟
- ۸ - او خمیر دندان مصرف می‌کند یا کرد دندان؟
- ۹ - موهایش را کجا شانه می‌کند؟
- ۱۰ - بعد از شانه کردن موهایش چه کار می‌کند؟

- تقرینات :

- ۱ - وقتی درس جواب می‌دهید از جایتان پا می‌شوید؟
- ۲ - وقتی از خواب پا می‌شوید به مستراح می‌روید؟
- ۳ - آن داغ ریش می‌تراشید؟
- ۴ - که با آب نیم گرم حمام می‌گیرد؟
- ۵ - آن شاگرد سرش را می‌شوید؟

- ۶ - موهای شما زیاد چرب میشود؟
- ۷ - وقتی موهایتان چرب و کثیف میشود چه کار میکنید؟
- ۸ - دست های من کثیف است؟
- ۹ - وقتی دستان کثیف میشود چه کار میکنید؟
- ۱۰ - برای شستن مو صابون بهتر است یا شامپو؟
- ۱۱ - چند حوله در حمامتان هست؟
- ۱۲ - بعد از حمام گرفتن - چه کار میکنید؟
- ۱۳ - شما ریش تراش برقی دارید؟
- ۱۴ - که باریش تراش برقی ریشش را میتراشد؟
- ۱۵ - شما کرد داندان مصرف می کنید یا خمیر داندان؟
- ۱۶ - روزی چند بار دندانتان را مسواک میزنید؟
- ۱۷ - موهایتان را در حمام شانه میکنید یا در اتاق خواب؟
- ۱۸ - او بیشتر از شما کار میکند؟
- ۱۹ - شما بیشتر از دوستان کار میکنید؟
- ۲۰ - صبحها حمام میگیرید یا شبها؟ بیشتر صبحها حمام میگیرم.
- ۲۱ - شبها در منزل چه کار میکنید؟
- ۲۲ - شبها بیشتر در منزل میمانید؟
- ۲۳ - چند زیر شلواری وزیر پراهنی خریدید؟
- ۲۴ - برای نوشتن تکلیفتان چقدر وقت صرف میکنید؟
- ۲۵ - برای لباس پوشیدن چقدر وقت صرف میکنید؟
- ۲۶ - سوپ هنوز داغ است؟
- ۲۷ - چای داغ دوست دارید؟
- ۲۸ - او با آب نیم گرم حمام میگیرد؟
- ۲۹ - غذای چرب دوست دارید؟
- ۳۰ - او غذای چرب دوست ندارد؟

- ۳۱ - با کرد دندان دندانتان می‌شوئید ؟
- ۳۲ - ایشان چه کرد دندانی مصرف میکنند ؟
- ۳۳ - روزی چند دفعه موهایتان را شانه می‌کنید ؟
- ۳۴ - او صبحها سرش را شانه می‌کند ؟
- ۳۵ - شما کی سرتان را شانه کرده‌اید ؟
- ۳۶ - او چند لباس زیر خریده است ؟
- ۳۷ - بچه وسیله ای بمنزل رفتید ؟
- ۳۸ - دوستان بچه وسیله ای بمدرسه آمد ؟
- ۳۹ - برای رفتن بمنزل وسیله دارید ؟
- ۴۰ - برای حاضر کردن درستان شبی چند ساعت وقت صرف می‌کنید ؟
- ۴۱ - برای درست کردن صبحانه چقدر وقت صرف کردید ؟
- ۴۲ - برای لباس پوشیدن زیاد وقت صرف می‌کنید ؟
- ۴۳ - دیشب کجا شام صرف کردید ؟
- ۴۴ - معمولاً در منزل شام صرف می‌کنید ؟
- ۴۵ - او در رستوران کارمل شام صرف کرد ؟
- ۴۶ - دیروز کجا ناهار صرف کردید ؟
- ۴۷ - شبها تمام وقتتان صرف درس خواندن میشود ؟
- ۴۸ - برای نوشتن این کتاب زیاد وقت صرف شده است ؟
- ۴۹ - چقدر از وقتتان صرف خواندن میشود ؟
- ۵۰ - چقدر از وقتتان صرف درست کردن صبحانه میشود ؟

درس چهارم

... به دانشکده هنر های زیبا میرود . در آنجا نقاشی با آب رنگ ،
 و رنگ روغن را یاد می‌گیرد . او نقاشی میناتور را زیاد دوست ندارد و بیشتر
 نقاشی های او به سبک جدید است . استادان دانشکده از کار پروین بسیار
 راضی هستند و فکر میکنند که در آتیه خیلی پیشرفت خواهد کرد . کارهای
 او را در کلاس های دانشکده گذاشته اند و هر کس که آنها را به بیند

بزودی میفهمد که او در کارش مهارت زیادی دارد. پروین سال دیگر دانشکده را تمام میکند و خیال دارد به پاریس برود تا در آنجا با کارهای سایر استادان بزرگ آشنا شود.

- سوالات :

- ۱ - پروین بکدام دانشکده می‌رود ؟
- ۲ - در دانشکده چه یاد می‌گیرد ؟
- ۳ - او با آب رنگ نقاشی میکند ؟
- ۴ - با رنگ روغن هم نقاشی میکند ؟
- ۵ - نقاشی میناتور را دوست دارد ؟
- ۶ - نقاشی او بچه سبکی است ؟
- ۷ - استادان از کار پروین راضی هستند ؟
- ۸ - پروین در آتیه پیشرفت میکند ؟
- ۹ - او در کارش مهارت دارد ؟
- ۱۰ - کی دانشکده را تمام میکند ؟

- تمرینات :

- ۱ - شما بدانکشته هنر های زیبا می‌رفتید ؟
- ۲ - در دانشکده هنر های زیبا چه یاد گرفتید ؟
- ۳ - او دانشکده هنر های زیبا را تمام کرده است ؟
- ۴ - دوست شما به هنر ستان هنر های زیبا می‌رود ؟
- ۵ - که شاگرد هنر ستان هنر های زیبا است ؟
- ۶ - شما در قسمت معماری تحصیل میکنید ؟
- ۷ - او در قسمت مجسمه سازی تحصیل میکند ؟
- ۸ - او معماری را در کدام دانشکده یاد گرفته است ؟
- ۹ - معلم های قسمت معماری را میشناسید ؟
- ۱۰ - او در قسمت معماری درس میدهد ؟

- ۱۱ - شما نقاشی راد وست دارید ؟
- ۱۲ - از نقاشی سبک جدید خوشتان میآید ؟
- ۱۳ - نقاشی رادر کجا یاد گرفتید ؟
- ۱۴ - باسبک نقاشی «بیکاسو» آشنائی دارید ؟
- ۱۵ - دوست شما خوب نقاشی میکند ؟
- ۱۶ - او در هنر ستان نقاشی یاد گرفت ؟
- ۱۷ - او مجسمه سازی یاد میگیرد ؟
- ۱۸ - شما در قسمت مجسمه سازی کار میکنید ؟
- ۱۹ - شما مجسمه سازی یاد مید هید ؟
- ۲۰ - در مدرسه زبان ارتش فارسی یاد مید هید ؟
- ۲۱ - من چه زبانی یاد میدهم ؟
- ۲۲ - که بشما فارسی یاد مید هد ؟
- ۲۳ - از کار های دستی خوشتان میآید ؟
- ۲۴ - که بشما انگلیسی یاد داد ؟
- ۲۵ - که بشما فارسی یاد داد ؟
- ۲۶ - که کار های دستی را بشما یاد میدهد ؟
- ۲۷ - کارهای دستی ایران را دیده اید ؟
- ۲۸ - در هنر ستان چه یاد مید هند ؟
- ۲۹ - در هنر ستان چه یاد گرفتید ؟
- ۳۰ - دختر او به هنر ستان هنرهای زیبا میرود ؟
- ۳۱ - در اطاقتان قالی دارید ؟
- ۳۲ - قالی اطاق شما چه رنگ است ؟
- ۳۳ - در منزلتان چند قالی دارید ؟
- ۳۴ - قالی های ایران خوب است ؟
- ۳۵ - قالی باقی رادر کجا یاد مید هند ؟

- ۳۶ - در هنر ستان میشود قالی بافی یاد گرفت ؟
- ۳۷ - او در هنرستان قالی بافی یاد گرفته؟
- ۳۸ - امریکا قالی ایرانی وارد میکند؟
- ۳۹ - دختر شما زری بافی یاد میگیرد؟
- ۴۰ - چند سال قبل میکشد تا زری بافی یاد بگیرد؟
- ۴۱ - زری بافی مشکار است؟
- ۴۲ - در هنر ستان کلاس زری بافی در نیت؟
- ۴۳ - هفته ای چند ساعت زری بافی یاد می دهند؟
- ۴۴ - در هنر ستان منبت کاری هم یاد میدهند؟
- ۴۵ - هر روز منبت کاری یاد میدهند؟
- ۴۶ - میناتور کاری چگونه؟
- ۴۷ - که میناتور کاری بشاگردان یاد میدهند؟
- ۴۸ - او بامیناتور کاری آشنایی دارد؟
- ۴۹ - باچه زبانهای آشنایی دارید؟
- ۵۰ - شما در نقاشی استاد هستید؟
- ۵۱ - او در مجسمه سازی استاد است؟
- ۵۲ - که در منبت کاری استاد است؟
- ۵۳ - مردم اصفهان در میناتور کاری استادند؟
- ۵۴ - استاد در کارش مهارت دارد؟
- ۵۵ - استاد آن در کارشان مهارت دارند؟
- ۵۶ - معلم شما در زبان فارسی مهارت دارد؟
- ۵۷ - او در دانشکده کشاورزی درس میدهند؟
- ۵۸ - او استاد دانشکده کشاورزی است؟
- ۵۹ - شما استاد دانشکده هنرهای زیبا هستید؟
- ۶۰ - او استاد دانشکده افسری است؟
- ۶۱ - او استاد دانشکده پزشکی است؟

- ۶۲ - هما بکلام دانشکده میروید ؟
 ۶۳ - در نظر دارید نقاشی یاد بگیرید ؟
 ۶۴ - او در نظر دارد مینیاتور کاری یاد بگیرد ؟
 ۶۵ - بانقاشی آشنائی دارید ؟
 ۶۶ - بارتنگ وروغن نقاشی میکنید ؟
 ۶۷ - بانقاشی آب رنگ آشنائی دارید ؟
 ۶۸ - شما منت کاری بلدید ؟
 ۶۹ - در هنرستان منت کاری یاد گرفتید ؟

۳- لغات :

الفن	هنر
الفنون الجميلة	هنر های زیبا
كلية الفنون الجميلة	دانشکده هنر های زیبا
الهندسة المعمارية	معماری
النقش - الرسم	نقاشی
إن يرسم	نقاشی کردن
أرسم	نقاشی میکنم
رسمت	نقاشی کردم
يجب أن أرسم	باید نقاشی کنم
صناعة النحت	مُجَسِّمِه سازی
أن يعلم	یاد دادن
أعلم	یاد میدهم
علمت	یاد دادم
يجب أن أعلم	باید یاد بدهم
الأعمال اليدوية	کارهای دستی
مدرسة الفنون الجميلة	هنرستان هنر های زیبا
سجاده	قالی

قالی باقی

زری باقی

استاد

استادان

مهارت داشتن

مهارت دارم

مُتَبَّه کاری

مینیاتور کاری

آشنائی داشتن

آشنائی داشتم

رنگ روغن

آب رنگ

نسيج السجاد

النسيج المطرز - التطريز

استاد - خبير

امانة يد خبير

ان يكون خبيراً - ماهر - ان يعرف

انا ماهر - خبير

عمل التطعيم

الزخرفة

ان يكون معروفاً

كان لدى معرفة

ألوان زيت

ألوان ماء

مطروح شهر زیبایی است . این شهر منظره های بسیار جالب دارد . یکی از روزها با خانم زیبخته هانم برای گردش بکارمل رفتیم . هوا بسیار خوب و آفتابی بود . دخترم پروین از من خواهش کرد که برای تماشا پلاژ مطروح برویم . پلاژ خیلی شلوغ بود و جمعیت زیادی برای گردش و شنا به پلاژ آمده بودند . بیشتر مردم روی شنها دراز کشیده و از هوای خوب و آفتابی آن روز لذت میبردند . پروین که لباس شنایش را پوشیده بود میخواست در آن پلاژ شنا کند . خانم نمیخواست باو اجازه بدهد و میگفت که دریا موجهای خطرناک دارد و میترسد که او در آب غرق شود . پروین گفت که در آب زیاد جلو نخواهد رفت . خانم به او اجازه داد که برای نیمساعت برای شنا برود . ولی چون آب خیلی سرد بود او پس از چند دقیقه برگشت و خودش را با حوله خشک کرده روی شنهای گرم دراز کشید . آن روز تا ساعت هفت در پلاژ کازمل بودیم و چون هوا هم داشت کم کم تاریک میشد ، تصمیم گرفتیم که قبل از تاریکی بمنزلان مراجعت کنیم .

لغات معانس المفردات

کم کم	بالتدریج - قليلاً قليلاً	شاطئ - بلاج	پلاژ
تاریک شدن	ان یصبح مظلاً	صافی - تمتع	باصفا
تاریک میشود	یظلم	ان یکون ممنوعاً	قدغن بودن
تاریک شد	اصبح مظلاً	ممنوع	قدغن است
تاریکی	الظلام -	کان ممنوعاً	قدغن بود
جلوها	المجاوره - القریبه	من الممكن ان یکون ممنوعاً	ممکنست قدغن باشد
		موج	موج
		خطیر	خطرناک

— قرائت — سوالات —

- ۱ - مطروح چطور شهري است ؟
- ۲ - روزي كه با خانم ويجه هايـم بگردش رفتيم هوا چطور بود ؟
- ۳ - دخترم از من خواهش كرد كه بآنجا برويم ؟
- ۴ - بلازمطروح آنروز شلوغ بود ؟
- ۵ - چرا خانم نميخواست به پروين اجازه دهد شنا كند ؟
- ۶ - پروين چه گفت ؟
- ۷ - بالاخر ، خانم به پروين اجازه داد شنا كند ؟
- ۸ - چرا پروين بيستراز چند دقيقه شنا نكرد ؟
- ۹ - تاچه ساعتی در پلازمطروح بوديم ؟
- ۱۰ - چرا تصميم گرفتيم ساعت هفت بمنزل مراجعت كنيم ؟

درس ششم :

- يكي از عمليات مهم نظامی پیشروی، بطرف خطوط دشمن میباشد .
پیش از شروع به پیشروی ، نقشه عملیات زیر نظر فرمانده
عملیات تهیه میشود . پس از اینکه نقشه عملیات حاضر شد ،
فرمانده دستور حرکت میدهد ، معمولا سر بازان طبق نقشه
عملیات پیشروی میکنند . بیشتر اوقات سر بازان باید از شبکه های
مین عبور کنند وفرمانده بآنها دستور میدهد که در دو صف
پشت شنی تانک حرکت کنند . علت اینکار اینست که تانک مین
ضد نفر را منفجر میکند و در نتیجه تلفات سر بازان کمتر میشود .
البته تصمیم فرمانده چه در حمله وچه در دفاع بسته به اوضاع
رزمی است . آنها تانک در جنگ بوده اند میدانند که همیشه
میشود يك نوع تاکتيك را بكار برد .

سؤالات - بر سشها

- ۱ - یکی از عملیات مهم نظامی چیست؟
- ۲ - نقشه عملیات کی تهیه شود؟
- ۳ - نقشه عملیات زیر نظر که تهیه میشود؟
- ۴ - فرمانده کی دستور حرکت میدهد؟
- ۵ - سر بازان طبق کدام نقشه پیشروی میکنند؟
- ۶ - سر بازان باید از شبکه مین عبور کنند؟
- ۷ - تصمیم فرمانده بسته به چیست؟
- ۸ - آیا همیشه میشود یک نوع تاکتیک را بکار برد؟

المفردات

لغم	مین
ان یلغم	مین کواشتن
شبكة الألغام	شبكة مین
دبابه	تانک
لغم مضاد للدبابات	مین ضد تانک
فن تنظیم القوات	تاکتیک
أوضاع المعركة	اوضاع رزمی

یکی از فیلمهایی که بوسیله اداره اطلاعات و روابط فرهنگی ایران و آمریکا تهیه شده است فیلم "پایتخت کشور ما است"

این فیلم با همکاری اداره هنرهای زیبا که جزو وزارت فرهنگ است تهیه شده است. درین فیلم نشان میدهند که تهران در دامنه کوههای البرز واقع شده و مناظر بسیار زیبایی دارد. ساختمانهای تهران از نظر معماری بسبب بناهای اروپائی ساخته شده است. یکی از ساختمانهای جالب تهران پاشگاه افسران است. این پاشگاه همه نوع وسائل تفریح و پذیرائی دارد.

بعد پاشگاه افسران سردر شهربانی رانشان میدهند که بسبب تخت جمشید ساخته شده است. بعد از آن کاخ داد گستری رامیبینیم که در آنجا به تمام کارهای قضائی کشور رسیدگی میکنند.

بانک ملی ایران درخیا بان فردوسی قرار گرفته است. این مؤسسه بزرگترین مؤسسه اقتصادی کشور است و مردم در کارهای بازرگانی و اقتصادی کمک میکند.

سؤالات

- ۱ - فیلم مناظر ایران را چه اداره ای تهیه کرده است ؟
- ۲ - این فیلم راجع به چیست ؟
- ۳ - این فیلم با همکاری چه مؤسسه دیگری تهیه شده است ؟
- ۴ - اداره هنرهای زیبا جزو چه کوهی واقع شده است ؟
- ۵ - تهران در دامنه چه کوهی واقع شده است ؟
- ۶ - ساختمانهای تهران بچه سبکی ساخته شده است ؟
- ۷ - در پاشگاه افسران همه نوع وسائل تفریح هست ؟

۸ - سردر شهربانی بچه سبکی ساخته شده است ؟

۹ - در کاخ دادگستری بچه چیزهایی رسیدگی میشود ؟

۱۰ - بانک ملی ایران چه نوع مؤسسه ای است و چه کارهایی میکند ؟

کفاشی - ابری که در خیابان لاله زار واقع شده است یکی از کفا شیهای معروف تهران میباشد .

دارین مغازه همه نوع کفش میفروشند و در ضمن مشتریان میتوانند هونوع مدلی که میخواهند سفارش بدهند .

آقای راد يك جفت کفش چرمی برای روز ويك کفش جیر برای شب لازم داشت .

کفش چرمی را دوخته خرید ولی کفش جیر باندازه پایش ندا شتند . بنابراین سفارش داد يك جفت برایش بدوزند .

آقای راد قیمت کفش چرمی را به صندوق پرداخت و پنجاه تومان هم برای کفش جیرش بیعانه داد .

فروشنده قبض آنرا نوشت بده او داد قرار شد که ماه بعد برود و کفشش را بگیرد .

مکالمه

معادله

۱ - آقاچه فرمایشی دارید ؟

يك جفت کفش سیاه لازم دارم .

۲ - چه مدلی میخواهید ؟

از آن مدل ایتالیائی که در وپترین است خوشم میاید .

۳ - جیر میخواهید یا چرمی ؟

چرمی میخواهم .

۴ - نمره کفشتان چند است ؟

نمره کفشم « ۴۴ » است .

- ۵ - بفر مائید این کفش را امتحان کنید .
- قدش اندازه است ولی پنجه اش تنگ است .
- ۶ - این یکی پنجه اش پهن تر است ، ببینید چطور است .
بسیار خوب و راحت است .
- ۷ - دیگر چیزی لازم ندارید ؟
- یک جفت کفش پاشنه بلند برای خانم میخواهم .
- ۸ - متسفانه کفش زنانه دوخته نداریم ولی سفارشی میدوزیم .
پس خانم بعداً میاید و سفارش میدهد .
- ۹ - بسیار خوب ، اگر این کفش را میخواهید قبضش را بنویسم .
بله ، لطفا قبضش را بنویسید .
- ۱۰ - خواهش میکنم ۱۵۰ تومان به صندوق بپردازید .
خیلی خوب ، تا شما کفشها را توی جعبه بگذارید من پول را بصندوق میدهم .

زهرینات

- ۱ - اتومبیلتان چه مدلی است ؟
- ۲ - تلویزیون شما چه مدلی است ؟
- ۳ - کفش شما مدل ایتالیا است ؟
- ۴ - لباس او مدل پاریس است ؟
- ۵ - کت شما جیراست ؟
- ۶ - ازکت جیر خوشتان میاید ؟
- ۷ - او کفش جیر پوشیده است ؟
- ۸ - کیف شما جیراست ؟
- ۹ - اوکت چرمی دارد ؟

- ۱۰ - کت چرمی گرانتر است یا کت جیر ؟
- ۱۱ - از کفش چرمی بیشتر خوششان میاید یا کفش جیر ؟
- ۱۲ - قیمت کت چرمی چقدر است ؟
- ۱۳ - کیف چرمی خانمتان چه رنگ است ؟
- ۱۴ - کفشتان را امتحان کردید ؟
- ۱۵ - او کفشش را امتحان کرد ؟
- ۱۶ - قبل از اینکه کفش بخرید آن را امتحان میکنید ؟
- ۱۷ - کفش سیاهی را که امتحان کردید اندازه بود ؟
- ۱۸ - کفش جیری را که امتحان کرد اندازه است ؟
- ۱۹ - این کفش اندازه شما است ؟
- ۲۰ - این لباس اندازه خانمتان است ؟
- ۲۱ - لباس دخترتان اندازه است ؟
- ۲۲ - پنجه پای شما پهن است ؟
- ۲۳ - پنجه کفشتان راحت است ؟

درس - لغات

مردیل	مُدِل
فاترینه	وِترین
جلد شامواه - لامع	جیر
حذاء شمواه	کفش جیر
جلد	چرم
جلدی	چرمی
ان یقیس - یختیر	امتحان کردن

آقیس	امتحان میکنم
قست	امتحان کردم
يجب ان أقیس	باید امتحان کنم
ان یناسب - یلیق	اندازه بودن
مناسب	اندازه است
غیر مناسب	اندازه نیست
كان مناسباً	اندازه بود
من الممكن ان یناسب (یلیق)	ممکنست اندازه باشد
مشط الرجل	پنجه
ضیق	تنک
واسع کبیر - غیر مربوط باحکام	کشاد
واسع	پهن
كعب الخذاء	پاشنه
كعب عالی	پاشنه بلند
كعب واطی	پاشنه کوتاه
موصی علیه - تفصیل	سفارشی
ان یطلب - یوصی علی	سفارش دادن
ایصال استلام	قبض
الخزینة	صندوق
کیس	جعبه
محل الاحذیة	گفاش
صانع الاحذیه	گفاشی

قرار شدن

قرار شد

دست گم

زنانه

فروشنده

ان یناسب ان یقرر

ناسب قرر

علی الاقل

نسائی

بائع

بسم الله الرحمن الرحيم زبان فارسی

کریم خان زند

یکی از سرداران سپاه نادر کریم خان زند بود وی پس از کشته شدن نادر با تلاش و کوشش ، بر سرداران شورشی غلبه کرد و بر همه ایران جز خراسان تسلط یافت کریم خان با این که پس از این پیروزیها شاه ایران بود . هرگز راضی نشد خود را شاه بنامد و به لقب وکیل الرعایا اکتفا کرد از این جهت در تاریخ به نام کریم خان وکیل معروف شد .

او شیراز را پایتخت خود قرار داد و بناهای مهمی به دستور او ساختند از جمله مسجد و بازار وکیل که اکنون نیز پابرجاست .

کریم خان صفات ویژه ای داشت : از جنگ و خونریزی تا زمانی که بر او تحمیل نمی شد دوری می کرد دشمن را تا زمانی دشمن می دانست که شکست نخورده باشد . بعد از شکست ، با زو مهربانی می کرد و پناهِش می داد .
کریم خان در اواخر عمرش بصره را از دست ترکان عثمانی گرفت و بر قلمرو خود افزود .

افشاریان

افغانها بیست سال بر ایران حکومت کردند . ولی مردم ایران آرام ننشستند . آنان به پاخاستند و باکمک نادرقلی افشار دست بیکانکان را از کشور کوتاه کردند و حکومت افغانها را برانداختند .

پس از چندی نادر با تأیید عده ای از بزرگان که آنان را در دشت مغان جمع کرده بود . به پادشاهی رسید . نادر بعد از تاجگذاری و تشکیل سلسله افشاریان به افغانستان رفت و چند شهر مهم بلخ ، کابل و قندهار را تصرف کرد . سپس به هندوستان حمله برد . محمد شاه کورکانی که بر هندوستان حکومت می کرد ، به

مقابله با نادر برخاست ، ولی به سختی شکست خورد و دهلی پایتخت هند به دست سپاه نادر افتاد . وقتی که دهلی به تصرف نادر درآمد دستور قتل عام مردم را صادر کرد ، و به این ترتیب عده زیادی از مردم بی گناه به قتل رسیدند . محمد شاه تسلیم شد ولی نادر او را به سلطنت هندوستان باقی گذاشت و خودش با غنیمت‌های بسیار به مشهد که پایتخت او بود ، بازگشت .

نادر در اواخر عمر بسیار تندخو و خشن شده بود تا آنجا که حتی تنها پسرش رضاقلی میرزا را بر اثر سوء ظن کور کرد . سرانجام به دست سردار آن سپاه که از دست او به تنگ آمده بودند ، کشته شد . با کشته شدن نادر میان جانشینان او جنگ و نزاع درگرفت و باردیگر امیران محلی شورش کردند .

درس دهم :-

ابو علی سینا

دانشمند بزرگ ایران

در حدود هزار سال پیش ، در یکی از شهر های ایران پسری به دنیا آمد . مادرش نام او را « حسین » گذاشت . حسین از پنج سالگی شروع به درس خواندن کرد . او با علاقه بسیار ، درس خواند و به سرعت پیشرفت کرد . کتاب را پیش از هر چیز دوست می داشت و به تدریج برای خود (= خودش) کتابخانه کوچکی درست کرد . هر جا کتاب تازه ای می دید ، می خرید . آن را با دقت می خواند و در کتابخانه اش نگاه می داشت . حسین در هجده سالگی پزشک ماهر و مشهوری شد . در این موقع به او ابو علی سینا می گفتند . ابو علی سینا بسیار مهربان بود و بیمار های محتاج را به رایگان معالجه می کرد .

ابو علی سینا نتیجه تجربه ها و مطالعه های خود را در کتابهای بسیاری نوشته است . کتابهای این دانشمند ایرانی را به زبانهای گوناگون ترجمه

کرده اند . هنور هم . در دانشگاههای بزرگ جهان ، کتابهای این دانشمند بزرگ را مطالعه می کنند . . این سینا ، طبیب و دانشمند بزرگ ایران ، در پنجاه و هشت سالگی درگذشت . یکی از کتابهای معروف این سینا « قانون » است که آن را در علم طب نوشته است . آرامگاه او در شهر همدان است .

تمرین

جواب سؤالات زیر را به صورت جمله بنویسید :

۱. وقتی که ابو علی سینا در گذشت چند سال داشت ؟
۲. ابو علی سینا در کدام شهر از دنیا رفت ؟
۳. نام کتاب معروف او چیست ؟
۴. ابو علی سینا در کدام کشور متولد شد ؟
۵. آیا ابو علی سینا فقط یک کتاب نوشته است یا بیشتر ؟
۶. ابو علی سینا درس خواندن را از چه سنی شروع کرد ؟
۷. این سینا در چه سنی پزشک معروفی بود ؟
۸. از کجا می دانیم که این سینا مردی مهربان بود ؟
۹. آیا به درس خواندن و مطالعه علاقه داشت ؟
۱۰. از کجی به او ابو علی سینا می گفتند ؟

تمرین

جمله بسازید :

۱. سینا ، کتاب ، ابو علی ، هر ، بیش ، چیزی ، از ، را ، دوست داشتن .
۲. ابو علی ، قبل ، سال ، در ، هزار ، سینا ، حدود ، ایران ، در ، « متولد شدن » .
۳. او ، درس ، به ، خواندن ، فراوان ، علاقه ، داشتن .

۴. به ، برای ، تدریج ، کتا بخانه ، او ، خود ، كوچك ، — ی ،
« دُرست کردن » .
۵. تازه ای ، آن ، هر ، کتاب ، جا ، را ، « دیدن ، خریدن » .
۶. ابو علی سینا ، بسیار ، پزشک ، مهربان ، — ی ، « بودن »
۷. تجربه ، نتیجه ، ها او ، — ی ، را ، خود ، کتابهای ، در ،
گونگون ، « نوشتن » .
۸. در ، پنجاه ، سن ، هشت ، و ، سالگی ، او ، « در گذشتن »
۹. سینا ، ابو علی ، شهر ، در ، همدان ، دنیا ، از ، « رفتن » .
۱۰. کتابها ، او ، — ی ، را ، زبانهای ، گونگون ، به « ترجمه کردن » .

درس یازدهم دوست نادان مگزین

مرزبان نامه یکی از کتابهای مشهور در زبان فارسی است در این کتاب مانند کلبه و دمه داستانهای فروانی از زبان جانوران می خوانیم بیشتر این داستانها حاوی پند و اندرز و دستورها برای زندگی است. مرزبان نامه را مرزبان بن رسم از فرما نروایان طبرستان در قرن چهارم به زمان طبری تألیف کرده و رقم هفتم سعد الدین موراوین آن را به فارسی در آورد و داستان شغال فرسوار با تصرف و تلخیص ازین کتاب نقل شده است .

شغالی به کنار باغی خانه داشت . هر روز از سوراخ دیوار در باغ می رفت هو از انگور و میوه می خورد و تباه می کرد ، تا باغبان از او بستوه آمد . یک روز شغال را در خواب غفلت گذاشت و سوراخ دیوار را گرفت و استوار گردنید و شغال را در دام آورد و به زخم جوبش بیهوش گردانید . شغال خود را مرده ساخت ، چندانکه باغبان او را برداشت و از باغ بیرون انداخت . چون بخود آمد یابکشان و لنگان می رفت . با کرکی در بیشه ای آشنایی داشت ؛ به نزدیک او شد گرگ چون او را دید پرسید : « موجب این بیماری وضعف چیست ؟ » شغال گفت : « سرگذشت من چنان است که گوش دوستان طاقت شنیدن آن ندارد بلکه اگر بر دل سنگین دشمنان خواتم چون موم نرم گردد و بر من یسوزد ؛ با این همه آرزوی دیدار ترا داشتم . » کرک گفت : « دوست را چیست به ز دیدن دوست ؟ شما آمدی و شادیا آوردی ... لیکن من سه روزه شکار کرده و خورده ام ، امروز چون تو مهمان عزیز رسیدی و ما حاضری نیستیم حاضر کنیم ناچار به صحرا بیرون روم ، باشد که صیدی توام آورد . »

شغال گفت : « مرا در این نزدیکی خری آشناست ، بروم و او را بجایه در جنگال تو اندازم که چند روز طعمه ما را بشاید » کرگ گفت : « اگر زحمتی نیست بسم الله » شغال از آنجا برفت به در دیهی رسید ، خری را بر در آسیایی ایستاده دید ؛ نزدیک او رفت و از رنج

روزگارش برسد و گفت : « ای برادر تاکی مسخر آدمیزاد باید باشی و جان خود را در این عذاب بفرمایی ؟ » .

خر گفت : « از این محنت جاره نمی دانم. » شغال گفت : « مرا در این نواحی به مرغزاری وطن است که عکس سر سبزی آن بر کنبه سبز آسمان می زند ؛ صحرایی از قوس قزح رنگین تر ، و از آفت دَد و دام خالی ؛ اگر می خواهی آنجا رویم تا هر دو در مصاحبت یکدیگر زندگانی بسر بریم . »

خر این سخن را سازگار یافت و با شغال براه افتاد . شغال گفت : « من از راه دور آمده ام ؛ اگر مرا ساعتی بر پشت کبری تا آسایشی یابم ، همانا زودتر به مقصد رسیم . » خر فرمانبردار شده شغال بر پشت او جست و می رفت تا به نزدیکی آن پیشه رسید . خراز دور نگاه کرد گریز را دید ، با خود گفت : « به پای خود استقبال مَرگ می کنی و به دست خویش در دام هلاک می آویزی . » ... بر جای خود بایستاد و گفت : « ای شغال ، اینک آثار آن مرغزار از دور می بینم و بوی ریاحین به مشام من می رسد و اگر من می دانستم که جایگانه ای بدین خرمی و تازگی داری یکباره می آمدم ؛ امروز بازگردم ، فردا آماده عزم اینجا کنم . » .

شغال گفت : « عجب دارم که کسی نقد را به هوای نسیه از دست دهد. » .

خر گفت : « راست می گویی ، اما من از پدر پندنامه ای دارم که دائماً با من باشد و شب به گاه خفتن زیر بالین خود نهم ، و بی آن خوابهای پریشان بینم . آن را بردارم و با خود بیاورم . » شغال اندیشه کرد که « اگر تنها رود باز نیاید ... لیکن در این جهه می گوید بر موافقت او کار می باید کرد ؛ من نیز باز گردم و او را بازگردانم . »

پس گفت : « نیکو می گویی ، کار بر پند نشان کفایت است و اگر از آن پندها چیزی یاد داری .. از من دریغ مدار . » خر گفت : « جهاز پند است : اول آنکه هرگز بی آن پندنامه میاش ، سه دیگر بر خاطر ندارم که

در حافظه من نحلی هست . چون آنجا رسم از پندنامه بر تو خوانم . « شغال گفت : « اکنون بازگردیم و فردا به همین قرار رجوع کنیم » خروی به راه آورد ، به تعجیل تمام چون مرغ دام دریده می رفت تا به ده رسید . خر گفت : « آن سه پند دیگر مرا یاد آمد ، خواهی که بشنوی ؟ » گفت : « بفرمای . » گفت : « پند دوم آن است که چون بدی پیش آید از بتر بترس . سیم آنکه دوست نادان مگزین . چهارم آنکه از همسایگی گرگ و دوستی شغال همیشه بر حذر باش ! » شغال چون این بشنید دانست که جای توقف نیست ؛ از پشت خر بجست و روی بگریز نهاد .

کلمه ها و ترکیبهای تازه : -

بسم الله ، دارینجا - شروع کن	در ذهن ، باد
بشاید - شایسته باد ، کفایت کند	حاوی - در بر دارنده ، شامل
بفرسایی - از بین ببری ، فرسوده کنی	دد - جانور درنده
ریاحین - گیاهان خوشبو (جمع ریحان)	دیه - ده
سیم - سوم	ماحضر - خوراکی که در خانه آماده باشد ، مستعد
طبرستان - مازندران و حدود اطراف آن	
تعجیل - شتاب	مسخر - مطیع ، رام
حافظه - نیروی یادگیری و نگهداری	
مضال	مگزین - انتخاب مکن

یروش :

- ۱- مرزبان نامه چه کتابی است ؟ ۲- چرا باغبان از شغال بستنوه آمده بود؟ ۳- باغبان شغال را چگونه به دام انداخت ؟ ۴- شغال به چه حيله ای از باغ بیرون رفت ؟ ۵- شغال پایکشان و لنگان به کجا رفت ؟ ۶- شغال د. حباب گرگک که پرسید : « موجب این بیماری وضعف

چیست ؟ ۴ - چه پاسخ داد ؟ ۷ - شغال چرا می خواست بخیله خری را که
 آشنایش بود در جنگال گرگک بیندازد ؟ ۸ - خر در پاسخ چه سؤالی به
 شغال گفت : ۵ از این محنت جاره نمی دهم ؟ ۹ - چرا خر باشغال موافقت
 کرد ؟ ۱۰ - وقتی که شغال بر خر سوار شدو به نزدیکی پیشه رسیدند
 خر چه دید ؟ ۱۱ - خر با خود چه گفت ؟ ۱۲ - شغال چرا گفت :
 « عجب دارم که کسی نقدرأ به هوای نسیه از دست دهد . » ؟ ۱۳ -
 شغال وقتی فهمید که خر می خواهد برای آوردن پندنامه به ده برگردد چه
 اندیشید ؟ ۱۴ - پند اول چه بود ؟ ۱۵ - پند دوم چه بود ؟ ۱۶ -
 پند سوم چه بود ؟ ۱۷ - پند چهارم چه بود ؟ ۱۸ - شغال وقتی که پند
 چهارم را شنید چه کرد ؟ ۱۹ - به نظر شما چرا خر پند اول را در نزدیکی
 مر غزار و سه پند دیگر را در ده به شغال گفت ؟ .

تمرین :

- ۱ - با هر یک از کلمه ها و ترکیبهای زیر یک جمله بسازید:
 ماحضر مسخر ، ، ریاحین ، کفایت ، برحذر .
- ۲ - عبارتهای زیر را به فارسی ساده و روان بنویسید :
 الف - امروز چون تو مهمان عزیز رسیدی و ماحضری نیست که حاضر
 کنم ناچار به صحرا بیرون روم ، باشد که صیدی توأم آورد .
 ب - ای برادر تاکی مسخر آدمیزاد باید باشی و جان خود را در این عذاب
 بفرسانی ؟
 ج - اگر مرا ساعتی بر پشت گیری تا آسایشی یابم همانا زودتر به مقصد
 رسیم ؟
 د - من از پدر پندنامه ای دارم که دائماً با من باشد و شب به گاه خفتن زیر
 بالین خودنهم ولی آن خوابهای پریشان بینم . آن را بردارم و با خود بیاورم .
 ه - خر روی براه آورد ، به تعجیل تمام چون مرغ دام دریده می رفت تا به
 ده رسید .

- ۳ - این جمله کدام مثل رایج را به خاطر شما می آورد :
- عجب دارم که کسی نقد را به هوای نسیه از دست دهد .
- ۴ - در جمله های زیر چه چیز تشبیهی وجود دارد :
- خر روی براه آورد ، به تعجیل تمام چون مرغ دام دریده می رفت ،
 مرا در این نواحی به مرغزاری وطن است که عکس سرمیزی آن برگنبد
 سبز آسمان می زند صحرایی از قوس قزح زنگین تر ...
- ۵ - برای هر یک از کلمه های زیر کلمه های هم معنی پیدا کنید
 و بنویسید :
- بفرسائی ، محنت ، حاضر ، حيله ، موجب ، بیماری ، رنج ، نواحی ،
 وطن ، دد ، مصاحبت ، فرمانبردار ، دام ، پیریشان ، پندکبه خاطر ،
 هرگز ، تعجیل ، مگزین ، توقف .
- ۶ - اگر شغال خر و گرگ هر کدام نشانه و نمونه یکی از آدمها باشند
 صفات و مشخصات آن آدمها را جدا گانه بنویسید .

نیشابور

درس دوازدهم : -

کسانی هستند که در برابر مصائب و دشواریها بزودی خود را می بارند
 و زندگی وهستی خود را از دست می دهند، برعکس کسانی هستند که
 دشواریها را با برد باری تحمل می کنند و می کوشند تا بر سختیها جبرگی یابند،
 و زندگی سعادت آمیز را از سر بگیرند . شهرها نیز همچون آدمیا نند . شهرها
 ی بوده که با زلزله یا سیلی یا آتش سوزی و چپاولی که از دشمنی دیده پایداری
 از دست داده و از هرحنه گیتی نابود شده است برعکس شهر های هست که
 در برابر مصائب و بلا یای ریشه بر انداز پایداری نشان داده و پس از هر خرابی
 دوباره ترو با بادی نهاده است . نیشابور یکی از شهرها ست که عمری دراز
 و برجاده و دپشت سردارد و اکنون، اگرچه عظمت گذشته را ندارد، لیکن
 از آبادانی و حرمی بی بهره نیست . نیشابور را شابور نخستین پاد شاه ساسانی
 در سده چهارم میلادی گذاشت =

نام آن در روزگار آن باستان نیشابور بود که بمعنی (کارخوب شاه)

کمتر شهری در سراسر ایران می توان یافت که به اندازه نیشابور عبرت انگیز و بر خاطره و بارور باشد. شهر برشکوه و فازنیزه که روزگار مانند بهلوانان تراژدی، بزرگترین عزمها و بزرگترین خواریها را بر او آزموده است. امروز چون به نیشابور بای می گذاریم آن را شهر و کی می بینیم مانده شهر کهای ایران، ... ولی به محض اینکه از دیوارها پای بیرون می نهم و به کشتزار می رسیم، جلال و رونق گذشته شهر فرا یاد می آید، جلگه ای وسیع حاصلخیز دیده می شود که گرداگرد آن کوه زیبایی حلقه زده و آسمان بی اندازه پاک است و هوا چنان است که گویی بجود یادها و سر گذشتها بدان آمیخته شده.

من در اقامت دور روزه نوروزی خود در این شهر موهبت آن را یافتم که نیشابور را در حالتی گوناگونش بینم؛ در شب، که آسمان نیلگون بود، نزدیک به سیاه، و ستاره های اندازه فروزان و درشت می نمودند، به گاه صبح و به گاه غروب و حتی ساعتی در هوای بارانی که ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست... و سبزه های شفاف در زیر قطره های آب شسته شدند.

هوا چنان بود که می باید، نه گرم و نه سرد، بسیار سبک و لطیف؛ بنرمی در دپه ها فرو می شد و بر پوست که می وزید به مسامات بدن راه می یافت. حالت نوازش خواهرانه ای در هوا بود؛ نسیم، گویی دست مهربانی بود که پر پیشانی نهاده شود.

رشته کوهی که نیشابور را در میان گرفته، در سمت شرق و شمال «بینالود» نامیده می شود در سمت غرب و جنوب «کوه سرخ»... بخصوص در قسمت شرق و شمال که به شهر نزدیکتر است، زیبایی خیره کننده ای دارد. جایی کبود می نماید، جایی سرخ و جایی بنفش. کنبند و ایوان امامزاده محمد محروق هم در پرتو آفتاب وهم در نوری که شب برایش تعبیه کرده اند هر دو دیدنی است.

صبحگاهی به خیابان بین آرامگاه خَیام و عطار رفتم تا دمیدن آفتاب را تماشا کنم . خورشید دقیقه ها پیش از آنکه طلوع کند ، کوهکبه اش از پشت کوه نمایان گردید . خرمن عظیمی از نور شیری رنگ به بالا کشیده شد و اندک اندک فزونی گرفت . کمی بالاتر ، لکه هایی بود ؛ گفتی پاره هایی از حریر نارنجی رنگ و گلی رنگ بود که بر زانوی آسمان انداخته بودند . هر چه خورشید به دمیدن نزدیکتر می گشت ، این لکه ها در خشانتر و پررنگتر می شدند . پیش از آنکه آفتاب طلوع کند ، پرتوش از دور بر کنگره کوههای جنوبی و غربی پدیدار شد و سپس به پایین خزید و سرانجام خیلی نرم و شرمگین ، بر کلبه های گلی و کشته ها افتاد . ناگهان از پس برف اندکی که بر ستیفکها مانده بود ، خورشید دم زد . شعاعش مثل تیغی به چشم خورد . یکدفعه گفتی دنیا عوض شد . چند لحظه بعد ، همه پیکرش نمایان گردید ، مُتَلّلی و خیره کننده و به طرز وصف ناپذیری باشکوه . مانند دریایی از قلع مذاب بود .

درباره وسعت و عظمت شهر قدیم نیشابور ، ادعاهای مبالغه آمیزی شده است و هم اکنون نیز افسانه هایی بر سر زبانهاست . مردم نیشابور معتقدند که دنباله شهر قدیم هشت فرسخ بوده است که از یک سو به کوه معدنهای فیروزه * می پیوسته و از سوی دیگر به قدمگاه ، دلیل آنها آثار خرابه هایی است که در زیر خاک پنهان است و می گویند که چون هر نقطه از زمین شکافته شود جزئی از این آثار پدیدار می گردد . تا زمانی که سراسر زمین نیشابور مورد مطالعه و کاوش علمی قرار نگرفته در باره صحت و سقم این معتقدات نمی توان اظهار نظر قطعی کرد . لیکن چون شهر چندین بار جایجا شده بعیده نیست که مجموع آبادیها ، مساحت بسیار بزرگی را دربر گرفته باشد ...

نیشابور در زمان خَیام یکی از آراسته ترین شهر های خراسان بوده است . ما دانیم که رونق این شهر در روزگار عبد الله طاهر شروع شد که

آن را پایتخت خود کرد. سپس عمرو لیث و امیران سامانی که مرکز حکومت خود را در آنجا قرار داده بودند، هر یک بر آبادی و اهمیت آن افزودند. مؤرخین و جغرافی نویسان که از یک قرن قبل از خیم تا روزگار او نیشابور را دیده و وصف کرده اند، نسبت به زیبایی و عظمت و رونق و پر نعمتی و دلپذیری آن اتفاق نظر دارند. آنچه از مجموع گفته های اینان برمی آید، این است که نیشابور شهری بوده است دارای هوای خوش و آب فراوان و کوچه های وسیع زیبا و میدانها و بازار های بر متاع و کتابخانه ها و کوشکها و مسجدها.

درین آن همه نامداران و بزرگان علم و ادب که در نیشابور زندگی کرده و مرده اند و اسامی آنها نزدیک دوهزار تن در تاریخ نیشابور آمده است، جای بسی تعجب است که فقط گور عطار و خیم باقی مانده باشد. چون نیشابور، بچه بر اثر جنگ و بچه بر اثر زلزله بارها در معرض زیر و رو شدن و انهدام قرار گرفته، تعجب آور نیست که گورهای دیگر از بین رفته باشد، تعجب این است که فقط این دو بر جای مانده اند. آیا این ناشی از اتفاق است و یا بدان معناست که آن همه امیر و وزیر و عالم و فقیه و حکیم و ادیب، هیچیکس ارزش عطار و خیم را نداشته اند. تردیدی نیست که زمانه غربال دارد و تنها دانه های خیلی درشت را نگاه می دارد...

(برگزیده از مقالات محمد علی اسلامی ندوشن، نقل از کتاب جام جهان بین و مجله یغما)

ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست،

مصراع اول

عبرت انگیز = پند آموز، آنچه

شخص را به پند

گرفتن و ا دارد.

فرایاد می آید - بیاد می آید

فیروزه - سنگی قیمتی و آبی

از یک رباعی خیم است

اتفاق نظر - هم عقیده بودن

ادیب - نویسنده دانشمند

انهدام - ویرانی ، خرابی

قدمگاه - قصبه ای در نزدیکی
نیشابور

بخور - هر ماده خوشبو که چون در
آتش ریزند

کنگره - پستی و پلندی بالای
دیوارها

بوی خوش بدهد

کوکبه - همراهان شاهان و
فرمانروایان ، در

بلايا - گرفتاریها، سختیها (جمع بلیه)

اینجا نویسنده ، خورشید را به
پادشاهی تشبیه

بعید - دور

کرده که همراهانش بیشابیش
نمایان می شود

به رشته تحریر در آمده است -

مبالغه آمیز - آمیخته با مبالغه
(مبالغه - زیاده

نوشته شده است

ترازدی - نمایشی که موضوعی غم
انگیز داشته

روی)

باشد و قهرمان نمایش یادشوارها
و شکنجه های

متاع - کالا ، جنس

سخت روبرو شود

متأللی - درخشان ، روشن

چپاول - غارت

مذاب - آب شده ، گداخته

ریشه برانداز - از بین برنده

مسامات - سوراخها

ربه - شش

معرض - محل آشکار شدن

ستیغک - ستیغ کوچک (ستیغ -

بلندی کوه)

مقالات - مقاله ها ، نوشته ها

مقم - نادرستی

نازنین - دوست داشتنی ، گرامی

شهرک - شهر کوچک

ناشی - پیدا شونده ، بوجود

آینده

پرسش :

- ۱ - در آغاز این درس ، شهرها به چه تشبیه شده اند ؟ ۲ - نیشابور را چه کسی و در چه زمانی بسیار گذاشت ؟ ۳ - نیشابور یعنی چه ؟ ۴ - روزگار بر نیشابور چه چیزهایی را آزموده است ؟ ۵ - وقتی پای از دیوار های نیشابور بیرون می نهم چه می بینیم ؟ ۶ - نویسنده لطافت هوای نیشابور را به چه تشبیه کرده است ؟ ۷ - نویسنده چه چیز را در پرتو آفتاب و نور مهتاب تماشایی می داند ؟ ۸ - درباره شهر قدیم نیشابور چه ادعاهایی شده است ؟ ۹ - رونق نیشابور در روزگار چه کسی شروع شد ؟ چرا ؟ ۱۰ - چه کسانی بر رونق نیشابور افزودند ؟ ۱۱ - نیشابور در زمان خیام چگونه بود ؟ ۱۲ - قبر چه بزرگانی در نیشابور ، هم اکنون نیز بر جای است ؟ ۱۳ - منظور از این عبارت چیست : « زمانه غربال دارد و تنها دانه های خلی درشت زانگه می دارد » ؟ ۱۴ - تراژدی یعنی چه ؟

مثل

درس سیزدهم :

سعدی در گلستان می نویسد :

آورده اند که نوشین روانه عادل را در شکار گاهی صیدی کباب کردند و نمک نبود ، غلامی به روستا رفت تا نمک آرد . نوشیردان گفت نمک به بر قیمت بستان تا رسمی نشود و خراب نگردد . گفتند از این قدر چه خلل آید ؟ گفت بنیاد ظلم در جهان اول اندکی بوده است ، هر که آمد بر او و مزیدی کرد تا بدین غایت رسید .

اگر زباغ رعیت ملك خوردسیی برآورد غلامان اودرخت از بیخ

این بیت مانند بسیاری از ابیات دیگر در زبان فارسی به صورت مثل در - آمده و مردم در صحبت و گفتگو بمناسبت آن رابکار می برند .

مثل ، چنانکه می دانیم ، بیت یامصراع یا عبارتی است که مورد قبول و پسند عموم مردم قرار گرفته است و اشخاص در موارد معین و بنا به ذوق و سلیقه خود یکی ز آنها را به عنوان مثال بکار می برند تا مطلبی را اثبات کنند یا پندی دهند یا مزاحی کنند ، و چون ذهن شنونده یا خواننده با این جمله ها و عبارتها آشناست . بزودی مقصود گوینده را درک می کند . چنانکه اگر کسی بخواهد تأثیر همنشینی را ثابت کند و یا دوستان و نزدیکان خویش را به همنشینی و صحبت بانیکان تشویق و ترغیب نماید و از معاشرت با افراد ناصالح بربحذر دارد این اشعار را می خواند :

پسر نوح بابدان بنشمنه خاندان نبوتش گم شد
سگ اصحابه کهف روزی چند بی نیکان گرفت و مردم شد

همچنین اگر کسی بخواهد آدمیان مردم آزار را نکوهش کند این بیت را از گلستان سعدی یاد آوری می نماید :

گاوان و خیران باربردار په زاد میان مردم آزار
نظایر این مثلها فراوان است ؛ برخی از آنها از آثار شاعران بزرگ اقتباس شده است مانند ابیات و عبارات زیر :

این دغل دوستان که می بینی مگسند گرد شیرینی (سعدی)

چو می بینی که ناینا وچاه است اگر خاموش بنشینی گناه است

تونیکی می کن و در دجله انداز که ایزد در بیابانت دهد باز (سعدی)

ایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است بادوستان مروّت بادشمنان مدارأ

در نومییدی بسی امیداست پیاپی شب سیه سپیداست

آن را که حساب پاك است از محاسبه چه پاك است ؟

سعدی

ادب از که آموختی ؟ از بی ادبان

سعدی

گوینده برخی از مثلها معلوم نیست . این قبیل مثلها جملات و عباراتی است که میان مردم شایع است مانند این مثلها :

آشپز که دو تاشد ، آش یا شور می شود یابی نمک .

سرکه نقد به از حلوا ای نسیه .

مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید می ترسد .

گر صبر کنی ز غوره حلوا سازی .

آدم خوش معامله شریک مال مردم است .

کلاغ خواست راه رفتن کپک را بیا موزد ، راه رفتن خود را هم فراموش کرد .

مثلها مانند افسانه ها و حکایتها آینه تمام نمای اندیشه و ذوق و آداب و رسوم و عادات جامعه است ، بطوری که با مطالعه مثلهای رایج در میان مردم یک سرزمین می توان به چگونگی آداب و رسوم و اندیشه ها و عقاید آنان بخوبی آنگاه برد .

مثلها بیشتر برای تأیید اصول اخلاقی است یعنی مردم را به رفتار و کردار پسندیده متوجه می سازد و از رفتار و کردار ناپسند بر حذر می دارد ؛ بدین جهت در بسیاری از زبانهای دنیا مثلهای مشابهی وجود دارد . این مشابهت به علت اعتقاد و علاقه ای است که ملت های جهان به اصول اخلاقی دارند . هر مثل در حقیقت یک درس اخلاق بشمار می رود .

در زبان فارسی مثل زیبایی است که در آن چند درس اخلاقی وجود دارد
و آن چنین است :

دیگران کشتند ما خوردیم ، ما می کاریم تا دیگران بخورند .

این مثل ما را به کار و کوشش تشویق می کند و به مامی گوید برای
قدردانی از زحمات گذشتگان باید به نیکبختی آیندگان بیندیشیم و یقین
داشته باشیم که زحمت و رنج ما هرگز بیهوده نخواهد بود زیرا اگر خود از آن
بهره نبریم دیگران از ثمره آن برخوردار خواهند گردید .

مثل فوق از داستانی گرفته شده که خلاصه آن چنین است :

دهقانی پیر و فرتوت به کاشتن گردو مشغول بود . قضارا انوشیروان که
به شکار رفته بود و از آن سو می گذشت او را دید و گفت : مگر نمی
دانی که گردو پس از سالیان دراز بثمر می رسد ، پس این رنج بیهوده را از
چه رو بر خود هموار می کنی ؟

دهقان سالخورده گفت : « شاها دیگران کشتند ما خوردیم ، مامی
کاریم تا دیگران بخورند . » انوشیروان سخن دهقان را پسندید و هزار درم به
وی بخشید .

دهقان با شادمانی گفت : شاهای منم که چگونه گردو ثمر بخشید و ما
از حاصل کشته خود برخوردار شدیم . این گفته شاه را بیشتر خوش آمد و
هزار درم دیگر به او بخشید .

ملک الشعرای بهار . این داستان را به نظم کشیده است :

.....

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

اصحاب - پیاران (اصحاب

عقاید - عقیده ها

.....

جوابانی خداپرست که طبق

روایات مذهبی از

دست پادشاهی خدانشناس به

غار ی پناه بردند

فرتوت - سالخورده واز کار افتاده

مزید - افزونی (مزید کرد - اضافه

کرد افزود)

و به خوایی طولانی فرورفتند

وسگی نیز با

آنان بود)

مشابه - ماندهم ، همانند

مشابہت - ماندی، ماندهم بودن ،

هماندی

ناصلاح - ناشایسته بدکار

نوشین روان - نوشیروان -

انوشیروان - انوشروان

همه اینها شکلی از لقبی است که به

خسرو اول

پادشاه ساسانی داده اند

تأیید - تقویت ، نیرو دادن

ترغیب - تشویق

حلل - تپاهی - خرابی

فوق - سلیقه

شایع - رایج ، پراکنده

یروش :

۱ - نوشیروان برای این گفته خود که : « نمک به قیمت بستان تا رسمی

نشود و ده خراب نگردد » چه دلیلی آورد ؟ ۲ - مثل چیست ؟ ۳ -

سعدی برای تأثیر همنشینی بانیکان و بر حذر کردن از معاشرت با افراد نا

صالح چه مثلی گفته است ؟ ۴ - سعدی دوستان دغل را به چه تشبیه کرده

است ؟ ۵ - سعدی چه کسانی را گناهکار میداند ؟ ۶ - حافظ آسایش دو

گیتی را در چه می دانید ؟ ۷ - منظور نظامی از این بیت « در تو میدی بسی

امید است - پایان شب سیه سپید است » چیست ؟ ۸ - چگونه می توان از

بی ادبان ادب آموخت ؟ ۹ - با مطالعه مثلهای رایج در میان مردم یک

سرزمین چه می توان فهمید ؟ ۱۰ - به چه علتی در بسیاری از زبانهای دنیا
 مثلهای مشابهی وجود دارد ؟ ۱۱ - کدام مثل فارسی به ما می گوید و برای
 قدردانی از زحمات گذشتگان باید به نیکبختی آیندگان بیندیشیم ؟ ۱۲ -
 انوشیروان به دهقان پیر چه گفت ؟ ۱۳ - انوشیروان چرا به دهقان
 سالخورده هزار درم انعام داد ؟

تمرین :

۱ - برای هر یک از کلمه های زیر یک کلمه هم معنی پیدا کنید :
 عادل ، صید ، قیمت ، غایت ، رعیت ، صحبت ، مزاح ، معاشرت ،
 اصحاب ، دغل ، افکار ، ثمر ، فوق ، ملک ، ظلم ، حکایت .
 ۲ - در ترکیبهای زیر موصوف و صفت و مضاف و مضاف الیه را معین کنید
 و هر دسته را جداگانه بنویسید : باغ رعیت ز خران بارپرداز ، آدمیان مردم
 آزار ، ذهن شنونده ، زبانهای دنیا ، ملت های جهان ، رفتار ناپسند ، ریسمان
 سیاه ، زحمات گذشتگان ، دهقان سالخورده ، سالهای پیش ، رنج بیهوده ،
 سالیان دراز .

۳ - در ابیات و عبارتهای زیر کلمه هایی که معنای آنها ضد همدیگر است
 پیدا کنید و بنویسید :

آسایش دو گیتی تفسیر این دو	بادوستان مروت بادشمان مدارا
حرف	است
در نومیدی بی امیداست	یایان شب سیه سبید است
تونپکی می کن و در دجله انداز	که ایزد در بیابانت دهد باز
سرکه نقد به از حلوائ نسبه .	

آشپز که دو نداشت آتش یا شور می شود یا بی نمک .

۴ - این کلمات جمع است . مفرد آنها را پیدا کنید و بنویسید :
 ع . . . ع . . . عقاید ، جملات ، اصول ، نظایر ، عبارات ، آداب ،
 . . . گذشتگان .

- ۵ - پنج مثل جز آنها که در این درس خوانده اید بنویسید .
- ۶ - در **چه** مواردی این مثلها را بکار می بریم :
- در نومیذی بی امید است پایان شب **بچه** سپید است
 آشپز که دوتا شد آش یا شور می شود یا بی نمک .
 گر صبر کنی ز غوره حلوا سازی .
 آدم خوش معامله شریک مال مردم است .
 سر که نقد به از حلوی نسبه .
 آن را که حساب پاک است از محاسبه چه باک است .
- ۷ - داستانی بنویسید و در آن ، این مثل را بکار ببرید :
- این دغل دوستان که می بینی مگس‌اند کرد شیرینسی

از ماست که بر ماست

درس چهاردهم : -

همانطور که یک بیت یا یک مصراع به صورت مثل درمی آید ، مثل نیز گاه موضوع داستان یا قطعه شعری قرار می گیرد .

مثلی در بین مردم رایج است که هرگاه گزندی از جانب نزدیکان و دوستان به کسی می رسد می گویند « از ماست که بر ماست » . بر مبنای « این مثل ناصر خسرو شاعر بزرگ داستان به نظم ساخته است که در این درس می خوانیم .

ابومعین ناصر پسر خسرو قیادپانی بلخی که لقب « حجت » داشت از شاعران بزرگ ایران است . موضوع بیشتر شعرهای ناصر خسرو پند و اندرز و دستورهای اخلاقی است . ناصر خسرو به سال ۴۸۱ هـ . ق . در **یمگان** درگذشت .

روزی **سیرسنگ** عقابی به **هواخاست** از **زهر طمع** بال و پر خویش بیار است
 بر راستی بال نظر کرد و چنین گفت امروز همه روی زمین زیر پر ماست

گر بر مبرخاشاک یکی پشه بجنید
بسیار منی کردوز تقدیر • نرسید
ناگه ز کمینگاه یکی سخت کانی

بربال عقاب آمده آن تیر جگردوز
گفتا عجب است این که زچوب
است در آهن

چون نیک نظر کرد پرخویش در آن
دید

حجت تومنی راز سر خویش بدرکن

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

این تیزی و تندى و پریدنش کجا خاست
- این

تیز و تند بودن و پریدن (تیر) از کجاست،

چه سبب است ؟

تقدیر - سرنوشت، قسمت

جانبیش - شکر

کننده جگر

جنیدن آن یسه عیان • در نظر ماست
بنگر که ازین جرخ جفا پیشه چه برخارست
تیری ز قضا و قدر انداخت بروراست

وزابر مرورا به سوی خاک فرو کاست

این تیزی و تندى و پریدنش
کجا خاست

گفتاز که نالیم که از ماست
که بر ماست
بنگر به عقابی که منی کرد چه
خاست

سخت کان - کی که بازوان نیرومند
دارد

و کان، سخت می اندازد (یکی)
سخت کانی

یعنی تیراندازی سخت کان

عیسان - آشکار

فرو کاست - پایین آورد

قضا و قدر - سرنوشت، آنچه بر سر

کمی می آید

چرخ - آسمان ، فلک - منی - پایسه
چون نیک نظر کرد بر خویش در آن دید

منی - خودخواهی (منی کرد) از
خود لاف زد،

در قدیم برای آنکه تیر تندرو دیر عقاب

از خود تعریف کرد (از
یعنان - فصبه ای بوده است در
بدخشان (در

یا کسی
یا پرنده ای دیگر به انتهای آن می بستند

افغانستان امسروزی (

چه ها خاست - چه ها بر سرش آمد

پرسش :

- ۱ - مثل « از ماست که پرماست » در چه موردی میان مردم رایج است ؟
- ۲ - ناصر خسرو در چه سالی و در کجا درگذشت ؟
- ۳ - عقاب برای چه به هوا برخاست ؟
- ۴ - عقاب وقتی بر راستی بال نگاه کرد چه گفت ؟
- ۵ - عقاب به چه چیز مغرور شد ؟
- ۶ - منظور شاعر از این بیت : « بسیار منی کرد وز تقدیر نترسید - بنگر که از این چرخ جفا پیشه چه برخاست » چیست ؟
- ۷ - سرانجام چه بر سر عقاب آمد ؟
- ۸ - وقتی که تیر بر عقاب اصابت کرد چه شد ؟
- ۹ - وقتی که عقاب بر خاک افتاد چه کرد ؟
- ۱۰ - عقاب از چه تعجب کرد ؟
- ۱۱ - وقتی که عقاب به تیر نگاه کرد چه دید ؟
- ۱۲ - عقاب با دیدن پر بر تیر چه گفت ؟
- ۱۳ - آیا بر عقاب داستان در تیر بوده یا بر عقابی دیگر ؟
- ۱۴ - شاعر در آخر شعر چه نتیجه ای از داستان می گیرد ؟

تمرین :

- ۱ - فعلهای این درس را معین کنید و به ترتیب الفبا دنیال یکدیگر بنویسید .

۲ - نام هر یک از کلمه ها و ترکیبهای زیر جمله ای بسازید :

حاشاك ، تقدير ، چرخ جفایپشه ، کمینگاه ، کمان .

۳ - برابر هر یک از کلمه ها و ترکیبهای زیر کلمه ای بنویسید که معنی مخالف آن را داشته باشد :

رو ، چپ ، راستی ، جفایپشه ، سخت ، فرو کاست ، تیز ، تند .

مثال :

۴ - کلمه ها و ترکیبهای مخفّی را که در این شعر بکار رفته معین کنید و بنویسید که هر کدام مخفّف چه کلمه با ترکیبی است ؟

۵ - در این شعر چه چیزی به ماهی تشبیه شده و چرا شاعر ماهی را انتخاب کرده است ؟

۶ - سه جمله بنویسید که در هر یک تشبیه به ماهی وجود داشته باشد .

۷ - چه تفاوتی بین « خاست » و « وجود دارد ؟ » دو جمله با « خواست » و دو جمله با « خاست » بسازید .

۸ - داستان شعر را به نثر ساده بنویسید .

۹ - یک بار از روی نوشته زیر بنویسید و به جای کلمه هایی که در داخل پرانتز قرار دارد کلمه های حسب دیگری بگذارید :

عقاب پرنده ای است یا شکوه و پرواز کننده ای است (نیرومند) .
درازی آن ممکن است به یک متر برسد . عقاب (لانه ای) چنان بزرگ
می سازد که قطر آن از یک متر (تجاوز می کند) ، عقاب سر سفید (لانه
اش) را بالای درختان بلند می سازد . عقاب طلایی در بالای پرتگاهها لانه
(می سازد) . عقاب هر بار دو یا سه تخم در لانه می گذارد جوجه عقاب
پس از (خروج) از تخم كرك بوش است و پس از ده هفته قدرت پرواز
(بدست می آورد) .

بیشتر غذای عقاب سر سفید ماهی است . دیدش بسیار قوی است و از
پس از (زیاد) ماهی را در آب (من بیفتد) ، با شیرچه رو به آب سرازیر

می شود و با (منقار) و چنگاغای قوی خود ماهی را می گیرد . گلهی نیز ماهی شکار شده توسط سایر پرندگان را از جنگ آنها (می رباید) .

عقاب طلایی بیشتر از جانوران خونگرم شکار می کند و شکارچی (ماهری) است . (عموماً) خرگوش و موش شکار می کند ولی می تواند بره و بچه گوزن را هم (بر باید) . عقاب در طول تاریخ بشر همیشه نشان قدرت ، (تهور) و آزادی بوده است . رومیان شکل عقاب را به عنوان (نشان) قدرت ، (مهارت) ، و (شجاعت) بکار می بردند . این علامت را بر سر نیزه (نصب می کردند) و نفر اول صف سربازان آن نیزه را به عنوان پرچم (حمل می کرد) .

۱۰ - داستان کوتاهی به نثر بنویسید و مثل « از تانست که بر ماست » را در آن بگنجانید .

۱۱ - شعر را حفظ کنید .

مردی از نوادر روزگار

دوس پانزدهم : -

پیرمردی که سالهای عمرش به هفتاد و هفت رسیده بود ، در بستر بیماری ، واپسین لحظات زندگی را می گذرانید . در تن رنجورش رمقی باقی نمانده بود و شمع وجودش به خاموشی می گرایید ، بستگانش با چشمان اشگبار نگران حال وی بودند . آنگاه که نفس او به شماره افتاده بود ، دوستی فقیه و دانشمند بر بالین وی حاضر آمد و با اندوهی گران دست نوازش بر سر و رویش کشید .

مرد بیمار با کلماتی مقطوع ، از دوست دانشمندش تمنا کرد که یکی از مسائل علمی را که زمانی با وی در میان گذاشته بود باز گوید . فقیه گفت : ای دوست گرامی ، اکنون در چنین حالت ضعف و بیماری چه جای این پرسش است ؟ بیمار با تعرض پاسخ گفت :

- ای مرد ، کدامیک از این دو امر بهتر : این مسئله بدانم و بمیزم یا نادانسته و جاهل در گذرم ؟

لحظه ای چندپس از آنکه مردفقیه مسئله "زباباز" گفته بود، از جای برخاست و دوست بیمار را ترك گفت؛ هنوز چند قدمی دور نشده بود که شیون از خانه بیمار برخاست، چون سراسیمه بازگشت بیمار چشم از جهان فرو بسته بود!

مردی که در دم مرگ نیز تشنه فراگیری و دانش اندوزی بود، ابوریحان بیرونی یکی از بزرگترین ریاضیدانان و منجمان و جغرافیدانان و فیلسوفان ایران است که تاکنون پایه عرصه وجود نهاده اند. در آن هنگام که ابوریحان دیده از جهان فرو - پوشید - دوازده سال از مرگ ابو علی سینا می گذشت و بیست و چهار سال بود که فردوسی زندگی را بدرود گفته بود.

ابو ریحان چون ابو علی سینا زندگی نامه ای از خود به جا گذاشته است. اگر ابو ریحان می خواست سرگذشت خود را شرح دهد شاید چنین می نوشت:

« من که محمد پسر احمد به سال ۳۶۲ در حوالی خوارزم دیده به جهان گشودم. خوارزم در قسمت جنوبی آمودریا قرار دارد و مهد یکی از کهن ترین تمدنهای ایرانی بشمار می رود. آنگاه که من زاده شدم خوارزم جزو قلمرو پادشاهان سامانی بود.

در کودکی انسی به طبیعت داشتم، آسمان صاف پرستاره، ماه درخشان در دل شبها و طلوع و غروب را دوست داشتم. شبانگهان، ساعتها به صور فلکی چشم می دوختم و در اندیشه ای زرف فرو می رفتم. اشتیاق و صف ناپذیری داشتم که به راز ستارگان بی بیرم و از اسرار کیهان آگاهی جویم.

اندك اندك با ستارگان الفتی پیدا کردم. دریافتم که برخی از آنها در آسمان جایگامی شونده و برخی پیوسته بر یکجایند. می دیدم آنها که بر یک جایند به شکلهایی خاص دورهم قرار گرفته اند. بزودی نام ستارگان و نام صورتهای فلکی را از زبان آموز، گاران خود و از کتابها فرا گرفتم. دیگر

دُتِ اکبر ، دُتِ اصغر ، ستاره جدی ، صورت جبار . خوشه پروین
و ستاره شباهنگ رامی توانستم در آسمان تشخیص دهم . هرچه بیشتر کتاب
می خواندم و دایره آگاهی وسیع ترمی شد ، آتش اشتیاقم برای کشف
مجهولات و بدست آوردن معلومات بیشتر فروزاتر می گشت . می خواستم
درباره هر چیزی کندو کاو و فحص و جستجو نمایم .

پس از آنکه همه دانشهای زمان خود را فرا گرفته بودم به گرگان رفتم و
سالی چند در آن شهر بسر بردم . در آن هنگام شمس المعالی قابوس و شمسگیر
از شهریاران زیاری در آنجا فرمانروایی داشت . قابوس دانشمند
و دانشمندان را دوست می داشت . مرا بگری پذیرفت و در بزرگداشت من
از چیزی فروگذار نکرد ؛ حتی از من خواست که اداره امور کشور را بر
عهده بگیرم ، اما من که دانش اندوزی و مطالعات علمی را بر هر کاری
ترجیح می دادم سر باز زدم و اشتغال به امور کشور داری را نپذیرفتم .

در گرگان کتاب « آثار الباقیه » را نوشتم و در آن چگونگی نگهداری شمار
روز و ماه و سال را در میان ملت های گوناگون شرح باز گفتم .

در این هنگام سامانیان منقرض شده بودند و پادشاهی مقتدر بر نواحی شرق
ممالک اسلامی فرمانروایی می کرد . این پادشاه محمود غزنوی بود که آوازه
قدرت و جلالش سرتاسر جهان آن روز را گرفته بود . محمود می خواست
بزرگترین دانشمندان روزگار خرد را در غزنه گردهم آورد و آنان را از هر
سوی غزنه فرا می خواند ؛ اما از آنجا که پادشاهی خودرأی و مستبد بود ،
برخی از دانشمندان از او کناره می جستند . من نیز نیل که خواهم گفتم
دعوت محمود را پذیرفتم و آنگاه که زد به خوارزم لشک کشید و آن ولایت
را به قلمرو خود افزود . مرا و ندیم و به غزنه رفتم .

محمود . . . جهانگیر بود و هر چند وقت یک بار به
هنده . . . من نیز چون محمود مشتاق سرزمینهای تازه

بودم . اومی خواست آنها را فرمانبردار خود سازد ، اما من تشنه آگاهیهای جدید بودم . می خواستم به سرزمینهای تازه بروم و از احوال ملت‌های دیگر آگاهی یابم . به خاطر این اشتیاق بود که در سفرهای محمود به هند همراه او شدم . در آمویار زبان هندی یاد گرفتم تا توانسم کتابهای هندی را بخوانم و بخوبی دریابم و به زبان فارسی و عربی برگردانم ؛ نیز مطالبی از فرهنگ و تمدن ایران و اسلام به زبان هندی ترجمه کنم و مردم هند را با فرهنگ ایرانی و اسلامی آشنا نمایم .

با دانشمندان هندی نشست و برخاست کردم ؛ از تاریخ ، آداب و رسوم ، علوم و زندگی مردم هند بسیار چیزها فرا گرفتم ؛ آنچه را که می دیدم یا می شنیدم یا می خواندم یادداشت می کردم . در بازگشت از هند نوشته های خود را مرتب ساختم و از آنها کتابی ترتیب دادم و نام آن را « تحقیق ماللهند » گذاشتم . تا آن موقع کسی در کشورهای اسلامی از سرزمین هند آگاهی دقیقی نداشت . کتاب من نخستین کتابی بود که آگاهیهای درستی از سرزمین هند ، در دسترس ایرانیان و دیگر مردم سرزمینهای اسلامی قرار می داد .

در سال ۴۲۱ محمود مردو پسرش مسعود به جای وی به پادشاهی نشست . مسعود که به دانش ستاره شناسی و جغرافیا علاقه مند بود ، روزی از من پرسید : سبب اختلاف شب و روز چیست ؟ چرا در تابستان شبها کوتاه و روزها دیرپای است و علت عکس این امر در زمستان چیست ؟ من در پاسخ مسعود کتابی نگاشتم و در آن به زبانی ساده بسیاری از مسائل نجومی و جغرافیایی را بشرح باز نمودم . مسعود آن کتاب را خواند و فهم کرد و برای من پیلواری نقره به پادشاه فرستاد . من آن را پذیرفتم و به خزانه پادشاهی پس فرستادم ؛ زیرا نیازی بدان نداشتم . عمری در قناعت سپری کرده بودم ، همان اندازه بضاعت می خواستم که زندگیم را کفایت دهد . مال فراوان را مایه آلودگی می دانستم و می اندیشیدم که اگر توانگر شوم ، اشتغال به مال مرا از دانش اندوزی و مطالعه باز می دارد .

همه زندگي من در تالیف و تحقیق و دانش اندوزی گذشت . تا سال ۱۲۷۷
 که به شصت و پنج سالگی رسیدم يك صد و سیزده جلد کتاب نوشته
 بودم . این کتابها در مسائل گوناگون از قبیل ستاره شناسی ، پزشکی ،
 ریاضیات ، تاریخ ، جغرافیا ، داروشناسی ، آداب و رسوم ملل و دیگر
 دانشهای متداول بود .

با وجود آنکه نزدیک به هزار سال از عصر ابوریحان می گذرد ، بیشتر
 آثار و کتابهای او از جهت فکر ، تازه و جوان می نماید و بنظر می رسد که
 اندیشه و روش تحقیق او در مسائل ، نزدیک به اندیشه و روش دانشمندان
 امروز بوده تا به روش و فکر دانشمندان زمان خود . در تندذهنی و یافتن علل
 حوادث و عشق سوزان به تحقیق و تجسس ، کمتر می توان در قرون گذشته
 نظیری برای وی پیدا کرد . او همچون ابو علی سینا و لئوناردو داوینچی
 در همه علوم زمان خود استاد بود و بطور حیرت انگیزی به اعتقادات و آداب
 و رسوم ادیان و مذاهب آگاهی داشت . دشمن سرسخت جهل و تعصب بود و
 به حقیقت عشق می ورزید .

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

الفت — انس ، خوگیری	رمق — تاب و توان
بضاعت — مال ، سرمایه	زندگي نامه — شرح حال
پیلوار — به اندازه بار يك قبیل	فحص — جستجو
تجسس — جستجو	مستبد — خودرأی
ترجیح — برتری	مشتاق — آرزومند
تعصب — جانبداری (بدون دلیل)	مقتدر — توانا
جاهل — نادان	مقطع — بریده بریده
حیرت انگیز — تعجب آور	منقرض شده بودند — از بین رفته بودند
خودرأی — آن که فقط به فکر خود کار کند نوادر — کسان یا چیزهای	
و بفکر دیگران اعتنا نکند	

پرسش :

- ۱ - مرد بیمار از دوست خود چه خواهشی کرد . ۲ - مرد بیمار وقتی از دوست دانشمندش جواب رد شنید چه گفت ؟ ۳ - ابو ریحان در چه سالی و در کجا دنیا آمد ؟ ۴ - ابو ریحان در سنین کودکی ، شبانگاهان چه می کرد ؟ ۵ - صورت فلکی یعنی چه ؟ ۶ - ابو ریحان درباره ستارگان و صوتهای فلکی چه آگاهیهای پیدا کرده بود ؟ ۷ - ابو ریحان در چه زمانی به گرگان رفت ؟ ۸ - قابوس و شمکیر به ابو ریحان چه پیشنهادی کرد ؟ ۹ - چرا ابوریحان اشتغال به امور کشورداری را نپذیرفت ؟ ۱۰ - در کتاب آثار الباقیه چه مطالبی آمده است ؟ ۱۱ - ابو ریحان در بازگشت از هند چه کتابی نوشت ؟ ۱۲ - مسعود چه بر سشی از ابوریحان کرد ؟ ۱۳ - ابو ریحان در پاسخ سؤال مسعود چه کرد ؟ ۱۴ - چرا ابو ریحان پیلوار نقره را که مسعود برایش فرستاد نپذیرفت ؟ ۱۵ - ابو ریحان در شصت و پنج سالگی چند کتاب نوشته بود ؟ ۱۶ - کتابهای ابو ریحان شامل چه مطالبی است ؟ ۱۷ - در این درس ابو ریحان با چه کسانی مقایسه شده است ؟

تفسیرین :

- ۱ - کلمه های زیر جمع است ، مفرد آنها را بنویسید :
نوادیر ، لحظات ، بستگان ، مسائل ، صور ، اسرار ، امور ، مطالعات ، آثار ، نواحی ، ممالک ، آداب ، رسوم ، ملل ، علل ، قرون ، علوم ، اعتقادات ، ادیان ، مذاهب .
- ۲ - به جای کلمه های و جمله هایی که داخل پرانتز نوشته شده کلمه های مناسب دیگری بگذارید :

- (در بستر بیماری) واپسین لحظات زندگی رامی گذرانید .
 (در تن رنجورش) رمقی باقی نمانده بود .
 بیمار با تعرض (پاسخ گفت) .
 بیمار با تعرض بازگشت بیمار چشم از جهان فرو بسته بود)
 در اندیشه ای ژرف (فرو رفتم) .
 (اندك اندك) با ستارگان الفتی پیدا کردم .
 (نام صورتهای فلکی) را از زبان آموز گاران خود فرا گرفتم .
 قابوس شهریاری (دانشمند بود دانشمندان) را دوست می داشت .
 دعوت محمود را پذیرفتم و به غزته رفتم .
 در سال ۴۲۱ (محمود مرد)

۳ — بنویسید هر يك از کلمه های زیر از چه اجزای ترکیب شده است :

زندگی نامه ، شبانگاهان ، قلمرو ، فراگیری ، سراسیمه ، کندوکاو ،
 فرمانروایی ، جهانگیر ، دسترس ، پیلوار ، توانگر ، دانشمندان ، همچون .

مثال : زندگی نامه — زندگی + نامه

۴ — پنج کلمه پیدا کنید و بنویسید که به اول آنها جزئی اضافه شده باشد .

مثال : پسین ، واپسین

۵ — پنج کلمه پیدا کنید و بنویسید که به آخر آنها جزئی اضافه شده باشد .

مثال : توان ، توانگر

۶ — اسم ستارگان و صورتهای فلکی را که در این درس بکار رفته ، جدا کنید و بنویسید .

۷ — با هر يك از این کلمه ها يك جمله بسازید :

رمق ، حوالی ، الفت ، ترجیح ، مشتاق ، تجسس ، حیرت انگیز .

۸ - در مقابل کلمه ها و عبارتهای زیر کلمه ها و عبارتهای پیدا کنید و بنویسید که معنی مختلف آنها داشته باشد :

جاهل ، توانگر ، خاموشی ، بیمار ، بوشید ، دیده به جهان گشود ، آسمان صاف ، غروب ، دور ، وسیع ، معلومات ، مرا بگرمی پذیرفت ، تازه ، جدید ، آشنا ، مرتب ، کوتاه ، دیرپای ، تندذهن ، جهل .

۹ - بنویسید چه نکته های جالب و آموزنده ای در شرح حال ابوریحان بیرونی وجود دارد .

۱۰ - قطعه ای بنویسید با عنوان «زندگی من» و در آن شرح زندگی خود را بنویسید .

درس شانزدهم

زندگی من

هلن کلر کودک کرو لالی بود که همه مراحل تحصیلی را با رنجی و صفت ناپذیر پیمود تا در بیست و چهار سالگی به اخذ درجه لیسانس از دانشگاه نایل آمد شرح زندگی وی نشانه ای از قدرت اراده و ایستادگی در برابر دشواریها و مصایب و پچیرگی بر آنهاست .

هلن کلر چندین کتاب نوشته که یکی از آنها درباره زندگی خود اوست و در آن نشان می دهد که نقص جسمی بهیچ وجه مانع پرورش قوای روحی و فکری نیست .

اینک خلاصه ای از زندگی او را از قول خود اومی خوانید :

من در تابستان سال ۱۸۸۰ میلادی در ایالت «آلاباما» زاده شدم . تا هنگام بیماری که مرا از بینایی و شنوایی محروم کرد ، در خانه کوچکی زندگی می کردم که دیوارهای آن از شاخه های عشقه و گل سرخ و پیچک پوشیده بود . ابتدای زندگی من مانند زندگی دیگران بسیار ساده بوده

است . يك ساله بودم که براه افتادم ، اما آن روزهای خوش دیری نپایید !
 بهاری ژودگذر ، تابستانی پراز گل و میوه و خزان زرين بسرعت سیری
 شدند . سپس در زمستانی ملال انگیز همان بیماری که چشمها و گوشهای
 مرا فروپست ، فرا رسید و مرا در عالم بیخبری طفل نوزادی قرار داد ! پس
 از بهبود هیچکس حتی بز شك نمی دانست که من دیگر نه می توانم بینم و نه
 می توانم یشنوم ! بتدریج به سکوت و ظلمتی که مرا فرا گرفته بود ، غاذا
 کردم و از یاد پردم که دنیای دیگری هم وجود دارد . بادم نیست که در
 ماههای نخستین بعد از بیماری چه وقایعی رخ داد ؛ فقط می دانم که دستهایم
 هرچیز را حس می کرد و هر حرکتی را می دید . احساس کردم که برای
 گفتگو با دیگران نیازمند وسیله ای هستم و در راه برآورد کردن این نیاز بود
 که ناچار شدم اشاره هایی بکار ببرم . ولی بزودی فهمیدم که دیگران مانند
 من با اشاره حرف نمی زنند ، بلکه با دهانشان تکلم می کنند ؛ گاهی لبهای
 ایشان راهنگام حرف زدن لمس می کردم ، اما چیزی نمی فهمیدم . لبهایم را
 بیهوده می جنباندم و دیوانه وار با سر و دست اشاره می کردم . این کارگاهی
 مرا بسیار خشمگین می کرد و آنچه فریاد می کشیدم و لگدمی زدم که از
 حال می رفتم ! والدینم سخت مغموم بودند ، زیرا تردید داشتند که من قابل
 تعلیم و تربیت باشم . از طرف دیگر خانه ما هم از مدارس کورها یا لالها
 بسیار دور بود . سرانجام معلم شایسته ای برای من پیدا کردند . مهمترین
 روز زندگی من که همیشه بیاد دارم . روزی است که معلم نزد من آمد .
 این روز سه ماه پیش از چشن هفت سالگیم بود .

بامداد روز بعد معلم مرا به اتاقش برد و عروسکی به من داد . پس از
 آنکه مدتی با این عروسك بازی کردم ، او کلمه عروسك را در دستم هجی
 کرد و من که از این بازی خوشم آمده بود کوشش کردم که از وی تقلید
 کنم . وقتی موفق شدم که حروف را در دست با انگشتان هجی کنم ، از
 شادی و غرور کود کانه ای بیجان آمدم . روزهای بعد به همین شیوه لغات
 بسیاری یاد گرفتم . روزی معلم مرا به گردش برد و دستم را زیر شیر آب قرار

داد . همانطور که مایع خنک روی دستم می ریخت کلمه آب را روی دست دیگرم هجی کرد . اندک اندک درمی یافتم که از تاریکی بیرون می آیم و رفته رفته همه چیز را در روشنائی خاصی می بینم .

چون بهار فرامی رسید معلم دستم را می گرفت و به سوی مزارع می برد و روی علفهای گرم درس خود را درباره طبیعت آغاز می کرد . من می آموختم که چگونه پرندگان از مواهب طبیعت برخوردار می شوند و خورشید و باران چگونه درختان را می رویانند . اینچنین کم کم کلید زبان را در دست گرفتم . هرچه بر معلوماتم افزوده می شد و هرچه بیشتر لغت می آموختم . دامنه کنجکاوی و تحقیقاتم وسیع ترمی گشت . معلم جمله ها را در دستم هجی می کرد و در شناختن اشیا پاریم می داد .

این کار چندین سال ادامه داشت زیرا کودک کرولال یا کور بسختی می تواند مفاهیم مختلف را از سخن دیگران دریابد . حال حدس بزنید که برای طفلی که هم کرولال و هم کور است این اشکال تاچه حد است ! چنین کودکی نه می تواند آهنگ صدرا را تشخیص بدهد و نه می تواند حالات چهره گوینده را ببیند .

قدم دوم در راه آموزش من خواندن بود . همینکه توانستم چند لغتی را هجی کنم معلم کارتهایی به من داد که با حروف برجسته کلمه هایی بر آنها نوشته شده بود لوحی داشتم که بر آن می توانستم به کمک حروف . جملات کوتاهی را کنار هم بچینم . هیچ چیز به اندازه این بازی مرا شاد نمی کرد پس از آن ، کتاب قرائت ابتدایی کرو لالا را گرفتم و به دنبال لغتهای آشنا گشتم . از این کار لذت می بردم . معلم استعداد خاصی در آموزش کورها داشت . هرگز با پرسشهای خشک خود مرا خسته نمی کرده بلکه مطالب علمی را نیز آهسته آهسته در ذهنم جایگیری می ساخت . کلاس درس مابیشتر در هوای آزاد بود و درختان . گلها . میوه . شبنم ، باران ، آفتاب و پرندگان همه موضوع جالبی برای درس من بودند . واقعه مهمی که برایم

پیش آمد ، متصرفتم در هشت سالگی به بستن بود . دیگر من آن طفل بدخو و بیقراری نبودم که از همه متوقع باشم که سرم را گرم کنند . در قطار کنار معلم آرام می‌نشستم و منتظر می‌ماندم تا آنچه را از پنجره قطار می‌بیند در دستم هجی کند . در شهر بستن به مدرسه کورها رفتم و بسیار زود با اطفال آنجا آشنا شدم و چقدر لذت بردم وقتی دریافتم که الفبای آنها عیناً همچون الفبای من است . کودکان کور آن اندازه شاد و راضی بودند که من درد خود را در لذت .

در ده سالگی حرف زدن آموختم . قبلاً صداهایی از خود در می‌آوردم . اما مصمم شدم که سخن گفتن بیاموزم . معلم تازه ای برایم آوردند . روش آموزش این معلم چنان بود که دستم را برمی بر چهره خود می کشید و می گذاشت که حرکات و وضع زبان و لبها را هنگام سخن گفتن احساس کنیم . هرگز شادی و لذتی را که از گفتن اولین جمله به من دست داد فراموش نمی‌کنم . آن جمله این بود : هوا گرم است . بدین طریق در زندان خاموشی من شکسته شد . اما نباید تصور شود که در مدت کم توانستم مکالمه کنم . سالها شب و روز کوشیدم و همیشه به یاری معلم نیازمند بودم .

گاهی در میان تحصیلاتم به سفر می‌پرداختم . يك بار به دیدن آبشارنیا گارا رفتم . شاید هیچکس باور نکند که من تاچه حد زیباییهای آبشار را احساس کرده ام ! بار دیگر به اتفاق الکساندر گراهام بل و معلم به نمایشگاه بین المللی رفتم . دکتر بل هرچه را جالب بود ، برایم توضیح نمی‌داد ، مانند : الکتریسیته ، تلفن ، گرامافون . این سفرها و بازدیدها دامنه معلومات مرا وسیع کرد و مرا به درک دنیای واقعی واداشت .

دو سال در مدرسه کورو لاهها درس خواندم . علاوه بر لب خوانی و تربیت صدا به خواندن حساب ، جغرافیا ، علوم طبیعی ، و زبان آلمانی و فرانسوی می‌پرداختم . معلمان این مدرسه می‌کوشیدند که همه مزایای را که مردم شنوا از آن برخوردارند برای من فراهم کنند .

در شانزده سالگی وارد مدرسه دخترانه ای شدم تا خود را برای ورود به دانشگاه آماده کنم .

باشور بسیار شروع به کار کردم . معلم خصوصی من هر روز با من به مدرسه می آمد و با صبر و حوصله بی پایان آنچه را معلمها می گفتند در دسم هجی می کرد رنجی که ما در این کار کشیداز قوه تصور خارج است . پس از سه سال تحصیل در این مدرسه امتحانات نهایی فراسید . بادشواریهای فراوانی روبرو بودم ، اما بابر دباری و کوشش بسیار همه موانع را از سر راه برداشتم . تا سر انجام ارزویم برای رفتن به دانشگاه تحقق یافت . البته در دانشگاه هم با دشواریهای سابق مواجه بودم . روزهایی می رسید که سختی و بسیاری کار روح مرا فرسوده می کرد ، اما بزودی امید خود را بازمی یافتم و دردم را فراموش می کردم ؛ زیرا کسی که می خواهد به دانش حقیقی برسد ، باید از بلندیهای دشوار بتنهایی بالا رود من در این راه بارها به عقب می لغزیدم ، می افتادم ، کمی به جلومی رفتم . سپس امیدوار می شدم ، و بالاتر می رفتم ، تا کم کم افق نا محدود در پیشم نمایان می شد .

یکی از فنونی که در حین تحصیل آموختم فن بردباری بود . تحصیل باید با فراغ بال و تأنی انجام گیرد . امتحانات بزرگترین دیوهای وحشتناک زندگی دانشگاهی من بودند ، اما من پیوسته پشت این دیوها را بخاک می آوردم .

تا حال نگفته ام که تاچه حد به خواندن کتاب علاقه مند بوده ام . کتاب در تحصیل و تربیت من بسیار مؤثر بوده است . کتاب برای من مانند نور خورشید بود و ادبیات بهشت موعود . هرگز نقایص جسمی ، مرا از همنشینی دلپذیر دوستانم یعنی کتابهایم باز نداشته است . آنچه خود آموخته ام و آنچه دیگران به من آموخته اند در مقابل آنچه کتاب به من داده هیچ است . اما سرگرمی من تنها کتاب نیست ، موزه ها و نمایشگاههای نقاشی و مجسمه من منب سر ، است . از گردش در طبیعت و قایقرانی بسیار لذت می من در هر يك از ما بنحوی استعداد ادراك

زیبایها نهفته است . هر يك از ما خاطرات ناپیدایی از زمین ، سبزه و زمزمه آب داریم گوری و گری نمی تواند این حس را از ما برباید . این يك حسی روانی است که در آن واحد هم می بیند هم می شود وهم احساس می کند .

کلمه ها و ترکیبهای

ادراك = دریافتن ، فهمیدن مزایا = فصیلتها ، برتریدها
 امتحانات نهایی = امتحانهای که در پایان يك مصاحبت = هم صحبتی ،
 همنشینی
 دوره تحصیلات انجام می گیرد مفاهیم = مفهوما ، معنیها (جمع مفهوم)
 برخوردار = بهره مند ملال انگیز = دلنگی آور
 تانی = درنگ ، صبر ، آهستگی منبع = سر چشمه
 تحقق یافت = حقیقت پیدا کرد ، عملی شد مواجه = روبرو
 تصور = خیال موعود = وعده داده شده
 تکلم می کنند = حرف می زنند والدین = پدر و مادر
 در آن واحد = در يك زمان هجی کردن = حرفها و حرکتهای کلمه ای
 راجدا کردن
 درجه لیسانس = درجه پایان تحصیلات دانشگاه در اینجا ، حرفهای
 کلمه ای را جدا جدا نوشتن
 دیوانه وار = مانند دیوانه ها
 عشقه = نوعی پیچک (گیاه)
 فراغ بان = آسایش خاطر
 لمس می کردم = دست می زدم
 لوح = هر چیز پهنی مانند تخته و تخته سیاه
 متوقع باشم = انتظار داشته باشم .

پرسش :

- ۱ - در يك سالگی چه واقعه غم انگیزی در زندگی هلن کلر پیش آمد ؟ ۲ - هلن کلر چه نقصی پیدا کرد ؟ ۳ - چرا والدین هلن کلر مغموم بودند ؟ ۴ - اولین اقدام معلم در آموزش هلن کلر چه بود ؟ ۵ - هلن کلر از چه هنگامی حس کرد که رفته همه چیز را در روشنائی خاصی می بیند ؟ ۶ - کودکی که هم کر و لال و هم کور است باچه اشکالاتی در زندگی روبروست ؟ ۷ - هلن کلر چگونه خواندن را شروع کرد ؟ ۸ - معلم حرف زدن را چگونه به هلن کلر آموخت ؟ ۹ - هلن کلر در شهر بستن چه کرد ؟ ۱۰ - اولین جمله ای که بیان آن لذت و شادی فراموش نشدنی برای هلن کلر بیار آورد چه بود ؟ ۱۱ - الکساندر گراهام بل کیست ؟ ۱۲ - در مسافرتی که هلن کلر به اتفاق بل و معلمش به نمایشگاه بین المللی کردچه اتفاق افتاد ؟ ۱۳ - هلن کلر علاوه بر خواندن لپی و تربیت صدا به تحصیل چه دروسی پرداخت ؟ ۱۴ - او در شانزده سالگی چه کرد ؟ ۱۵ - به عقیده هلن کلر برای رسیدن به دانش حقیقی چه باید کرد ؟ ۱۶ - چه چیزی برای هلن کلر همچون نور خورشید بود ؟ ۱۷ - چه چیزهایی بجز کتاب برای هلن کلر منبع سرور بود ؟ ۱۸ - نظر هلن کلر در مورد استعداد ادراک زیباییها چیست ؟ ۱۹ - کدام حس بیشتر افراد کور و لال را در درك و شناختن چیزها کمک می کند ؟ ۲۰ - چه صفتی در هلن کلر موجب موفقیتش در تحصیل بود ؟

بخواه ، یاد بگیر ، امتحان کن درس هفدهم : -

هدف و آرزوی هر شخصی در زندگی و نیز مقصد هر ملتی در زندگانی رستگاری و بهروزی و نیکبختی است . بهروزی و نیکبختی به حصول غمی پیوندد مگر در سایه اعتماد بر خودتان و از همه نیروهای ذهنی و جسمی بهره جستن و از اوقات خود به نیکوترین وجهی سودبردن .

کسی که بر خویشتن اتکا داشته باشد ، اراده اش نیرو می گیرد و عزمش استواری می پذیرد . بر عکس اگر دیگران را در زندگی تکیه گاه خود قرار دهد و از آنان باری بجوید ، اراده و نیروی سعی و مجاهدتش به سستی می گراید و به ناتوانی می پیوندد ؛ زیرا شخص در این حال انگیزه ای برای کوشش و مجاهدت نمی یابد .

... برخی از مردم پیش از آنکه به کاری آغاز کنند باندازه ای آن را دشوار تصور می کنند که خود را از اقدام بدان کار بکلی عاجز می بینند و حال آنکه اگر بدان اقدام کنند آن را پیش از آنچه می پنداشته اند آسان خواهند یافت . کمتر کسی است که در زندگی او دشواری پیش نیاید . پیروز مند کسی است که دشواریها و سختیها را به چیزی نگیرد بلکه بکوشد تا بر آنها چیره شود و آنها را از میان بردارد .

در مطالعه کتابهایی که شرح زندگی بزرگان را دربر دارد نتایج درخشان اعتماد بر خویشتن ، ثبات و باینداری در کارها ، نیروی عزم و اراده ، پشتکار و بلند همتی و دیگر صفاتی را که مایه پیشرفت و توفیق در زندگی است آشکارا می بینیم و بخصوص متوجه می شویم که مخترعان و مکتشفان و دانشمندان و بزرگان از میان طبقه مخصوصی بیرون نیامده اند . از میان خانواده های روستایی و شهری . تهیدستان و توانگران . بطور یکسان ممکن است نوابغ علم و ادب و فن ظهور کنند ؛ کی می تواند بشمارد کسان بیشماری را که از پست ترین درجات زندگی به اوج عظمت و شهرت رسیده و با اتکا به نیروی عزم و اراده خود ، از مصایب و دشواریها شمر اسیده اند بلکه مصایب و دشواریها ، خود بیش از هر چیزی محرك همت و عزم آنان شده و فقر و گرسنگی . آنها را به استقبال زندگانی بهتر پیش رانده و به مقصود و هدف رسانده است . تنگدستی هر اندازه بیشتر باشد نباید شخص را از کوشش در راه تربیت و ترقی خویش باز دارد . شرح زندگی زنان و مردانی که از بین مردم تنگدست و بیچیز برخاسته و به بزرگترین مقامات

علمی و اجتماعی تکیه زده بود. شهرت و افتخار رسیده اند روشن ترین گواهِ این مطلب است .

حسین بهزاد نقاش و مینیاتور ساز ایرانی از هشت سالگی که پدر خود را از دست داده ولی سرپرست مانده بود اداره معاش خود را بر عهده گرفت ، در آن گاهی کاری پیدا کردو از همان او ان در اوقات بیکاری به مطالعه و یاد گرفتن فن نقاشی پرداخت . بهزاد با هم دشواریها و ناملایماتی که در زندگی داشت مبارزه کرد ؛ بر آنها چیره شدو سرانجام بر اثر اراده و پشتکار به شهرت و افتخار رسید .

عباس اقبال انشمنده و پسنده و استاد دانشگاه تهران در کودکی دودگری می کرد و از آن راه زندگی خود را می گذراند ؛ شور و شوق دانش اندوزی او را به مکتبخانه کشاند . تصمیم گرفت ساعتی از کار کردن بکاهد و به مزدی اندک فایده ورزد تا بتواند بیشتر به درس برسد . زمانی دراز بیاید که به نیرری کابل کوشش ، خود را از مکتبخانه به دبیرستان دارالفنون و پس به دانشگاه رسانید و بدین ترتیب جوانی گمنام و تهیدست در اندک مدتی به بالاترین مقامات علمی نایل آمدو بر کرسی استادی دانشگاه تکیه زد .

گویند افلاطون فیلسوف بزرگ یونان قدیم . وقتی که در مصر سیاحت می کردو در احوال مردی مصری می نمود خرج سفر خود را از روغن فروتنی بدست می آور

نینه گیاه شناس معروف در آن هنگام که درس می خواند ، مخارج خود را از راه پینه دوزی تأمین می کرد .

ابو خسر فارابی یکی از فیلسوفان و موسیقیدانان بزرگ کشور ماست هنگام تحصیل چند ننگه بیچیز بود که توانایی نداشت شمع یا چراغی ؛ اسم آورد و شبها در بیابان از درس خواند این بود که شب را تا سحر

گاهان در کوچه می گذراند و در روشنایی چراغ عسس به مطالعه می پرداخت .

میرگذشت مردان بزرگی چون میرزاتقی خان امیر کبیر صدر اعظم مقتدر دوره قاجاریان و ناپلئون بناپارت امپراتور بزرگ فرانسه بهترین نمونه برای نشان دادن اثرات عزم و اراده و استفاده از فرصتهای مناسب و پشتکار در وجود انسان است .

میرزاتقی خان ، در سالهای کودکی در آشپزخانه قائم مقام فراهانی کار می کرد ؛ او موظف بود که هر روز به هنگام نهار ، غذای فرزندان ارباب را از آشپزخانه به مکتبخانه ببرد و پس از نهار ظرفهای خالی را برگرداند . تقی در دقایقی که در پشت در اتاق درس منتظر می ماند ، آنچه را آموزگار می گفت بخاطر می سپرد و پیش خود تکرار می کرد . روزی قائم مقام برای امتحان فرزندانش به مکتبخانه رفت ، مطلبی از آنان پرسید که در پاسخ درماندند . تقی از بیرون اتاق اجازه خواست تا پاسخ گوید ، آنگاه که این اجازه به وی داده شد و بدروستی به همه پرسشها پاسخ گفت ، قائم مقام پرسید : تقی ، تو کجا درس خوانده ای ؟ تقی ماجرا را بیان کرد که چگونه به هنگام آوردن غذا و انتظار در پشت در ، آنچه را می شنیده بخاطر می سپرده است . قائم مقام او را انعامی داد ؛ اما تقی آن را نپذیرفت و تقاضا کرد به او اجازه دهند در مکتبخانه بنشیند و به درس آموزگار گوش فرا دهد . از آن پس تقی ، شاگرد آشپزخانه ، از هر فرصتی برای آموختن و برای پرورش نیروی ذهنی خود بهره جُست تا کارش به آنجا رسید که امروز تاریخ نگاران نام او را در ردیف مردان بزرگ تاریخ ایران جای می دهند .

ناپلئون جوانی کوتاه قد بود که در جزیره ای در خارج از خاک فرانسه در خانواده ای معمولی بدنیا آمده بود . فقط در سایه نیروی عزم و اراده بود که توانست به مقام سرداری و امپراتوری برسد و برای خود و خانواده

و کشورش عظیمت و افتخار کسب نماید . در شرح حالش نوشته اند که
هتری کلمه ها در گوش وی « نمی توانم » و « نمی دانم » و « نمی شود » بود ؛
پیوسته در پاسخ این سه کلمه می گفت « بخواه » ، « یاد بگیر » ، « امتحان
کن » . خود نیز بدان عمل می کرد و پیوسته خواستار پیشرفت و ترقی بود .
آنچه را نمی دانست یاد می گرفت و هر کاری را که ممکن بود او را به مقصود
نایل سازد به محک تجربه می زد .

یا این همه سرگذشت ناپلئون نشان می دهد که بکار گرفتن عزم و اراده
اگر همراه با صلاح و اندیشمندی نباشد انسان را رستگار نمی کند و او را به
سعادت راستین رهنمون نمی شود .

بیشتر کسانی که چهره جهان را تغییر داده و به اکتشافات و اختراعات
بزرگ نایل آمده و توانسته اند به جامعه خود خدمت کنند و مردم کشور خود
را به رفاه و آسایش برسانند نه از توانگران بوده اند و نه از دارندگان جاه
و مقام ، بلکه سرمایه آنان کوشش و استقامت و ثبات و عزم و اراده بوده است
و بس .

نکته ای جالب است که هر کس باتوجه یکم پادر میدان زندگی بگذارد
و در آغاز زندگی رنج و مرارت ببیند اشتیاق او برای در آغوش کشیدن
موفقیت بیشتر است و به همین سبب میزان کوشش و همیشه نیز افزونتر و به
بهروزی و نیکبختی نزدیکتر .

خلاصه اینکه هیچکس به بهروزی نمی رسد و رستگار نمی گردد مگر
باسعی و کوشش و تحمل دشواریها و بز خود هموار ساختن مرارتها و سختیها .
هیچکس نمی تواند با تئلی و خوشگذرانی به این هدف نایل گردد . دست با
کار کردن و سر با اندیشیدن ، انسان را دانشمند و توانگر می کند . آن که
می خواهد در زندگی به رستگاری و بهروزی رسد و نه آرزوهای خود جامه
عمل پوشاند باید خوب بیندیشد ، تصمیم بگیرد و عزم و اراده خویش را
بکار اندازد ، تا بتواند تصمیمهای خود را از دایره خیال و اندیشه به مرحله
عمل در آورد .

اراده و نیرومند ساختن آن بزرگترین وسیله ، برای تربیت جسم و اخلاق است . برای آنکه اندیشه یا تصمیمی را به مرحله عمل برسانیم ، باید از اراده را بکار بیندازیم . اراده نیروی را می گوئیم که اندیشه و تصمیم ما را به عمل تبدیل می کند . به گفتار ما جامه کردار می پوشاند . فرض کنید تصمیم گرفته ایم از کوهی بالا برویم . ساعت چهار بعد از نیمه شب از خواب برمی خیزیم ، لباس می پوشیم ، وسایل کوه پیمایی را برمی داریم ، رو به مقصد می نهیم و کوه پیمایی را آغاز می کنیم . هر لحظه با گامهایی که به سوی بالا برمی داریم به قله کوه نزدیکتر می شویم تا سرانجام به قله صعود می کنیم . حال اگر در هر يك از این مراحل مستی و کاهلی به خود راه دهیم : در آن هنگام که بیدار شده ایم ، بستر گرم را به کوه پیمایی ترجیح بنهیم یا پس از حرکت ، گردش در جمنزار یا باغی را به جای صعود به کوه بگزینیم یا از نیمه راه برگردیم ، از خود اراده و پایداری نشان نداده ایم .

یکی از بزرگان را اندیشه چنان بود که هر جوانی می تواند بداند که آرزو دارد نایل گردد ولی به شرط داشتن عزم و پایداری در کارها . همین شخص وقتی به دخترش نوشته بود « وقت آن رسیده است که اراده و عزم خود را آشکار کنی و راه خود را در زندگی معین نمایی و گرنه بی نام و نشان خواهی زیست و پست هست خواهی شد اگر چنین شدی ، برخاستن از این مغاک و دور نمودن این صفات از خود بسیار مشکل است . من یقین دارم هر که در سالهای کودکی و جوانی عزم و اراده خود را نیرومند کند ، هر چه بخواهد برایش میسر خواهد شد و به هر آرزو که داشته باشد خواهد رسید . اگر امروز عزم کردی که کوشا باشی ، در همه زندگی از این عزم خشنود خواهی بود . من نیز چنین نمودم ، بر خود اعتماد و اتکا کردم ، اراده را بکار انداختم ، عزم کردم ، تصمیم گرفتم ، اقدام نمودم ، کوشیدم و در تلاش و کوشش از پا نیستادم . »

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

استواری - پایداری ، محکمی (استواری می پذیرد)	حصول - بدست آمدن (به حصول نمی پیوندد
امیراتور - پادشاه بزرگ ، شاهنشاه (در اصل عنوان سرداران روم قدیم)	- بدست نمی آید (دقایق - دقیقه ها رهنمون - راهنما
انگیزه - سبب	صدر اعظم - نخست وزیر
بهروزی - خوشبختی	صعود می کنیم - بالا می رویم
پست همت - تنبل و مست اراده	(صعود - بالا رفتن)
ترجیح - برتری	عس - پاسبان - شبگرد
محک = سنگی که طلا را به آتش می ساید	موظف = آن که وظیفه ای برعهده دارد
و معلوم می کند تاچه حد خالص است	نتایج = نتیجه ها
تجربه یعنی تجربه که مالد محک ارزش	نوابغ = تابعه ها افراد بسیار با استعداد
کلها را مفهوم می سازد	نهر رسیده آید = نرسیده اند
مفالك = جای پست ، گودال	وجه = راه

پرسش :

- ۱ - بهروزی و نیکبختی درجه صورتی بدست می آید ؟ ۲ - کسی که بر خوبستن اتکا داشته باشد باکی که به دیگری مشککی است چه فرقی دارد ؟
- ۳ - شرح زندگی بزرگان چه چیزی را نشان می دهد ؟ ۴ - حسین بهرآد که بود ؟ ۵ - عباس اقبال در کودکی چکار می کرد ؟ ۶ - اقبال چه موفقیتی در زندگی کسب کرد ؟ ۷ - افلاطون وقتی که در احوال مردم مصر مطالعه می سوده خرج سفرش را چگونه تأمین می کرد ؟ ۸ - لینه ، مخارج تحصیل خود را چگونه تأمین می کرد ؟ ۹ - ابو نصر فارابی که بود ؟ ۱۰ - از سرگذشت میرزا تقی جان امیر کبیر و ناپلیون بناپارت چه نتیجه ای می توان گرفت ؟ ۱۱ - میرزا تقی خان امیر کبیر چگونه از شاگردی آشپز حانه به مقام صدر اعظمی رسید ؟ ۱۲ - بدترین کلمه ها در گوش ناپلیون بناپارت چه بود ؟ ۱۳ - ناپلیون در پاسخ « نمی توانم » « نمی

دائم چه می گفت؟ ۱۴ - چه کسانی نمی توانند به بهروزی
ورستگاری نایل گردند؟ ۱۵ - چگونه می توان تصمیمهای خود را از دیره
خیال و اندیشه به مرحله عمل در آورد؟ ۱۶ - اراده چیست؟

تمرین :

- ۱ - با هر يك از این کلمه ها يك جمله بسازید :
عزم ، مجاهدت ، انگیزه ، ثبات مصائب ، محك ، ترجیح .
- ۲ - این کلمه ها جمع است . مفرد آنها را بنویسید :
نتایج ، نوابغ ، مصائب ، دقائق ، مراحل :
- ۳ - چه کلمه هایی در این درس با « ات » جمع بسته شده است ؟ آنها را
پیدا کنید و بنویسید .
- ۴ - چگونه پیروزی خود را بر یکی از دشوار بها شرح دهید و یا شرح
احوال یکی از خویشان و آشنان خود را که با کوشش و استقامت در برابر
دشوار بها پیشرفت کرده و به مقصود رسیده است بنویسید .
- ۵ - کلمه هایی را که در این درس با الف و نون جمع بسته شده معین کنید
و بنویسید .
- ۶ - اسمهای خاصی را که در این درس خواندید جدا کنید و به ترتیب
الفبایی بنویسید .
- ۷ - چند تن از بزرگان را که در سایه اراده و کوشش به مقام عالی رسیده
نام ببرید توضیح دهید که هر کدام با چه دشواریهایی روبرو بوده است .
- ۸ - در این درس شرح احوال هفت تن از بزرگان و نوابغ را باختصار
خواندیده . بنویسید شرح رسائل و شخصیت کدامیک از آنان بیشتر مورد
توجه و علاقه شما قرار گرفت و چرا؟

زاغ و كبك

درس هجدهم :

رخت خود از باغ به راغی کشید	زاغی از آنجا که فراغی گزید
عرضه دهه مخزن پنهان کوه	ویدیکی عرصه به دامان کوه
شاهد آن روضه فیروزه فام	ناده کیکی به جمال تمام
خوش روش و خوش پرش و خوش هم	تیز و تیز دو و تیز گام
هم خطواتش متقارب به هم	هم حرکاتش تناسب به هم
و آن روش و جنبش هموار را	زاغ چو دید آن ره و رفتار را
رفت به شاگردی رفتار	بادلی از درد گرفتار او
در پی او کرد بتقلید جای	باز کشید از روش خویش پای
وز قلم او رقمی می کشیده	بر قدم او قدمی می کشید
رفت برین قاعده روزی چهار	در پیش القصه در آن مزعزاع
رهروی كبك نیاموخته	عاقبت از خامی خود سوخته
ماند غرامت زده از کار خویش	کرد فراش ره و رفتار خویش

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

شاهد = خوبرو ، زیبا	القصه = باری ، خلاصه
عرضه ده = نشان دهنده	خطوات = قدمها (خطوات جمع خطوة)
غرامت زده = خسارت دیده =	خوش خرام = آن که با ناز راه می رود
فیروزه فام = به رنگ فیروزه	رقم می کشید = نقش می کشید
مقارب = نزدیک	روضه = باغ
نادره = کم مانند ، کم نظیر	سه چهار = سه چهار

تفسیرین :

- ۱ - تفاوت بین « فراغ » و « فراق / چیست » دو جمله یا دو عبارت یا کلمه « فراغ » و دو جمله نیز با کلمه « فراق » بسازید .
- ۲ - با هر یک از این کلمه ها ترکیبها یک جمله خبری بسازید ؛ جمال ، متقارب ، مرغزار ، غرامت ، روضه ، مخزن ، زخمت کشیدن .
- ۳ - مفهوم این مصراعها را بنویسید :-
عرضه ده مخزن پنهان کوه ، رفت به شاگردی رفتار او ، ماند غرامت زده از کار خویش .
- ۴ - بنویسید از این شعر چه نتیجه ای می گیرید .
- ۵ - مطلبی بنویسید و در آن این مثل را بکار ببرید : کلاغ خواست راه رفتن کیک را بیاورد رفتار خویش را هم فراموش کرد .
- ۶ - داستان زاغ و کپک را به شعر بنویسید .
- ۷ - این شعر را حفظ کنید .

ستایشگر صلح و آزادی

درس نوزدهم :

ملک الشعراء بهار ستایشگر بزرگ آزادی است . از شاعران بنام ایران هیچکس به خوبی او از آزادی سخن نگفته است .

بهار در یک خانوادۀ شاعر و بازرگان بدنیآ آمد از کودکی به شعر و نقاشی علاقه می ورزید پدرش که خود شاعر بود ، کوشید او را به تجارت وادارد ، اما کودک به ادبیات بیشتر رغبت داشت . وقتی پدرش مرد هیچده ساله بود ، اما شاعری پرمایه بشمار می آمد . آغاز شاعری وی با انقلاب مشروطیت همزمان بود . انقلاب مشروطیت که در هر سری شورهی دیگر انداخت بهار جوان را نیز به اندیشه پیکار به خاطر آزادی و نجات وطن رهنمون گشت .

مبارزه با تجاوز بیگانگان ، مبارزه با تعدی و بیداد فرمانروایان خود
کامه ، مبارزه با آنچه ایران را به ضعف و فقر و فساد کشانیده بود هدف
کسانی بود که در آن روزها در مشهد و تبریز و اصفهان و تهران و جاهای
دیگر با استبداد به پیکار برخاسته بودند . وقتی بهار نخستین اشعار اجتماعی
خویش را در مشهد منتشر می کرد ، بیست و یک سال پیش نداشت .
چندسال بعد از مشهد به تهران تبعید شد .

هنگام ورود به تهران هنوز سی سال نداشت . باین حال یک سال بعد ،
از طرف مردم خراسان به نمایندگی مجلس شورای ملی برگزیده شد . بهار
در مجلس ، چهار دوره وکالت کردو در این مدت بر ضد مداخلات
بیگانگان و ستمگران عصره مبارزه نمود و همه جا برای آزادی ، برای
عدالت و برای تجدد ، شور و شوق فراوان از خود نشان داد .

فعالتهای اجتماعی بهار تا پایان حکومت قاجاریان دامه یافت ، از آن پس
از کار سیاست دست کشید و اوقات خود را یکسره وقف ادبیات کرد و به
تألیف و تدریس پرداخت . کتاب « سبک شناسی » که تاریخ تطوره نثر
فارسی است از آثار ارزیده ای است که وی در این سالها تألیف کرد . در
واپسین سالهای عمر خود بهار دو باره یکچند به روزنامه نویسی و سیاست
رو آورد . زمانی مجدداً به نمایندگی مجلس شورا برگزیده شد و مدتی نیز
وزارت یافت . وی در همه حال برای دفاع از صلح و آزادی و مبارزه با فساد
و تباهی از تلاش نایستاد و سرانجام کار طاقت فرسا وی را ناتوان کرد و
بیماری سل که چند سالی بود شاعر را آزار می داد در اردیبهشت ماه
۱۳۳۴ وی را از پای در آورد ؛ در حالی که هنوز در ستایش آزادی و
صلح نغمه ها بر لب داشت .

از آنجا که زندگی بهار سراسر پر از مبارزه و تحول و دگرگونی بود خود
فرصت نکرد که اشعارش را مرتب سازد و انتشار دهد ؛ سالی چند پس از
مرگ وی بود که دیوانش انتشار یافت .

در سراسر دیوان بهار ، عشق به میهن و عشق به تاریخ ایران به چشم می خورد ایات زیر نمونه ای از این عشق آتشین است :

ای خطه ایران مهین ای وطن من
ای گشته به مهر تو عجبین جان
و تن من

دور از تو گل و لاله و سرو و سنم
نیست
ای باغ گل و لاله و سرو و سمن من
بس خار مصیب که خلد دل را بر

پای
بی روی تو ای تازه شکفته چمن
من

بهار روی هم رفته شاعری بود ز حمتکش و قانع ، بی پروا و مقاوم که از گفتن آنچه به نظرش درست می آمد نمی هراسید .

به ایران عشق می ورزید و پیوسته در اندیشه اعتلاء و آبادی آن بود . تاریخ ایران ، ادبیات فرهنگ و زیباییهای آن را می شناخت و همه آنها را شایسته مهرورزی می دانست .

مردم بینوا و مستمند و نادان را از یاد نمی برد و در حق آنان دلسوز بود و آرزوی زندگی بهتری برای آنان داشت .

اندیشه های نو و تحول زمان و پیشرفت های دانش را با آغوش باز می پذیرفت و از تماشای آثار تمدن جدید و ثمرات دانش بوجد می آمد .

آزادی و صلح و ضفا و بلندی و روشنی و زیبایی و عدالت را می ستود و به مقام والای انسان احترام می گذاشت . بهار به زیباییهای طبیعت ، به گل ، به سبزه و به پرندگان با شوق و محبت می نگریست . کبوتران را دوست داشت و از تماشای پرواز آنها لذت می برد . دویتهای زیر نمونه سرودی است که وی برای کبوتران خویش ساخته است :

بیاید ای کبوترهای دلخواه
بیرید از فراز بام و ناگاه
سحرگه سرکنید آرام آرام
سوی عشاق بفرستید پیغام

کلمه ها وتر کیهای تازه :

بدن کافور گون پاهای چو شکرگرف
به گر دمن فرود آید چون برف
نواهای لطیف آسمانی
دمادم بازبان بی زبانی

اعتلا - بلندی، برتری

پرمایه - پردازش، پر خرد

تجدد - تازگی، نو شدن

تحول - دگرگونی.

تطور - دگرگونی.

ستایشگر - ستایش کننده

سل - نوعی بیماری که بیشتر

در ربه دیده می شود و بیمار را

رنجور و ناتوان می کند.

سمن - نام گلی که یاسمن نیز

گویند

شکرگرف - ماده ای سرخ رنگ

شور - شوق، اندیشه های

هیجان انگیز عدالت - دادگری

عشاق - عاشقان، دلباختگان

عصر - زمان، دوره

کافورگون - به رنگ کافور، سفید

مقاوم - مقاومت کننده،

پایداری کننده

مهرورزی - دوستی

میهن - بزرگترین، بزرگ

وکالت - نمایندگی

تعذی - تجاوز

خلد - فرو رود (بس خار مصیبت که

خلد دل را بر بای - بسیار خار

مصیبت که بر پای دل فرورود)

خودکامه - کسی که به میل و آرزوی

خود هر کاری بخواهد بکند.

دمادم - پشت سر هم گپیوسته

دیوان - مجموع شعرهای شاعر که در

کتابی

گرد آمده باشد.

یروش :

۱ - پدر بهار کوشید او را به چه کاری وا دارد ؟ ۲ - آغاز شاعری بهار با چه انقلابی همزمان بود ؟ ۳ - هدف کسانی که یا استبداد به پیکار برخاسته بودند چه بود ؟ ۴ - چرا بهار را از مشهد به تهران تبعید کردند ؟ ۵ - بهار چند سال داشت که به نمایندگی مجلس انتخاب شد ؟ ۶ - طبق قانون از نظر سنی چه کسانی می توانند به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شوند ؟ ۷ - کتاب سبک شناسی چه کتابی است ؟ ۸ - بهار در واپسین سالهای عمر خود چه کرد ؟ ۹ - چرا بهار فرصت نکرد که اشعار خود را انتشار دهد ؟ ۱۰ - در دیوان بهار چه چیزی بیشتر نظر خواننده را جلب می کند ؟ ۱۱ - بهار روی هم رفته چگونه شاعری بود ؟ ۱۲ - بهار چه چیزی را شایسته مهرورزی می دانست ؟ ۱۳ - بهار چه کسانی را از یاد نمی برد ؟ ۱۴ - بهار در شعر خود ، کبوتران را به چه تشبیه کرده است ؟

بیاموزیم :

می دانیم که هلال یعنی شب اول ماه یا ماه نو ، ولی در این شعر :
قضا را در آمد نیکی خشکال که شد بدر سمای مردم هلال
شاعر می خواهد بگوید سیمای مردم که مانند پدر فربه بود ، لاغر شد .
چرا شاعر هلال را به جای لاغر بکار برده است ؟
شاعر سیمای فربه مردم را به بدر تشبیه کرده و این تشبیه در شعر معلوم است و سیمای لاغر مردم را نیز در ذهن به هلال تشبیه کرده و به مناسبت این تشبیه ، هلال را به جای لاغر که معنی حقیقی آن نیست بکار برده است . این کار را استعاره می گویند .

استعاره آن است که کلمه یا عبارتی را در غیر معنی حقیقی آن بکار برند ، بشرطی که بین معنی حقیقی کلمه و معنی مجازی شباهتی وجود داشته باشد .

مثلاً وقتی گفته می شود که هفت رنگ بر سر کشید، منظور آن است که گلهای رنگارنگ . کوهسار را پوشانید . در این صورت پارچه هفت رنگ برای گلهای رنگارنگ استعاره شده است .

همچنین هنگامی که می گویم : خورشید پارچه سیاهی به رخ کشید منظور آن است که ابر سیاهی چهره خورشید را پوشانید . بدین ترتیب پارچه سیاه برای ابر استعاره شده است .

تمرین :

۱ - سه کلمه پیدا کنید که مانند کافور گون با (گون) ختم شده و مفهوم تشبیه و همانندی در آنها وجود داشته باشد .

۲ - به جای کلمه های زیر کلمه های دیگری که با آنها هم معنی باشند انتخاب کنید و در مقابل هر یک بنویسید :

تجارت ، وطن ، ضعف ، انتخاب ، تحول ، وکالت .

۳ - کلمه های زیر جمع است ، مفرد آنها را پیدا کنید و بنویسید :

ایات ، مداخلات ، اوقات ، آثار ، اشعار ، ثمرات ، عشاق .

۴ - برای هر یک از کلمه های زیر یک یا چند کلمه هم خانواده پیدا

کنید و بنویسید :

مقاوم ، قانع ، انتشار ، مرتب ، وقف ، فعالیت ، استبداد ، تبعید ،

وکالت ، حکومت ، تدریس ، عشاق .

۵ - هر یک از کلمه ها وتر کیهای زیر را در جمله ای بکار ببرید :

رهنمون ، خود کامه ، تجدّد تحول ، خطه .

۶ - از میان کلمه های زیر ، کلمه های هم معنی را پیدا کنید :

و بنویسید :

تعدی ، بیداد ، وکالت ، عصر ، نغمه ، اعتلا ، فراغ ، حوالی ،

برتری ، آسایش ، آواز ، تجاوز ، سم ، دوره ، نمایندگی ، شریر ،

اطاف ، بدکار .

۷ - شرح حال بهار را در یک صفحه خلاصه کنید .

۸ - شعرهای این درس را حفظ کنید .

دانشمندی که پانصد سال

جلوتر از زمان خود می اندیشید (۱)

درس بیستم

در حدود پانصد سال پیش در روستای وینچی در کشور ایتالیا ، مردی به نام « پی پیه رو » زندگی می کرد . روزی دهقانی که بایی به رو آشنایی داشت با قطعه چوپ پهنی به خانه وی رفت . او می خواست به راهنمایی پی پیه رو نزد نقاشی رود و از نقاش بخواهد که با آن چوپ برای او سیری منقش بسازد . چنین سیرهایی را در آن زمان برای آراستن دیوارها بکار می بردند . پی پیه رو از سر لطف پذیرفت که چوپ را نزدیکتر نگاری بفرستد و سیر منقشی برای دهقان فراهم آورد . اما بزودی ، بر اثر گرفتاریهای روزانه ، موضوع را فراموش کرد و چوپ دهقان در خانه او ماند .

« لئوناردو » پسر پی پیه رو که نوجوانی سیزده ساله و زیارو و بلند بالا بود و بیشتر اوقات خود را به نقاشی و تجسس و گشودن کاو در طبیعت می گذرانید قطعه - چوپ را در کنجی یافت و از سر تفنن آن را صاف کرد روغن زد و صیقل داده . پدرش که ناظر کار او بود و گمان می کرد که لئوناردو کاری بی ثمر انجام می دهد ، او را برانگیخت که نقشی هم روی آن بکشد . پی پیه رو گفت : تو که تمام وقت را صرف کشیدن نقش و نگار می کنی ، خوب است باترین این چوپ ، کار مفیدی انجام بدهی .

اندرز شجاعت آمیزه پدر در لئوناردو کارگر افتاده . تکانی خورد و مصمم شد تا سخن پدر را به گوش گیرد و کاری کند که نظر پدر و بخصوص مادر خوانده اش را که نسبت به او نامهربان بود به خود جلب کند . بی درنگ به پیشه رفت و هر جاتوری را که توانست بهلاکت رسانید و لاشه آن را به

خانه برد . بوی زننده لاشه مارها و مارمولکها و خفاشها و سگها اتاق زافرا گرفت . اما او خم به ابرو نیاورده ، بلکه باشکیمیایی در مقابل لاشه ها نشست و از روی شکل جانوران به تزئین سیر پرداخت و ازدهایی روی سیر نقش زده که بسیار مخوفه می نمود و از دهانش آتش بیرون می آمد . آنگاه پنجره را بست و اتاق را طوری تاریک کرد که فقط یک نقطه آن در معرض نور قرار گرفت . سپس منقش رادر آن نقطه نهاد و پدرش را فر خواند .

بی یه رو از دهن پیکر ازدها تکانی خورد و در صدد قرار بر آمد زیرا این تصویر ، بر خلاف تصاویر نقاشان آن عهد ، مسطح و مصنوعی بنظر نمی رسید ، بلکه برجسته و زنده و طبیعی می نمود . لئوناردو باشور و شغف جلو پدر را گرفت و سیر را به او داد تا به صاحبش برساند . بی یه رو که متوجه شایستگی و استعداد فرزند شده بود ، پفکر فرو رفت و باخود اندیشید که باید آینده پسرش را در کار گاههای نقاشی جستجو کند .

لابد تاکنون حدس زده اید که این پسر سیزده ساله کیست ؟ بی وی همان لئوناردو داوینچی نقاش ، پیکرتراش ، مخترع ، متفکر و هنرمند بزرگ است که امروز ، پس از گذشت قرون متادی ، هنرشناسان و هنردوستان جهان نام او را با اشتیاق و شور فراوان بر زبان می آورند .

عظمت لئوناردو در این است که نه تنها در صورتگری ، بلکه در همه کاری دست داشت و اندیشه اش ؛ متوجه نکاتی بود که بامقتضیات عصر او وفق نمی داد و فقط قرنها پس از او مورد توجه دیگران قرار گرفت .

عظمت او در این است که اندیشه ای زرف داشت و در جهان دانش و هنر انقلابی پدید آورد که هنوز هم پس از پنج قرن ما را به اعجاب می اندازد .

لئونار دو عادت داشت که خاطرات و ماجراهای زندگی و اندیشه های

علمی و هنری خود را روز بروز یادداشت کند؛ از این رو یادداشتهای گرانبهای برای مابه میراث گذاشته است.

با آنکه بین ما و لئوناردو فاصله زمانی چند صدساله وجود دارد، باز باسانی می توانیم از قرائت یادداشتهای او به عمق افکارش پی ببریم و بدانیم که چقدر شیفته دانش بوده و چه شخصیت وسیع و جامعی داشته است.

لئوناردو شانزده ساله بود که با خانواده اش به شهر فلورانس کوچ کرد. در این شهر، پدر، فرزند خویش را به کارگاه یکی از استادان بزرگ بیکر نگاری فرستاد تا غنچه ذوق او را شکوفه سازد. این استاد بزرگ، گذشته از هنر معماری و صورتگری از علوم متداول زمان خود چون ریاضیات و مکانیک و پزشکی و زمین شناسی نیز آگاهی داشت. لئوناردو در این کارگاه زیر نظر چنین استادی، با پشتکار خستگی ناپذیر بکار پرداخت.

دیری نیابده که در بیکر نگاری و بیکر تراشی و معماری و همچنین فنون مکانیکی تبخیر یافت و اختراعاتی گوناگونی را طرح ریزی کرد.

لئوناردو در یادداشتهای خود نوشته است که روزی در ارتفاعات کوهستان گذارش به غار دورافتاده ای افتاد. دیوارهای غار فرسایش یافته بود و در لایه های آن صدف برخی جانوران دریایی و استخوان ماهی بزرگی به چشم می خورد. وی از دیدن صدفها و استخوان ماهی که به مروره ایام سخت شده و به صورت «سنگواره» در آمده بودند، به اندیشه فرو رفت: ماهیان و جانداران دریایی را در اینجا، که فرسنگها از ساحل دور و صدها متر از سطح دریا بالاتر است چکار؟ مسلماً کسی اینها را از دریا نیاورده و در دل صخره ها جای نداده است. پس چگونه در اینجا قرار گرفته اند؟

لئوناردو پاسخ درست این پرسشها را نمی یافت . ولی ما که در قرن بیستم زندگی می کنیم برای این پرسشها پاسخهای روشنی یافته ایم ؛ اما نباید فراموش کرد که اگر مابیش از او می دانیم از این سبب است که در حدود پانصد سال پس از او بدنیا آمده ایم و از لحاظ مشاهده و تجربه علمی ، پنج قرن بیش از او سابقه داریم .

در عصر لئوناردو نه تنها کسی نمی توانست مسئله پیدایش سنگواره ها را حل کند ، بلکه تنها معدودی از مردم متوجه وجود سنگواره ها شده و در جستجوی علل پیدایش آنها بر آمده بودند . یکی از این افراد لئوناردو بود که با کنجکاوی بی آرام ، ذهن فعال خویش را به حل اینگونه مسائل می گماشت . عظمت او در اینجاست که مانند انسان امروزی می اندیشید .

پست و هفت ساله بود که کامیاب و بلند آوازه شد ؛ شهرت او مدیونه نقاشی بود . در آن عصر نقاشان بیشتر به ترسیم تصاویر دینی می پرداختند و بخصوص به کشیدن صورت مریم ، که معمولاً عیسای نوزاد را در آغوش داشت ، رغبت تام داشتند . در تصاویر آن عصر ، مریم و نیز عیسی باسیمایی غیر طبیعی و فرشته آساره نمودار می شدند لئوناردو از این سنت سرپیچید و صورت مریم و عیسی را همانند زنان و کودکان بطور طبیعی کشید و با این ابتکار آثار درخشانی بوجود آورد صورتهایی که از جماعت پارسایان مسیحی نقش زد ، چنان زنده و طبیعی بود که ستایش همگان را برانگیخت و پیکرنگاران دیگر را به تقلید سبک او واداشت .

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

بلند بالا - قد بلند	فرشته آسا - فرشته مانند
پیکر تراش - مجسمه ساز	کارگر افتاد - مؤثر شد
پیکرنگار - نقاش	کامیاب - موفق
نام - تمام ، زیاد	لاشه - جسد مرده ، تن مرده

تبحر - آسنادی، مهارت بسیار - معادلی - تراز، طولانی

تجسس - جستجو - مخوف - ترسناک

تفنن - انجام دادن کارها برای بازی و تفریح

مذیون - وامدار (شهرت او مذیون نقاشی او مذیون نقاشی او)

مورگرمی - شهرت او در اثر نقاشی او بود

مروار - گذشته، گذشت (مروار ایام - گذشته)

محم به ابرو نیاورد - رنج و نلواحتی را تحمل کرد

مخمل - روز نگاران

معرض - محل آشکارا شدن

میکانیک - علم حرکات و نیروها

منقش - نقشدار

ناظر - نگاه کننده

نقش زد - نقاشی کرد

وقف - سازگاری (وقف نمی داد - سازگار نبود)

هلاکت - مرگ، نیستی (هلاکت رسانید - کشت)

صورتگری - نقاشی

صیقل داد - صاف و براق کرد

طرح ریزی - نقشه کشی، بی ریزی

یوسش :

- ۱ - دهقان بود چه کسی رفت و از او چه می خواست ؟ ۴ - لئوناردو
- بیشتر اوقات خود را چگونه می گذرانید ؟ ۳ - وقتی لئوناردو اندرز شماعت
- آمیز پدر را شنید چه تصمیمی گرفت ؟ ۴ - لئوناردو چه کرد تا سیر نقش
- زده در نظر پدر بسیار زنده و طبیعی جلوه کند ؟ ۵ - بیخ په رو در مورد
- پسرش چه اندیشید ؟ ۶ - عظمت لئوناردو داوینچی در چیست ؟ ۷ -

- محققان امروزی چگونه و از کجا به افکار لئوناردو داوینچی می‌برند ؟
- ۸ - لئوناردو در چه رشته‌هایی از دانش و هنر تبحر یافت ؟ ۹ - سنگواره چیست ؟ ۱۰ - لئوناردو چرا با دیدن سنگواره‌ها به اندیشه فرو رفت ؟
- ۱۱ - نقاشان عصر لئوناردو ، تصویرها را چگونه می‌کشیدند ؟ ۱۲ - لئوناردو چه تغییری در نقاشی بوجود آورد ؟

تمرین :

۱ - برای هر یک از کلمات زیر یک کلمه هم خانواده پیدا کنید :
منقش ، قطعه ، لطف ، تجسس ، ناظر ، تزیین ، مسطح ، مصنوعی ، شعف ، مخترع ، عصر ، اعجاب ، میراث ، عمق ، ارتفاع ، ترسیم ، عظمت ، مصمم .

۲ - مفرد کلمه‌های زیر را تعیین کنید و بنویسید :
اوقات ، تصاویر ، قرون ، نکات ، خاطرات ، افکار ، فنون ، علل ، پارسایان ، همگان ، آثار .

۳ - با هر یک از کلمه‌های زیر جمله‌ای بسازید :
ناظر ، تزیین ، معرض ، متمادی ، مقتضیات ، جامع ، شکوفا ، متداول ، لحاظ .

۴ - اسمهای خاصی را که در این درس آمده است پیدا کنید و بنویسید .

۵ - بنویسید کلمه‌های مرکب زیر از چه اجزایی ترکیب شده است .
نیز یک کلمه هم خانواده با جزء دوم آنها پیدا کنید و بنویسید :

طرح ریز ، کندو کاو ، پیکرنگار ، پیکرتراش ، سخنگو ، راهرو .

مثال : طرح ریز = طرح + ریز

ریز ، ریختن .

۶ - به جای کلمه‌ها و عبارتهایی که رنگی نوشته شده ، کلمات

مناسب دیگری بگذارید :

اندرز شمانت آمیز بدر در لئوناردو کارگر افتاد
مصمم شدتا سخن پدر را به گوش گیرد .
بی یه رو که متوجه شایستگی واستعداد فرزندش بود بفکر فرو رفت .
عظمت او در این است که اندیشه ای ژرف داشت .
بآسانی می توانیم از قرائت یادداشتهای او به این افکارش پی ببریم .
۷ - شما اگر بودید بیشتر میل داشتید نقش او را رسم کنید با
زیباییهای طبیعت را ؟ چرا ؟ پاسخ را در چند خط بنویسید .

دانشمندی که پانصدسال

جلوتر از زمان خود می اندیشید (۲)

آنچه بیشتر نام لئوناردو داوینچی را در اعصاره و قرون ورده زبان مردم
هنرشناس ساخته دو تابلو مشهور اوست که هر دو از شاهکارهای بزرگ
هنر نقاشی بشمار می رود . این دو تصویر در طی پنج قرن گذشته همواره
مورد تحسین و اعجاب قرار گرفته و در رأس شاهکارهای هنری جهان جای
داشته است .

نخستین این دو ، تصویری است که بر یکی از دیوارهای سفره خانه
کلیسای سانتاماریا در شهر میلان نقش بسته است .

این تصویر که بلند آوازه ترین اثر لئوناردو است منظره شام خوردن
عیسی و حواریون او را نشان می دهد . این شام ، شام آخر عیسی است ؛
زیرا در پی آن یکی از حواریون به او خیانت می کند و او را به دشمنان
تحویل می دهد ، کسانی که در تصویر دیده می شوند هیئت «وسیمایی»
طبیعی دارند . هر یک با حرکاتی مشخص غذا می خورند و گفتگو می
کنند . ولی در قیافه آنها شکوه غم انگیز حادثه ای که بزودی رخ خواهد
داد آشکار است . لئوناردو در آفریدن این تصویر همه نبوغ خود را بکار

گرفت . در ایامی که به کشیدن این تصویر اشتغال داشت از همه چیز غافل
و در خویشتن خویش غرق بود .

تابلو دیگر که در جهانگیر ساختن آوازه لئوناردو سهمی بزرگ دارد
« لبخند زوکوند » نامیده می شود . این تابلو تصویری است که هنرمند
بزرگ از بانویی به نام مونالیزا کشیده است . لئوناردو که معمولاً از کشیدن
صورت زنان و مردان مشهور زمان خود سر باز می زد ، با شور و شکیبایی
سیمای این بانو پرداخته ، ساها روی تصویر او کار
کرده است ؛ همواره به یاد آن بوده و در یادداشتهای خود بارها از آن نام
برده است . تبسمی که بر لب این پیکر دیده می شود ، بسیار عمیق و پر
معنی است و گفته اند که لئوناردو گاه در حین کشیدن این تصویر ،
خنیاکران را فرا می خواند تا با نواختن نواهایی لبان بانو را به لبخند طبیعی
دلنشین بگشایند . دقایق و لطایف تصویر مونالیزا همواره اذهان مردم اعصار
و سرزمینها را به خود مشغول داشته و موضوع گفت و شنود بوده و درباره
لبخند نیمه محسوس و غم انگیز بانوی تصویر بحثها در گرفته است ؛ چندان
که با اضمینان می توان گفت که در عرصه هنر ، تصویری مشهورتر از این
بوجود نیامده است . در این زمینه کافی است بیاد آوریم که هزاران مقاله و
دهها کتاب درباره مونالیزا نوشته شده و همواره این تصویر ، گل سر سبد
موزه عظیم « لوور » بشمار رفته و هنرپرستان را مجذوب کرده است . هم
اکنون نیز هر روز هزاران تن به عشق دیدن تصویر مونالیزا (لبخند
زوکوند) به موزه « لوور » می شتابند .

از کودکی آرزوی پرواز در ضمیر لئوناردو ولوله افکنده بود . می
خواست به آسمان پرد و از ثقل و کندی زمین پیمایی برهد ! این آرزو
جنان بر او سلطه می ورزید که در طی زندگی و در گیرودار حوادث
گوناگون هیچگاه از نظرش دور نشد : باید پرید ، باید چیزی ساخت و با
آن در آسمان پرواز کرد ! به طیران ، پرندگان و حرکت کشتیهای بادبانی

ساعتها چشم می دوخت و در اندیشه می شد که چگونه می تواند بالی بسازد و در آسمان پرواز در آید .

روزها به بازار فلورانس می رفت و تعدادی پرنده می خرید . آنها را به خانه می برد و یک-یک رها می کرد تا از نزدیک ، طرز پرواز آنها را بنگرد .

از مطالب و طرحهایی که در یادداشتهای او می بینیم ، استنباط می کنیم که لئوناردو در نتیجه این مطالعات و آزمایشها به یاره ای از قوانین طبیعی پرواز که تا آن زمان بر کسی معلوم نبودی برده و دریافته بود که پرندهگان در حین طیران از جریان باد استفاده می کنند و وسعت بال آنها با حجم و وزن بدنشان نسبت معینی دارد و در ارتفاعات زیاد که هوا جریان شدیدتری دار پرواز آسانتر است . از این روست که پرندهگان درشت پیکر و سنگین وزن امثال عقاب او ج می گیرند .

یادداشتهای لئوناردو نشان می دهد که او به مسائل دیگر نیز می اندیشیده و هر چند وقت یک بار به اختراع تازه ای نایل می آمده است . در صنعت بافندگی و فولادسازی ابتکارهایی کرده ، ماشینهایی برای تهیه ورقه های نازک حلبی و تراش لوله توپ و سایر وسایل زندگی صنعتی ساخته است و ضمناً به مطالعه موضوع اصطکاک و قوانین فیزیکی آن پرداخته و دریافته که با روغن و مواد چرب می توان از مقاومت ناشی از اصطکاک کاست و چرخهایی ساخت که بانبروی مختصری ، مدتی مدیده یا سرعت بگردند . مناسبانه این نظریه های ابتکار آمیز که همه با فرهنگ غیر صنعتی عصر او ناسازگار بود ، بندرت عملی می شد .

اختراعاتها و اکتشافهای لئوناردو بقدری فراوان و متنوع است که براستی انسان را بحیرت می اندازد در عصری که لئوناردو زندگی می کرد هنوز صنعت پیشرفتی نکرده و از علوم و فنون کنونی خبری نبود باین همه این نابغه عظیم ، در بحبوحه هنر آفرینی و گرفتاریهای خود ، در ، هر علم وقتی از هم عصران خود دهها و گاهی صدها سال پیش فتناده و به جایی

رسید که با ما ، ما مردم قرن بیستم ، فاصله چندانی ندارد . نور درخشانی که از نبوغ او ساطع می گردید . بخشهای گوناگون جنب و جوشهای فکر بشری را روشن کرد ؛ اما دانش آن روز قدرت نداشت که بر ملاحظات و طرحهای او جامه عمل بپوشاند .

مرگ این هنرمند و اندیشمند بزرگ در ماه مه سال ۱۵۱۹ میلادی اتفاق افتاد لئوناردو به هنگام مرگ دستخوش اندوهی عظیم بود زیرا نتوانسته بود همه اندیشه های فروزان خود را تحقق بخشد !

او اندوه می خورد که چرا آنقدر زنده نمانده است تا تحقیقات خود را پایان آورد و آثار خود را تمام کند و انتشار دهد ؛ اندوه می خورد که کار قابل نکرده و چنانکه باید و شاید ، علم و هنر را به پیش نرانده است . آری کسی که از کودکی راه علم و هنر پیموده و همواره در کشف حقیقت و نمایش زیبایی کوشیده بود و دلیرانه با سنتها و خرافات درافتاده و بر همه علوم و فنون و هنرهای عصر خود دست یافته بود ، به هنگام مرگ از تنگی عرصه زندگی و کوتاهی عمر و ناتمامی کارهای خود اندوه می خورد . زندگی او حتی مرگ او و اندوهی که در بستر مرگ بر او دست یافت ، برای کسانی که می خواهند چون انسان واقعی زندگی کنند و علم و هنر و سعادت جامعه را یاری دهند ، آموزنده و روشنی بخش است .

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

اشغال داشت - مشغول بود	اذهان - ذهنها
اعصار - عصرها، دوره ها	استنباط - درک، دریافت
است.	باید و شاید - لازم و شایسته است
مدید = طولانی . دراز	مبحوحه - میان ، وسط
میلان = شهری در ایتالیا	نقل = سنگینی
لابغه = کسی که دارای استعداد فوق	حواریون = باران عیسی (مسیح) که مردم

را به پین او دعوت می کردند.

در حویض خویش غرق بود = کاملاً در ناشی = پدید آمده (مقاومت ناشی از خود فرو رفته بود، به کسی و چیزی توجه اصطکاک = مقاومتی که از نداشت دستخوش = گرفتار اصطکاک می آید) نبوغ = استعداد زیاد ماضع = تابان، درخشان (ماضع می گردید می تابید می درخشید) سلطه - تسلط - چیرگی سیما = چهره ، صورت ضمیر = اندیشه ، خیال ، ذهن طیران = پرواز مجذوب کرده است = به سوی خود کشیده است

پرسش

- ۱ - چه چیزی نام لئوناردو را بیشتر ورد زبان مردم هنرشناس ساخته است ؟
- ۲ - تصویر شام آخر چه واقعه ای را نشان می دهد ؟ ۳ - تصویر شام آخر در کجاست ؟ ۴ - تاپلو « لبخند ژو کوند » چه تصویری است ؟
- ۵ - چه چیز پر معنایی در تصویر « لبخند ژو کوند » دیده می شود ؟ ۶ - چرا لئوناردو به پرواز پرندگان علاقه نشان داد ؟ ۷ - لئوناردو از پرواز پرندگان چه نتیجه هایی گرفت ؟ ۸ - لئوناردو در چه زمینه هایی ابتکاراتی کرد ؟ ۹ - لئوناردو از چه جهت با مردم قرن بیستم فاصله چندانی ندارد ؟
- ۱۰ - عصر لئوناردو چگونه بود ؟ ۱۱ - چرا لئوناردو به هنگام مرگ اندوهناک بود ؟ ۱۲ - آیا شما هم علاقه دارید در رشته ای از دانشها یا هنرها تحقیق بکنید و به اکتشافاتی نایل شوید ؟ ۱۳ - آیا امروز هم مانند عصر لئوناردو می توان در بسیاری از رشته های علمی تحقیق کرد ؟ چرا ؟ ۱۴ - در عصر لئوناردو ، در کشور ما چه وقایعی رخ می داد ، کدام سلسله حکومت می کرد چه دانشمندان و شاعرانی می زیستند ؟

یاموزیم :

نامه تسلیت نامه کوتاهی است که به هنگام مرگ کسی ، به بازماندگان او می نویسیم . نامه تسلیت را می توان در روزنامه به صورت آگهی چاپ کرد

ست داغدیده ام خبر در گذشت تأسف انگیز پدر عزیزت بی اندازه مرا متأثر کرد امیدوارم در این واقعه دردناک صبور باشی و مرادر غم خود شریک بدانی .

دوست تو

تمرین :

۱ - هر یک از عبارتهای زیر را به دو جمله مستقل تقسیم کنید :
تسمی که بر لب این بیکره دیده می شود بسیار عمیق و پر معنی است .
آنچه بیشتر نام لئوناردو داوینچی را در اعصار و قرون ورد زبان مردم هنرشناس ساخته دو تابلو مشهور اوست که هر دو از شاهکارهای هنر نقاشی بشمار می رود .

تابلو دیگر که در جهانگیر ساختن آوازه لئوناردو سهمی بزرگ دارد لپخند زو کندهامیده می شود .

لئوناردو در نتیجه مطالعات فراوان و آزمایشهای گوناگون به یاره ای از قوانین طبیعی یرواز که تا آن زمان پر کسی معلوم نبود پی برده بود .
متأسفانه نظریه های ابتکار آمیز او که همه با فرهنگ غیر صنعتی عصر وی باسازگار بود قدرت عملی می شد .

مثال : تسمی که بر لب من

تسمی بر لب این بیکره دیده می شود این تسم بسیار عمیق و پر معنی است .

۲ - با هر یک از کلمه ها وتر کیهای زیر یک جمله بسازید :

جامه عمل پوشاند ، تحقق بخشد ، سنت ، خرافات ، عرضه زندگی ، دستخوش ، محسوس ، همواره ، نوع ، گل سرسپیده بخوبی ، بندرت ، باید و شاید .

۳ - از میان کلمه های زیر ، کلمه های هم خانو اده را جدا کنید و بنویسید :

تحسین ، محسوس ، مقاله ، منظور ، حسن ، سلطنت ، طیران ، شغل ، حس ، طیاره ، منظره ، قول ، سلطه ، نظر ، مشغول ، تسلط ، طیور ، ناظر ، اشتغال .

۴ - در جمله ها و عبارتهای زیر به جای کلمه هایی که رنگی نوشته شده ، کلمه های مناسب دیگری بگذارید : این آرزو (چنان بر او) سلطه می ورزید که

(از مطالب و طرحهایی که در یادداشتهای او می بینیم) استنباط می کنیم که لئوناردو از کشیدن صورت زنان و مردان مشهور زمان خود سرباز می زد .

۵ - به اول کلمه های عصر ، کار ، راه ، آهنگ ، آواز ، پیمان ، درد ، ریگ ، زیان ، سفر ، کیتن ، کلمه « هم » اضافه کنید و با هر یک از کلمه های مرکبی که بدست می آید جمله ای بسازید :

مثال : هم عصر : ابو علی سینا و سلطان محمود غزنوی هم عصر بودند .

۶ - از میان دانشمندان و متفکران ایران سه نفر را نام ببرید که مانند لئوناردو داونیچی که همه علوم و فنون عصر خود دست یافته باشد .

گل و گل

درس بیست و یکم :

هرگاه شاعری در میان اشعار خود ، شعری از شاعری دیگر بگنجاند آن را تضمین می گویند . تضمین در این مورد یعنی گنجاندن و شعری را در میان شعری دیگر قرار دادن . آنچه در این درس می خوانیم شعری است که ملک الشعراء بهار از سعدی تضمین کرده است . در اینجا اشعار سعدی را رنگی چاپ کرده ایم .

شی در محفل باآه و سوزی شنید ستم که مردپاره دوزی
چنین می گفت باپیر عجوزی گلی خوشبوی درحمام روزی

رسید ازوست محبوبی به وستم

گرفتم آن گل و کردم خمیری خمیری نرم و نیکو چون حریری
معطر بود و خوب و دلپذیری بدو گفتم که مشکی یا عبیری

که ازبوی دلاویز توست

همه گل‌های عالم آزمودم ندیدم چون تو و عبرت نمودم
چو گل بشنید این گفت و شنودم بگفتا من گلی ناچیز بودم

ولیکن مدتی باگل نشستم

گل اندر زیر پاکترده پرکرد مرا باهنشینی مفتخر کرد
چو عمرم مدتی باگل گذرکرد کمال همنشین درمن اثر کرد

وگر نه من همان خاتم که ، هستم

کلمه ها و ترکیبهای تازه :

پاره دوز = کسی که کفش تعمیر

می کند ، پینه دوز

دلاویز = خوشایند

محبوب = دوست ، کسی که به او

محبت داریم

شنیدستم = شنیده ام محفل - مجلس

عبرت نمودم ، در اینجا = تعجب

کردم معطر - خوشبو

عجز = پوزن مفتخر کرد = سرافراز کرده افتخار

گسترده پر کرد = پرگسترده کرد داد

(مراد از پر در اینجا گلبرگ)

پرسش :

- ۱ - تضمین کردن شعر یعنی چه ؟ ۲ - مرد پاره دوز باچه کسی سخن می گفت ؟ ۳ - گل خوشبو از چه کسی به دست مرد پاره دوز رسید ؟
- ۴ - مرد پاره دوز با آن گل چه کرد ؟ ۵ - شاعر برای خمیر گل چه صفت‌هایی آورده است ؟ ۶ - مرد پاره دوز به گل چه گفت ؟ ۷ - چون گل ، گفت و شنود مرد پاره دوز را شنید چه گفت ؟ ۸ - گل چگونه گل را با خود همنشین کرد ؟ ۹ - از این شعر چه نتیجه ای می گیرید ؟

تمرین :

- ۱ - برای هر یک از صفت‌های زیر موصوف مناسب انتخاب کنید :
دلپذیر ، دلکش ، دلاویز ، دلربا ، معطر ، خوشبوی ، نرم ، زبر ، نیکو ، زشت ، مست .
- ۲ - برای اسم‌های زیر صفت‌های مناسب انتخاب کنید و به صورت صفت و موصوف بنویسید :
محفل ، آه ، گل ، گل ، خمیر ، حمام ، بوی ، همنشین .
- ۳ - بنویسید این شعر کدامیک از مثل‌های رایج را به یاد شما می آورد ؟
- ۴ - این شعر را به نشر ساده بنویسید :
- ۵ - شعر سعدی را که جدا گانه نوشته اید حفظ کنید .

اصطلاحات متداوله

آقا :	السيد
خانم :	السيدة
دوشيزه :	الآنسة
خانمها و آقايان :	سيداتي وسادتي
متشكرم :	أشكرك ، شكراً
اجازه هست ؟ :	أتسمح ؟ من فضلك
خيلى متشكرم :	أشكرك جداً
بلى ، بفرمايد :	نعم ، تفضل
لطفاً :	لطفاً ، من فضلك
بيخشيد :	عفواً
خيلى معذرت مي خواهم :	اعتذر
متأسنم :	أسف
چشم ، بچشم :	حاضر ، على عيني
دست شما درد نكند :	سَلِمَتْ يداك
خوشم آمد :	أعجبني
بدم آمد :	لم يُعجبني
• • •	
سلام :	السلام عليكم ،
حال شما چطور است ؟ :	كيف حالك ؟
خوب ، الحمد لله :	الحمد لله بخير
خوش آمد يد :	أهلاً وسهلاً ، مرحباً بكم
رسيدن بخير :	الحمد لله على السلامة
صبح بخير :	صباح الخير
شب بخير :	مساء الخير

تُصَبِّحُ عَلَيَّ خَيْرٌ	:	تَشِبُّ خَوْشٌ
وَدَاعَاً ، مَعَ السَّلَامَةِ	:	خَدَا حَافِظٌ
إِلَى اللِّقَاءِ	:	بِأَمِيدِ دِيدَارِ وَبِأَزْ آيِيدِ
سَفَرَا سَعِيدَا	:	سَفَرِ بَخِيرِ
هَلْ قَضَيْتَ وَقْتاً سَعِيداً	:	خَوْشِ گَزْدَشْتِ ؟
نَعَمْ ، قَضَيْتَ وَقْتاً سَعِيداً	:	بِمَنْ خَوْشِ گَزْدَشْتِ
مَكَانَكَ خَالٍ	:	جَايِ شِمَا خَالِي اسْتِ
عِيدِ كُمْ سَعِيدِ	:	عِيدِ شِمَا مِبَارِكِ
كُلِّ عَامٍ وَأَنْتُمْ بِخَيْرِ	:	تَبْرِيكِ عَرَضِ مِي كَنْمِ

الجامعة وأهم مصطلحاتها

وزارة التعليم العالي	:	وزارة علوم وأموزش عالي
وزير التعليم العالي	:	وزير علوم وأموزش عالي
جامعة	:	دانشگاه
رئاسة الجامعة	:	سازمان مرکزی دانشگاه
رئيس الجامعة	:	رئيس دانشگاه
نائب رئيس الجامعة	:	معاون رئيس دانشگاه
امین عام الجامعة	:	دبير كل دانشگاه
مدير الشؤون اذائية للجامعة	:	حسابدار دانشگاه
مكتب الجامعة المركزية	:	کتابخانه مرکزی دانشگاه
نادي الجامعة	:	باشگاه دانشگاه
مطبعة الجامعة	:	چاپخانه دانشگاه
منزل الطلاب	:	خوابگاه دانشجویان
منزل الطالبات	:	خوابگاه دختران
المدينة الجامعية	:	کوی دانشگاه
السنة الدراسية	:	سال تحصیلی
العُطلة الرسمية	:	تعطيلات رسمی

* * *

كُليَّة	:	دانشكده
مكتبة الكلية	:	کتابخانه دانشكده
عميد الكلية	:	رئيس دانشكده
وكيل الكلية	:	معاون رئيس دانشكده
أمين المكتبة	:	رئيس کتابخانه
محاسب الكلية	:	حسابدار دانشكده
قسم	:	گروه

مدیر گروه یا رئیس بخشی	:	رئیس قسم
گروه زبان و ادبیات عربی	:	قسم اللغة العربية و آدابها
گروه زبانهای خاوری	:	قسم اللغات الشرقية
گروه زبان و ادبیات انگلیسی	:	قسم اللغة الانجليزية و آدابها
گروه زبانها و ادبیات خاوری	:	قسم اللغات الشرقية و آدابها
گروه زبان و ادبیات فارسی	:	قسم اللغة الفارسية و آدابها
گروه زبان و ادبیات فرانسه	:	قسم اللغة الفرنسية و آدابها
گروه جغرافیا	:	قسم الجغرافيا
گروه تاریخ	:	قسم التاريخ
گروه روانشناسی	:	قسم علم النفس

» * *

دانشکده ادبیات	:	كلية الآداب
دانشکده الهیات و معارف اسلامی	:	كلية الآليات (الشريعة)
دانشکده علوم تربیتی	:	كلية التربية
دانشکده حقوق	:	كلية الحقوق
دانشکده پزشکی	:	كلية الطب
دانشکده علوم	:	كلية العلوم
دانشکده کشاورزی	:	كلية الزراعة
دانشکده فنی	:	كلية الهندسة
دانشکده بازرگانی	:	كلية التجارة
دانشکده داروسازی	:	كلية الصيدلة
دانشکده دندان پزشکی	:	كلية طب الأسنان
دانشکده هنرهای زیبا	:	كلية الفنون الجميلة
دانشجو	:	طالب
دانشجو دختر	:	طالبة
کلاس	:	صف

شهادة ، مؤهل	:	مدرك
السنة الأولى	:	سال اول
السنة الثانية	:	سال دوّم
السنة الثالثة	:	سال سوم
السنة الرابعة	:	سال چهارم
بداية السنة الدراسية	:	آغاز سال تحصیلی
نصف السنة الأول	:	نیمسال اول
نصف السنة الثاني	:	نیمسال دوّم
نهاية السنة الدراسية	:	پایان سال تحصیلی
امتحان	:	امتحان

• • •

وسائل الإعلام

وزارة الإعلام	:	وزارت اطلاعات
محطة الإذاعة	:	ایستگاه رادیو
محطة التلفزيون	:	ایستگاه تلوزیون
مذيع (راديو)	:	راديو
تلفزيون (الشاشة الصغيرة)	:	تلوزیون
جريدة ، صحيفة	:	روزنامه
مجلة	:	مجله
مجلة الاذاعة والتلفزيون	:	مجله راديو و تلوزیون
وكالة أنباء	:	خبر گزارى
مراسل أنباء	:	خبر ننگار
مراسل إذاعي	:	خبر ننگار رادیوى
مراسل تلفزيونى	:	خبرنگار رتلوزیونى

خبر نگار روزنامه	:	مراسل صحفې
گوینده	:	مذيع
گوينده زن	:	مذیعة
گوینده تلویزیونی	:	مذيع تلفزيونی

الوزارات وما يتعلق بها

(۱)

هیئت دولت (کابینه)	:	مجلس الوزراء
نخست وزیر	:	رئيس الوزراء
نخست وزیرى	:	رئاسة الوزراء
وزارت	:	وزارة
وزیر	:	وزير
وزارت دربار	:	وزارة البلاط الملكی

وزیر ریاست جمهوری	وزیر رئاسة الجمهورية
وزارت اطلاعات	وزارة الاعلام
وزارت فرهنگ	وزارة الثقافة
وزارت کشور	وزارة الداخلية
وزارت امور خارجه	وزارة الخارجية
وزارت آموزش و پرورش	وزارة التربية والتعليم
وزارت اوقاف	وزارة الأوقاف
وزارت بهداری	وزارة الصحة
وزارت دادگستری	وزارة العدل

وزارة داراني	وزارة المالية
وزارة امور اجتماعي	وزارة الشؤون الاجتماعية
وزارة صنایع	وزارة الصناعة
وزارة ارتباطات	وزارة المواصلات (برق بريد ، هاتف)
وزارة جنگ يادفآع	وزارة الخريية والدفآع
وزارة آبلوانق ومسكن	وزارة الاسكان

العبارات المهذبة

كلمة « قربان » معناها « ضحية » تستخدم كاسلوب مهذب للتعبير عن كلمة « سيد » :
عادة تستخدم عندما يكون المخاطب ذا رتبة عالية مثل جنرال ، وزير ، ملك الخ :

قربان اين كاغذ را امضا بفرمائيد

(من فضلك سيدى وقع هذه الرسالة)

تستخدم « قربان » ايضا للمخاطب ذى الدرجة الأعلى مقترنه بكلمة الايجاب « بله »
هكذا « بله قربان » تعنى « نعم سيدى » :

بقسمت موهوطه گزارش داديد ؟

(هل كتبت تقريراً إلى القسم المناسب ؟)

بله قربان (نعم سيدى)

استحکامات ما حاضر است ؟ (هل كل تمصيناتنا جاهزة ؟)

خدمت كسى ر سيدن (ان يذهب لزيارة شخص)

فردا خدمتتان ميرسم . (سأزورك غدا)

خدمتتان رسيدم منزل تشریف نداشتيد .

(أتيت لزيارتك لم تكن موجوداً)

در خدمت كسى بودن (ان يكون مع شخص)

در خدمت فرمانده بودم . (كنت مع القائد)

خدمت كسى عرض كردن (ان يقول لشخصى)

خدمت شما عرض ميكنم (أقول لسيادتكم)

در خدمت ایشان بتهران رفتم . (ذهبت معه إلى طهران)

« مرحمت » « لطف » عندما تستخدم مع الفعل « كردن » يكون معناها « ان يعطى »
للدلالة على الحديث المهذب :
کتابتان را مرحمت کنيد .

(من فضلك اعطني كتابك)

کتابتان را لطف کنيد

التعبيرات السابقة لا يمكن استخدامها مع المتكلم .

اثناء توديع شخص تحمل بعض التعبيرات كالاتية فعل « خدا حافظ » يعنى « وداعا »
أو « استدعكم الله » في المعادثة للمهذبة :
مرحمت شما زياد

(رينا يكثر جمائلك)

لطف شما زياد

مرحمت سر کار زياد

(رينا يكثر جمائلك)

لطف سر کار زياد

مرحمت عالي زياد

(رينا يكثر جمائلك)

لطف عالي زياد

مرحمت عالي کم نشود

(رينا لا تنقص جمائلك)

لطف عالي کم نشود

سايه شما کم نشود

(رينا لا يقصر ظلك)

سایه سر کار کم نشود

سایه مبارک کم نشود

(رینا لا یقصر ظلك المبارک)

سایه مبارکتان کم نشود

فعلیهای بسیط و مرکب

انگلیسی - فارسی

to accept	پذیرفتن (از) ، قبول کردن (از)
to ache	درد کردن
to advise	راهنمایی کردن
to agree	موافقت کردن (با)
to allow	گذاشتن ، اجازه دادن (به)
to answer	جواب دادن (به)
to apologize	معذرت خواستن (از)
to arrange	ترتیب دادن ، درست کردن
to arrive	وارد شدن (به) ، رسیدن (به)
to ask	پرسیدن (از) ، سؤال کردن (از) ، خواهش کردن (از)
to attack	حمله کردن (به)
to attempt	کوشش کردن
to be	بودن
to be able	توانستن
to be accepted	قبول شدن
to be afraid	ترسیدن (از)
to cross	عبور کردن (از)

to cover	پوشاندن
to cry	گریه کردن
to cut	بریدن ، قطع کردن
to defend	دفاع کردن
to damage	صدمه زدن (به) ، ضرر زدن (به)
to dare	جرات کردن
to deny	انکار کردن
to depend on	بستگی داشتن (به)
to describe	تعریف کردن ، شرح دادن ، توصیف کردن
to desire	میل داشتن
to destroy	خراب کردن ، نابود کردن
to die	مردن
to dig	گندن
to disagree	مخالفت کردن (با)
to disappear	ناپدید شدن
to discourage	دلسرد کردن
to discover	کشف کردن
to dismiss	اخراج کردن (از)
to divide	تقسیم کردن
to do	کردن ، نمودن ، انجام دادن
to do kindness	مهربانی کردن (به)
to doubt	شک کردن (به)
to doze off	جرت زدن
to draw	کشیدن

to drink	خوردن
to drive	رانندگی کردن ، راندن
to eat	خوردن
to employ	استخدام کردن
to encourage	دلگرم کردن ، تشویق کردن
to establish	تأسیس کردن
to examine	امتحان کردن
to exercise	ورزش کردن
to expect	انتظار داشتن
to explain	تعریف کردن ، شرح دادن
to face	روبرو شدن (با)
to fall	افتادن
to fear	ترسیدن (از)
to feel	احساس کردن ، حس کردن
to fight	مبارزه کردن ، جنگیدن
to fill	پر کردن
to find	پیدا کردن
to find out	کشف کردن
to finish	تمام کردن
to fly	پریدن ، پر زدن
to fondle	دست بر سر کشیدن
to foresee	پیش بینی کردن
to forget	فراموش کردن
to forgive	بخشیدن
to get	گرفتن ، به دست آوردن
to get fed up	به تنگ آمدن (از)
to get up	

to get used to	عادت کردن (به)
to give	دادن (به)
to give up	تَمَرک کردن
to go	رفتن ، تَشْرِيف بُردن (به)
to go out	بیرون رفتن (از)
to go to bed	خوابیدن
to go to meet (sb.)	به استقبال رفتن
to go to sleep	خواب رفتن
to greet	سَلَام کردن (به)
to happen	پیش آمدن
to hang	آویزان کردن
to harm	آذیت کردن
to have	داشتن
to have accident	تصادف کردن (با)
to hear	شنیدن
to help	کَمَک کردن
to hire	کرایه کردن
to hit	زدن
to honour	گرامی داشتن
to hurry	عَجَله کردن
to hurt	آذیت کردن ، آزار دادن
to imagine	گمان کردن آن یَظنُّ أُو یَحْتَل
to iron	اَطو کردن آن یَکوی
to keep	نگاه داشتن ، نگه داشتن
to kill	کُشتن
to know	دانستن ، بَلَد بودن ، شِناختن

to know of	سُراغ داشتن
to laugh	خندیدن (به)
to learn	یاد گرفتن (از)
to lend	قرض دادن (به)
to let	گذاشتن ، اجازه دادن (به) ، اجاره دادن (به)
to lie	دروغ گفتن (به)
to lie down	دراز کشیدن
to like	دوست داشتن ، میل داشتن
to listen	گوش دادن (به) ، گوش کردن (به) ، شنیدن
to live	زندگی کردن
to lock	قفل کردن
to look after	نگهداری کردن
to look at	نگاه کردن (به)
to lose	گم کردن ، آزدست دادن
to love	دوست داشتن
to make	ساختن ، درست کردن
to make friend	دوست شدن (با)
to make mistake	اشتباه کردن
to marry	ازدواج کردن (با)
to meet	ملاقات کردن (با) دیدار کردن (با)
to mend	درست کردن ، تعمیر کردن
to mention	اشاره کردن (به)
to move	حرکت کردن
to name	نام گذاشتن ، نامیدن
to need	احتیاج داشتن (به) ، لازم داشتن
to note	یادداشت کردن
to obey	اطاعت کردن (از)

to obtain	به دست آوردن
to open	باز کردن
to order	دستور دادن (به)
to pass	گذشتن
to pass away	درگذشتن
to reach	رسیدن (به)
to read	خواندن
to recognize	شناختن
to recommend	سفارش کردن (به)
to recover	پیدا کردن
to refuse	رد کردن
to remain	ماندن
to remember	به یاد آوردن ، به یاد افتادن
to rent	اجاره کردن (از)
to reply	جواب دادن (به)
to request	خواهش کردن (از)
to require	لازم داشتن
to resign	استعفا کردن / دادن
to resist	ایستادگی کردن (در برابر)
to rest	استراحت کردن
to restore (to life)	زنده کردن
to return	برگشتن (به) ، برگرداندن (به)
to rise	بلند شدن ، بالا آمدن
to run	دویدن
to say	گفتن (به) ، فرمودن (به)
to say prayers	نماز خواندن

to see	دیدن
to seem	به نظر رسیدن
to sell	فروختن (به)
to send	فرستادن (برای)
to separate	جدا کردن (از)
to sew	دوختن
to shake	تکان دادن ، لرزاندن
to shoulder	به دوش کشیدن
to shout	فریاد کشیدن / زدن ، داد زدن
to show	نشان دادن (به)
to shut	بستن
to sing (a song)	خواندن (سرود)
to sit	نشستن
to sleep	خوابیدن
to smile	خندیدن
to smoke	کشیدن
to sneeze	عطسه کردن
to solve	حل کردن
to speak	حرف زدن (با) ، صحبت (با)
to spend (time)	گذرانیدن
to spend (money)	خرج کردن
to spoil (a child)	لوس کردن - آن بفسد
to stand	ایستادن

واژه‌نامه

Vocabulary

	آ	
water	ماء	آب
habitable	معمور ، أهل	آباد
A city in the south of Iran	اسم مدینه بایران	آبادان
orange juice	عصیر برتقال	آب پرتقال
juicy	عصر ، مشروبے	آبدار
blue	لبنی ، أزرق	آبی
address	عنوان	آدرس
qth. Iranian month	شهرایرانی	آذر
votes	آراء	آراء
flour	دقیق	آرد
yes	نعم	[آره]
greed	حرص ، طمع	آز
free	حر ، طلیق	آزاد
freedom	الحرية	آزادی
harm	أذى	آزار

gentleman, sir, Mr.	آقا
to come	آید آن یاتی
America	آمریکا
that, it	آن [اون]
there	آنجا [اونجا] هناك آن مینا
to bring	آوردن آن میبیرد
sigh	آه
slow, slowly, gently	آهسته بطیء
iron	آهن حديد
8 th . Iranian month	آبان شهر ایرانی
apartment	آپارتمان
fire	آتش [آتیش] شقة نار
fire-brigade	آتش بنانی إدارة الاطفاء
last	آخر [آخر]
fellow, person, human	آدم
9 th , Iranian month	آذر شخص شهر ایرانی
calm, quiet	آرام [آروم] هادیء
tomb	آرامگاه ضريح ، قبر
word-order	آرایش جمله

barber's shop	محل الحلاقة	آرایشگاه
yes (lit.)	نعم	آری
test	اختبار	آزمایش
laboratory	معمل	آزمایشگاه
easy	سهل	آسان [آسون]
tune	لحن	آهنگ
composer	موسیقی ، ملحن	آهنگساز
future	قادم	آینده
mirror		آینه
Asia		
a kind of soup	نوع من الحساء	آش
kitchen		آشپزخانه [آشپزخونه] مطبخ
cooking	طباخ	آشپزی
rubbish	مهملات	آشغال
acquainted, familiar	معروف	آشنا
sunshine	شمس	آفتاب
sunny	مشمش	آفتابی
Africa		آفریقا
Germany		آلمان
ready	مستعید	آماده
ambulance	الاسعاف	آمبولانس

instructive	المُعلم ، المتعلم	آموزنده
what	ذلك الذى	آنچه
iron	حديد	آهن
refusal	رفض	إِبا
cloud	سحاب	أبر
eyebrow	حاجب	أبرو
room	حجرة	أُتاق
bus	أتوبيس	أُتوبوس
furniture		أثاث
respect		إِحْتِرَام
point of death		إِحْتِضَار
A male name		أَحْمَد
office		إِدَارَه
devotion	إرادة	إِرَادَت
employer		أرباب
cheap		أرزان [أرزوندا]
from, of, since	من ، منذ	أز
torpedo	ثعبان ، طوربيد	أژدر

dragon	أفعى	أزدها
horse	جواد	أسب
professor		أستاذ
A small cup for tea	كوب صغير	إستكان
noun, name		إسم
genitive		إضافة
disturbance of mind		إضطراب
information	معلومات	إطلاعات
returning, return	عودة ، تكرار	اعاده
often, very often		أغلب
A male name	اسم علم	أفشين
horizon		أفق
A male name		أكبر
ass, donkey	حمار	ألاغ
alphabet		ألفبا
today	اليوم	إمروز
this morning	صباح اليوم	إمروز صُبح
this year	هذه السنة	إمسال

tonight	إمشب	هذه الليلة
pomegranate	أنار	رمان
size, measurement	أندازة	مقدار، حجم
England	إنكلش	
grape	أنگور	إنجلترا عنب
he, she	او	هو، هي
descriptions	اوصاف	
state of affairs	أوضاع	
times	أوقات	
first	أول	الأول
A city in the south of Iran	أهواز	اسم مدينة إيرانية
Italy	ايتاليا	
creation	ايجاد	خلق، إيجاد
objection	ايراد	
Iran	ايران	
they	ایشان [ایشون]	هم، هن
if only!	ایکاش!	ليت
this	این	هذا، هذه

here	هنا	اينجا
pratico		اينوان [ايوون] /
cloud	السحاب ، الغمام	أبر
cloudy	غامم	أبرى
drawing-room	حجرة الاستقبال	أتاقى پذيرامى
bed-room	حجرة النوم	أتاقى خواب
study	حجرة المذاكرة	أتاقى كار
incidentally	بالصدفة	اينفاقاً
rent		اجاره
permission		اجازه
respect		احترام
feeling		احساس
urine	بول	ادرار
politeness		أدب
literary man		أديب
harm		أذيت
2 nd . Iranian month	اسم شهر ايرانى	أردى بهشت
Europe		أروپا

therefore	• لذلك	أز ابن روث
marriage		إزدواج
toy	أدوات اللعب	أسباب بازی
Spain		إسبانيا
bone	عظم	أستخوان (أستخون)
rest		إستراحت
resignation		إستعفا
spinach		إسفناج
12 th . Iranian month	اسم شهر إیرانی	إسفند
present participle		إسم فاعل
abstract noun		إسم معنا
past participle		إسم مفعول
mistake, wrong	خطأ	إشتباه
appetite	شهية	إشتها
tear	دموع	أشك
Disciples		أصحاب
at all, by no means		أصلاً
obedience		إطاعت
confidence, trust		إعتماذ
police officer	ضابط شرطة	أفسر پلیس
depressed	محبط	أفسرده

economy		اقتصاد
if	لو ، إذا	اگر
although	على الرغم	اگرچه
now		الآن
of course, certainly	بالطبع	آلته
but		آما
examination		امتحان
possibility		امكان
hopeful	راجی ، مؤمل	امیدوار
fig	تینی	انجیر
finger	اصبع	انگشت
leisure time		أوقات فراغت
first		أول
firstly		أولاً
inhabitant		أهل
self-sacrifice		ایثار
a male name	اسم علم	ایرج
resistance	الوقوف	ایستادگی
station	محطة	ایستگاه
so much/ many,		این قدر [این قد]
so much/many		این همه

ب

با

باب

بابا

بايک

باد

بار

باران [بارون]

باز [وازا]

بازار

باسواد

باشه

باغ

باهم

باهوش

بيخشيد ربيخشين

مه فستق
مفتوا

with

fit

clat

A male name

wind

time (s)

rain

open

bazaar, market

learned, literate

OR

garden

together

with gent

۴۶۶ ۳۸ ۷۶

اسم علم

رياح ، هواء

جمل ، مرة ، دفعة

مطر

مفتوح

سوق

متعلم

وهو كذلك

حديقة

معاً

ذكي

strong-willed	ذو إرادة	بإرادة
just	منصف ، عادل	بإنصاف
faithful	مؤمن	بالإيمان
nevertheless		بإين حال
in spite of		بإين كما
well mannered	مؤدب	بأتریب
aubergine		بادنجان [بادمجون]
burden, load	حمل	بار
narrow	ضيق	باريك
again	مرة أخرى	بإذ
again too		بازهم
game, playing	لعب	بازی
tasteful	ذو بديهة	بأسلیقه
above, up	عال ، مرتفع ، فوق	بالا
at last	في النهاية	بالأخره
funny	لذيد	بإمزه
bank		بانك
belief	صدق ، إعتقاد	باور
must	يجب	باید
tiger	نمر	بیر

child	طفل	بَیْتَه
bad	سوء	بَد
brother	أخ	بِرَادَر
shining		بِرَاق
for		بِرَای
acquittance		بِرَأْتِیَه
to take away, to carry	آن یحمل	بُرْدَن
snow	ثلج	بَرَف
electricity	کهرباء	بَرَق
leaf	ورقة شجر	بَرگ
rice	أرز	بِرِنج
go	اذهب	بُرُو
big, large, great	کبیر، عظیم	بُزُرگ
feast	حفل، إحتفال	بُرُم
closed, shut	مغلق	بُسْتَه
plate	طبق، صحن	بُشْقَاب
next, then		بَعْد
request	طلب	بِتَاخَا

later, then	فيما بعد	بَعْداً
after	بعد	بَعْدَاز
afternoon	بعد الظهر	بَعْدَازظَهْر
long, high	عال	بُلْتند
yes	نعم	بَلَه
I	عبد	بَنده
to be	أن يكون ، الكينونة	بُودَن
turkey	الديك الرومي	بُوقَلَمُور
to	إلى	بِه
spring	الربيع	بَهَار
lovely, how nice!	حسناً	بِهَبَه!
A male name	اسم علم	بِهزاد
in your opinion	وفقاً لرأيك	بِه نَظَرِ شُما
come	تعال	بِيا
helpless	مسكين	بِيجاره
twenty	عشرون	بِيسْت [بِيس]
illiterate	جاهل	بِيسَواد
more	أكثر	بِيشْتَر

except	إلا ، عدا	بجوز
body	جسد	بدن
without		بدون
nephew, niece	ابن الأخ	برادرزاده
brother-in-law	زوجة الأخ	برادرزن
because	لأن	برای این که [برا این که]
cut	مقطوع	بریده
enough	كافی	بسیار
ice-cream	أيس كريم	بستی
much, many, very	كثير	بسیار
many of	كثير من	بسیاری از
later on	فيما بعد	بعدها
some		بعضی
some of	بعض من	بعضی از
remainder, rest		بقیه
familiar	الخبير بالشيء ، العارف	بلد
but	لكن	بلکه
loud (voice), tall	عال ، مرتفع	بلند
ticket	تذكرة	بلیت
bombardment	قوف	بمباران

brick-layer		بناه ایتنا
therefore, so	بناء علی هذا	بنابر این
shoe-lace	رباط الحذاء	بند کفش
Petrol		بنزین
violet		بنفش
violet (flower)	زهر البنفسج	بنفشه
scent, smell		بو
gradually	بالتدریج ، تدریجاً	به تدریج
for the sake of	من أجل	به خاطر
because, for	بسبب	به خاطر این که
by reason of, because of		به دلیل
gratuitously	مجاناً	به رایگان
shortly	باختصار	به زودی
quickly, rapidly	بسرعة	به سرعت
in the shape of		به صورت
towards		به طرف
as, so that		به طوری که
because of	بسبب	به علت
as	ک، علی سبیل	به عنوان
for example	علی سبیل المثال	به عنوان مثال
11 th . Iranian month	اسم شهر ایرانی	بهمن
rarely	نادراً	به ندرت

by no means		به هیچ وجه
by means of, by		به وسیله
helpless, poor	مسکین	بی چاره
faint, languid, weak	ضعیف	بی حال
impatient	غیر صبور ، ملول	بی حوصله
awake	مستيقظ	بیدار
careless	مهمل	بی دقت
cruel	قاس	بی رحم
outside, out	خارج	بیرون
a male name	اسم علم	بیژن
illiteracy	جاهل	بی سوادى
impatient	ملول	بی طاقت
jobless, idle	عاطل	بیکار
idleness	البطالة	بیکارى
innocent	برىء	بی گناه
illness		بیمارى
meaningless		بی معنی
insurance	تأمین	بیمه
between	بین	بین
unconscious	مدهوش	بی هوش
most of	اکثر	بیشتر
sick, ill	مریض	بیمار
hospital	مستشفى	بیمارستان

policeman	ضابط شرطة	پامبان
foot	قدم	پاد
last year	السنة الماضية	پارسال
coat, overcoat	بالطو	سرتدر
fifteen	خمسة عشر	پانزده
five hundred	خمسمائة	پانصد
automni	الخريف	پاييز
father	أب، والد	پدر
grandfather	جد	پدر بزرگ
violent throw	كثير الالتواء	پرتاب
orange	برتقال	پرتقال
A female name	اسم علم	پروين
the day before yesterday	أول أمس	پريروز
son, boy	بن، ولد	پسر
the day after tomorrow	بعد غد	پس فردا
	پوليس	پليس
		پنج

Five

ifty	۵۰	پَنجَاه
Window	شباك	پَنجِرَة
	خفى	پَنهَان
Cheese	جبن	پَنير
Skin	جلد	پوست
money	نقود	پول
	رَاجل	پياده
Onion	بصل	پياز
Saw	پيچ
old	عجوز	پير
shirt	قميص	پيراهن [پيرن]
Pyjamas	بيجامه	پيرامه
answer	جواب، رد	پاسخ
clean	طاهر، نظيف	پاك
envelope	پانكت
Pakistan	پاكستان
clean	نظيف	پاكيزه
end	پايان

below, down	تحت ، أسفل	بايين
cooked	ناضج	بُخْتَه
father - in - law	والد الزوجة	پدَرزن
full	مملوء	پُر
curtain	ستارة ، حجاب	پُرده
nurse	ممرض	پُرستار
swallow	خطاف ، عصفور السنور	پُرستو
question	سؤال	پُریش
hard - working	كثير العمل - نشيط	پُركار
butterfly	فراشة	پروانه
a male name	اسم علم	پرويز
physician	طبيب	پزشك
so, then	ثم	پس
post (office)	بوسطة ، بريد	پست
post man		پستچی
back, behind	خلف / ظهر	پشت
behind the back	خلف الظهر	پشت
wool	صوف	پشم
mosquito	ناموس	پشه
cooked rice		پخته
stair	درجة ، مسلم	پله

petrol station	محطة البنزين	بموتزين
cotton	القطن	بنه بيشه
Thursday	الخميس	بنج شنبه نمبه
covered	مخفي ، مغطى	هوتبيده
wealthy	غنى	هوندار
side	جانب أطرف ، عند	هكهلوا
beside	إلى جوار	هتهلوي
wide	عريض ، واسع	هههن
pavement		هرياده رو
message	رسالة	هپيام
apparent, evident	واضح ، ظاهر	هپعا
old woman	عجوز	هپيرزن (پير زن)
old man	شيخ	هپير مرد (پير مرد)
ago	قبل	هپيش
to, in the presence of	أمام	هپيش
before	قبل	هپيش از
waiter	سفرجى	هپيشخدمت
progress	تقدم	هپيرفت
proposal, suggestion	إقتراح	هپيشهاد
cocoon	حقد ، عداء	هپيله

ت

in order that	حتى ، لكي	تا
up to now	حتى الآن	تأبه حال
up to now	حتى الآن	تا حالا
date, history		تاريخ
date of birth	عيد ميلاد	تاريخ تولد
dark	مظلم	تاريك
newly, recently	جديد / حديث	تازه
up to now	حتى الآن	تأكنون
fever	حرارة	تب
hill .		تبه
experience		تجربه
bed	سرير	تخت
blackboard	سبورة	تخته سياه
radish	الفجل الأحمر	تربجه
fear	خوف	ترس
timid	خائف ، جبان	ترسو
Turk		ترك

alone, lonely, only تنها و حید ، فقط
 by means of, by توسط بواسطه
 windstorm توفان
 stormy توفانی عاصف
 birth تولد . میلاد
 4 th. Iranian month تیر - شهر ایرانی
 sharp تیز . حاد
 blade تیغ شفره ، موسی
 dark تاریک مظلم
 fresh تازه جدید
 taxi تاکسی
 A city in the north of Iran ^{سم مدینه ایرانیه} تبریز
 egg تخم مرغ بیض
 sour ترش مالخ
 Turkey ترکیه
 thirsty تشنه عطشان ، ظمان
 nearly, almost, about تقریباً
 bitter تلخ مر
 all تمام کل ، جمیع
 all of تمام کل ال

brake فرامل
 pedal-brake : ترمز بایی عاصفة
 hand-brake ترمز دستی فرامل الید
 leek (vegetable) تره کراث
 thank تشکر شکر
 thirst تشنگی العطش
 accident تصادف صدقة
 surprise تعجب
 a number تعدادی
 closed, holiday تعطیل عطلة
 repair workshop (for car) تعمیرگاه
 interpretation تفسیر
 request تقاضا طلب
 struggle تلاش - سعی ، اجتهاد
 television تلویزیون
 watching تماشا ، مشاهدہ ، تنزه
 stamp تمبر [تعر] طابع برید
 body تن جسد
 lazy تنبل [تَمَبَل] کسول
 punishment تنبیه [تَمَبِیَه] تحذیر
 hot - tempered تندخو حاد الطبع

fast, quick, quickly	تند سریع	فزاولة	توت فرنكى
tight	تنگ خنقيق	عمله ايرانيه	تومان [تومن]
you (sing.)	تو	Toman (Iranian currency)	توي [توا] في ، داخل
in, into, inside	تو في ، داخل	exercise	تمرين
		clean, tidy	تميز نظيف

ث

one third	ثلث	secondly	ثانياً
offspring	ثمره	constant	ثابت
spiritual reward	ثواب	second	ثانيه
		wealth	ثروت ثروة

ج

except	جُز سوى ، الا ، عدا	road	جاده طريق
box	جعبه وعاء صغير	broom	جارو مكنسه
parsley (vegetable)	جعفرى بقونس	interesting	جالب
geography	جغرافى	society	جامعه مجتمع
place	جا مكان	animal	جانور [جونور] حيوان
dear (after proper names)	جان عزيز ، روح	serious	جدى جاد

cover	جلد	جریان حادث ، قصه	matter, story
Friday	جمعه	زوج	جفت [جُف] pair
conditional sentence	جمله شرطی		جمع
forest	الغابة	جنوب	جمله
south	جنوب	جواب	جواب
a male name	جواد - اسم علم	answer	جوان [جَوون] شاب
jewel	جواهر	young, youth	جوراب جوراب
jeweller	جواهرفروشی	sock, stocking	جوران [جَوون] شاب
kind, sort	نوع	world	جوراب جوراب
pocket	جیب	عالم ، دنیا	جَهان
how?	چطور؟	مظلة	چتر
how much?	چقدر؟	light	چراغ
fourty	چهل [چِل]	rice and kebab	چلو کباب
what?	چی؟	rice and chicken	چلو مرغ
thing	چیز	suit-case	چمدان [چِمِدون] حقیقه سفر
what is (it)?	چیست؟	wood	چوب
veil	چادر	عصا	چون [چِن] لان ، عندما ، لما
fat	چاق	because, since, as	چهارراه
tea	چای [چایی]	cross-roads	چهارشنبه [شَمبه] الأربعاء
		Wednesday	چین
		China	الصين

few, how many?	چند تا [چن تا]	left	چپ
several, many	چندین	ان بنظر	جب جب نگاه کردن
fork	چنگال	why?	چرا؟
what?	چه؟	چشم	چراغ
four	چهار [چار]	eye	چشم [چشم] عین
		few, how many?	چند [چن]

ح

movement	حرکت	ready	حاضر
insect	حشره	condition (of health), present	حال
right, just	حق	now	حالا
salary	حقوق	present indicative tense	حال اخباری
attack	حمله	possessing	حائز
patience	صبر	heat	حرارت
garden, yard	حديقة، ساحة	greed	حرص
pity	ظلم، اعتداء	preposition	حرف اضافه
A male name	حمید	bathroom	حمام
animal	حیوان [حیوان]		

خ

dry	جاف	خُشِك	abroad, outside	خارج
rough, tough		خُشِن	mind, memory	خاطر
nostalgic	عدائِي	خُصْمَانِه	spot	خال ، وشم
script		خَط	empty	فارغ
danger		خَطْر	off, extinct	صامت خاموش
dangerous	خطير	خَطْرناك	family	خانواده [خونواده] أسرة
overcrowded		خَلوت	house-wife	رَبه منزل خانه دار [خونده دار]
thorn	ضحك اشواك	خَنْده خار	news	خبر حنجره
aunt (maternal)		خاله	news correspondent	خبرنگار
lady, madam, wife	سيدة ، زوجة ، حرم	خَانِم	shy	خجالتی
house, home		خانه [خونه] منزل	God	خدا
good bye	إلى اللقاء	خُدا حافظ	farewell	خُدا حافظی
thank God!	الحمد لله	[خُدا رو شُكرا]	service, favour	خُدْمَت
good bye	حفظ الله	خُدا نگهدار في حفظ الله	المخدمة العسكرية	خُدْمَت سربازی
donkey, ass		خَر حمار	military service	خراب
melon		خَرْبُزه بطيخ	destroyed, out of order,	خراب
3 rd. Iranian month	اسم شهر ایرانی	خُرْداد	spoilt	خراب
			expense	خُرچ نفقة
			3rd Iranian month	خُروداد اسم شهر ایرانی
			fatigue	خُسْتِگی تعب
			indefatigable	خُسْتِگی ناپذیر غیر قابا، للتعب

happy, pleased سعيد خوشوقت date (fruit) خرما : تمر

pig خنزیر shopping خرک خرید اشتری

relative قریب خوش to buy آن یشتری خریدن

street, avenue, road [خیابان] خیار tired متعب خسته

cucumber خیار tiresome مجهد خسته کننده متعب

soak در رطوبت خیس cool بارد خنک

ploughshare الحشوة التي توضع على رقة خیش humble حقیر ، ذلیل خوار

very, very much, a lot کثیر خیلی grocery shop محل البقالة خواربارفروشی

to eat آن یاکل خوردن sister آخت خواهر

You are welcome! خوش آمدید! حسن ، جید good, well, nice خوب [خُب]

fortunately خوشبختانه الحسن الحظ all right وهو كذلك [خوبه]

happy سعيد خوشحال self نفس خود

dish طعام ، وجبة خوراک

د

hot حار ، ساخن داغ to give دادن

skirt ذیل دامن gallows مشنقة دار

wise عالم دانا to have داشتن

notebook	دانشجو	طالب	university student	دفتر
time (s)	دانشگاه	جامعة	university	دفعه [دفعه] ، مرة
minute	داوری	حکم	A surname	دقیقه [دقیقه]
shop	دایی	خال	uncle (maternal)	دکان [دکون] محل
doctor, Dr.	دبستان	مدرسه ابتدایی	elementary school	دکتر
button	دبیرستان	مدرسه ثانویه	secondary school	دکمه [دگمه] زر
tooth	دختر	ابنه ، فتاه	daughter, girl	دندان اسنان
two	در	فی	n. into, at	دو ۲
medicine, drug	در	باب	door	دوا دواء
twelve	دراز	طویل	long	دوازده ۱۲
twice	در حدود	تقریباً	approximately, nearly	دوبار مرتان ، مکرر
story	درخت	شجرة	tree	داستان قصه ، حکایه
short story	درد	آلم	pain	داستان کوتاه قصه قصيرة
bride groom	درس		lesson	داماد عریس
scholar	دروغ	کذب	lie	دانشمند عالم
Denmark				دانمارک
grain	دست		hand	دانه حبه ، قذیفة المدفع
income	دستکش [دسکش]	قفاز	glove	درآمد دخل
about	دستمال [دسمال]	مندیل	handkerchief	درباره فی شأن

against, before	دَرِ بِرَأْبِرِ فِي مِقَابِلِ	a city in the south of Iran	دِزْفُوژ
degree	دَرَجَه	second-hand	دَسْتِ دُوْم
in fact	دَر حَقِيقَتِ فِي الْحَقِيقَةِ	lavatory	دَسْتَشُوِي اِدَسْتَشُوِي اِ مغسلة الأيدي
exit	دَرِ خُرُوْجِي بَابِ الْخُرُوْجِ	at least	دَسْتِ كَمَ . عَلَى الْاَقْلِ
ache	دَرْدُ اَلْمِ	order	دَسْتُوْر اَمْرٌ ، قَاعِدَةٌ
grievance	دَرْدِ دَلِ ضَيْقِ	bunch	دَسْتَه مَجْمُوْعَةٌ ، فِرْقَةٌ
trouble	دَرْدِ سَرِّ صَحِيْحٍ ، مَشْكَلَةٌ صَادِقٍ	enemy	دُسْمَنِ عَدُوْ
correct, honest, properly	دُرُسْتِ	difficulty	دُشْوَارِي صَعُوْبَةٌ
percentage	دَرِصَدِ فِي الْمَائَةِ	defence	دِفَاعِ
during	دَرِ طَوْلِ خِلَالِ	precision, attention	دِقَّتِ
entrance	دَرِ وُرُوْدِي بَابِ الدِّخْوَلِ	accurate	دَقِيْقِ
liar	دُرُوْغُوْكَوْ كَاذِبِ	heart, stomach	دِلِ قَلْبِ
sea	دَرِيَا بَحْرٌ ، يَمٌ	favourite	دِلْخَوَاهِ مَرْغُوْبٌ ، مَطْلُوْبٌ
thief	دُرْدِ حَرَامِي ، سَارِقِ	stomach-ache	دِلِ دَرْدِ اَلْمِ الْمَعْدَةِ
gear lever	دُرْدِ ضَلْعِ	discouraged	دِلْسَرْدِ يَائِسٌ ، قَانِطٌ
world	دُنْيَا	compassionate	دِلْسُوْزِ عَطُوْفٌ ، مَشْفُوْقٌ
bicycle	دُرُوْجَرَحَه دِرَاجَةٌ	encouraged	دِلْكَرْمِ مَتَأْمَلٌ ، مَنَشْغَلٌ
camera	دُوْرِيْنِ مَنظَارِ	reason	دَلِيْلِ
hypocrite	دُوْرُوْرٍ مَنَافِقِ	nose	دَمَآغِ اَنْفِ
shoulder, shower (bath)	دُوْشِ كَتْفِ	doorway	دَمِ دَرِ نَاحِيَةِ الْبَابِ
Monday	دُوْشَنَبِه [سَمَبِه] الْاَثْنِيْنِ	tooth	دَنْدَانِ اِدَنْدُوْنِ اَشِ
diluted yoghurt	دُوْغِ الْلَبْنِ الرَّائِبِ	dentist	دَنْدَانِ پَزِيْشْكَ طَبِيْبِ اَسْنَانِ

review	دوره عهد ، زمان ، مراجعة	government, state	دولت
friend	دوست ، صديق	second	دوم الثاني
ten	ده	mouth	دهان [دَهَن] قم
to see	دیدن أن يرى	meeting	دیدار ، مقابلة ، رؤيا
late	متأخر	other, else	دیگر آخر
yesterday	دیروز أمس	others	دیگران الآخرون
yesterday morning	دیروز صبح صبيحة أمس	wall	دیوار حائط ، جدار
last night	ليلة أمس	mad	دیوانه [دیوونه] مجنون
dictation	املاء	again	دوباره مرة أخرى
far away, distant	بعيد	twice	دو دفعه مرتان
quarter	رابع	cycle	دور حول
fight	حرب	direct object postposition	اداة مفعولية را
A city in the north of Iran	رشت	A surname	آراجی
A male name	رضا	secret	راز سر
to go	أن يذهب	faithful to a secret	صاحب السر رازدار
colour	لون	right, truth	راست حق ، صدق ، يمين
top, surface	وجه ، سطح	driver	راهنده سائق
	رو	road, way	راه طريق

coloured	رنگین . ملون	day	يوم	روز
face to face, opposite	و- ما لوجه	village	قرية	روستا
day by day	روز به روز	headress	غطاء الرأس	روسری
newspaper	روزنامه	cooking oil	زيت	رُوغَن
Russia	روسیه			
light	روشن	on	على	روي [رو]
light, brightness	روشنایی . ضياء	Rial (Iranian currency)	عملة ايرانية	ريال
light, brightness	روشنی . نور	tiny, very small	دقيق	ریز
director, boss	رئيس	row	خلف	ردیف
behaviour	رفتار - سلوك ، اسلوبه	receipt	وصل	رسید [رسید]
A city in the north of Iran	رامسر	branch	فرع	رشته
A male name	رامین	about, concerning	بـ	براجع به متعلق بـ
driving	رانندگی	honest, truthful	صادق	راستگو
miserable	زار	knee	ركبة	زانو
language	زبان [زبون] ، لغة ، لسان	trouble	مشقة	زحمت
gold	زر	earthquake	زلزال	زلزله
yellow	زرد	earth, floor, ground,		زمین
clever	زرنګ	land		
ugly	زشت	earthquake	زلزال	زمین لرزه
winter	زیمستان [زیمستون] الشتاء	life, living		زندگی
		alive, living		زنده

much, many, plenty	كثير	زياد	force	قوة	زور
beautiful	جميل	زيبا	basement	تحت الأرض	زير زمين
underneath	تحت ، أسفل	زير	clever, tactful		زيرك
under, beneath	تحت	زير	prison	سجن	زندان [زندون]
vest	زيرپوش	زيرپوش	early, quick	مبكر	زود
	تحت الرداء		A female name	اسم علم	زهرا

ژ

shabby	ممزق ، قديم ، بال	ژنده	A female name	اسم علم	ژاله
--------	-------------------	------	---------------	---------	------

س

present stem	المادة الأصلية	سيداكي حال	hour, watch, clock	ساعة	ساعت
past stem	لمصدر المرخم	سيداكي گذشته	year	سنة	سال
head	رأس	سرخ	salad	سلطة	سالاد
red	أحمر	سرخ	A surname	لقب	سالار
cold	بارد	سرد	healthy	مصح ، سليم	سالم
shore		ساحل	green	أخضر	سبز
building	عمارة ، بناء	ساختمان	بائع الخضار		سبزی فروشی
simple, straight	بسيط	ساده	green grocery shop		سبزی فروشی
A female name	اسم علم	سارا	light (weight)	خفيف	سبک
A city in the north of Iran	اسم مدينة إيرانية	ساری	stem, root	غصن الشجرة	سیتاک

A male name	اسم علم	quiet, silent	سیروس	ساکت
cigarette	سجّارة	healthy	سیگار	سالم
flood		vegetable	سبیل	سبزی
chest	صدر	bumper	سینه	سپر
good taste		difficult, hard	سلیقه	سخت
samovar	وعاء يستخدم لصنع الشاي	severe	سماور	سخت گیر
direction, side	جهة	A male name	سمت	سهراب
age	عمر	soldier	سین	سرباز
question	سؤال	in good mood	سؤال	سرحال
tag question	سؤال بیان جمله	headache	سؤال بیان جمله	سر درد
interest	نفع، فائدة	antecedents, story	سود	سرگذشت
Tuesday	الثلاثاء	cold (the)	سه شنبه [شنبه]	سرما
garlic, full-up (not hungry)	ملء مفعم	song	سیر	سرود
journey		pail	سفر	سطل
silence		custbin	سکوت	سطل آشغال

ش

intense, severe, violent	شدید	branch	شاخه
syrup	شربت	poet	شاعر
description	شرح	smart	شیک
biography	سیره	chemistry	شیمی
east	شرق / مشرق	perhaps	شاید
beginning, start	شروع	brave	شجاع

stomach	البطن	شِغْم	poetry	شِعْر
crowded	مزدحم	شُلُوع	common sense	شُعُور
number	عدد، رقم	شُماره	occupation	شُغْل
north		شُمال	doubt	شُك
Saturday		شُنْبِه [شَمْبِه]	failure	شِنگِست
witty	الفكاهة والظرف	شُوخ	broken	شِنگِسته
6th. Iranian month		شَهْرِيُور	glass	شِيشِه

ص

relative adjective	صِفَتِ نَسْبِي	thunderbolt	صَاعِقَه
sincere	صَادِق ، مَخْلَص	patience	صَبْر
boot (car)	صَنْدُوقِ عَقَب	conversation	صُحْبَت
bill	فَاتُورَة	voice, noise	صِدَا

ض

		loss	ضَرَر
objective pronoun	ضَمِيرِ مَفْعُولِي	weak	ضَعِيف

ط

		medicine	طِب
length		طُول	طَرَف
mode	اَسْلُوب	طَرِز	طَلَا

noon, midday ظ ظهور appearance ظاهر

A male name ع على ivory عاج

building عارة ، نبلو عمارت habit عادة عادت

uncle (paternal) عم عمو shame عار

aunt (paternal) عمه A surname عسگری

festival عيد honey عسل

evening عصر angry غضبان عصبانی

sad حزين غمگین food طعام ، غذا غذا

tomorrow midday غداً ظهراً فردا ظهر Persian فارسی

tomorrow evening غداً عصرأ فردا عصر agent فاعل

airport مطار فرودگاه devoted فداکار

departmental stores محل فروشگاه France فرانسه

seller بائع فروشنده tomorrow غداً ، الغد فردا

A male name اسم علم فرهاد tomorrow morning صباح الغد فردا صبح

only	فَقَط	A female name	فَرِيدَه
cup	فَنجَان [فَنجُون]	verb	فَعَلَ
eruption	فَوْرَان	imperative	فِعْلي أَمْر

ق

sugarbowl	قَنْدَان [قَنْدُون] سَكْرِيَّة	mushroom	قَارِزِج
teapot	قَوْرِي	spoon	قَاشِقْ
coffee	قَهْرَه	judge	قَاضِي
brown	قَهْرَه آي	ago, before	قَبْل
price	قِيَمْت	already	قَبْلًا
red	قِرْمِز	before	قَبْلَ آز
pretty, nice, beautiful	قَشَنِك	reading	قَرَأْت
butcher's shop	قَصَّابِي	good bye, thank you	قُرْبَانِ شُمَا
fate	قَضَا	cutting	قَطَع
train	قَطَار	piece	قِطْعَه
A kind of dish	قَرْمَه سَبْزِي	pen	قَلَم
century	قَرْن	confectioner	قَنَّاد
part	قِسْمَت	cube - sugar	قَنْد
intention	قَصْد	hot water with sugar	قَنْدَاغ
set of shelves	قَفْسَه		

part	مولدة	قابلیحه	lock	قفل
carpet	بساط	قالی	heart	قلب
law		قانون	frog	ضفدع
stature		قد	small box	صندوق صغير
appreciation	تقدير ، استحسان	قدردانی	promise	وعد
appointment, arrangement		قرار	strong	قوی
tablet		قرص	adverb	قید
debt		قرض	time adverb	قید زمان
adverb of place		قید مکان	adverb of quality	قید کیفیت

ک

blind	أعمى ، ضریر	کور	work	عمل	کار
wound up	حیاکة	کوک	knife	سکین	کارد
star		کوکب	paper	ورقة	کاغذ
old	قديم	کهنه	unripe	نئی ، فج ، غیر ناضج	کال
when?	متی ؟	کی ؟	lettuce	نخس	کاهو
who?	من ؟	کی ؟	Jacket	جاکت	کت
who is (it)	من ؟	کیست	small	صغير	کوچک [کوچیک]
book		کتاب	lane,alley	حارة	کوچه
dirty	قدر	کثیف	dull	أحمق	گودن

complete	كامل	where?	أين	كُجا؟
completely, quite	كاملاً	which?	أى؟	كُدام [كُدوم]؟
kebab (roast chops, meat)	كباب بَرگ	tie	رابطه العنق	كِرِاوات
Kebab (roast minced meat)	كباب كويده	soft wool		كُرک
match	كبريت	worm	دود	كِرَم
dark blue	كبود آزر سردالمر	A city in the south of Iran		كِرمان
library	كتابخانه [كتابخونه]	butter		كِرَه
bookshop	كتاب فروشى محل بيع الكتب	anybody	شخص ، انسان	كِرسى
gourd	كُدو القرع ، كاس	country	دولة ، بلد	كِرشور
ship	كُشتى [كُشتى] - سفينة	shoe	حذاء	كِرش
shoemaker's	كُفاشى دصانع الأحذية	hat	تاج	كِرلاه
class-room	كلاس فصل	key	مفتاح	كِرليد
cabbage	كلم نوع من الجزر	little, few	قليل	كِرَم
word	كلمه	help	مساعدة	كِرَمك
waist	كمر حزام	a little	قليل	كِرسى
little by little	كِرَم كِرَم قليلاً قليلاً	short	قصير	كِرناه
side, beside	كِنار جانب ، شاطىء	children	اطفال	كِرودكان
seaside	كِنارِ دريا شاطىء البحر			
curious	كُنجكاو متطلع ، متفحص			

ا ح ن ه ا د

effort	کوشش
kilometre	کیلومتر
mountain	کوه
that (conjunction)	که
handbag	کیف

گ

lost	ضائع، مفقود	گاز	gas
sin	ذنب	گذشته	last, past
various	متنوع	گذشته استمراری	past imperfect
from time to time	منهنگاه، من حين إلى آخره	گذشته استمراری نقلی	present
confused, giddy	گیج مضطرب، حیران	Imperfect	
simple past tense	الماضي البسيط گذشته ساده	گذشته دور (بعید)	past perfect
expensive	گران [گرون] : ثمن	گذشته دور نقلی	present pluperfect
cat	گربه	گذشته ناتمام	past progressive
walking	گردش	گذشته نقلی	present perfect
	بجولة، دوران	گرامی	honourable
walnut	گردو	گردن	neck
hungry	جائع	گرسنگی	hunger
		گرم	heat
wolf	ذئب	گریه	weeping
to say, to tell	أن يقول	گلو	throat
dialogue	گفت و شنود	گاو	cow
	محادثة	گاهی	sometimes

pit	مكان عميق	گودال	flower	وردة	گل
calf	شغار البقر	گوساله	pear	كمثرى	گلابى
sheep	أغنام	گوسفند	vase	زهريّة	گلدان
warm	جار ، ساخن	گرم	tomato	طماطم	گوجه فرنگى
			deep	عميق	گود

ل

necessary	لازم	thin	نحيف	لاغر
clothe shop	محل الملابس لباس فروشى	جانب لباس فروشى	جانب	لاله
obstinacy, anger	أج رفس / لجاچه	wallp	اللعل	لاله
obstinate	أجوج	lip	شفاه	لب
moment	لحظه			
litre	ليتر	dress, clothe(s)	لباس دراء ، ملابس	لباس دراء ، ملابس
spoiled	مناقق	laury shop	محل الألبان	لبنياتي
lemon	ليمون	delicious		لذيد
glass	كوب	kindness		لطف
		kindness	سديقيا	لطفاً

م

grateful	ممنون	amazed, astonished	مات حيران
home, house	منزل	A province in the north of Iran	مازندران [مازندرون]
prohibition	منع	tax	ماليات ضرائب
negative	منفى	mammy	مامان أم
vine	مو شجرة العنب ، الكرم	like	مانند مثل
hair	مو شعر	skilled	ماهر
agreeable	موافق	amount, sum	مبلغ
agreement	مُوافقت	agressor	مُتجاوز
banana	موز	me	ما نحن
matter, story, subject	موضوع	mother	مادر أم ، والدة
preaching	مُوعظه	grandmother	مادر بزرگ جده
occasion, time	موقع	yoghurt	ماست [ماس] زيادی
kind	مهربان [مهربون] عطف	car	ماشين عربة
guest	مهمان [مهمون] ضيف	month, moon	ماه تمر
hostess	مهماندار مضيف	fish	ماهی سمكة
		congratulation!	مبارک! تهنئة
		sorry	مُتأسف

troublesome		مُزَاجِم	favour	رحمة ، محبة	مَرَحَمَت
chronic		مُزِمِن	man	رجل	مَرَد
taste	مذاق	مَرَّة	people	ناس ، أهل ، شعب	مَرْدَم
copper	نحاس	مِس	disease		مَرَض
passenger		مُسَافِر	chicken	طائر	مُرْغ
journey		مُسَافِرَت	sick, ill		مَرِيض
mosque		مَسْجِد	infinitive		مَصْدَر
pain-killer		مُسَكِّن	definite		مَعْرِفَة
problem		مَسْئَلَة	teacher		مُعَلِّم
fist, handful	حفنة	مُشْت	usually	عادة	مَعْمُولاً
customer		مُسْتَرِي	shop, store	محل	مَفَازَة
occupied, busy		مُشْغُول	brain	المخ	مَغْز
difficult, hard		مُشْكِل	singular		مُفْرَد
famous		مَشْهُور	object (of the verb)		مَفْعُول
interview		مُصَاحِبَة	direct object		مَفْعُولٍ صَرِيح
short infinitive		مَصْدَرٍ كَوْنَاه	indirect object		مَفْعُولٍ غَيْرِ صَرِيح
harmful		مُضِر	quantity		مِقْدَار
studying		مُطَالَعَة	sheet	ملاءة	مِلَافَة
surgery		مُطَب			
sure		مُطْمَئِن			
surely		مُطْمَئِناً			
treatment (medical)		مُعَالَجَة			

harmful		مُذِي	dealing	مُعَامِلَه
ant	نملة	مورچه	assistance	مُعَاوَن
mouse	فأر	موش	well-known	مَعْرُوف
successful		مُوفَّق	obvious	مَعْلُوم
7th. Iranian month	اسم شهر ایرانی	مهر	meaning	مَعْنَى
kindness	عطف	مهربانی [مهربونی]	useful	مُفِيد
important		مُهْم	article, essay	مَقَالَه
party, reception	استضافة	مهمانی	amount	مِقْدَار
A female name	اسم علم	مینا	some (quantity)	مِقْدَارِی
A female name	اسم علم	مینو	except	مِغْرَ الا ، لعل ، ربما ، فقط
thankful		مُتَشَكِّر	unless	مِغْرَ این که
A male name	اسم علم	مَجید	fly	مِغْس : ذبابة
pencil	قلم	مداد	meeting, visit	مِقَابِلَه
school		مَدْرِسَه	nation	مِلَّت : شعب ، أمة
engineer		مُهَنْدِس	possible	مُمْکِن
nail	سمسار	میخ	waiting	مُنْتَظِر
square		میدان [میدون]	secretary	مُنْشَى : کاتب
table	منضدة	میز	A male name	مَنْصُور
million		میلیون [میلیون]	careful	مُواظِب
polite		مُؤَدَّب	agreement	مُؤَاظَفَت
			motorcycle	مُوتُور سِیْکِلِت

ن

annoyed, embarrassed, uncomfortable, worried	ناراحت	pure	پُر صاف	ناب
illness, embarrassment	ناراحتی	unfit	غیر مستحب ، غیر مناسب	ناباب
unpleasant	مقبول ناگوار	ignorant	جاهل	نادان
suddenly	فجأة ناگهان	A male name		نادر
registered letter	نامه سفارشی	unripe	غیر ناضج ، سبز	نارس
look	نگاه نظره	tangerine	تارنج	نارنگی
worried	مضطرب نگران	barren	عقیم ، عاقر	نازا
play	مسرحیه نمایشنامه	A male name		ناصر
damp	مرطوب ، نمک	name	اسم	نام
salt	ملح	letter	رسالة	نامه
turn	نوبت	bread	خبز	نان [نون]
light	نور	bakery		نانوایی [نونوایی]
writing	نص نوشته	lunch	طعام الغداء	ناهار
kind, sort	نوع	desperate, hopeless	یأس	ناامید
grandchild	حفید	incomplete		ناتمام
writer	کاتب نویسنده	inevitable	مضطر	ناچار
flute, cane	نی	incorrect, dishonest,		نادرست
half	نیم			
A female name	ناهید			

Indefinite	غير معروف (نكرة)	نكرة	narcissus	نرجس
new	جديد	ثَو	near, close	تزدیک قریب ، عند
ninety	٩٠	تُوْد	to sit	نِشَسْتَن أن يجلس
new born child	وليد	تُوْزاد	half	نِصْف
nineteen	١٩	تُوْزده	discipline	نِظَام
nine	٩	تُه	order	نَظْم أمر
no	لا	تَه	roar	نَعْرَه صراخ
no	لا	تَخِير	saucer	نَعْلَبَكِي [نَلَبَكِي] طبق صغير
			يوضع تحت الفنجان	
			spearmint	نَعْنَاع
و				
vocabulary	واژگان الفاظ ،	وَأَرْكَان	really	وَأَقْعاً
word	لفظ ، كلمة	وَأَرْه	otherwise	وَأَلْأ
vowel	الحروف المتحركة	وَأَكْه حَرَكَة ،	etc.	وَأَجْزْ أَنْ
inheritance		وَأَرَاثَة	dreadful	وَأَحْشَتَاك مده موحش
time		وَأَرْه	minister	وَأَرْزِير
pious foundation		وَأَرْه	middle	وَأَرْسَط
but	لكن	وَأَرْه	means	وَأَرْسِيلَه
appointment	ملاقات	وَأَرْه	sport	وَأَرْزِش رِيَاضَة
when	عندما ، لما	وَأَرْه	etc	وَأَرْغِيرَه
			loyal	وَأَرْفَادَار وافي

هـ

أن يكون ، الكينونة

to exist, to be		هَسْتَن	A male name	هادى
eight	٨	هَشْت	A female name	هاله
eighty	٨٠	هَشْتَاد	present	هديه
seven	٧	هَفْت	each, every	هَرَجَا
			wherever	هَرَجَا كُلِّ مَكَان
seventy	٧٠	هَفْتَاد	whatever	هَرَجِه كُلِّ مَا
week	اسبوع	هَفْتَه	as soon as possible	هَرَجِه زودتر
seventeen	١٧	هَفْدَه [هَيودَه]	whatever	هَرَقْدَر [قَد]
peach	خوخ	هَلُو	whichever, each	هَرَكْدَام [كُدوم]
too, also	أيضا	هَم	never	هَرِكِز مطلقاً ، أبداً
consonant		هَمخَوَان	whenever	هَرَمُوقِع كُلِّ وَقْت
all	كُل	هَمِه	each one	هَرَوَقْت كُلِّ وَقْت
always	هَل	هَمِيشِه	A city in the north of iran	هَرِيك كُلِّ وَاحِد
uproar	ضججه	هَمِهْمِه	neighbour	هَمِدَان اسم مدينة ايرانية
the same	نفس الشيء	هَمِين	spouse	هَمَايِه جَار
India		هِنْد	colleague	هَمَسِر قَرِين
water-melon	بطيخ	هِنْدَوَانِه [هِنْدُونِه]	cooperation	هَمَكَار زَمِيلِ الْعَمَل
			art	هَمَكَارِي
			still, yet	هَنْر فَن ؛
				هَنْوَز .. مازال ، حتى الآن

eighteen	هجده ١٨	weather, air	جو ، طقس	هوا
Hegira - solar	هجري شمسي	aircraft	طائرة	هواپیما
every	كل	none, any	تافه ای	هیچ معلوم ،
everyday	كل يوم	nothing, anything	لا شيء ، أي شيء	هیچ چیز
everybody, anybody	كل فرد	none of them		هیچکدام
thousand	١٠٠٠	no one, anybody	لا أحد ، أي شخص	هیچکس
just now		never	فمیں الآن	هیچوقت
Indian		carrot	هندي	هویج
time	أثناء	cabinet	هنگام	هیئت دولت
when	عندما ، لما		هنگامی که	مجلس الوزراء

one, a	١	or	یا	یا
once	مرة ، ذات مرة	یک بار	assistance	یارى
once	مرة ، ذات مرة	یک دفعه	eleven	یازده
slowly, gently	بهدوء	یواشی	jasmin	یاسمین
memory	ذاکرة ، حافظه	یاد	collar	یخه [نقه]
constipation		یبوست		مدینه ایرانیة
orphan		یتیم		A city in the center of Iran
ice	ثلج	یخ	namely	یعنی
refrigerator		یخچال	namely, it means	یعنی

پک خُردہ [بہ خوردہ] قليل جدا a little یک شنبہ [بہ شنبہ] السبت Sunday

پک دَندہ [بہ دَندہ] persistent پکُم الأول first

پک دِیگر واحد آخر one another پک دِیگر [یک دِیگر] another one

یوسف اسم علم A male name پک پک واحد واحد one by one

مصحف (٣) المصادر الفارسية

ثبت مرتب على حروف المعجم

المصدر	المادة	المعنى
آخزن	آخ	السحب أو سل السيف
آراستن	آرا (ى)	أن يزين ، التزيين
آرامیدن	آرام	أن يستريح ، يسكن ، الاستراحة
آزردن	آزار	أن يؤذي ، الأذى ، التكدير
آزمودن	آزما (ى)	أن يجرب ، التجربة
آسودن	آسا (نى)	أن يهدأ ، الهدوء ، الاستراحة
آشفتن	آشوب	أن يثير ، يزعج ، الإثارة
آگاهانیدن	آگاهان	أن يخبر ، يشهد الإخبار
آگاهیدن	آگاه	أن يخبر ، يحذر ، الإخبار ، التحذير
آگندن	آگن	أن يحشو ، الحشو
آمدن	آ (ى)	أن يجيء أو المجيء
آمادن	آما	أن بعد أو الاعداد
آمرزیدن	آمرز	أن يرحم ، يفرح ، الغفران
آموختن	آموز	أن يعلم ، يتعلم ، التعليم
آمیختن	آمیز	أن يخلط ، الخلط
آلودن	آلا (نى)	أن يلوث
آوردن	آوراوار	أن يحضر ، الاحضار
نیستادن	نیست	أن يقف ، الوقوف
افتادن	افت	أن يقع ، الوقوع
افراختن	افراز	أن يرفع ، الرفع
افراشتن	افراز	أن يرفع ، الرفع
افروختن	افروز	أن يشعل ، يوقد ، الاشعال

آن یزید، تریاده	افزا (ی)	افزودن
آن یجمد، التجمد	أفسر	افسردن
آن یبصر، یضغط، تضغط	افشار	افشاردن
آن ینشر، النشر	افشان	افشاندن
آن یرمی، الرمی	افگن	افگندن
آن یملا، یخزن التخزین	انبار	انبار یدان
آن یرمی، یطرح، الطرح	انبار	انباشتن
آن یجمع، یحصل، الجمع	اندوز	اندوختن
« آن یطلى أو یسمع »	اند (ی)	اندودن
آن یفکر، بدیر، التفکیر	اندیش	اندیشیدن
آن یفرض، یتخیل، ینتش	انگار	انگاشتن
آن یشیر، یحرض، تحریض	انگیز	انگیختن
آن یقع، الوقوع، السقوط	اوقت	اوقتاون

(ب)

آن یلعب، اللعب	باز	باختن
آن یمطر، الأمطار	بار	بار یدن
آن یلعب، اللعب	باز	باز یدن
آن ینسج، النسيج	باف	بافتن
آن ینزم، یجب، للزود	بای	بایستن
آن یعطى وینح	بخش	بخشیدن
آن یحمل، یسلب، الحمال	بر	بردن
آن ینزع، ینمزل	برز	برز یدن
آن یقلی، التقلی، یسلی	برشت	برشتن
آن یقطع، لقطع	بر	بر یدن
آن یعتد، یربط، الربط	بند	بستن
آن یعتد، یربط	بند	سدیدن

آن یکون، الکون بوه، باش بودن

أن يقبل ، التقبل	بوس	بوسیدن
أن يشم ، الشم .	بوی	بوئیدن
أن ينخل ، يصفى ، النخل	بیز	بیختن
أن يستقر أو يثبت	پا (ی)	پانبدن
(پ)		
أن ينثر الماء ، يرش ، للرش	پاش	پاشیدن
أن ينظف ، التنظيف	پاک	پاکیدن
أن يصفى ، التصفية	پالا (ی)	پالادن
أن يصفى ، التصفية	پالا (ی)	پالودن
أن يصفى ، التصفية	پالا (ی)	پالیدن
أن يطهى ، الطهي	پز	پختن
أن يقبل ، القبول	پذیر	پذیرفتن
أن يبعثر ، ينثر	پراش	پراشیدن
أن تبعثر ، ينثر	پراگن	پراگندادن
أن يطير ، التطير	پران	پرانیدن
أن يكمل ، يتم ، الاكمال	پرداز	پردازختن
أن يسأل ، السؤال	پرس	پرستیدن
أن يتعفف ، يتأدب ، التعفف	پرهیز	پرهیزیدن
أن يربى ، التربيئة ، التنشئة	پرور	پروردن
أن يطير ، الطير	پر	پر بدن
أن يبعثر ، ينثر	پرشان	پرشانبدن
أن يعهد ، عهد	پرست	پرستیدن
أن يعطى ، عطى	پز	پز بدن
أن يذبل ، الذبول	پژمر	پژمردن

« یفحص ، یبحث ، الفحص »	پژوهیدن	پژوه
« یعجب ، الاعجاب »	پسندیدن	پسند
« یلجأ ، الالتجاء »	پناهندن ، پناهیدن	پناه
« أن يفكر ، یظن ، الظن »	پنداشتن	پندار
« یلبس ، یغطی ، الألباس »	پوشاندن	پوشان
« یلبس ، یغطی ، الألباس »	پوشانیدن	پوشان
« أن یلبس ، اللبس »	پوشیدن	پوش
« یمضی لا مسرعاً ولا بطیناً »	پویدن	پوی
« یطوی ، الطی »	پیچیدن	پیچ
« یزین ، یزوق ، التزویق »	پیراستن	پیرا (ی)
« یقیس ، القیاس »	پیمودن	پیم
« أن یتصل ، یرتبط ، الارتباط ، الاتصال »	پیوستن	پیوند
(ت)		
« أن ینیر أو الإنارة »	تاباندن	تابان
« یلمع أو یلف »	تابیدن	تاب
« أن یسرع ، یجری ، الجری ، الهجوم »	تاحتن	تاز
« یجری ، یهجم ، الجری ، الهجوم »	تازیدن	تاز
« یشنی ، یلوی ، یشعل ، ینیر »	تافتن	تاب
« یشنی ، ینزل ، ینیر ، یضیء »	تاویدن	تاو
« أن یفسد ، یدمر »	تباهیدن	تباه
« یقبض »	تربیدن	تراب
« یدق ، یرتجف ، یرتعد »	تپیدن	تب
« یطرز ، التطریز »	ترازیدن	تراز
« یخلق ، ینحت ، النحت »	تراشیدن	تراش
« یعصر أو یقطر »	تراویدن	تراو

« يخيف ، الإخافة »	ترسان	ترسانیدن
« يخاف ، الخوف »	ترس	ترسیدن
« يشق ، يمزق »	ترك	تركیدن
« ينسج ، يغزل »	تن	تنیدن
« يقدر ، القدر »	توان	توانستن
(ج)		
« أن يقفز ، يشب ، الوثوب »	جه	جستن
« يبحث ، البحث »	جو (ی)	جستن
« يتحرك ، يهز ، التحرك »	جنبان	جنبانیدن
« يتحرك ، يهتز ، التحريك »	جنب	جنبیدن
« يجعله يشب ، يفقر »	جهان	جهانیدت
« أن يجعله يغلى ، الغليان »	جوش	جوشاندن
« يغلى ، الغليان »	جوش	جوشیدن
(ح)		
« أن يعصر أو يملا بالضغط »	چیان	چسبانیدن
« يلصق ، اللصق ، الالتصاق »	چسب	چسبیدن
« يرعى العشب ، الرعى »	چر	چریدن
« يدوق ، الذوق »	چرش	چشیدن
« ينظر ، يصب »	چکان	چکاندن
« ينظر ، يصب »	چك	چكیدن
« يجعله يتبختر »	چمان	چمانیدن
« يتبختر في مشيته »	چم	چمیدن
« ينظف ، النظيف ، الجمع »	چین	چیدن
(خ)		
« أن يدوس ، الدوس »	خاب	خابیدن
« يحك ، الوخر »	خار	خاریدن
« يقوم ، ينهض ، النهوض »	خیز	خاستن
« يوضع ، المضع »	خای (ی)	خوابیدن

« أن يمزق ، يخذش »	خراش	خراشیدن
« يتبختر ، يمشى مزهوا »	خزام	خزامیدن
« يشتري ، الشراء »	خز	خزیدن
« يزحف ، يتجسس »	خز	خزیدن
« ينام ، يرقد ، ينعمس »	خسب	خسبیدن
« أن يبحر ، يمرض ، يعتل »	(غير مستعمل)	خسن
« ينام ، النوم »	خفت ، خواب	خفتن
« يختنق ، الاختناق »	خف	خفیدن
« يقرص ، يلدغ ، يخز »	خل	خلیدن
« يسكت ، يصمت ، الصمت »	خوش	خوشیدن
« يثنى ، يطوى ، يتكلم ، يسخر »	خم	خمیدن
« يضحك ، الضحك »	خند	خندیدن
« ينوم ، التنويم »	خوابان	خوابانیدن
« ينام ، يرقد ، النوم »	خواب	خوابیدن
« يطلب ، يريد ، يرغب »	خواه	خواستن
« يقرأ ، ينادى ، يسمي »	خوان	خواندن
« يأكل ، الأكل »	خور	خوردن
(د) -		
« أن يعطي ، الاعطاء »	ده	دادن
« بملك ، الملكية »	دار	داشتن
« أن يجعله يتنفس ، تنفس »	داما	دامانیدن
« يعرف ، المعرفة ، العلم »	دان	دانستن
« يجعله يلمع ، يتلألأ »	درفشان	درفشانیدن
« يلمع ، يتلألأ »	درفش	درفشیدن
« أن يحصد ، الحصاد »	درو	درودن
« يحصد ، الحصاد »	درو	درویدن
« يمزق ، يتفق ، يقطع »	در	دریدن

« يتنفس ، التنفس »	دم	دمیدن
« يمشى مرحاً ، أن يمرح »	دن	دنیدن
« يجعله يجرى ، أن يجري »	دوان	دواندن
« يحبك أو يخيط ، يجمع »	دوز	دوختن
« يخيط »	دوز	دوزیدن
« يحلب »	دوش	دوشیدن
« يجري ، الجرى »	دو	دویدن
« يرى الرؤية »	بین	دیدن
(ر)		
« أن يسوق ، السوق »	ران	رانیدن
« يخطف ، الخطف »	ربای	ربودن
« يصبغ ، الصباغة »	رز	رزیدن
« يوصل ، الإيصال »	رسان	رسانیدن
« يتخلص ، الخلاص »	ره	رستن
« ينمو ، ينبت »	رو (ی)	رستن
« يصل ، الوصول »	رس	رسیدن
« يصبغ ، الصباغة »	رز	رشتن
« أن يذهب ، الذهاب »	رو	رفتن
« يكنس ، الكنس »	روب	رُفتن
« يجعله يرقص ، الترقيص »	رقصان	رقصانندن
« يرقص ، الرقص »	رقص	رقصیدن
« يزجر »	رك	ركیدن
« يخاف ، يخاف »	رم	رمیدن
« يتعب ، يؤذي ، الإيذاء »	رنجان	رنجانیدن
« يتعب ، يفضب ، التعب »	رنج	رنجیدن
« يحرق ، يخلص ، التحرير »	ره	رهیدن
« يحرق ، يخلص ، التحرير »	رهان	رهاندن
« يحرق ، يخلص »	رهان	رهانیدن

« يتخلص ، يتحرر »	ره	رهيدن
« يكنس ، الكنس »	روب	روبيدن
« يكنس ، الكنس »	روق	روفتن
« يجعله ينمو ، الانماء ، التنمية »	روبان	روبانيدن
« ينمو ، النمو »	روى	روئيدن
« يصيب ، الصب ، الانصباب »	ريز	ريختن
« يغزل ، الغزل »	ريس	ريسيدن
« يغزل ، الغزل »	ريس	ريشتن

(ز)

« أن يلد ، الولادة »	زاي	زادن
« يلد ، الولادة »	زاي	زايدان
« يلد ، الولادة »	زاي	زئيدن
« أن يضرب ، الضرب »	زن	زدن
« يصقل الصقل »	زادى	زودن
« ينقش »	زما	زمودن
« ينقش »	زما	زنودن
« يليق ، اللياقة »	زيب	زئيدن
« يعيش ، يحيى ، الحياة »	زى	زيستن
(س)		
« أن يجعل ، الجعل »	ساز	ساختن
« يحضر ، يجهز ، التحضير »	ساز	سازيدن
« يحك ، يمسح »	ساي	سائيدن
« يطوى ، أن يسلك »	سبار	سبردن
« يودع ، الايداع ، الوداع »	سبار	سبردن

« يأخذ ، الأخذ »	سندان	ستادن
« يأخذ ، الأخذ »	ستاف	ستانيلاند
« يمدح ، المدح ، الثناء »	ستای	ستاییدن
« أن يخلق أو يزيل »	ستر	ستردن
« يمدح ، المدح »	ستای	ستودن
« يحارب ، يهـارك ، يخاصم »	ستیز	ستیزیدن
« يغني ، الغناء »	سرای	سراییدن
« يخلق ، يعجن ، يخلط »	سرش	سرشتن
« يغني ، يترنم »	سرای	سرودن
« أن ينظم الخرز »		سفتن سنب
« يفكر ، يظن »	سگال	سگالیدن
« يزن ، الوزن »	سنج	سنجیدن
« يحرق ، يحترق ، الحريق »	سوز	سوختن
« يحك ، يمسح ، يسحق »	سای	سودن
« يحرق ، يشعل ، الاحراق »	سوزای	سوزاندن
(ش)		
« أن يتبول »	شاش	شاشیدن
« يمشط الشعر »	شان	شانندن
شای (فعل) ناقص « يجوز ، يليق »		شایستن
« يسرع ، يتعجل »	شتاب	شتافتن
« يصير ، الصيرورة »	شو	شدن
« يحرث ، الحرث »	شديار	شدياریدن
« ينجل ، الخجل »	شرم	شرمیدن
« يغسل ، الغسل »	شوی	شستن
« يصيد ، الصيد »	شكار	شكاریدن
« يشق ، أن يكسر »	شكاف	شكافتن
« يشق ، يقطع »	شكاب	شكافیدن
« يكسر ، الكسر »	شكن	شكستن

« يسكب الماء بصورة مستمرة »

« يشق ، يقطع »	شرب	شريدن
« يعجب ، يتعجب »	شكباب	شكفتن
« يزدهر ، يفتح »	(غير مستعمل)	شكفتن
« أن يزدهر ، يفتح »	شكف	شكفتن
« يصبر »	شكوف	شكوفتن
« يتعجب »	شكيب	شكبيدن
« يزدهر ، يفتح »	شكفت	شكفتيدن
« أن يصبر »	شكوف	شكوفيدن
« يزدهر ، و يفتح »	شكف	شكفتن
« أن يعد ، يحصى ، يحسب »	شكوف	شكوفتن
« يعرف ، التعريف »	شمار	شمردن
« يعرف ، التعريف »	شناس	شناختن
« يعود ، يسبح »	شناس	شناسيدن
« يسمع ، السمع »	شناو	شناويدن
« يسمع ، الاسماع »	شنو	شنفتن
« يسمع ، السمع »	شنوان	شنوانيدن
« يجعله يغسل »	« يسمع ، السمع »	شنودن ، شنو
« يغسل ، الغسل »	شنو	شنيدن ، شنيدن
(غ)	شويان	شويانيدن
« أن يغضب أو يتألم »	شوى	شوبيدن
« يزجر ، يزأر ، يرعد »	غراش	غراشيدن
« يزجر ، يزأر ، يرعد »	غرم	غرميدن
« يزجر ، يزأر ، يرعد »	غرب	غربيدن
« يزجر ، يزأر ، يرعد »	غر	غريدن
« يجعله يتدحرج ، التدحرج »	غلتان	غلتانيدن
« أن يتدحرج ، التدحرج »	غلت	غلتيدن
« أن يتدحرج ، التدحرج »	غلط	غلطيدن
« ينعس ، يرقد ، ينام »	غنو	غنودن

« بنعس ، يرقد »	غنو	غنويدن
« يزحف »	غيز	غيزيدن
(ف)		
« أن يضع اللقمة في الفم »	فار	فاريدين
« يتشاءب — أو التثاؤب »	فاز	فازيدن
« يقع ، يسقط ، الوقوع »	افت	فتادن
« يمزق ، ينزع ، التمزق »	فتار	فتاريدين
« ينزع ، يخلع ، الخلع »	فتال	فتاليدن
« يندف أو يحلج »	فخم	فخميدن
« يرفع ، الرفع »	فراز	فراختن
« يرفع ، الرفع »	فرز	فراشتن
« يرتعد ، يقشعر »	فراش	فراشيدن
« يرسل ، الارسال »	فريست	فريستادن
« يأمر ، يتفضل ، الأمر »	فرما (ي)	فرمودن
« يبيع ، البيع »	فروش	فروختن
« يشعل ، يضيء »	فروز	فروختن
« يبيع ، البيع »	فروش	فروشيدن
« يخدع ، الخديعة »	قريب	فريختن
« يتجمد ، التجمد »		فسردن ، فسردن
« يعصر ، يضغط ، الضغط »	فشار	فشاردن
« ينشر ، النشر »	فشان	فشاندن
« أن يعصر ، يضغط ، الضغط »	فشار	فشردن
« يقذف ، يرمى ، يطرح »	فگن	فگندن
« يفهم ، الفهم »	فهم	فهميدن
(ك)		
« أن يخفر »	كاب	كابيندن
« أن يقلل ، يقل »	كا	كاستن
« يزرع ، يحرث »	كار	كاشتن

« يشق ، يمزق »	کار او کاف	کافتن
« يقلل ، يقل »	کاه	کاهیدن
« يشق ، يمزق »	کاو	کاویدن
« يعمل ، يصنع »	کن	کردن
« يفتح ، الفتح »	کشا (ی)	کشادن
« يزرع ، يحرث »	کار	کشتن
« يقتل ، القتل »	کش	کشتن
يفتح ، الفتح	کشا (ی)	کشودن
« يسحب ، يرسم »	کش	کشیدن
« ينحفر ، الحفر »	کن	کندن
« يدق ، الدق »	کوب	کوبیدن
« يجتهد ، يسعى »	کوش	کوشیدن
« يدق ، الدق »	کوب	کوفتن
(گ)		
« أن يمشی ، يخطر »	گام	گامیدن
« يذوب ، ينصهر »	گداز	گداختن
« أن يذوب ، ينصهر »	گداز	گدازیدن
« يعبر ، يمضي »	گذار	گذار کردن
« يترك أو يمضي »	گذر	گذاشتن
« يجعله يمر ، التمرير »	گذران	نگهبانراندن
« يجعله يمر ، التمرير »	گذران	گذرانیدن
« أن يحيل ، يصير »	گذار ، گذر	گذشتن
« يصير ، يدور »	گرد	گردیدن
« يبكي ، البكاء »	گری	گریستن

« يأخذ ، يمك »	گیر	گرفتن
« يتبع ، يطيع ، يقل ، يرهن »	گرو	گرویدن
« يهرب ، يفر »	گربز	گربختن
« يوفى ، أن يعبر ، يترك »	گزار	گزاردن
« يوفى ، أن يعبر ، يترك »	گزار	گزاشتن
« يعض »	گز	گزیدن
« يختار ، ينتخب »	گزمین	گزمیدن
« أن يترك ، يشرب »	گسار	گساردن
« يفرش ، يسط »	گستر	گستردن
« أن يفرش »	گستران	گسترانیدن
« يقطع ، يمزق »	گسل	گستن
« يدور ، يصير »	گرد	گشتن
« يفتح ، الفتح »	گشا (ی)	گشودن
« أن يقول ، القول »	گو (ی)	گفتن
« ينفذ ، يوكل »	گمار	گماشتن
« يحتوى ، يشتمل »	گنج	گنجانیدن
« ينن ، يفسد »	گن	گندن أو گندیدن
« يجعله يمك أو يأخذ »	گیران	گیراندن
« يجعله يمك أو يأخذ »	گیران	گیرانیدن
(ل)		
« أن يشير ، يحرك »	لان	لانندن
« يشير ، يحرك »	لان	لانیدن
« يتحدث ، يشكو »	لاى	لايیدن
« يجعله يرتعد »	لرزان	لرزانیدن
« يرتعد ، يهتز »	لرز	لرزیدن
« يجعله ينزلق »	لغزان	لغزانیدن
« ينزلق »	لغز	لغزیدن

يعرج ، العرج		لنگیدن
يخلب	ل	لوغیدن
« أن يجبو (م) أم يلعم »	لوا	لکیدن
« أن يمسخ ، يحك »	لوس	لکیر لکیدن
« يشابه »	هال	مالیدن
« يموت ، الموت »	مان	ماندن
« أن يرضع أو يمص »	مير	مردن
(ن)	مك	مكیدن
« أن يتكوى ، ينتحب »	نال	نالیدن
« يسمي ، التسمية »	نام	نامیدن
« أن ينحني أو يثني »	ناو	ناویدن
« يكتب ، الكتابة - »	نويس	نېشتن
« يرقم ، يفرس ، يجعله يجلس »	نشان	نشانندن
« يجلس ، الجلوس »	نشین	نشستن
« يرقم ، ينقش »	نگار	نگاریدن
« أن ينظر »	نگار	نگاشتن
« ينظر »	نگر	نگرستن
« أن يظهر »	نکر	نگرستن
ينظر	نما	نمودن
يضع	نه	نهادن
« بدليل أو يتلطف »	نواز	نواختن
« بطوى - يطوى »	نور	نوریدن
« يشرب - »	نوش	نوشیدن
« يلوم أو يعاقب أو يوبخ »	نكود	نكوهیدن
يخوب		»
« أن يتخوف أو يتوهم »	نهاز	نهازیدن
« أن يستمع »	نيوش	نيوشیدن
« أن يئن أو يرتعش »	نو	نويدن

سومون نام

(هـ)

هشتن	هل نترک	«پان یترک»
هلیدن	هل	«ان یترک»
هراسیدن	هراس	«ان یخاؤ»
هنابیدن	هنای	«ان یتاؤر»

(و)

وزیدن	وز	«ان ذیب»
ورزیدن	ورز	«ان ذبارس او یو ظب»
وشتن	وش	«ان یدور»

(ح)

یا راستن	یار	«ان پسر او یتمکن»
یافتن	یاب	«ان یچد»
یوزیدن	یوز	«ان یطلب او یبخت»

واژه نامه
vocabulary
فارسی - انگلیسی

آ

greed	آز	water	آب
free	آزاد	habitable	آباد
freedom	آزادی	A city in the south of Iran	آبادان
harm	آزار	orange juice	آب پرتقال
gentleman, sir, Mr.	آقا	juicy	آبدار
to come	آمدن	blue	آبی
America	آمریکا	address	آدرس
that , it	آن [اون]	qth. Iranian month	آذر
there	آنجا [اونجا]	votes	آراء
to bring	آوردن	flour	آرد
sigh	آه	yes	[آره]
dragon	آزدها	slow, slowly, gently	آهسته
horse	اسب	iron	آهن
professor	استاد		
A small cup for tea	استکان	refusal	آبا
name	اسم	cloud	آبر
		eyebrow	آبرو
disturbance of mind	اضطراب	room	اتاق
information	اطلاعات	bus	اتوبوس
returning, return	اعاده	furniture	اثاث
often , very often	اغلب	respect	احترام
A male name	افشین	point of death	احتضار
horizon	افق	A male name	أحمد
A male name	أكبر	office	اداره

ass, donkey	الاع	devotion	ارادت
alphabet	الفبا	employer	آرباب
today	امروز	cheap	ارزان [ارزون]
this morning	امروز صبح	from, of, since	از
this year	امسال	torpedo	آژدر
here	اینجا	tonight	امشب
portico	ایوان [ایرون]	pomegranate	آنار
ب		size, measurement	اندازه
with	با	England	انگلیس
	باب	grape	آنکور
dad	باب	he, she	او
A male name	بابک	descriptions	اوصاف
wind	باد	state of affairs	أوضاع
time (s)	بار	times	أوقات
	باران [بارون]	first	أول
open	باز [باز]	A city in the south of Iran	أهواز
bazaar, market	بازار	Italy	ایتالیا
learned, literate	بسواد	creation	ایجاد
o . k	باشه	objection	ایراد
garden	باغ	Iran	ایران
together	باهم	they	ایشان [ایشان]
intelligent	باهوش	if only!	ایکاش!
excuse me [بیخشین]	ببخشید [بیخشین]	this	این
later, then	بعدا	child	بچه
after	بعداز	bad	بد
afternoon	بعداز ظهر	brother	برادر
long, high	بلند	shining	براق
yes	بله	for	برای
I	بنده	acquittance	برائت
to be	بودن	to take away, to carry	بردن
turkey	بوقلمون	snow	برف

to	به	electricity	برق
spring	بهار	leaf	برک
lovely, how nice !	به بهدا	rice	برنج
A male name	بهزاد	go	برو
in your opinion	به نظر شما	big, large, great	بزرگ
come	بیا	feast	بزم
helpless	بیچاره	closed, shut	بسته
twenty	بیست [بیس]	plate	پشتاب
illiterate	بیسواد	next, then	بعد
more	بیشتر	request	تقاضا
	پلیس	most of	بیشتر
birth	تولد	dark	تار
Roman (Iranian currency)	تومان [تومن]	fresh	تازه
in , into , inside	توی [تو]	taxi	تاکسی

ث

constant	ثابت	A city in the north of Iran	تبریز
second	ثانیه	egg	تخم مرغ
wealth	ثروت	sour	ترش
one third	ثلث	Turkey	ترکیه
offspring	نمره	thirsty	تشنه
spiritual	ثواب	nearly, almost, about	تقریباً
		bitter	تلخ

ج

place	جا	all	تمام
dear (after proper names)	جان	all of	تمام
matter , story	جریان	exercise	تمرین
pair	جفت [جف]	clean , tidy	تمیز
plural	جمع	fast, quick, quickly	تند
sentence	جمله	tight	تنگ
answer	جواب	you, (sing.)	تو
how ?	چطور ؟	in , into , inside	تو
how much ?	چقدر [چقد] ؟	young , youth	جوان [جوان]
		sock, stocking	جوارب

fourty	چهل [چهل]	world	جهان
what ?	چی ؟	pocket	جیب
thing	چیز		
what is (it) ?	چیست ؟		
			چ
		veil	چادر
		fat	چاق
ready	حاضر	tea	چای [چایی]
condition (of health), present	حال	left	چپ
now	حالا	why	چرا ؟
present indicative tense	حال اخباری	lamp	چراغ
possessing	حائز	eye	چشم [چشم]
heat	حرارت	few, how many ?	چند [چن]
greed	حرص	few, how many ? []	چند تا [چن تا]
preposition	حرف اضافه	several , many	چندین
bathroom	حمام	fork	چنگال
A male name	حمید	what ?	چه ؟
animal	حیوان [حیوان]	four	چهار [چار]
grocery shop	خوار بار فروشی		
			خ
sister	خواهر	thorn	خار
good, well, nice	خوب [خب]	aunt (maternal)	خاله
all right	[خود]	lady, madam, wife	خانم
self	خود	house , home	خانه [خونه]
dish	خوراک	good bye	خدا حافظ
to eat	خوردن	thank God !	[خدا رو شکر]
You are welcome !	خوش آمدید	good bye	خدا نکهدار
fortunately	خوشبختانه	donkey, ass	خمر
happy	خوشحال	melon	خربزه
happy, pleased	خوشوقت	3 rd. Iranian month	خرداد
pig	خوک	date (fruit)	خرما
relative	خویش	shopping	خرید
street, avenue, road	خیابان [حیابون]	to buy	خریدن

cucumber	خیار	tired	خسته
soaked	خیس	tiresome	خسته کننده
ploughshare	خیش	cool	خنک
very, very much, a lot	خیلی	humble	خوار
tree	درخت		د
pain	درد	to give	دادن
lesson	درس	gallows	دار
lie	دروغ	to have	داشتن
hand	دست	hot	داغ
دستکش	دستکش	skirt	دامن
			glove
handkerchief	دستمال [سسمال]	wise	دانا
notebook	دفتر	university student	دانشجو
time (s)	دقیقه [دقیقه]	university	دانشگاه
minute	دقیقه [دقیقه]	A surname	داوری
shop	دکان [دکان]	uncle: (maternal)	دایی
doctor, DR.	دکتر	elementary school	دبستان
button	دکمه [دکمه]	secondary school	دبیرستان
tooth	دندان	daughter, girl	دختر
two	دو	in, into, at	در
medicine, drug	دوا	door	در
twelve	دوازده	long	دراز
twice	دو بار	about, nearly	در حدود
secret	راز	again	دوباره
faithful to a secret	رازدار	twice	دو دفعه
right, truth	راست	cycle	دور
driver	راننده	far away, distant	دور
road, way	راه	review	دوره
quarter	ربع	friend	دوست
fight	رزم	ten	ده

A city in the north of Iran	رَشت	to see	دیدن
A male name	رضا	late	دیر
to go	رفتن	yesterday	دیروز
colour	رنگ	yesterday morning	دیروز صبح
top, surface	رو	last night	دیشب
day	روز	dictation	دیکته
village	روستا		ذ
headdress	روسری	particle	ذره
cooking oil	روغن		ر
on	روی [رو]	direct object postposition	را
Rial (Iranian currency)	ریال	A surname	راحی
	ژ	tiny, very small	ریز
A female name	ژاله		ز
shabby	ژنده	miserable	زار
	س	language	زبان [زبون]
hour, watch, clock	ساعت	gold	زر
year	سال	yellow	زرد
salad	سالاد	clever	زرنک
A surname	سالار	ugly	زشت
healthy	سالم	winter	زمستان [زمستون]
green	سبز	woman, wife	زن
green grocery shop	سبزی فروشی	prison	زندان [زندون]
light (weight)	سبک	early, quick	زود
stem, root	سْتَک	A female name	زاهرا
present stem	سْتَکِ حال	much, many, plenty	زیاد
past stem	سْتَکِ گذشته	beautiful	زیبا
head	سَر	underneath	زیر
red	سُرخ	under, beneath	زیر
cold	سَرَد	vest	زیرپوش

thirteen	سیزده	cough	سرفه
cinema	سینما	fast, quick	سریع
tray	سینی	effort	سعی
	ش	white	سفید
cheerful	شاد	dog	سگ
cheerful, joyful	شاداب	hello!	سلام
student, pupil	شاگرد	hello!	سلام علیکم
supper	شام	heavy	سنگین
sixteen	شانزده [شونزده]	soup	سوپ
witness	شاهد	whistle	سوت
night, evening	شب	hole	سوراخ
wicked	شرور	needle	سوزن
to wash	شستن	three	سه
six	شش [شیش]	easy	سهل
sixty	شصت	thirty	سی
complaint	شکایت	black	سیاه
sugar	شکر	apple	سیب
blossom	شکوفه	potato	سیب زمینی
hundred	صد	trousers	شلوار
sound	صدا	you	شما
adjective	صفت	conjugational ending	شناسه صرفی
comparative adjective	صفت برتر	salty	شور
superlative adjective	صفت برترین	consultation	شور
peace	صلح	pants	شورت
chair	صندلی	rebellion	شورش
face	صورت	husband	شوهر
pink	صورتی	city	شهر
	ض	milk	شیر
opposed	ضد	sweet	شیرین
multiplication	ضرب		

loss	ضَرَبَ	soap	صابون
pronoun	ضَمِير	thunderbolt	ساعته
possessive pronoun	ضَمِيرِ مِلْكَی	morning	صَبِيحَ الصُّبْحِ
	ط	breakfast	صُبْحَانَه
designer	طَرَّاح	good morning	صَبِيحَ بَخِير
reject	طَرَدَ	correct, true	صَحِيحَ الصَّحَى
	غ	mode	طَرَز
food	غَلَا		ظ
sad	غَمَكِين	appearance	ظَاهِر
	ف	noon, midday	ظَهْر
Persian	فَارْسِي		ع
agent	فَاعِل	ivory	عَاج
devoted	فِدَاكَار	habit	عَادَات
France	فَرَانْسَه	shame	عَار
tomorrow	فَرْدَا	A surname	عَسْكَرِي
tomorrow morning	فَرْدَا صَبِيح	honey	عَسَل
tomorrow evening	فَرْدَا عَصْر	evening	عَصْر
airport	فَرُودْگَاه	A male name	عَلِي
departmental stores	فَرُوشْكَاه	building	عِمَارَات
seller	فَرُوشَنْدَه	uncle (paternal)	عَمْر
A male name	فَرِهَاد	aunt (paternal)	عَمَّه
A female name	فَرِيدَه	festival	عِيد
verb	فَعَلَ		
cutting	فَقَطَعَ	imperative	فَعَلْ
piece	قَطْعَه	only	فَقَطْ
pen	قَلَم	cup	فَنجَان (فَنجُون)
confectioner	قَنَّاد	eruption	قَوْرَان
cube - sugar	قَنْد		ق

hot water with sugar	قنداغ	mushroom	قارچ
sugar bowl	قندان [قندون]	spoon	قاشق
teapot	قوری	judge	قاضی
coffee	قهوه	ago, before	قبل
brown	قهوه ای	already	قبلاً
price	قیمت	before	قبل از
	ك	reading	قرائت
work	کار	good bye, thank you	قربان شما
knife	کارد	red	قرمز
paper	کاغذ	pretty, nice, beautiful	قشنگ
unripe	کال	butcher's shop	قصابی
lettuce	کاهو	fate	قضا
jacket	کت	train	قطار
small	کوچک [کوچیک]	book	کتاب
lane, alley	کوچه	dirty	کثیف
dull	گودن	where ?	کجا ؟
blind	کور	which ?	کدام [کدوم]
wound up	کوک	tie	کراوات
star	کوکب	soft wool	گرم
old	کهنه	worn	گرم
when ?	کی ؟	A city in the south of Iran	کرمان
who ?	کی ؟	butter	گه
who is (it)	کیست ؟	anybody	کسی
kilo	کیلو	country	کشور
kilometer	کیلومتر	shoe	کفش
A surname	کیوان	hat	کلاه
	ك	key	کلید
cow	کاو	little, few	کم
sometimes	گاهی	help	کمک
iple past tense	گذشته ساده	a little	کمی
expensive	گران [کرون]	short	کوتاه

ear	کوش	cat	گربه
meat	گوشت	walking	گردش
beef	گوشت گاو	neck	گردن
	گوشت کوساله	walnut	گردو
mutton	گوشت کوسفند	hungry	گرسنه
	کوشی	wolf	گرگ
cherry	کیلاس	warm	گرم
A northern province in Iran	کیلان	loose, loose-fitting	کشاد

ل

to say , to tell

گفتن

thin	لاغر	dialogue	گفت و شنود
dumb	لال	flower	گل
tulip	لاله	pear	گلابی
lip	لب	vase	گلدان
dress, clothe (s)	لباس	tomato	گوجه قرنکی
dairy shop	لبنیاتی	deep	گود
delicious	لذیذ	pit	گدال
kindness	لطف	calf	کوساله
please	لطفاً	sheep	کوسفند
favour	مرحمت	spoiled	لوس
man	مرد	lemon	لیمو
people	مردم	glass	لیوان

م

disease	مرض		ما
chicken	مرغ	me	مادر
sick, ill	مريض	mother	مادر بزرگ
infinitive	مصدر	grandmother	ماست (ماس)
definite	معرفة	yoghurt	ماشین
teacher	معلم	car	ماه
usually	معمولاً	month, moon	ماهی
shop, store	مغازه	fish	مبارک!
brain	مغز	congratulation !	متأسف
singular	مفرد	sorry	

object (of the verb)	مفعول	unfortunately	متأسفانه
direct object	لمفعول صريح	thankful	مُتَشَكِّرٌ
indirect object	مفعول غير صريح	A male name	مَجِيدٌ
quantity	مقدار	pencil	مداد
sheet	ملاقه	school	مدرسه
square	ميدان [لميدون]	grateful	مُشْكِرٌ
table	میز	I	مَنْ
million	مليون [لمليون]	home, house	مَنْزِلٌ
fruit	میوه	prohibition	مَنْعٌ
	ن	negative	مَنْفَى
vine	ناب	vine	مَوْ
hair	ناباب	hair	مَوْ
agreeable	نادان	agreeable	مُؤَافِقٌ
agreement	نادر	agreement	مُؤَافَقَةٌ
banana	نارس	banana	مَوْزٌ
matter, story, subject	تارنکی	matter, story, subject	مَوْضُوعٌ
preaching	نازا	preaching	مَوْعِظَةٌ
occasion, time	ناصر	occasion, time	مَوْقِعٌ
kind	نام	kind	مِهْرِيَانٌ [لمهريون]
guest	نامه	guest	مِهْمَارٌ [لمهرون]
hostess	نان [لنون]	hostess	مِهْمَانْدَارٌ
engineer	نانوایی [لنونوایی]	engineer	مِهْنَدِسٌ
nail	ناهار	nail	مِصْبَحٌ
A female name	نی	A female name	نَاهِيدٌ
narcissus	نیم	narcissus	نُورِکِسٌ
	و	near, close	نَزْدِیکٌ
and	وَ	to sit	نِشْتَنٌ
vocabulary	واژگان	half	نِصْفٌ
word	واژه	discipline	نِظَامٌ
vowel	واکه	order	نِظْمٌ
inheritance	وراثت	roar	نَعْرَةٌ

time	وقت	saucer	تعلبکی [تلبکی]
pious foundation	وقف	spearmint	تُعنّاع
but	ولی	indefinite	تُکره
	هـ	new	تُر
eighteen	هجده	ninety	تُود
Hegira - solar	هجری شمسی	new born child	تُوزاد
every	هر	nineteen	تُوزده
everyday	هر روز	nine	تُه
everybody, anybody	هر کسی	no	تُه
thousand	هزار	no	نخبیر
weather, air	هوا	to exist, to be	هَسْتَن
aircraft	هواپیما	eight	هَشْت
none, any	هیچ	eighty	هَشْتاد
nothing, anything	هیچ چیز	seven	هَفْت
none of them	هیچکدام	seventy	هَفْتاد
no one, anybody	هیچکس	week	هَفْتَه
never	هیچوقت	seventeen	هَفْدَه [هیدوده]
ی		peach	هَلُو
or	یا	too, also	هَم
assistance	یاری	consonant	هَمخوان
jasmin	یاس	all	هَمه
collar	یخه [یقه]	always	هَمیشه
A city in the center of Iran	یزد	uproar	هَمهمه
namely	یعنی	the same	هَمین
one, a	یک	India	هِنْد
once	یک بار	water-melon	هِنْدوانه [هندونه]
once	یک دفعه	art	هِنز
slowly, gently	یواش	still, yet	هِنوز

دو ترانه محلی

رفیق و ریشب امشب کیجائی ؟

نهادی بر دلم داغ جدائی

ضمیمه ۲

فارسی - انگلیسی

آ

Asia	آسیا	8 th . Iranian month	آبان
a kind of soup	آش	apartment	آپارتمان
kitchen	آشپزخانه [آشپزخونه]	fire	آتش [آتیش]
cooking	آشپزی	fire-brigade	آتش نشانی
rubbish	آشغال	last	آخر [آخِر]
acquainted, familiar	آشنا	fellow, person, human	آدم
sunshine	آفتاب	9 th , Iranian month	آذر
sunny	آفتابی	calm, quiet	آرام [آروم]
Africa	آفریقا	tomb	آرامگاه
Germany	آلمان	word-order	آرایش جمله
ready	آماده	barber's shop	آرایشگاه
ambulance	آمبولانس	yes (lit.)	آری
instructive	آموزنده	test	آزمایش
what	آنچه	laboratory	آزمایشگاه
iron	آهن	easy	آسان [آسون]
Europe	اروپا	tune	آهنگ
therefore	از این رو	composer	آهنگساز

marriage	ازدواج	future	آینده
toy	اسباب بازی	mirror	آینه
Spain	اسپانیا		ا
stone	استخوان (استخوان)	cloud	آبر
rest	استراحت	cloudy	آبری
resignation	استعفا	drawing-room	اتاق پذیرایی
spinach	اسفناج	bed-room	اتاق خواب
12 th , Iranian month	اسفند	Study	اتاق کار
present participle	اسم فاعل	incidentally	اتفاقاً
abstract noun	اسم معنا	bus	اتوبوس
past participle	اسم مفعول	rent	اجاره
mistake, wrong	اشتباه	permission	اجازه
appetite	اشتها	respect	احترام
ear	اشک	feeling	احساس
Disciples	اصحاب	urine	ادرار
at all, by no means	اصلاً	politeness	ادب
obedience	اطاعت	literary man	ادیب
confidence, trust	اعتماد	harm	اذیت
police officer	افسر پلیس	will	اراده
depressed	افسرده	2 nd . Iranian month	اردی بهشت
		economy	اقتصاد
			ب
strong-willed	با اراده	if	اگر

just	با انصاف	although	اگرچه
faithful	بالیمان	now	الآن
nevertheless	با این حال	of cours, certainly	البته
in spite of	با این که	but	اما
well mannered	با تربیت	examination	امتحان
aubergine	بادنجان [بادمجون]	possibility	امکان
burden, load	بار	hopeful	امیدوار
rainy, rain-coat	بارانی [بارونی]	fig	انجیر
narrow	باریک	finger	انگشت
again	باز	leisure time	اوقات فراغت
again too	باز هم	first	اول
game, playing	بازی	firstly	اولاً
tasteful	با سلیقه	inhabitant	اهل
above, up	بالا	self-sacrifice	ایشار
at last	بالآخره	a male name	ایرج
funny	بامزه	resistance	ایستادگی
bank	بانک	station	ایستگاه
belief	باور	so much/many,	این قدر [این قَد]
must	باید	this much	
tiger	ببر	so much/many	این همه
brick-layer	بنا [بنا]	except	بجز
therefore, so	بنابراین	body	بدن
shoe-lace	بند کفش	without	بدون
Petrol	بنزین	nephew, niece	برادرزاده

violet	بنفش	brother-in-law	برادرزن
violet (flower scent, smell	بنفشه	because	برای این که [برای این که]
gradually	به تدریج	Snowy	برفی
for the sake of	به خاطر	light	برق
because, for	به خاطر این که	cut	بریده
by reason of, because of	به دلیل	enough	پس
gratuitously	به رایگان	ice-cream	بستنی
shortly	به زودی	much, many, very	بسیار
quickly, rapidly	به سرعت	many of	بسیاری از
in the shape of	به صورت	later on	بعدها
towards	به طرف	some	بعضی
as , so that	به طوری که	some of	بعضی از
because of	به علت	remainder, rest	بقیه
as	به عنوان	familiar	بلد
for example	به عنوان مثال	but	بلکه
11 th , Iranian month	بهمن	loud (voice), tall	بلند
rarely	به ندرت	ticket	بلیت
answer	پاسخ	bombardment	بمباران
clean	پاک	by no means	به هیچ وجه
envelope	پاکت	by means of , by	به وسیله
Pakistan	پاکستان	helpless, poor	بی چاره
clean	پاکیزه	faint, languid, wea	بی حال
end	پایان	impatient	بی حوصله
below, down	پایین	awake	بیدار
		careless	بی دقت

cooked	پخته	cruel	بی رحم
father-in-law	پدرزن	outside, out	بیرون
full	پر	a made name	بیژن
curtain	پرده	illiteracy	بی سواد
nurse	پرستار	impatient	بی طاقت
swallow	پرستو	jobless, idle	بیکار
question	پرسش	idleness	بیکاری
hard - working	پرکار	innocent	بی گناه
butterfly	پروانه	illness	بیماری
a male name	پرویز	meaningless	بی معنی
physician	پزشک	insurance	بیمه

Turk	تُری	waiter	پیشخدمت
alone, lonely, only	تنها	brake	تُرْمُز
by means of, by	توسط	pedal-brake	تُرْمُز پایی
windstorm	توفان	hand-brake	تُرْمُز دستی
stormy	توفانی	leek (vegetable)	تَرَه
birth	تولد	thank	تَشْکُر
4 th . Iranian month	تیر	thirst	تَشْبِکی
sharp	تیز	accident	تَصَادُف
blade	تیغ	surprise	تَعْجِب

ث

fixed	ثابت	a number	تعدادی
secondly	ثانیاً	closed, holiday	تعطیل
		repair workshop (for car)	تعمیرگاه

ج

		interpretation	تفسیر
road	جاده	request	تقاضا

broom	جارو	struggle	مُتَلَاش
interesting	جالب	television	تِلُويزيون
society	جامعه	watching	تَمَاشَا
animal	جانور [جونور]	stamp	تَمْبِر [تَمْر]
serious	جدى	body	تَن
except	جُز	ton	تُن
box	جعبه	lazy	تَنَبِل [تَمْبِل]
parsley (vegetable)	جعفرى	punishment	تَنْبِيه [تَنْبِيه]
geography	جغرافى	hot - tempered	تَنْدَخُو
cover	جلد		

ح

present indicative	حال اخبارى	front, ahead	جَلُو
present subjunctive	حال التزامى	in front of	جَلُو
present progressive	حالنا تمام	Friday	جُمعه
certainly	حتماً	conditional sentence	جُمَلَة شَرْطِي
anger, grudge	حِرس	forest	جَنْكَل
talk, letter	حَرْف	south	جَنُوب
movement	حَرْكَة	a male name	جَوَاد
insect	حَشْرَة	jewel	جَوَاهِر
right, just	حَق	jeweller	جَوَاهِر قُرُوشِي
salary	حُقُوق	kind, sort	جُور
attack	حَمَلَة		
patience	حُوصَلَة	umbrella	جَنْبَر

ج

garden, yard	حِیاط	light	چراغ
	خ	rice and kebab	چلو کباب
abroad, outside	خارج	suit-case	جَمِدَان [جَمِدُون]
mind, memory	خاطر	wood	چوب
spot	خال	because, since, as	چوب [چُن]
empty	خالی	cross-roads	چهارراه
off, extinct	خاموش	wednesday	چهار شنبه [شَمبِه]
family	خانواده [خونواده]	China	چین
a city in the south of Iran	دزفول	story	داستان
second-hand	دست دوم	short story	داستان کوتاه
lavatory	دستشویی [دَسشویی]	bride groom	داماد
at least	دست کم	scholar	دانشمند
order	دستور	Denmark	دانمارک
bunch	دسته	grain	دانه
enemy	دشمن	income	درآمد
diffivulty	دشواری	about	درباره
defence	دفاع	against, before	در برابر
precision, attention	دقت	degree	درجه
accurate	دقیق	in fact	در حقیقت
heart, stomach	دل	exit	در خروجی
favourite	دختره	ache	درد
stomach-ache	دل درد	grievance	درد دل
discouraged	دل سرد	trouble	درد سر
compassionate	دل سوز	correct, honest, properly	درست

encouraged	دلگرم	percentage	درصد
reason	دلیل	during	درطول
nose	دماغ	entrance	دَرِ ورودی
doorway	دَم در	liar	دُروغگو
tooth [دندان]	دندان	sea	دَریا
dentist	دندان پزشک	thief	دُزد
cold (the)	سَرما	force	زور
song	سُرود	basement	زیرزمین
pail	سَطَل	clever, tactful	زیرک
dustbin	سَطَلِ اشغال	ژ	
journey	سَفَر	Japan	ژاپون
silence	سُکوت	س	
good tas	سَلیقَه	shore	ساحل
satnovar	سَماور	building	ساختمان
direction, side	سَمَت	simple, straight	ساده
age	سِن	A female name	سارا
question	سُؤال	A city in the north of Iran	ساری
tag question	سؤال پایانی جمله	quiet, silent	ساکت
interest	سُود	healthy	سالم
Tuesday	سَه شنبه [شنبه]	vegetable	سبزی
garlic, full-up (not hungry)	سیر	bumper	سپَر
A male name	سیروس	difficult, hard	سخت
cigarette	سیگار	severe	سخت کبر
flood	سپیل	A male name	سُهراب

chest	سینه	soldier	سرباز
ش		in good mood	سرحال
branch	شاخه	headache	سرردۀ
poet	شاعر	antecedents, story	سرگذشت
windscreen	شیشه جلو	perhaps	شاید
smart	شیک	brave	شجاع
chemistry	شیمی	intense, severe, violent	شدید
ص		syrup	شربت
thunderbolt	صاعقه	description	شرح
patience	صبر	biography	شرح زندگی
conversation	صحبت	east	شرق / مشرق
voice, noice	صدا	beginning, start	شروع
relative adjective	صفت نسبی	poem, poetry	شعر
sincere	صمیمی	common sense	شعور
boot (car)	صندوق عقب	occupation	شغل
bill	صورت حساب	doubt	شک
ض		failure	شکست
loos	ضرد	broken	شکسته
weak	ضعیف	stomach	شکم
objective pronoun	ضمیر مفعولی	crowded	شلوغ
		number	شماره
		north	شمال
		Saturday	شنبه [شنبه]

ط

medicine	طب
direction , side	طرف
gold	طلا
length	طول

title	عنوان
festival	عید
Jesus (= عیسا)	عیسی
glasses	عینک

غ

often	غالباً
west	غرب / مغرب
grief , sorrow	غصه
mistake, wrong	غلط

ف

corrupt	فاسد
A female name	فاطمه
relative	فامیل
devoted	فداکار
devotion	فداکاری
abundant	فراوان [فراوان]
steering wheel, order	فرمان [فرمون]

witty	شوخ
6th. Iranian month	شهریور
glass	شیشه

ع

at last, consequence	عاقبت
wise	عاقل
relative clause	عبارت موصولی

hurry	عجله
number	عدد
Arab	عرب
width	عرض
bride	عروس

anger	عصبانیت
-------	---------

nervous	عصبی
---------	------

perfume	عطر
---------	-----

sneeze	عطسه
--------	------

back, behind, rear	عقب
--------------------	-----

opinion	عقیده
---------	-------

photographer's atelier	عکاسی
------------------------	-------

affection, concern, interest	علاقه
------------------------------	-------

first Iranian month	قَرَوَرْدِين	in addition	علاوه بر
shout	قَرِيَاد	cause, reason	عِلَّت
pressure	قِشَار	science	عِلْم
blood pressure	قِشَارِ خُون	lifetime	عُمُر
season, chapter	قِصَل	deep	عَمِيْق
A kind of dish	قُرْمِه سَبْزِي	active	فَعَال
century	قُرْن	at present	فِعْلًا
part	قِسْمَت	compound verb	فِعْلٍ مُرَكَّب
intention	قَصْد	poverty	فَقْر
set of shelves	قَفْسِه	poor	فَقِير
lock	قُفْل	thought	فِكْر
heart	قَلْب	metal	فِلِز
frog	قورباغه	pepper	فِلْفِل
small box	قوْطِي	lighter	قَنْدَك
promise	قَوْل	football	فوتبال
strong	قَوِي	immediately	فورا
adverb	قِيْد	philosopher	فيلسوف
time adverb	قِيْدِ زَمَان	film	فيلم
adverb of quality	قِيْدِ كِبِيَّت	ق	
adverb of place	قِيْدِ مَكَان	pan	قابلمه
	ك	carpet	قالی
work, task, business, job	كَار	law	قانون
factory	كَارخَانِه	stature	قَد
workshop	كَاركَاه	appreciation	قَدردانی

worker	کارگر	appointment, arrangement	قرار
employee	کارمند	tablet	قرص
enough	کافی	debt	قرض
children	کودکان	complete	کامل
effort	کوشش	completely, quite	کاملاً
mountain	کوه	kebab (roast choppe meat)	کباب بَرک
handbag	کیف	kebab (roast minced meat)	کباب کوبیده
kilometre	کیلومتر		
that (conjunction)	که		

ک

gas	گاز	match	کیریت
last, past	گذشته	dark blue	گبورد
past imperfect	گذشته استمراری	library	کتابخانه [کتابخونه]
present	گذشته استمراری نقلی	bookshop	کتاب فروشى
imperfect		gourd	گدو
past perfect	گذشته دور (بعید)	ship	گشتى [گشتى]
present pluperfect	گذشته دور نقلی	shoemaker's	گفاشى
past progressive	گذشته ناتمام	class - room	کلاس
present perfect	گذشته نقلی	cabbage	گلم
honourable	گرامی	word	گلمه
neck	گردن	waist	گمر
hunger	گرسنگی	little by little	گم گم
heat	گرمای	side, beside	کنار
weeping	گریه	seaside	کنار دریا
		outrious	کنجکاو

throat	گلو	blunt	کُند
dealing	مُعَامِلَه	troublesome	مُزَاحِم
assistance	مُعَاوِن	chronic	مُزَمِن
well-known	مَعْرُوف	taste	مَزَه
obvious	مَعْلُوم	copper	مِس
meaning	مَعْنَى	passenger	مُسَافِر
useful	مُفِيد	journey	مُسَافِرَت
article, essay	مَقَالَه	mosque	مَسْجِد
amount	مِقْدَار	pain-killer	مُسْكِن
some (quantity)	مِقْدَارِي	problem	مَسْئَلَه
except	مَكْر	fist, handful	مُشْت
unless	مَكْر اَيْن كَه	customer	مُشْتَرِي
fly	مَكْس	occupied, busy	مَشْغُول
meeting, visit	مُلَاقَات	difficult, hard	مُشْكِل
nation	مِلْت	famous	مَشْهُور
possible	مُمْكِن	interview	مُصَاحِبَه
waiting	مُنْتَظِر	short infinitive	مَصْدَر كُوتَاہ
secretary	مُنْشَى	harmful	مُضِر
A male name	مَنْصُور	studying	مُطَالَعَه
careful	مُوَاطِب	surgery	مَطَب
agreement	مُوَافَقَت	sure	مُطْمَئِن
motorcycle	مُوْتُوْر سِيكِلْت	surely	مُطْمَئِنًا
polite	مُؤَدَّب	treatment (medical)	مُعَآلِجَه
time	وَقْت	look	نِكَآه
appointment	وَقْت مِلَاقَات	worried	نِغْرَان
when	وَقْتِي كَه	play	نِمْآيَشْنَامَه
		damp	نَعْدَار

A male name	هادی	هـ	salt	نَمَك
A female name	هاله		turn	تَوْرَت
present	هدیه		light	نور
each, every	هر		writing	نِوِشْتَه
wherever	هرجا / هرکجا		kind, sort	نُوع
whatever	هرچه		grandchild	نُوه
as soon as possible	هرچه زودتر		writer	نویسنده
whatever	هرقدر [قَدْر]		و	
whichever, each	هرکدام [کَدوم]		really	واقعا
never	هرگز		otherwise	والا
whenever	هرموقع		etc.	و جز آن
whenever	هروقت		dreadful	وحشتناک
each one	هریک		minister	وزیر
A city in the north of Iran	همدان		middle	وسط
neighbour	همسایه		means	وسيله
spouse	همسر		sport	ورزش
colleague	همکار		etc.	و غیره
cooperation	همکاری		loyal	وفادار
Greece	یونان	ی	the same, just	همین
Greek	یونانی		just now	همین الان
			Indian	هندی
			time	هنگام
			when	هنگامی که
			carrot	هویج
			cabinet	هیئت دولت

chicken	مَرغ	me	ما
sick, ill	مَرِيض	mother	مادر
infinitive	مَصْدَر	grandmother	مادر بزرگ
definite	مَعْرُوفَه	yoghurt	ماست [ماس]
teacher	مُعَلِّم	car	ماشین
usually	مُعْمُولًا	month, moon	ماه
shop, store	مَغَارَه	fish	ماهی
brain	مَغْز	congratulation !	مبارکده !
singular	مَفْرَد	sorry	متأسف
object (of the verb)	مَفْعُول	unfortunately	متأسفانه
direct object	مَفْعُولِ صَرِيح	thankful	متشکر
indirect object	مَفْعُولِ غَيْرِ صَرِيح	A male name	مجدد
quantity	مِقْدَار	pencil	مداد
sheet	مِلَافَه	school	مدرسه
square	مِیدَان [میدون]	grateful	ممنون
table	مِیز	I	من
million	مِیْلِیُون [میلیون]	home, house	منزل
fruit	مِیوه	prohibition	منع
	ن	negative	منفی
pure	ناب	vine	مو
unfil	ناباب	hair	مو
ignorant	نادان	agreeable	موافق
A male name	نادر	agreement	موافقت
unripe	نارس	banana	موز
tangerine	نارنگی	matter, story, subject	موضوع
barren	نازا	preaching	موعظه
A male name	ناصر	occasion, time	موقع
name	نام	kind	بهریان [بهریون]
letter	نامه	guest	بهمان [بهمون]
bread	نان [نون]	hostess	مهماندار
bakery	نانوایی [نونوایی]	engineer	مهندس

kilometer	کیلومتر	shoe	کفش
A surname	گیوان	hat	کلاه
	ک	key	کلید
cow	کار	little, few	کم
sometimes	گاهی	help	کمک
simple past tense	گذشته ساده	a little	کمی
expensive	گیوان (گیرون)	short	کوتاه
ear	کوش	cat	گربه
meat	گوشت	walking	گودیش
beef	گوشت گاو	neck	گردن
	گوسه گوساله	walnut	گردو
mutton	گوشت گوسفند	hungry	گرسنه
	گوسه	wolf	گروک
cherry	کیلاس	warm	گرم
A northern province in Iran	کیلان	loose, loose- fitting	کشاد

	ل	to say , to tell	گفتن
thin	لاغر	dialogue	گفت و شنود
dumb	لال	flower	گل
tulip	لاله	pear	گلابی
lip	لب	vase	گلدان
dress, clothe (s)	لباس	tomato	گوجه فرنگی
dairy shop	لبناسی	deep	گود
delicious	لذیذ	pit	گدال
kindness	لطف	calf	گوساله
please	لطفاً	sheep	گوسفند
favour	مهرمت	spoiled	لوس
man	مرد	lemon	لیمر
people	مردم	glass	لیوان
disease	مرض		

ح

memory	یاد
constipation	یفیوسیت
orphan	یتیم
ice	یخ
refrigerator	یخچال
namely, it means	یعنی
a little	یک خُردہ [یہ خوردہ]
persistent	یک دَندہ [یہ دَندہ]
one another	یک دیگر
Sunday	یک شنبہ [یہ شنبہ]
first	یکم
another one	یکی دیگر [یکی دیگر]
one by one	یکی یکی
A male name	یوسف

writing	نوشتہ
wrong	اشتباه ، غلط
Y	
yard	حیاط
yes	آری

whenever	ہر موقع ، ہر وقت
wherever	ہر جا / ہر جگہ
whichever	ہر کدام [کدوم]
wide	پہن
width	عرض
will	ارادہ
without	بدون
witty	شوخی
windscreen	شیشہ جلو
windstorm	توفان
wise	عاقل
wish	خواست
wood	دھڑ

cutting	قَطع	imperative	فِعْل
piece	قِطْعَه	only	فَقْط
pen	قَلَم	cup	فِنجان (فِنجان)
confectioner	قَنَاد	eruption	قَوْران
cube - sugar	قُنْد		ق
hot water with sugar	قُنْداغ	mushroom	قارچ
sugarbowl	قُنْدان [قُنْدون]	spoon	قاشق
teapot	قورى	judge	قاضى
coffee	قَهْرَه	ago, before	قَبْل
brown	قَهْرَه اى	already	قَبْلًا
price	قَيْمَت	before	قَبْل اَر
	ك	reading	قِرَاءت
work	كار	good bye, thank you	قُربانوشما
knife	كاره	red	قَرْمِز
paper	كاغذ	pretty, nice, beautiful	قَشَنَك
unripe	كال	butcher's shop	قَصَابى
lettuce	كاهو	fate	قَضَا
jacket	كَت	train	قَطار
small	كوجيك [كوجيك]	book	كِتَاب
lane, alley	كوچه	dirty	كُثِيف
dull	كُورَه	where ?	كُجا ؟
blind	كور	which ?	كُدَام [كُدوم]
wound up	كوك	tie	كِرَاوَب
star	كوكب	soft wool	كُرَك
old	كهنه	worm	كِرْم
when ?	كِي ؟	A city in the south of Iran	كِرْمَان
who ?	كِي ؟	butter	كُوه
who is (it)	كَيْسَت ؟	anybody	كُنْسِي
kilo	كيلو	country	كِشُور

lunch	ناهار	nail	میخ
flute, cane	نی	A female name	ناهدید
half	نیم	narcissus	نرکیس
	و	near, close	فزدیک
and	و	to sit	نشین
vocabulary	واژگان	half	نصف
word	واژه	discipline	نظام
vowel	واکه	order	نظم
inheritance	وراثت	roar	نعره
time	وقت	saucer	نعلبکی [نلبکی]
pious foundation	وقف	spearmint	نعناع
but	ولی	indefinite	نکبره
	هـ	new	نو
eighteen	هجده	ninety	نود
Hegira - solar	هجری شمسی	new born child	نوراد
every	هر	nineteen	نوزده
everyday	هر روز	nine	نه
everybody, anybody	هر کسی	no	نه
thousand	هزار	no	نخیر
weather, air	هوا	to exist, to be	هستن
aircraft	هواپیما	eight	هشت
none, any	هیچ	eighty	هشتاد
nothing, anything	هیچ چیز	seven	هفت
none of them	هیچکدام	seventy	هفتاد
no one, anybody	هیچکس	week	هفته
never	هیچوقت	seventeen	هفده [هیدده]

		peach	فَلَو
ی			
or	یا	too, also	حَم
assistance	باری	consonant	فَمَخْوَان
jasmin	یاس	all	هَمَه
collar	یَخَه [بَقَه]	always	هَمِيشَه
A city in the center of Iran	یَزَد	uproar	هَمَهْمَه
namely	یَعْنِی	the same	هَمِین
one , a	بِک	India	هِنْد
once	بِک بَار	water-melon	هِنْدَوَانَه [هِنْدُونَه]
once	بِک دَئِجَه	art	هَنْر
slowly, gently	بَوَاش	still, yet	هَنْوَز

الفهرس

رقم الصفحة	الموضوع
p	مقدمة الطبعة الثانية
٣	مقدمة الطبعة الأولى
القسم الأول	
القواعد	
٦	الأبجدية
٢٠	الأسم
٢٦	المفرد والجمع
٣٠	المذكر والمؤنث
٣٢	التعريف والتنكير
٣٤	حالات الأسم
٣٤	حالة الفاعلية
٣٤	حالة المفعولية
٣٥	حالة المنادى
٣٦	حالة الإضافة
٤١	فك الإضافة
٤٢	الصفة
٥٦	تمارين
٥٨	الكناية
٥٩	- ضمائر الشخصية
٦٦	- ضمائر الإشارة
٦٧	- الضمير المشترك
٦٩	- اسم الإشارة
٧١	- اسم الموصول

٧٥	أدوات الاستفهام
٧٩	العدد
٨٩	القييد
٩٥	الحروف وأقسامها
١٠٤	السوابق واللواحق
١١٤	المصدر
١١٦	الأزمنة
١١٦	الماضي - الماضي البسيط
١١٧	- الماضي الاستمراري
١٢١	- الماضي غير التام
١٢٢	- الماضي النقلى أو التقريب
١٢٦	- الماضي البعيد
١٢٩	- الماضي الالتزامى
١٣٣	المضارع - المضارع الأخبارى أو الخاق
١٣٦	- المضارع غير التام
١٤٦	- المضارع غير التام
١٣٧	- المضارع الالتزامى
١٣٨	المنبى للمجهول
١٤١	الأمر
١٤٢	المستقبل
١٤٥	النفى والنهى
١٤٥	المصدر ديدن مصرف فى جميع الأزمنة
١٤٨	استخدامات (را)
١٤٩	وجود الأفعال

الجملة

١٥٦	- الجملة الخبرية
١٥٧	- الجملة الاستفهامية
١٥٩	- الجملة التعجبية
١٦٠	- الجملة الأمرية
١٦١	- الجملة الشرطية
١٦١	- الجملة البسيطة أو المستقلة
١٦٢	- الجملة المركبة
١٦٤	- الجملة الأسمية

رقم الصفحة

الموضوع

١٦٥	- فعل الربط أو العام (الرابطة)
١٦٨	- الجملة الفعلية
١٧٤	تركيب الجملة
١٨١	التجزئة والتركيب

القسم الثاني
التعبير والنصوص

٢٢٠	أولاً التعبير
	مفردات
٢٢٥	كفت وشنود
٢٢٦	مفردات
٢٢٩	معرفة ونكرة

۲۳۱	مفردات
۲۳۴	تمرین
۲۳۵	إضافة
۲۳۶	تمرین
۲۳۸	ضمیر های ملکی
۲۴۰	گفت و شنود
۲۴۲	مفردات
۲۴۴	صفت برتر
۲۴۵	صفت برترین
۲۴۷	گذشته ساده
۲۴۹	حال اخباری
۲۵۲	تمارین
۲۵۴	مفردات
	مفعول صریح و مفعول غیر صریح
	تمارین
۲۶۳	فعل امر
۲۶۴	تمارین
۲۷۰	گذشته استمراری
۲۷۲	تمارین
۲۷۲	شام در رستوران
۲۸۰	مفردات
۲۸۲	تمارین
۲۸۵	عدد
۲۸۶	گذشته دور (بعید)
۲۸۷	مفردات
۲۸۹	خواندن

۲۹۰	تمارین
۲۹۴	در خانه هادی
۲۹۷	مفردات
۳۰۶	عبارت موصولی
۳۰۷	تمارین
۳۱۱	گفتگو
۳۱۲	تمارین
۳۱۴	اسم فاعل
۳۱۴	جمله های شرطی
۳۱۵	تمارین
۳۱۷	حوالندن
۳۱۸	تمارین
۳۲۱	ارایش جمله
۳۲۲	دیکنه

- النصوص -

۳۲۳	درس نخست
۳۲۵	درس دوم
۳۲۷	درس سوم
۳۲۰	درس چهارم
۳۳۶	درس پنجم مطروح
۳۳۷	درس ششم
۳۳۹	درس هفتم
۳۴۵	درس هشتم کریم خان زند
۳۴۵	درس نهم افشاریان

۳۴۶	درس دهم أبو علی سینا
۳۴۹	درس یازدهم دوست نادان مکتزین
۳۵۳	درس دوازدهم نيسابور
۳۶۴	درس سیزدهم مثل
۳۶۴	درس چهاردهم از ماست که بر ماست
۳۶۸	درس پانزدهم مردی از نوادر روزگار
۳۷۵	درس شانزدهم زندگی من
۳۸۱	درس هفدهم نجوانه ، یادگیر ، امتحان کن
۳۸۹	درس هجدهم زاغ و کبک
۳۹۰	درس نوزدهم ستایشگر صلح و آزادی
۳۹۶	درس بیستم دانشمندی که یانصدسال
۴۰۲	جلوتر از زمان خود من انیدیشید
۴۰۹	درس بیست و یکم کل و کُل
۴۱۱	اصطلاحات متداوله
۴۱۳	الجامعة وأهم مصطلحاتها
۴۱۵	وسائل الأعلام
۴۱۸	العبارات المنهجة
۴۲۰	فعالهای بسیط و مرکب
۴۲۷	المعجم
۴۷۵	المصادر الفارسية

3. 100